

**Poslovno poročilo
Cankarjevega doma
za leto 2010**

28. februar 2011

I POSLOVANJE CANKARJEVEGA DOMA V LETU 2010	4
1.1 ZAKONSKE IN DRUGE PODLAGE, KI POJASNUJEJO DELOVNO PODROČJE	4
1.2 ORGANI ZAVODA.....	5
1.3 URESNIČITEV DOLGOROČNIH IN LETNIH CILJEV POSLOVANJA	6
1.4 POSLOVNO OKOLJE CD	11
1.5 ČLOVEŠKI VIRI.....	12
1.6 ŠTEVILO PRIREDITEV IN OBISKOVALCEV	21
1.7 ZASEDENOST DVORAN	23
1.8 FINANČNO POSLOVANJE V LETU 2010, PRIMERJAVE Z OSNOVAMI	27
1.9 INVESTICIJE, NAKUPI OPREME, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE	38
1.10 TRŽNO KOMUNICIRANJE IN ODNOSI Z JAVNOSTMI.....	42
1.11 PRODAJA VSTOPNIC ZA PRIREDITVE JAVNE SLUŽBE V LETU 2010.....	47
II. KULTURNO UMETNIŠKI PROGRAM CANKARJEVEGA DOMA.....	50
2.1 RESNA GLASBA IN OPERA	50
2.1.1 SIMFONIČNA GLASBA	50
2.1.2 GLASBENO-SCENSKA DEJAVNOST	54
2.1.3 VOKALNA GLASBA	54
2.1.4 KOMORNA GLASBA	55
2.1.5 DRUGE GLASBENE PRIREDITVE	57
2.1.6 ZAČASNO GOSTOVANJE SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA V CD	59
2.2 DRUGA GLASBA.....	59
2.2.1 GLASBE SVETA.....	59
2.2.2 JAZZ IN CANKARJEVI TORKI	62
2.2.3 MEJNE GLASBENE ZVRSTI	71
2.3 GLEDALIŠKI PROGRAM	72
2.3.1 GOSTOVANJA IZ TUJINE	74
2.3.2 KOPRODUKCIJE GLEDALIŠKIH PROJEKTOV.....	78
2.3.3 GOSTOVANJA IZ SLOVENIJE.....	78
2.3.4 PONOVIČNE KOPRODUKCIJSKE PREDSTAVE IZ PREJŠNJIH SEZON.....	80
2.3.5 KLUB CD	80

2. 4 PLESNI, BALETNI PROGRAM	80
2. 4. 1 PLESNA GOSTOVANJA IZ TUJINE	81
2. 4. 2 PLESNE KOPRODUKCIJE Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI.....	83
2. 4. 3 ZAČASNO GOSTOVANJE BALETA SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA.....	85
2. 4. 4 DRUGE PLESNE PRIREDITVE	85
2. 5 FILMSKI PROGRAM	86
2. 5. 1 FILMSKI FESTIVALI.....	86
2. 5. 2 FILMSKI CIKLI	89
2. 5. 3 FILMI IZ DISTRIBUCIJE CD	90
2. 5. 4 IZREDNE PROJEKCIJE / SODELOVANJE Z DRUGIMI PRODUCENTI	92
2. 6 KULTURNOVZGOJNI IN HUMANISTIČNI PROGRAM	92
2. 6. 1 KULTURNA VZGOJA.....	92
2. 6. 2 USTVARJALNOST MLADIH.....	96
2. 6. 3 HUMANISTIČNI PROGRAMI.....	97
2. 6. 4 LITERARNI PROGRAMI.....	101
2. 6. 5 ARMENIJA OD BLIZU	103
2. 7 RAZSTAVNI PROGRAM	103
2. 7. 1 KULTURNA ZGODOVINA	105
2. 7. 2 LIKOVNA UMETNOST	106
2. 7. 3 ARHITEKTURA IN OBLIKOVANJE	109
2. 7. 4 FOTOGRAFIJA	109
2. 7. 5 DRUGI PROJEKTI.....	111
2. 7. 6 GOSTOVANJA, POSREDOVANJA, PRIPRAVA PROJEKTOV	112
III. KONGRESNO-KOMERCIALNA DEJAVNOST CANKARJEVEGA DOMA.....	113
3. 1 SPLOŠNA OCENA REZULTATOV POSLOVANJA.....	113
3. 2 URESNIČENI PROJEKTI.....	115
URESNIČENE PRIREDITVE JAVNE SLUŽBE PO DEJAVNOSTIH V LETU 2010	119

I POSLOVANJE CANKARJEVEGA DOMA V LETU 2010

Na 8. seji, ki je bila 9. 2. 2010 je Svet Cankarjevega doma¹ izdal soglasje k Programu in finančnemu načrtu CD za leto 2010, ki je bil usklajen z Odločbo Ministrstva za kulturo² št. 6110-1374/2009/3, izdano 21.1.2010. Program in finančni načrt je potrdil tudi strokovni svet zavoda na 2. seji, ki je bila 5. 2. 2010. Na osnovi obvestila MK o zmanjšanju sofinanciranja, pogodbe št. 3511-10-247714 o zagotavljanju sredstev za prenovo prostorov CD in aneksa k tej pogodbi je Svet zavoda na svoji 12. seji 21. oktobra 2010 potrdil Spremembe programa in finančnega načrta CD za leto 2010. Strokovni svet zavoda je na 4. seji 21. oktobra soglašal s spremembami programa in finančnega načrta za leto 2010. Sprejeti Program in finančni načrt CD je poleg Strategije CD za obdobje 2008–12 osnova, s katero v Poslovnem poročilu primerjamo uresničeno v letu 2010 z načrtovanim.

1.1 ZAKONSKE IN DRUGE PODLAGE, KI POJASNJUJEJO DELOVNO PODROČJE

1. Sklep in sprememba sklepa o ustanovitvi Cankarjevega doma
2. Strategija Cankarjevega doma za obdobje 2008–12
3. Investicijski program prenove Cankarjevega doma za obdobje 2010 do 2013
4. Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo
5. Zakon o javnih financah
6. Nacionalni program za kulturo
7. Poziv k predložitvi predloga finančnega načrta in programa dela za leto 2010
8. Odločbe MK in pogodbe, sklenjene z MK o financiranju CD v letu 2010

Pravna podlaga za opredelitev CD kot javnega zavoda je podana z Zakonom o zavodih. Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo in Sklep o ustanovitvi CD dajeta podlago odločitvam o delovanju CD.

CD deluje od leta 1981. Kulturno-umetniški program in kongresno dejavnost izvaja že enaintrideset let. Glavni ustanovitelj CD je država, ki vsa leta sofinancira Cankarjev dom. Drugi ustanovitelj je bila od leta 2004 dalje Iskra d.d., ki bi morala v skladu z ustanoviteljskim deležem (3,47 %) po pogodbi zagotavljati sorazmerni delež sredstev za investicije in investicijsko vzdrževanje glede na sprejete letne načrte (do leta 2008 je zagotavljala deleže praviloma z enoletnim zamikom plačil, v letu 2009 in 2010 ni zagotovila sofinanciranja). Soustanoviteljstvo Iskre d.d. bi moralo biti v letu 2010 dokončno razrešeno, a žal v začetku leta 2011 še vedno ni.

CD je kulturni in kongresni center, ustanovljen za izvajanje kulturno-umetniškega programa³ (javne službe) ter kongresne in druge dejavnosti na trgu⁴ (dejavnost na trgu). CD opravlja javno službo, program, ki je v javnem interesu in je financiran s sredstvi Ministrstva za kulturo in nejavnimi prihodki javne službe, največ s prihodki od prodanih vstopnic. CD opravlja tudi druge dejavnosti, ki jih v skladu s sklepom o ustanovitvi ne opravlja kot javno službo (financirane so izključno s prodajo storitev na trgu). K tem sodita predvsem organiziranje in izvedba kongresnih, družabnih, družbenopolitičnih, protokolarnih, sejmskih, izobraževalnih, festivalskih in v zadnjih letih tudi kulturnih prireditev drugih organizatorjev, izposoja opreme in opravljanje tehničnih storitev za druge orgnaizatorje izven CD.

¹ V nadaljevanju tudi CD

² V nadaljevanju tudi MK

³ V nadaljevanju uporabljamo tudi okrajšavi KUP (kulturno-umetniški program) ali JS (javna služba).

⁴ V nadaljevanju uporabljamo tudi okrajšavi KKP (kongresno-komercialni program) ali DT (dejavnost na trgu).

1. 2 ORGANI ZAVODA

Organi zavoda so: generalni direktor, Svet zavoda in Strokovni svet, ki zagotavljajo poslovanje CD v skladu z veljavnimi predpisi in odgovarjajo za zakonitost poslovanja.

Generalni direktor Cankarjevega doma je Dimitrij Rotovnik. CD ima za vodenje posameznih sektorjev ali področij dejavnosti pomočnike generalnega direktorja, ki uporabljajo naziv direktor. Poslovni sektor vodi Jana Kramberger, ki v času odsotnosti nadomešča generalnega direktorja. Kongresno-komercialni sektor vodi Brigita Pečovnik, tehnični sektor pa Sašo Kranjc. Kulturno-umetniški program neposredno vodi generalni direktor, ki usklajuje in koordinira delo umetniških vodij za posamezna programska področja.

Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o ustanovitvi javnega zavoda Cankarjev dom določa sestavo članov Sveta. Šest članov je imenovala Vlada RS (dr. Ignacija J. Fridl, Ana Železnik, Jože Možina, Janez Pergar, Slavica Mrkun in Aleš Čerin), trije zaposleni člani pa so bili izvoljeni v zavodu na neposrednih in tajnih volitvah (Nina Pirnat Spahić, mag. Vinko Sever in Saša Globačnik).

V letu 2010 je bilo sklicanih pet sej **Sveta Cankarjevega doma**, od tega sta bili dve korespondenčni. Člani Sveta so na sejah sprejemali odločitve v skladu s svojimi pristojnostmi. Sklepi sveta:

- Soglašal je s Programom in finančnim načrtom CD za leto 2010.
- Soglašal je z dokumentom Prenove in posodobitve CD za obdobje 2010–13 in predlagal, da Ministrstvo za kulturo z zavodom sklene štiriletno pogodbo o prenovi CD.
- Dal je pobudo Ministrstvu za kulturo, da zlasti večjim uporabnikom proračunskih sredstev, kot je CD, samodejno zagotavlja vsaj del sredstev, če ne v celoti, za amortizacijo, namenjen za preнове in investicijsko vzdrževanje.
- Izdal je soglasje k Letnemu poročilu CD za leto 2009, ki ga sestavljata Računovodsko in Poslovno poročilo.
- Strinjal se je s predlogom generalnega direktorja CD, da se presežek prihodkov nad odhodki v skupni višini 134.973,91 EUR, ustvarjen v letu 2009, prenese na povečanje obveznosti za sredstva v upravljanju kot vir za nabavo novih osnovnih sredstev.
- Dal je soglasje k predlogu Pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o organizaciji dela in sistemizaciji delovnih mest v CD, št. Sist-1/2010, z dne 3. 2. 2010.
- Soglašal je, da se delovna uspešnost zaposlenim izplačuje v skladu s sprejetim finančnim načrtom CD ter na osnovi sprotne ocen uspešnosti poslovanja in meril, ki jih sprejme generalni direktor, vendar največ do višine, ki jo določa Pravilnik o določitvi obsega sredstev za plačilo delovne uspešnosti iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu.
- Ustanovitelju zavoda je predlagal, da izda soglasje za redno delovno uspešnost direktorjev CD za leto 2009 v skladu z izpolnjevanjem meril. Glede na predpise na področju plač v javnem sektorju se za delovno uspešnost za leto 2009 izplača sredstva v višini 3/12 letnega zneska, do katerega so upravičeni, to je 3/12 od dveh bruto osnovnih mesečnih plač direktorjev iz decembra 2009. Redna delovna uspešnost za rezultate dela na področju javne službe se izplača generalnemu direktorju in direktorjema poslovna in tehničnega sektorja.
- Soglašal je, da se zaradi odličnih rezultatov dejavnosti CD na trgu v letu 2009 generalnemu direktorju in trem direktorjem sektorjev v letu 2010 za leto 2009 iz prihodkov dejavnosti CD na trgu izplača dodatna delovna uspešnost vsakemu v višini ene bruto osnovne plače za december 2009.
- Strinjal se je z izrečeno izredno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi Marku Posavcu, št. 391/2010, z dne 26. 7. 2010.
- Soglašal je s spremembami kulturno-umetniškega programa CD za leto 2010.
- Dal je soglasje k spremenjeni dinamiki izvajanja in financiranja investicijskega programa CD za obdobje 2010 do 2013.
- Izdal je soglasje k popravljenemu Računovodskemu poročilu CD za leto 2009, ki ga je revidirala revizijska hiša KPMG.
- Izdal je soglasje k predlogu Pravilnika o spremembah in dopolnitvah pravilnika o organizaciji dela in sistemizaciji delovnih mest v CD, št. Sist-2/2010, z dne 8. 9. 2010.
- Sklenil je aneks št. 1 k pogodbi o zaposlitvi generalnega direktorja CD.

Strokovni svet zavoda se je letu 2010 sestal trikrat; obravnaval je vprašanja s področja strokovnega dela zavoda:

- Sprejel je Program in finančni načrt CD za leto 2010.
- Potrdil in sprejel je Letno poročilo CD za leto 2009, ki ga sestavljata Računovodsko in poslovno poročilo za leto 2009.
- Strinjal se je s spremembami Programa in finančnega načrta CD za leto 2010.

1.3 URESNIČITEV DOLGOROČNIH IN LETNIH CILJEV POSLOVANJA

Načrtovani program CD je bil oktobra na 12. seji sveta spremenjen oz. dopolnjen, sicer pa je bil uresničen v celoti in po številu prireditev celo presežen. Namesto Adventnega koncerta je bilo oktobra v program uvrščeno gostovanje Newyorške filharmonije, ki ga je finančno podprla delniška družba Petrol. Zamenjava je pomembno izboljšala programsko ponudbo CD na področju glasbe. Odpovedani koncert pianistke Anne Vitinske smo nadomestili s koncertom italijanskega kitarskega dua Valente in Listeš. Zaradi izjemnega uspeha treh mladih glasbenikov v mednarodni areni smo v sodelovanju s Simfoničnim orkestrom RTVS izvedli dodatni koncert, na katerem so se predstavili Eva-Nina Kozmus (flavta), Bernardo Brizani (violončelo) in Jasna Komar (rog).

Nesrečno odpadli romski večer s koncertom Ljiljane Buter je bil nadomeščen s koncertom ameriške *cajun* zasedbe Pine Leaf Boys, Big Band RTV Slovenija pa je izvedel še tretji koncert v CD. Ker ni bilo mogoče uresničiti načrtovanega gostovanja z gledališkega festivala Bitef, smo uvrstili v program tri odlične nadomestne gledališke predstave: *Garažo* Zagrebškega kazališta mladih, *Mizo* poljskega gledališča Karbido in *Vojno* italijanskega režiserja Pippa Delbona.

Na področju plesa je bila premiera predstave *Nekega dne in neke noči* Barbare Kapelj Osredkar premaknjena v januar 2011, predstavi *Čudež* Borisa Ostana in *Kisik* Primoža Ekarta, načrtovani za Dvorano Duše Počkaj, pa sta odpadli, ker avtorja nista dobila finančne podpore.

V kulturni vzgoji je bila kulturnovzgojna učna ura *Katalena za vas ... in mesto* zamenjana s prireditvijo *Kata Katalena* s Svetlano Makarovič in ansamblom Fake Orchestra; nova je bila tudi Mozartova opera za otroke *Bastien in Bastiena* v režiji Katje Konvalinke.

Trideseto leto delovanja CD je bilo posebej zaznamovano z uresničenjem precej obširnega programa SNG Opera in balet. Zaradi težav pri obnovi in razširitvi matične hiše je CD s pripravami, vajami in predstavami gostil umetniški ansambel v Gallusovi in Linhartovi dvorani kar 151 dni. V Gallusovi dvorani so uprizorili tri novosti (balet *Bajadera*, operi *Madama Butterfly* in *Manon Lescaut*), ponavljali pa so operi *Renske nimfe* in *Carmen* ter balet *Hrestač*.

V Linhartovi dvorani so uprizorili praizvedbo opere *Pastir* domačega skladatelja Petra Šavlija, premiero baleta *Pod zvezdami* ter ponavljali baletne uspešnice *Picko in Packo*, *Romeo in Julija* in *Tango za Rahmaninova* ter operi enodejanki *Ženitna ponudba* in *Gledališki direktor*. Splošna ocena je, da je Cankarjev dom s tem, ko je ustvaril tako obsežen terminski prostor, odigral pomembno vlogo v zagotavljanju pogojev za delo operno-baletnega ansambla v kriznem obdobju. Obsežen program SNG Opera in balet v Gallusovi dvorani ni ogrozil niti delovanja obeh simfoničnih orkestrov, ki sta načrtovani program v CD uresničila v celoti, niti drugega rednega umetniškega programa v CD. Res pa je, da je bila v Gallusovi dvorani zaradi strukturne spremembe precej zožena terminska shema dejavnosti na trgu Cankarjevega doma. Finančnih posledic glede na letni poslovni uspeh k sreči ni bilo, ker je ministrstvo v zadnjem trenutku zagotovilo pokritje najnujnejših materialnih stroškov zaradi izjemno povečanega obsega SNG Opera in balet, kongresno-komercialnemu sektorju CD pa je v drugih dvorinah uspelo zagotoviti dovolj obširen obseg tržnih dejavnosti, da smo uresničili načrtovane finančne prihodke. Zanimivo je bilo vprašanje člana strokovnega sveta iz Slovenske filharmonije: "Ali po »preselitvi« v obnovljeno operno hišo lahko pričakujemo povečanje števila terminov v Gallusovi dvorani za delovanje našega orkestra?" Dobil je pritrdilni odgovor, vendar le pod pogojem, da bodo zagotovili sredstva za dodatno sofinanciranje stroškov delovanja Gallusove dvorane od ministrstva, od pokroviteljev ali s povečanjem sedanjega deleža prihodka od prodanih vstopnic za koncerte SF v Gallusovi dvorani v korist Cankarjevega doma.

Zaradi slabih poslovnih izkušenj s prejšnjim vodstvom SNG Opera in balet vodstvo Cankarjevega doma ni pristalo na pobudo o oživitvi koprodukcijskega sodelovanja pri uresničenju operno-baletnega programa v CD po vzoru, ko je SNG Opera in balet vodil dr. Borut Smrekar. CD je namreč že imel načrtovan program za leto 2010 v prvi polovici leta 2009. Koprodukcije poleg umetniških in finančnih vzgibov zahtevajo tudi visoko stopnjo medsebojnega zaupanja vodstev javnih zavodov, ki se lotijo skupnega dela. Dobro sodelovanje novega vodstva SNG Opera in balet v letu 2010 vliva zaupanje v tem smislu, da bi v bližnji prihodnosti morda lahko obnovili koprodukcijsko udeležbo CD v načrtovanih operno-baletnih produkcijah. Vsekakor bo vstop CD v operne koprodukcije na odru Gallusove dvorane odvisen tudi od razpoložljivih finančnih sredstev po letu 2012, torej od dejanske finančne »kondicije« CD, ki je v tem trenutku ni mogoče napovedati.

Evalvacija programa CD, izvedenega v letu 2010, je morda najbolj zanimiva na področju kulturne vzgoje, humanizma in literature. Medtem ko je bil železni program lastne produkcije CD, ki je potekal v znanih strateških okvirih, v celoti uresničen (festivali LIFFe, Festival dokumentarnega filma, Jazz festival, Transgeneracije, Zlati in Srebrni abonma, cikli Glasbe sveta, Cankarjevi torki, Zvoki šestih strun, Predihano, Mladi mladim, mednarodna gledališka in plesna gostovanja, razstavniki programi, oddaljene kulture, Armenija od blizu, koproducentstvo pri nekaterih uglednih festivalih itd.) in bil na visoki kakovostni ravni, se je nadaljeval strateški preboj na področju kulturne vzgoje, humanizma in literature. Ta del programa namreč zavestno širimo, hkrati pa vanj vključujemo številne programske pobude iz prostora. Največjo spodbudo je po neuspehu v letu 2009 predstavljal izvedeni Kulturni bazar v sodelovanju s šolskim in kulturnim ministrstvom, ki se ga je udeležilo 4489 predvsem pedagogov iz velikega števila slovenskih vrtcev, osnovnih in srednjih šol. Največjo zato, ker se za vedno bogatejši in raznovrstni vzgojni program CD zanima vse več vrtcev in šol. Posebne pozornosti je vredna vključitev CD v program Svetovne prestolnice knjige. Za produktivno kulturno dejanje se je pokazala koprodukcijska navezava CD s Študentsko založbo v letu 2009. Koprodukcijsko sodelovanje je v lanskem letu s festivalom Fabula preraslo v zagotovo najodmevnejši dogodek v okviru svetovne prestolnice knjige. Zelo odmeven je bil cikel Knjiga in digitalizacija, ki ga je v sodelovanju s CD pripravil Francoski kulturni center Charlesa Nodiera. Podobno odmevna sta bila tudi festival Pravljičice danes in Festival dramske pisave. Z vsebinsko intenziteto je bil izveden tudi projekt Refleksije sodobnih scenskih umetnosti, ki ga že več let uspešno izvaja ugledni neodvisni kulturni zavod Maska.

Osrednji programski fokus oddaljene kulture je bil lani posvečen Armeniji. Program tega festivala je bil pester in zanimiv, tako da ga je več uglednih spremljevalcev delovanja CD razglasilo kar za najuspešnejšega med vsemi dosedanjimi. Zagotovo je bil eden od razlogov za vsebinski uspeh festivala Armenija od blizu tudi odlično sodelovanje z Ministrstvom za kulturo Armenije in kulturnim zavodom Cadence iz Erevana, ki je bil glavni organizator na njihovi strani. Daljna dežela v srcu Azije z izjemno kulturo je bila odličen programski izbor. Obiskovalci razstav in različnih prireditev so dobili o Armeniji veliko informacij in umetniških doživetij. Zanimivo je, da so bili na armenskem kulturnem ministrstvu s prikazom v Ljubljani tako močno navdušeni, da so odlikovali celotno programsko vodstvo CD. Kaj takega se nam v CD še ni pripetilo!

Veliko težav še naprej povzroča slabši obisk sodobnih filmskih, gledaliških, glasbenih in razstavnih dogodkov. Izboljšanja promocije sodobnega umetniškega dogajanja v CD smo vseskozi posvečali primerno pozornost, med drugim smo pripravili tudi interno trženjsko delavnico, na kateri smo osrednjo pozornost namenili razvoju obiskovalcev ter uvajanju sodobnih oblik in vsebin promocije.

V CD vsako poletje z vedno večjim obsegom prireditev gostuje tudi Festival Ljubljana. To je zagotovo obremenitev za določen del kolektiva ter dodatna težava pri vzdrževalnih in obnovitvenih delih, ki jih hiša, ki deluje 10 mesecev s polno paro, mora izvesti, če noče, da bi nastajale okvare med letom. Kljub temu smo čez poletje uspešno izvedli zahtevno prenovo Velike sprejemne dvorane. Festival Ljubljana v CD se s kakovostnim programom dobro vključuje v poletno ponudbo Ljubljane, Cankarjev dom pa je odprt za obiskovalce vse leto in to je pomembno. Zgrajen je bil zato, da z združenimi kulturnimi močmi prispeva k temu, da Ljubljana med zanimivimi evropskimi kulturnimi prestolnicami

polnokrvno kulturno živi. Tako so ljubitelji simfonične glasbe v Sloveniji poleg več kot šestdeset koncertov Slovenske filharmonije in Simfoničnega orkestra RTVS, lani lahko poslušali Dunajske filharmonike (CD), Newyorške filharmonike (CD), Londonski simfonični orkester (Festival), Marinjski filharmonični orkester (Festival), Državni simfonični orkester iz São Paula (CD), Simfonični orkester iz Pittsburgha (CD), Praško komorno filharmonijo (CD), Münchensko filharmonijo (Festival) in druge.

Zelo je razveseljiv finančni uspeh tistega dela programa CD, ki poteka kot dejavnost na trgu. Pokazalo se je, da je CD s svojo majhno, a strokovno in zagnano "kongresno – komercialno" ekipo, čeprav izvaja kongresno gospodarsko dejavnost v zakonskih okvirih, ki veljajo za javne zavode, dovolj prodoren in strokovno usposobljen za doseganje poslovnih uspehov v konkurenčno izjemno napornem okolju.

Brezhibna izvedba nekaterih uglednih mednarodnih kongresov, sejmov in drugih projektov, v sklopu katerih poteka vrsta prireditev, govori o ustvarjalni moči kolektiva CD. Za leto 2010 je ponovno značilno veliko število kulturnih prireditev v sklopu dejavnosti CD na trgu. To pomeni, da imajo številni kulturni organizatorji, ki jih programsko vodstvo CD ne uvršča v program javne kulturne službe (tudi zato, ker je ta preobsežen glede na sofinanciranje), še vedno možnost, da nastopijo v Cankarjevem domu (lani je bilo takšnih projektov 48 s 171 različnimi dogodki), seveda s plačilom vseh stroškov po ceniku CD (stroški dvoran, opreme, zaposlenih in drugih storitev, ki jih omogoča Cankarjev dom).

1.3.1 IZPOLNJEVANJE NAČRTOVANIH CILJEV POSLOVANJA V LETU 2010

- 1227 uresničenih prireditev javne službe – 18 več, kot smo načrtovali;
- 702 različni prireditvi, rekordnih 20.005 izvajalcev;
- v celoti uresničen kulturno-umetniški program z dobrimi finančnimi rezultati poslovanja;
- uresničenih 194 projektov v sklopu kongresno – komercialnega programa CD na trgu, 706 prireditev / dogodkov.
- veliko število obiskovalcev prireditev: kulturno-umetniškega programa 383.928, to je 60.833 več, kot smo načrtovali, ter udeležencev kongresov in drugih prireditev dejavnosti na trgu 167.516, to je 3.984 več, kot smo načrtovali; skupaj 551.555, obiskovalcev, 13,8 % več, kot smo načrtovali;
- rekorden izkoristek dvoranskih in kadrovskih zmogljivosti. S povprečno le 166 zaposlenimi je uresničenih kar 35.595 ur programa (priprav, vaj in prireditev, pospravljanja) v prostorih CD (ob zvrstno zelo različnem program in povečanem obsegu različnih scenskih projektov, ki zahtevajo obsežne tehnične ekipe);
- organizirali in tehnično izvajali smo prireditve v drugih dvoranh v Ljubljani in po Sloveniji;
- ustvarjen je celotni prihodek v višini 11,662.696 EUR, odhodki so uresničeni v višini 11,637.767 EUR.
- pozitivno je finančno poslovanje obeh dejavnosti: prihodki presegajo odhodke tudi v izkazih javne službe in dejavnosti na trgu;
- ustvarjen je presežek prihodkov nad odhodki 24.929 EUR, od tega z dejavnostjo na trgu 21.921 EUR;
- v letu 2010 smo iz neproračunskih virov obračunali amortizacijo in zagotovili sredstva za investicijsko vzdrževanje v višini 261.492 EUR, kar je redkost pri poslovanju javnih kulturnih zavodov;
- sredstva pokroviteljev in darovalcev za javno službo in programe dejavnosti na trgu so bila uresničena v skupnem znesku 582.018, kar je bilo kljub recesiji več kot v letu 2009;
- delež sredstev MK v v izkazu prihodkov in odhodkov CD (brez sredstev MK za investicije po posebni pogodbi) je še manjši kot leto prej: 50,6 %;
- delež neproračunskih prihodkov (od prodanih vstopnic, pokroviteljev in darovalcev, od opravljenih storitev na trgu ...) je 49,4 %;

- s finančno podporo MK smo nadaljevali z zahtevnimi projekti postopne prenove CD (prenova velike sprejemne dvorane), zapisane v Strategiji CD za obdobje od 2008 do 2012, ki jo bomo nadaljevali v naslednjih letih;
- številni drugi dobri rezultati (vsebinski, številčni, finančni) kažejo na uspešno in učinkovito poslovanje kolektiva CD (tudi v drugem letu, ki ga je zaznamovala recesija), kar je razvidno iz Letnega poročila (poslovnega in računovodskega) CD za leto 2010.

Strateški cilji javne službe CD, ki smo jih zapisali v program in finančni načrt za leto 2010, so v celoti uresničeni, nekateri celo preseženi.

- Izveden je bil načrtovani program CD na področjih resne in druge glasbe, gledališča, plesa, filma, razstav, kulturne vzgoje in humanistike.
- Ustvarjali smo dobre razmere za delovanje in izvedbo dogovorjenega obsega rednega programa Slovenske filharmonije, Simfoničnega orkestra RTVS in Big Band RTVS, SNG Opera in balet Ljubljana ter neodvisnih producentov oz. partnerjev.
- Slovenska filharmonija je v Gallusovi dvorani izvedla vse štiri abonmajske cikle in novoletni koncert.
- SNG Opera in balet Ljubljana je izvedla obsežen razširjeni program začasnega gostovanja v Cankarjevem domu .
- Simfonični orkester RTVS in Big Band orkester RTVS sta izvedla načrtovani del svojega letnega programa v skladu s pogodbo med CD in RTVS.
- Glasbena mladina Slovenije je s sodelovanjem Slovenske filharmonije in Cankarjevega doma izvedla koncertni program glasbene vzgoje.
- Ljubljanska glasbena mladina je s sodelovanjem Simfoničnega orkestra RTVS, Big Banda RTVS in CD izvedla načrtovani program glasbene vzgoje.
- Cankarjev dom je filme iz svoje distribucije prikazal tudi v kinematografih v slovenski art mreži.
- Izvedli smo velik splet kulturnovzgojnih programov za mlade ter družbeno pomembne in aktualne humanistične programe.
- Izveden je bil program, v katerem sodeluje CD kot koproducent z javnimi zavodi in nevladnimi kulturnimi organizacijami.
- Z raznovrstnim programom smo poskrbeli za boljšo kakovost življenja obiskovalcev ter za zanimiv in pomemben del kulturno-umetniškega programa slovenske prestolnice.
- Izvedeni program je vključeval kulturno-umetniško tradicijo in podpiral živo ustvarjalnost, vključno z reaktualizacijo kulturne tradicije v sodobnost, in zagotavljal kritično avtorefleksijo kulturno-umetniškega delovanja.

Finančni rezultati javne službe

- Uresničen je bil prihodek v višini 9,109.787 EUR.
- Nejavni prihodki javne službe v višini 3.225.159 EUR so za 4,3 % presegli načrtovane.
- Proračunska sredstva v višini 5,8884.629 EUR za neposredne in splošne stroške, stroške dela in investicijsko vzdrževanje, ki jih je zagotovilo MK so nižja od načrtovanih za 2,1 %. Bistveno manjše od načrtovanega je predvsem sofinanciranje plač in drugih stroškov dela.
- Delež javnih (proračunskih) sredstev za program javne službe je le 64,6 % za program javne službe (vključno s projekti) in je manjši od zapisanega v strategiji (v višini 70 %), kar je dober rezultat, ki pa povzroča težave pri poslovanju zaradi velikega deleža nejavnih prihodkov, ki jih mora zagotoviti CD za javno službo (kulturno-umetniški program).
- Večji je delež neproračunskih sredstev za program javne službe: v strategiji je načrtovan delež 30 %, uresničen 35,4 %.
- Za sofinanciranje neposrednih stroškov prireditev kulturno-umetniškega programa (vključno s projekti) je MK zagotovilo 39,7 % sredstev. 60,3 % sredstev je zagotovil CD s prihodki od prodanih vstopnic, sredstev pokroviteljev in darovalcev ter s prihodki od opravljenih storitev

javne službe. Za sofinanciranje neposrednih programskih stroškov je CD zagotovil 2,174.860 EUR, MK pa 1,431.800 EUR.

Finančni rezultati dejavnosti CD na trgu

- V skladu s finančnim načrtom bi morali uresničiti prihodek v višini 2,259.000 EUR. Uresničeni prihodek v višini 2,552.909 EUR presega načrtovanega za 13 %.
- V letu 2010 smo uresnili prispevek za sofinanciranje splošnih odhodkov (splošnih stroškov, stroškov dela, investicijskega vzdrževanja, amortizacije) v višini 1,767.572 EUR. Načrtovani prispevek za kritje splošnih odhodkov je bil s tem presežen za 117.572 EUR.
- Kongresno-komercialna dejavnost je z ustvarjenimi poslovnimi rezultati uresničila tudi številne pomembne (posredne) cilje, ki v računovodskih izkazih niso neposredno vidni: zmanjšala je splošne (predvsem stalne) stroške poslovanja za javno službo in stroške dela javne službe, zagotovila je maksimalni izkoristek dvoranskih in kadrovskih zmogljivosti CD ter ustvarila in prispevala del sredstev za investicijsko prenovu CD in posodabljanje njegove tehnologije. Zaradi odbitnega deleža DDV je zmanjšala tudi stroške javne službe, v letu 2010 za odstotek manj kot leto prej.
- Strateški smisel poslanstva kongresno-komercialnega programa in druge dejavnosti CD na trgu, ki smo ga uresničevali tudi v letu 2010, je večplasten. Posredno smo sodelovali pri razvoju turističnega gospodarstva mesta, organizatorjem številnih najrazličnejših dogodkov smo omogočali njihovo izvajanje, s prirejanjem mednarodnih kongresov, konferenc in simpozijev pa smo hkrati omogočali tudi razvoj strok in določenih znanstvenih disciplin.

Pokrovitelji in darovalci v letu 2010

Pokrovitelji kulturno-umetniškega programa leta 2010:

KRKA, d.d., PETROL, d.d., PIVOVARNA LAŠKO, d. d., NOVA LJUBLJANSKA BANKA, d. d., MOBITEL, d. d., POSLOVNI SISTEM MERCATOR, d. d., BTC, d.d., PORSCHE SLOVENIJA, d.o.o., TELEKOM SLOVENIJE, d.d., ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d. d., ZAVAROVALNICA TRIGLAV, d. d., Območna enota Ljubljana, RIKO, d.o.o., DELO, časopisno in založniško podjetje, d. d., RTV Slovenija, KLARO, d.o.o., ZAVOD RADIO ŠTUDENT, RADIO SLOVENIA INTERNATIONAL, MLADINA časopisno podjetje d. d.

Pokrovitelj leta 2010: KRKA, d. d.

Darovalka leta 2010: Tobačna Ljubljana, d. o. o.

Zasebni darovalec leta 2010: Miro Senica, odvetnik

Diamantni pokrovitelji za zvestobo nad 15 let: BTC, d.d., Mobitel, d.d., Tobačna Ljubljana, d.o.o.

Darovalci leta 2010: TOBAČNA LJUBLJANA, d. o. o., MIRO SENICA, odvetnik, NOVA LJUBLJANSKA BANKA, d. d., MARAND, d. o. o.,

Kulturno-umetniški program Cankarjevega doma so v letu 2010 finančno podpirali poleg MINISTRSTVA ZA KULTURO RS:

VELEPOSLANIŠTVO ZDRUŽENIH DRŽAV AMERIKE, VELEPOSLANIŠTVO KRALJEVINE ŠPANIJE, VELEPOSLANIŠTVO REPUBLIKE FINSKE, FRANCOSKI INŠTITUT CHARLES NODIER, GOETHE INSTITUT LJUBLJANA, ITALIJANSKI INŠTITUT ZA KULTURO, EUROPA CINEMAS, MEDIA.

1.4 POSLOVNO OKOLJE CD

Recesija je povzročila nekaj težav pri poslovanju CD, vendar smo program in finančni načrt skrbno načrtovali in vse leto nadzirali poslovanje, cene vstopnic, obisk prireditvev, tržili proste zmogljivosti in s tem ublažili težave. V uresničitev programa in zmanjševanje stroškov poslovanja je ves kolektiv vložil veliko truda, zato rezultati niso izostali. Ocenjujemo, da se bodo v naslednjih dveh letih še zaostri pogoji poslovanja, zato pripravljamo načrte za uspešno poslovanje v zaostrenih razmerah – kar bo izvedljivo le v sodelovanju z ustanoviteljem.

Ekonomsko okolje

Za področje kulturno-umetniške (in kongresne) dejavnosti ostaja v ekonomskem okolju posebej pomemben davčni sistem. Vsaka sprememba na področju davkov vpliva na poslovanje, pogosto različno za obe ključni dejavnosti CD. Oprostitev davka na dodano vrednost za kulturno-umetniški program ima pozitiven učinek pri določanju cen vstopnic za prireditve in s tem na večjo dostopnost kulture širšemu krogu obiskovalcev, kar je namen te oprostitve; negativni učinek ima za dejavnost CD na trgu, ki zaradi sorazmerno obsežnega dela oproščene kulturno-umetniške dejavnosti in proračunskih virov financiranja te dejavnosti onemogoča poračunavanje vstopnih davkov v celoti. Odbitni delež vstopnih davkov v CD je med letom znašal 21 % davka na dodano vrednost, ob koncu leta je bil izračunan 19 %. Nekoliko je nižji kot leto prej zaradi večjih sredstev MK za financiranje investicijskega programa (obnova velike sprejemne dvorane). Kongresne storitve imajo kot vsa leta doslej zaradi odbitnega deleža davka na dodano vrednost višje stroške od konkurence v zasebnem sektorju, stroški kulturno-umetniške dejavnosti in investicij pa so (zaradi odbitnega deleža DDV) nižji kot v javnih zavodih, ki opravljajo le javno službo. Aktualna davčna zakonodaja ima za glavno dejavnost (javno službo) CD pozitivne, za druge programe (kongresi in druga dejavnost na trgu) pa negativne učinke.

Pravno-politično okolje

Politične razmere imajo močan vpliv na kulturno-umetniško in kongresno dejavnost, ne le v CD, ampak povsod po svetu.

Tudi pri izvajanju javne službe želi biti CD uspešen, učinkovit in racionalen, kar ni značilnost javnega sektorja, v katerem velja, da "javni zavodi, ki ustvarijo presežek prihodkov, dobijo preveč javnih sredstev". Proračunska logika (»vse porabiti, sicer so dobili preveč denarja in jim moramo zmanjšati sofinanciranje«) zato javni sektor spodbuja k trošenju, tudi če ni gospodarno. Predvsem v zadnjih letih je vlada s pripravo številnih zakonov in drugih predpisov omejila poslovanje javnih zavodov, ki imajo vse manj avtonomije, čeprav naj bi bila rezultat reform večja avtonomija. Zakonodaja ne spodbuja (in ne ščiti) organizacij, kot je CD. Predvsem v letu 2010 so se pokazale posledice nezaključene in zavožene reforme plač: CD ima podcenjeno sofinanciranje dodatkov po KP s strani MK (dodatke mora izplačevati, čeprav MK zanje sredstev ne zagotovi v ustrezni višini), nekatera delovna mesta so zaradi le delne uskladitve plač še vedno nižje ovrednotena od primerljivih (ki so bila »višje uvrščena že pred reformo plačnega sistema) v drugih javnih zavodih in v državni upravi.

V letu 2011 mora država v skladu s predpisi (in da se reši sofinanciranje investicij in nabav opreme) zaključiti spor z Iskro d.d., ki ima v CD od leta 2004 3,47 % soustanoviteljski delež.

Tehnološko okolje

Investicijski program za obdobje 2010 do 2013 omogoča, da ostaja CD primerno opremljen za izvedbo najsodobnejših vrhunskih kulturno-umetniških produkcij in gostovanj iz tujine. Tudi za izvajanje kongresne dejavnosti je potrebno ustrezno tehnološko okolje (usklajeno z mednarodnimi standardi).

Ali razvoj tehnologije pomeni grožnjo »živi« kulturno-umetniški dejavnosti, izvedeni na odrih in pred obiskovalci, saj je sodobna tehnologija sestavni del nepogrešljive opreme povsod, tudi doma? Umetnost in kultura sta vse bolj dostopni najširšemu krogu prebivalcev posredno, s pomočjo sodobne tehnologije, ki pa kljub vsemu ne more nadomestiti neposrednega spremljanja umetniških dogodkov v prireditvenih prostorih in druženja obiskovalcev. S kakovostnim programom, stalnimi prenovami CD in usmeritvami v "prijaznejši prostor" za urbano druženje obiskovalcev CD ohranja in pridobiva nove obiskovalce.

Naravno, kulturno in socialno okolje

Z višanjem izobrazbene ravni in življenjskega standarda ljudje postajajo vedno bolj zahtevni. Obisk kulturnih prireditev narašča z višino izobrazbene ravni, še posebno če se z izobrazbo povečuje dohodek. Izdatki za kulturo in rekreacijo naraščajo z življenjskim standardom prebivalstva, za katerega so vse bolj pomembni kakovost življenja, prosti čas in zdravje. V letu 2009 smo ugotavljali, da rezultati poslovanja CD (število obiskovalcev, prihodki od prodanih vstopnic) dokazujejo, da recesija ne pomeni nujno slabšega obiska kulturnih prireditev, navsezadnje gre tudi za "prevrednotenje vrednot" in usmerjanje ljudi h kakovostnemu preživljanju prostega časa. V letu 2010 je opazen trend k manjšemu obisku prireditev z vstopnino in manjšemu številu udeležencev na kongresnih prireditvah s kotizacijami.

Varovanje okolja in racionalno trošenje energije sta med pomembnimi cilji, ki jih je CD vključil v svoje poslovne načrte pri prenovah dvoran, zamenjavah varčnic in drugih materialov z ekološkimi in varčnimi in s projektom »ekoloških otokov« za ločevanje odpadkov, ki ga je v letu 2010 zasnoval varnostni inženir, postopno pa ga bomo uresničili v naslednjih dveh letih v skladu s finančnimi možnostmi.

Ocena konkurence na področju dejavnosti na trgu

Vsa leta pišemo, da so se pri izvajanju programa dejavnosti na trgu že v letu 2004 občutneje pokazale posledice izjemno hitrega in širokega razvoja kongresne infrastrukture v Sloveniji v zadnjih letih. Ponudba zmogljivosti za mednarodno kongresno dejavnost je presegla povpraševanje. Večja konkurenca pa je izziv za CD, da še bolj kot doslej išče in izkorišča svoje prednosti na tem področju.

Prepletanje kulturno-umetniške in kongresne dejavnosti, ki ima prednosti (zaradi boljšega izkoristka kadrovskih in prostorskih zmogljivosti in nižjih splošnih stroškov) je zelo naporno pri terminskem načrtovanju in usklajevanju programov. Pri umeščanju in načrtovanju programov v dvorane CD imajo prednost kulturno-umetniški programi, ki jih sofinancira Ministrstvo za kulturo. Komerčialnim projektom za katere stroške po ceniku storitev CD v celoti plačajo naročniki, je na voljo "preostalih" 20 do 30 % zmogljivosti – pogosto ne takrat, ko jih želijo.

1.5 ČLOVEŠKI VIRI

1. ZAPOSLOVANJE IN ZAPOSLENI

Nesorazmerja, nastala pri plačah javnih uslužbencev zaradi uveljavitve Zakona o sistemu plač v javnem sektorju (ZSPJS) v letu 2008, tudi v letu 2010 še niso bila odpravljena. Uvedba novega plačnega sistema v celoti se tako zamika v neznano prihodnost, del zaposlenih ima še vedno delno neusklajene (prenizke) osnovne plače. Nesoglasje med Vlado RS in sindikati javnega sektorja zaradi različnih poskusov vlade, da bi obvladovala stroške plač v javnem sektorju, je v septembru 2010 pripeljalo do stavke v javnem sektorju. V CD stavke bistveno ni bilo občutiti. Vodstvo je tudi pozvalo zaposlene, ki hočejo stavkati, da o tem pravočasno obvestijo nadrejene, ti pa bi zagotovili, da se nujno

delo opravi z delavci, ki v stavki niso sodelovali. Lahko bi rekli, da so zaposleni v CD stavko podpirali moralno, v njej pa dejansko niso sodelovali.

Tudi v letu 2010 ni bilo zagotovljenih sredstev za izplačilo redne delovne uspešnosti, zaposleni v CD pa smo redno prejeli delovno uspešnost iz naslova prodaje blaga in storitev na trgu, 10 zaposlenim je bila v različnem trajanju in višini izplačana tudi delovna uspešnost na podlagi 22.e člena ZSPJS, in to zaradi povečanega obsega dela (nadomeščanje odsotnih sodelavcev, izvajanje dodatnih zadolžitev).

V letu 2010 sta bili sprejeti dve spremembi Pravilnika o organizaciji dela in sistemizaciji delovnih mest, in sicer v februarju in septembru. Prva je bila predvsem posledica uvedbe nacionalne poklicne kvalifikacije »oblikovalec zvoka«, ki je bila pri delovnih mestih v Oddelku za ozvočenje, uvrščenih v VI. tarifni razred, dodana kot eden od pogojev, ki je lahko upoštevan namesto izpolnjevanja pogoja višje strokovne izobrazbe. Druga sprememba je bila namenjena uvedbi dodatnih delovnih mest v tarifnem razredu VII/1.

Za leto 2010 je imel CD v kadrovskem načrtu predvidenih 169 zaposlitev (171 za leto 2009), od tega 1 za določen čas. V tem številu so vključene zaposlitve za nedoločen in določen čas (vključno z delavci, ki nadomeščajo začasno odsotne). Zaposleni, ki delajo krajši delovni čas od polnega, so upoštevani kot ena zaposlitev. 31. 12. 2010 je bilo zaposlenih 166 delavcev, od katerih sta dva tujca. Za določen čas je imelo ob koncu leta 2010 sklenjeno pogodbo o zaposlitvi pet delavcev, kar pomeni 3,01 % od vseh zaposlenih v CD.

Stanje zaposlenih na dan 31. december po letih:

2010	166
2009	165
2008	169
2007	168
2006	162
2005	176
2004	176
2003	181

Povprečno število zaposlenih v letu 2010 v CD je bilo 167,25.

V letu 2010 so bili delavci fizično prisotni v CD 270.937 ur oz. povprečno 1620 ur na zaposlenega, kar je 36 ur na zaposlenega več kot v letu 2009.

Na novo oziroma nadomestno se je v letu 2010 zaposlilo šest delavcev. Pogodba o zaposlitvi je prenehala veljati šestim delavcem; od njih se je eden upokojil, trem se je iztekla pogodba o zaposlitvi, sklenjena za določen čas, z enim je bil o prenehanju sklenjen sporazum, enemu pa je bila iz krivdnih razlogov izredno odpovedana pogodba o zaposlitvi.

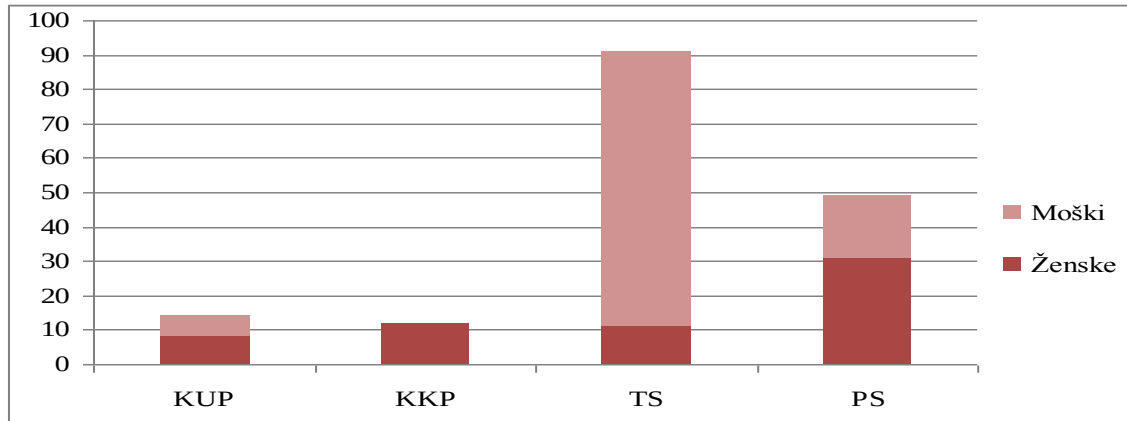
TABELA 1: Število zaposlenih po sektorjih na 31. 12. 2010

Sektor	Ženske	%	Moški	%	Skupaj	%
KUP	8	57,14	6	42,86	14	8,43
KKP	12	100,00	0	0,00	12	7,23
TS	11	12,09	80	87,91	91	54,82
PS	31	63,27	18	36,73	49	29,52
SKUPAJ	62	37,35	104	62,65	166	100,00

Kulturno-umetniški program (KUP) 14, Kongresno-komercialni program (KKP) 12, Tehnični sektor (TS) 91, Poslovni sektor (vključno s Službo za trženje programa in odnose z javnostmi) (PS) 49. Po

spolu v CD prevladujejo moški (62,65 %); pretežno moška struktura zaposlenih je še posebej značilna za TS, kjer je od vseh zaposlenih kar 87,91 % moških, popolnoma ženska struktura (100 %) pa je v KKP.

TABELA 2: Struktura zaposlenih v sektorjih po spolu (31.12. 2010)

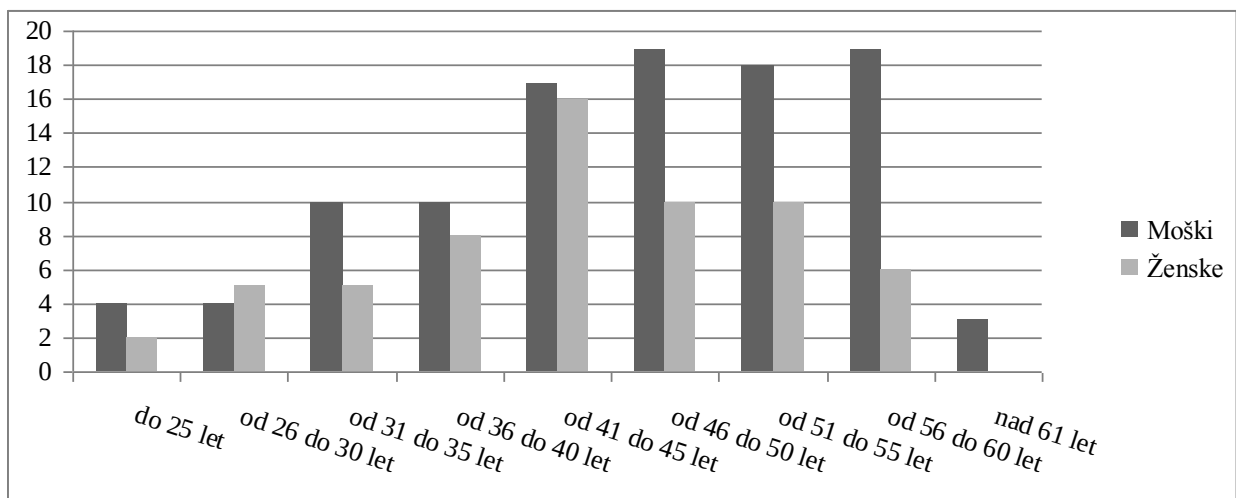
Starostna struktura zaposlenih v CD

Povprečna starost zaposlenih je bila ob koncu leta 2010 v CD 45,37 let (v letu 2009 – 44,85 let).

TABELA 3: Število zaposlenih po spolu in starostnih skupinah na dan 31.12. 2010

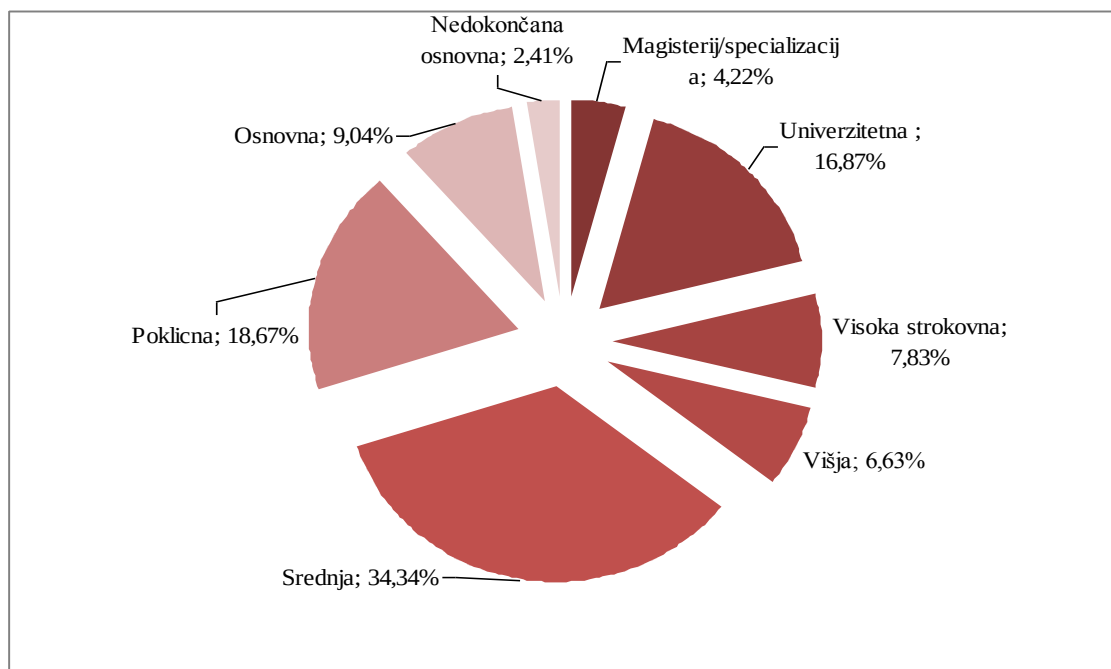
	5-letne starostne skupine									Skupaj
	do 25 let	od 26 do 30 let	od 31 do 35 let	od 36 do 40 let	od 41 do 45 let	od 46 do 50 let	od 51 do 55 let	od 56 do 60 let	nad 61 let	
Moški	4	4	10	10	17	19	18	19	3	104
Ženske	2	5	5	8	16	10	10	6	0	62
Skupaj	6	9	15	18	33	29	28	25	3	166
Odstotek	3,61	5,42	9,04%	10,84	19,88	17,47	16,87	15,06	1,81	100,00

SLIKA 1: Struktura zaposlenih po 5-letnih starostnih skupinah in po spolu (31.12. 2010)

Izobrazbena struktura zaposlenih v CD

SLIKA 2: Dejanska izobrazba zaposlenih v CD ob koncu leta 2010

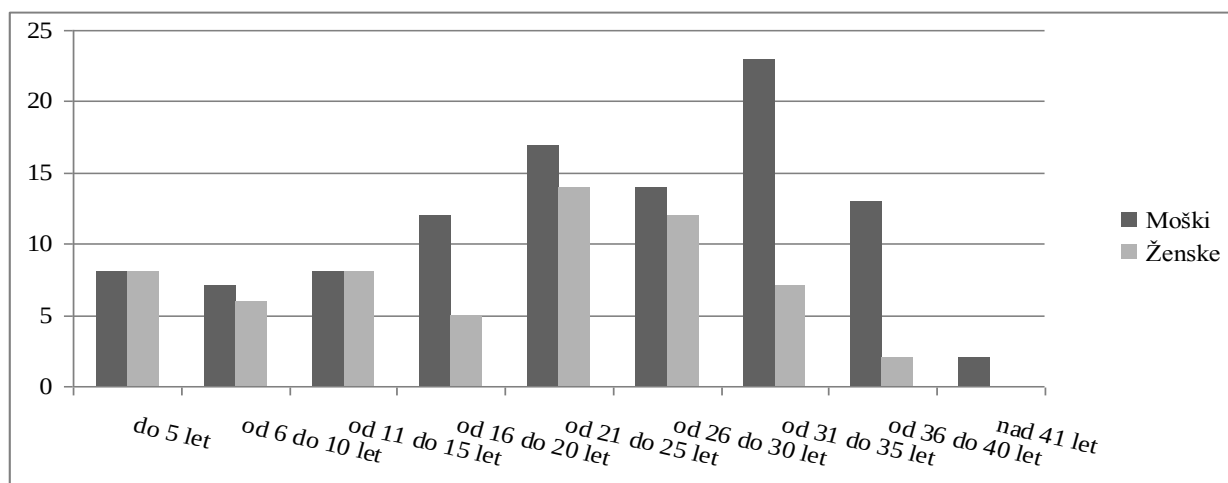

Število zaposlenih po spolu in doseženi pokojninski dobi 31. 12. 2010, po 5-letnih skupinah

TABELA 4: Dosežena pokojninska doba 31.12. 2010

	Pokojninska doba – po 5-letnih skupinah									
	do 5 let	od 6 do 10 let	od 11 do 15 let	od 16 do 20 let	od 21 do 25 let	od 26 do 30 let	od 31 do 35 let	od 36 do 40 let	nad 40 let	Skupaj
Moški	8	7	8	12	17	14	23	13	2	104
Ženske	8	6	8	5	14	12	7	2	0	62
Skupaj	16	13	16	17	31	26	30	15	2	166
Odstotek	9,64	7,83	9,64	10,24	18,67	15,66	18,07	9,04	1,20	100,00

SLIKA 3: Dosežena pokojninska doba po spolu in po 5-letnih starostnih skupinah (31.12. 2010)

Varstvo pri delu, požarno varstvo, ekologija in invalidnost

V letu 2010 je bilo na različne zdravstvene preglede pri pooblaščenem zdravniku CD napotnih 29 delavcev, cepljenja proti gripi se je udeležilo 54 delavcev. Za te in druge aktivnosti na področju varstva pri delu, kot so nakup zaščitne varovalne opreme, periodični pregled strojev in delovnih naprav, pregled tovornih dvigal za Linhartovo in Gallusovo dvorano, nakup opozorilne vrvice, trakov, dihalnih mask ter strokovne literature, je bilo v letu 2010 porabljenih 15.859,61 EUR. V letu 2010 so se zgodile štiri nezgode pri delu, od tega tri na poti na delo ali z njega. Od teh so bile tri poškodbe lažje in ena hujša (prometna nezgoda z večmesečno odsotnostjo).

Za različne namene, vezane na požarno varstvo (periodični pregled gasilnih aparatov in hidrantov, namestitve ročnikov z zasunom v hidrante, označbe za hidrante, gasilnike in table, pregled aktivne požarne zaščite, pregled varnostne in zasilne razsvetljave) je bilo v letu 2010 porabljenih 7688,34 EUR.

CD je v letu 2010 intenzivno pristopil k projektu Prava odločitev. Najprej so bili nabavljeni zabojniki za zbiranje plastike v upravnem delu, nato pa še koši za ločeno zbiranje odpadkov (ekološki otoki) za celotno stavbo, za kar je bilo porabljenih 5088,96 EUR.

Konec leta 2010 je bilo v CD zaposlenih sedem invalidov, kar pomeni 4,22 % delavcev od vseh zaposlenih. CD v skladu z Uredbo o določitvi kvote za zaposlovanje invalidov, glede na uvrstitev v dejavnost pod šifro 90.040, spada v skupino drugih javnih, skupnih in storitvenih dejavnosti, za katere je od 1. 5. 2007 določena 2 % kvota zaposlovanja invalidov. V CD smo konec leta 2010 to kvoto presegali za 4, vendar pa se pri nagradi in oprostitvi prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje upošteva preseganje za 3, ker je invalidnost enega od zaposlenih posledica poškodbe pri delu v CD.

Redno napredovanje

V marcu 2010 smo drugič izvedli ocenjevanje delovne uspešnosti zaposlenih in pripravili letne ocene v skladu z določbami Uredbe o napredovanju javnih uslužbencev v plačne razrede. V pripravo letnih ocen so bili poleg direktorjev sektorjev sistematično vključeni tudi vsi preostali vodje organizacijskih enot.

V višji plačni razred na delovnem mestu je v letu 2010 na podlagi treh letnih ocen delovne uspešnosti redno napredovalo 31 delavcev.

2. IZOBRAŽEVANJE

V CD skrbimo za stalno strokovno izpopolnjevanje zaposlenih na različnih področjih kot tudi za njihovo izobraževanje z namenom pridobitve nadaljnje stopnje izobrazbe, tako zaradi nadomestitve manjkajoče izobrazbe ali zaradi možnosti napredovanja na zahtevnejša delovna mesta.

Vodje programov in področij spremljajo novosti na svojih delovnih področjih na službenih poteh doma in v tujini. Poleg tega se je v letu 2010 69 delavcev udeležilo različnih oblik izpopolnjevanja (tečaji, seminarji, delavnice ipd.). Nekaj izobraževanj je bilo tudi v letu 2010 organiziranih v prostorih CD, od tega v dveh primerih z izvajalcema, ki sta zaposlena v CD, kar je že redna praksa. Tako so sredstva, ki jih CD letno namenja izobraževanju, porabljena najbolj gospodarno.

Zaposleni si nova potrebna znanja pridobivajo tudi s študijem ob delu. Konec leta 2010 je bilo odprtih 12 pogodb o izobraževanju ob delu. V letu 2010 je bila na novo sklenjena samo ena pogodba o izobraževanju ob delu za šolanje, ki je delno v interesu CD in delavca. V letu 2010 sta dva sodelavca,

ki sta imela sklenjeno pogodbo o izobraževanju ob delu, uspešno končala šolanje, z enim pa je bil na njegovo pobudo sklenjen dogovor o prekinitvi študija in vrnitvi stroškov.

Za namene kotizacij in šolnin je bilo porabljenih 24.740,87 EUR (za kotizacije 14.783,24 EUR, za šolnine pa 9.957,63 EUR). Povprečni znesek, namenjen izobraževanju na zaposlenega v CD, je bil 147,93 EUR, povprečno število porabljenih ur za različne oblike izobraževanja na zaposlenega pa je približno 6 ur (ob upoštevanju izobraževanj, ki so potekala v okviru delovnega časa).

3. BOLNIŠKA ODSOTNOST IN STARŠEVSKI DOPUST

V letu 2010 so bili zaposleni v CD odsotni zaradi bolniške 14.079 ur, zaradi starševskega dopusta (porodniški dopust, dopust za nego in varstvo otroka ter očetovski dopust) pa 5540 ur, kar skupno znaša 18.872 ur odsotnosti. Podatek o skupni odsotnosti je podan zaradi možnosti primerjave s podatki iz prejšnjih let. Od 14.079 ur bolniške odsotnosti je bilo v letu 2010 v breme CD izplačanih 9663 ur, v breme Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije (boleznine nad 30 dni in nega) pa 4416 ur.

Primerjava samo bolniške odsotnosti z letom 2009 pokaže, da se je njen delež v letu 2010 glede na celotni letni fond ur povečal, in sicer s 3,84 % na 4,12%.

TABELA 5: Bolniška odsotnost (vključno s porodniško) v urah od leta 1999 naprej

LETO	BOL. ODSOTNOST (v urah)	Povprečni letni fond ur	Delež odsotnosti (boln., porod.)
1	2	3	4=2/3
1999	28.370	371.856	7,63
2000	23.630	366.000	6,46
2001	20.740	353.704	5,86
2002	31.669	357.120	8,87
2003	33.632	366.000	9,19
2004	25.156	365.160	6,89
2005	23.197	366.080	6,34
2006	19.736	349.440	5,65
2007	22.796	344.240	6,53
2008	17.852	352.663	5,06
2009	18.872	350.575	5,38
2010	17.807	349.218	5,10

4. NADURNO DELO

V letu 2010 je bilo 67 delavcem izplačanih 3527 nadur, od tega največ za delo, opravljeno novembra (411), marca (388), maja (374) in februarja (333). Glede na število zaposlenih v posameznem sektorju je največji delež prejemnikov izplačanih nadur v TS. V letu 2010 je bilo 17 opravljenih izplačanih nadur povprečno na zaposlenega, kar je precej pod povprečjem prejšnjih enajstih let.

TABELA 6: Izplačane nadure po sektorjih od leta 1999 naprej

LETO	SKUPAJ	KUP	KKP	TS	PS	Izplačane nadure na zaposlenega
1999	5.191,0	682,0	716,0	2.483,0	1.310,0	28
2000	7.521,0	595,0	990,0	3.878,0	2.058,0	41
2001	3.426,0	445,0	135,0	2.147,0	699,0	19
2002	2.843,5	200,0	250,0	1.826,0	567,5	16
2003	5.390,0	589,0	796,0	2.849,0	1.156,0	29
2004	3.342,0	236,0	502,0	1.905,0	699,0	19
2005	2.630,5	477,0	160,0	1.411,0	582,5	15
2006	3.141,0	445,0	786,0	1.465,0	445,0	19
2007	3.751,0	211,0	448,0	2.906,0	186,0	23
2008	4.577,0	509,0	547,0	2.826,0	695,0	27
2009	3.527,0	356,0	304,0	2.426,0	441,0	21
2010	2.787,5	271,5	161,0	1.921,0	434,0	17

5. POGODBENO DELO, DELO ŠTUDENTOV IN PROSTOVOLJCEV

V Varnostni službi so del nalog varovanja tudi v letu 2010 opravljali na javnem razpisu izbrani zunanji izvajalci, in to na podlagi sklenjene pogodbe. V začetku leta je varnostno dejavnost v CD sestavljalo deset redno zaposlenih in devet varnostnikov podjetja FIT varovanje. Med letom se je zamenjalo kar nekaj varnostnikov zunanjega izvajalca, kar je v zadnjih letih reden pojav, v septembru pa se je v CD redno zaposlil en varnostnik. V letu 2010 so zunanji izvajalci opravili skupno 17.498 ur rednega in izrednega varovanja, za kar jim je bilo izplačanih 148.279,31 EUR.

Z izbranim zunanjim izvajalcem Aktiva čiščenje, d.o.o. (prej Čistoča d.o.o.), v okviru TS poleg redno zaposlenih delavk in delavca potekajo naloge čiščenja in vzdrževanja CD. V letu 2010 je bil letni strošek za opravljenih 20.128 ur 180.489,92 EUR, kar je za 11.296,13 EUR manj kot v letu 2009.

V letu 2010 so bili za kratkotrajno občasno nadomeščanje zaposlenih na podlagi sklenjenih podjemnih pogodb angažirani štirje zunanji sodelavci: trije za področje kinooperaterskih del za potrebe filmskega programa CD, eden za garderoberska dela za potrebe resne glasbe, druge glasbe, plesno-gledaliških predstav in vzgojno-humanističnega programa za različne prireditve v letu 2010, dva za koordinacijo na Liffu ter eden za delo v multimediji.

V letu 2010 je v CD na podlagi sklenjenega dogovora delalo 26 prostovoljcev, ki so opravljali različne naloge v KUP v okviru filmskega programa, in sicer večina (razen enega) na 21. Liffu.

Na praktičnem usposabljanju je bilo v letu 2010 trinajst študentov in dijakov. Za prevoz in prehrano, kar jim pripada po kolektivni pogodbi, je bilo študentom izplačanih 1622,70 EUR. Delavci CD so pri delu s študenti na praksi v letu 2010 opravili 194 mentorskih ur.

V letu 2010 je v različnih časovnih obdobjih in trajanju delalo 214 različnih študentov, ki so od CD za delo prejeli plačilo v skupni višini 181.031,93 EUR (neto znesek), od tega 107.516,50 EUR za delo hostes in kontrolorjev, 26.939,53 EUR za delo v KKP, preostalo pa v drugih organizacijskih enotah CD pri opravljanju različnih del zaradi začasno povečanega obsega dela (npr. delo pri blagajni, fizična dela pri pripravi prizorišč, računalniško programiranje, distribucija medijskih vsebin, administrativna dela, pomoč v oddelkih tehnične izvedbe programa: multimedija, ozvočenje ...), v manjšem obsegu pa tudi zaradi sodelovanja na prireditvah kulturno-umetniškega in kongresno-komercialnega programa.

Strošek študentskega dela je bil v letu 2010 za 23.233,60 EUR manjši kot v letu 2009. Kot zanimivost naj zapišemo, da so hostese oz. kontrolorji v letu 2010 zaradi dotrajanosti starih dobili nove uniforme, izdelane v Muri – Unikat, na podlagi oblikovalske ponudbe tandema Mem Couture.

6 STROŠKI DELA ZAPOSLENIH, IZPLAČANI V LETU 2010⁵

Za plače z dodatki, nadomestila, druge osebne prejemke, prispevke in davek na plače smo v letu 2010 izplačali 4.603.568 (4.505.635⁶) EUR. Za delovna mesta, ki so bila začasno ali trajno nezasedena (varnostniki, čistilke ...), smo imeli sklenjene pogodbe z zunanjimi sodelavci ali službami. Žal ta poteza CD, ki je racionalizirala poslovanje, pomeni posledično že več let podcenjeno sofinanciranje stroškov dela teh sodelavcev s strani MK v sklopu splošnih stroškov.

TABELA 7: IZPLAČILA ZA STROŠKE DELA V LETU 2010 PO VIRIH FINANCIRANJA⁷

stroški dela po vrstah	stroški dela CD 2010	sredstva MK za stroške dela 2010	uresni- čen delež MK	nejavni prihodki JS za stroške dela 2010	skupaj stroški dela JS 2010	stroški dela dejavnosti na trgu 2010	nezagotov- ljena sredstva MK glede na KP in dejanske stroške dela JS
a plače in dodatki	3.118.900	2.197.577	70,5	135.360	2.332.937	785.963	110.409
od tega dodatki za delo v posebnih pogojih	206.478	50.607	24,5	103.839	154.446	52.032	102.187
b regres za letni dopust	116.426	86.029	73,9	1.058	87.087	29.339	126
c povračila in nadomestila	266.883	178.864	67,0	20.764	199.628	67.254	18.629
d sredstva za delovno uspešnost	400.245	18.075	4,5	338.293	356.369	43.876	
e sredstva za nadurno delo	36.255	26.103	72,0	1.015	27.119	9.136	725
g drugi izdatki (odpravnine..)	15.375	8.886	57,8	2.615	11.501	3.875	2.492
SKUPAJ (a do g)	3.954.084	2.515.504	63,6	499.105	3.014.641	939.443	132.412
Skupaj bruto plače (a+d+e+f)	3.555.399	2.241.756	63,1	474.668	2.716.424	838.975	111.134
Skupaj drugi osebni prejemki (b+c+g)	398.685	273.780	68,7	24.437	298.217	100.468	21.247
Skupaj prispevki, davek, premijske pokojninskega zavarovanja	633.789	414.779	65,4	59.295	474.074	159.715	15.545
SKUPAJ 2.	4.587.873	2.930.314	63,9	558.432	3.488.715	1.099.158	147.926
prispevki	561.782	360.918	64,2	59.295	420.213	141.569	15.545
premijske pokojninskega zavarovanja	72.007	53.861	74,8	0	53.862	18.146	0
davek na plače		0					
struktura virov financiranja stroškov dela		63,9%		12,1%	76,0%	24,0%	

Za javno službo so bili izplačani stroški dela⁸ v višini 3.488.715 (3.424.282) EUR, to je 76 % (76 %) vseh stroškov dela zaposlenih v CD. Za opravljeno delo v sklopu dejavnosti CD na trgu smo izplačali 1.099.158 (1.081.352) EUR, to je 24 % (24 %) vseh stroškov dela CD.

CD je za delovno uspešnost zaposlenih v letu 2010 zaradi odličnih poslovnih rezultatov in velikih delovnih obremenitev vseh zaposlenih v skladu s predpisi izplačal 400.245 (361.871) EUR.

⁵ Vir: Izkaz denarnega toka CD za leto 2010.

⁶ V oklepajih so – za primerjavo – navedeni podatki za leto 2009, če ni drugače zapisano.

⁷ Vsi finančni podatki v tabelah so v evrih. Evri so v poročilu označeni z EUR ali z €.

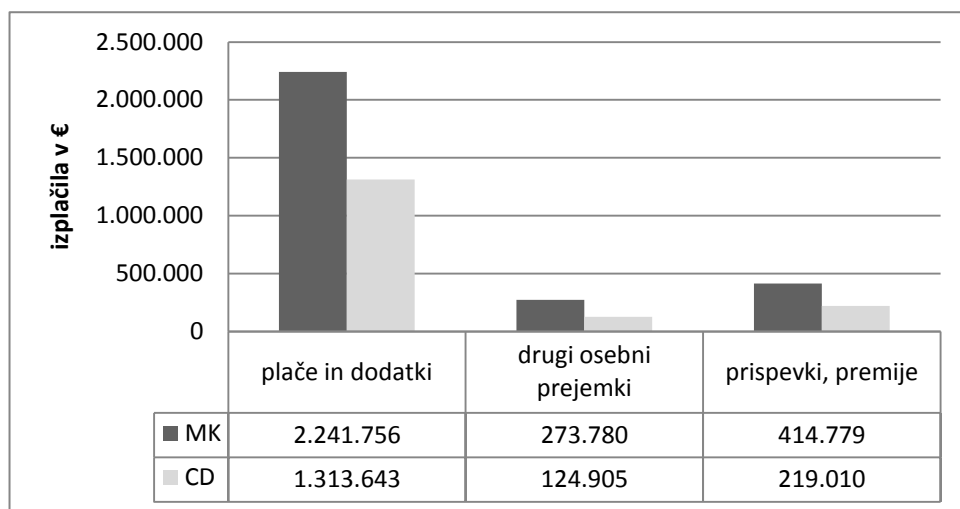
⁸ Plače z dodatki, nadomestila, drugi osebni prejemki in prispevki.

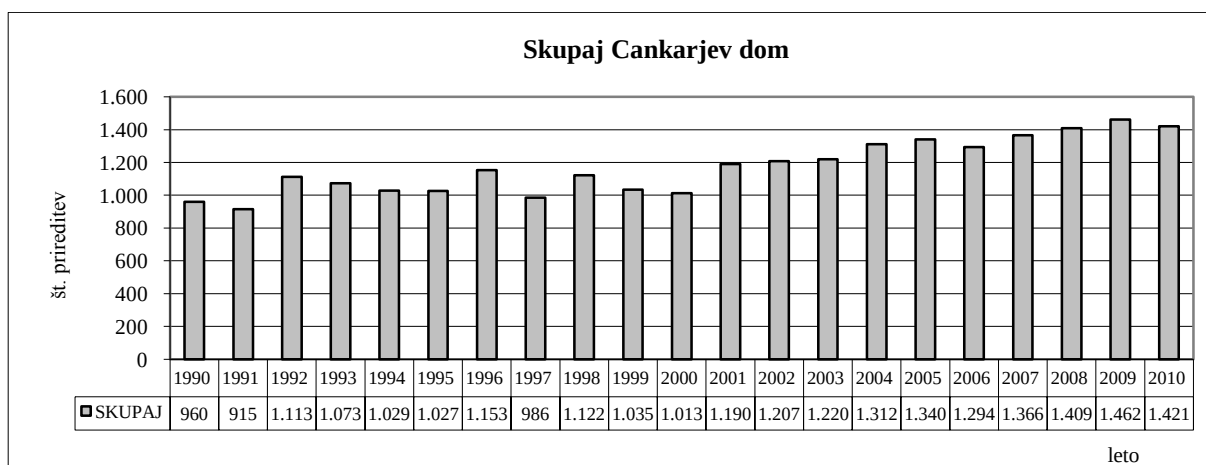
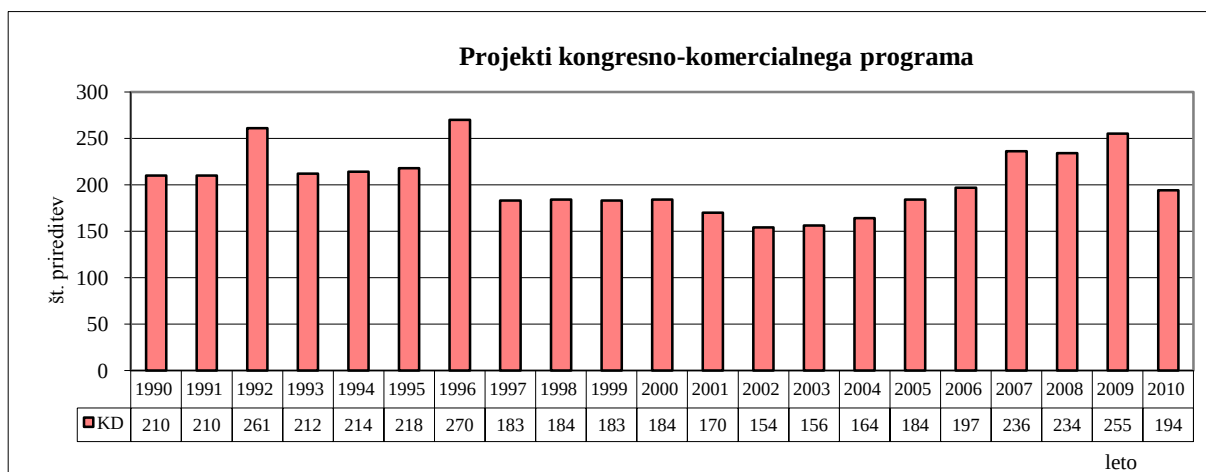
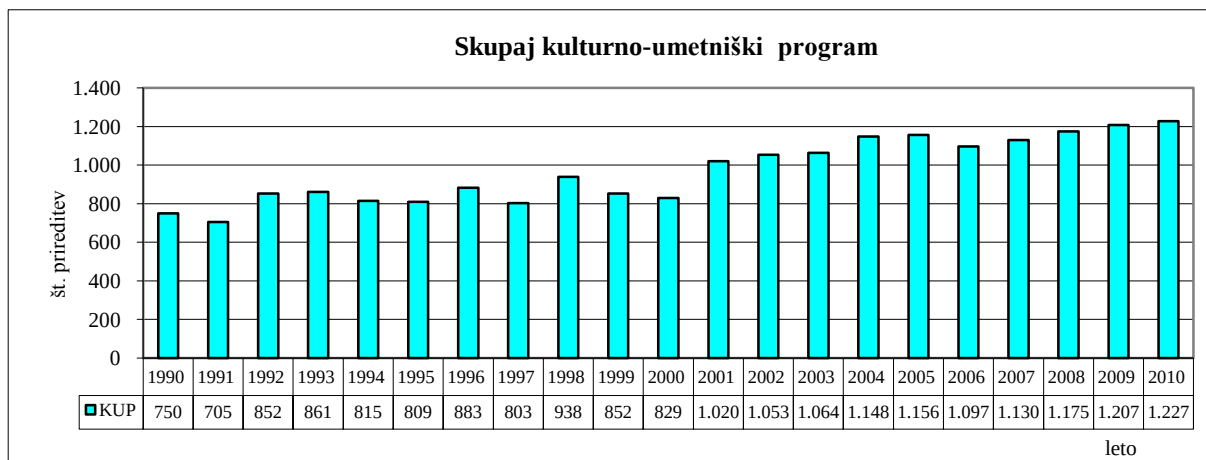
Delovno uspešnost smo glede na pričakovane poslovne rezultate izplačevali mesečno, delno pa s poračunom v decembru 2010. Redno delovno uspešnost smo izplačali s soglasjem in sofinanciranjem ustanovitelja le direktorjem za dosežene poslovne rezultate v letu 2009, v skladu s predpisi.

Viri financiranja stroškov dela zaposlenih:

- Ministrstvo za kulturo je zagotovilo le 63,9 % (64,4 % v letu 2009, 65,4 % v letu 2008) sredstev, to je 2.930.314 (2.910.944) EUR. Delež javnih sredstev za stroške dela je manjši kot leto prej kljub zvišanju plač (napredovanja, delna uskladitev) in dodatkov ter povečanemu obsegu dela za javno službo; tudi za naprej obeti niso rožnati, čeprav je CD v sedmih letih zmanjšal število zaposlenih iz 181 na 166, to je za 15, kar je po našem vedenju spet ena od (pozitivnih) redkosti v javnem sektorju. Ocenjujemo, da bi morale MK v skladu s predpisi in glede na dolgoletno povprečje obsega programa javne službe sofinancirati najmanj 76 % osnovnih plač in s tem povezanih izplačil. **Ministrstvo za kulturo bi moralo v letu 2010 zagotoviti vsaj 147.926 EUR več sredstev za stroške dela v CD.** Na težave podcenjenega sofinanciranja zaposlenih s strani MK smo že večkrat opozorili, prav tako na težave prenizkih sredstev za plače s strani MK opozarjamo tudi v Finančnem načrtu CD za leto 2011.
- Z nejavnimi prihodki javne službe smo zagotovili 558.432 EUR (513.338 EUR leta 2009, v letu 2008 232.248 EUR), to je 12,1 (11,4) % stroškov dela, od tega 338.293 EUR (259.980 EUR) za izplačila delovne uspešnosti zaposlenim v letu 2010.
- S prihodki dejavnosti na trgu smo financirali 1.099.158 EUR (1.081.352 EUR), to je 24 % (24 %) stroškov dela.
- Z neproračunskimi viri smo zagotovili izplačila v višini 1.657.559 € ali 36,1 % stroškov dela zaposlenih. Ministrstvo je zagotovilo 63,9 % ali 2.930.315 € za izplačane stroške dela v letu 2010.

SLIKA 4: Izplačani stroški dela po virih financiranja v letu 2010

1.6 ŠTEVILO PRIREDITEV IN OBISKOVALCEV**SLIKE 5, 6, 7: ŠTEVILO PRIREDITEV PO LETIH OD 1990 NAPREJ**

V letu 2010 smo izvedli 1.421 (1462) projektov kulturno-umetniškega in kongresno-komercialnega programa, skupaj 1.933 (2027) prireditev, ki jih je obiskalo 551.444 (603.184) obiskovalcev ali udeležencev.

TABELA 8: ŠTEVILO PRIREDITEV IN OBISKOVALCEV PO DEJAVNOSTIH IN ZVRSTEH

dejavnosti, zvrsti kulturnoumetniškega programa	načrtovano		u r e s n i č e n o					
	2010	2010	2010	2010	2010	2010	št. prir.	št.obisk.
	št. prireditvev	št. obiskov	št. prir.	št. razl. prir.	št. obiskov	št. izvajalcev	real./načrt	real./načrt
SIMFONIČNA GLASBA	75	72.000	74	45	77.339	6.520	98,7	107,4
VOKALNA GLASBA	1	320	1	1	390	54	100,0	121,9
KOMORNA GLASBA	19	5.200	19	19	5.734	66	100,0	110,3
ZAČASNO GOSTOVANJE SNG OB LJ	23	14.500	24	7	15.936	3.820	104,3	109,9
DRUGE GLASBENE PRIREDITVE	6	450	7	7	480	70	116,7	106,7
SKUPAJ KLASIČNA GLASBA	124	92.470	125	79	99.879	10.530	100,8	108,0
GLASBE SVETA	8	4.500	8	8	4.347	82	100,0	96,6
JAZZ, CANK. TORKI	48	7.800	43	43	7.454	283	89,6	95,6
MEJNE GLASBENE ZVRSTI	19	16.000	20	14	15.796	416	105,3	98,7
SKUPAJ "DRUGA GLASBA"	75	28.300	71	65	27.597	781	94,7	97,5
KOPRODUKCIJE	6	1.300	6	4	895	44	100,0	68,8
GOSTOVANJA IZ SLOVENIJE	48	3.900	38	11	3.539	137	79,2	90,7
GOSTOVANJA IZ TUJINE	15	4.200	15	8	3.568	126	100,0	85,0
SKUPAJ GLEDALIŠČE	69	9.400	59	23	8.002	307	85,5	85,1
SLOVENSKE PLESNE KOPRODUKCIJE	21	2.000	31	6	1.869	98	147,6	93,5
GOSTOVANJA IZ SLOVENIJE	2	500	2	2	604	49	100,0	120,8
FOLKLORA	1	800	1	1	1.003	100	100,0	125,4
PLESNA GOSTOVANJA IZ TUJINE	7	2.700	7	6	2.979	69	100,0	110,3
ZAČASNO GOSTOVANJE SNG OB LJ	41	24.000	38	6	27.493	3.800	92,7	114,6
PLESNA UMETNOST	72	30.000	79	21	33.948	4.116	109,7	113,2
FILMSKI FESTIVALI	353	50.000	357	144	54.801	0	101,1	109,6
DISTRIBUCIJA CD	55	2.475	52	4	2.354	0	94,5	95,1
FILMSKI CIKLUSI	23	1.800	24	22	1.406	0	104,3	78,1
IZREDNE PROJEKCIJE, DRUGO	3	750	8	5	687	0	266,7	91,6
SKUPAJ FILM	434	55.025	441	175	59.248	0	101,6	107,7
KULturna VZGOJA	223	33.000	202	105	35.724	1.530	90,6	108,3
USTVARJALNOST MLADIH	24	7.000	25	19	8.179	1.042	104,2	116,8
HUMANISTIČNI PROGRAMI	70	6.400	94	90	5.676	287	134,3	88,7
LITERARNE IN DRUGE PRIREDITVE	72	7.000	80	75	7.265	461	111,1	103,8
SKUPAJ KULturna VZGOJA	389	53.400	401	289	56.844	3.320	103,1	106,4
SKUPAJ RAZSTAVE	43	50.000	42	42	88.140	0	97,7	176,3
DRUGI PROJEKTI JAVNE SLUŽBE	3	4.500	9	8	10.270	951	300,0	228,2
SKUPAJ KULturnoumetniški PROGRAM / JS	1.209	323.095	1.227	702	383.928	20.005	101,5	118,8
PROJEKTI V CD - SKUPAJ 188	600	160.000	630		165.438		105,0	103,4
SKUPAJ PROJEKTI IZVEN CD 6	50	1.500	76		2.078		152,0	138,5
SKUPAJ DEJAVNOST NA TRGU 194	650	161.500	706		167.516		108,6	103,7
SKUPAJ CD 1421 (1462) projektov, 1933 (2027) prireditvev oz. dogodkov	1.859	484.595	1.933		551.444		104,0	113,8

Kulturno-umetniški program / javna služba

V letu 2010 (2009) je CD izvedel 1.227 (1207) prireditev kulturno-umetniškega programa ali 18 več, kot je bilo načrtovano. Presegli smo število prireditev javne službe v primerjavi z načrtom iz Strategije CD za obdobje 2008–12 in načrt za leto 2010.

V prostorih CD se je zvrstilo 980 (1001) prireditev javne službe, v drugih dvoranh v Ljubljani (Križanke, Slovenska filharmonija, Kinodvor, Kino Šiška, Gromka ...) pa 247 (206) prireditev. Podobno kot prejšnja leta smo ob kulturno-umetniških prireditvah v prostorih CD organizirali 87 (83) sprejemov in tiskovnih konferenc, ki niso vključeni v seštevek prireditev v tabeli 8. Glede na prejšnje leto (2009) se je znatno povečalo število različnih kulturno-umetniških prireditev 702 (644).

Število obiskov(alcev) kulturno-umetniškega programa je doseglo 383.928 (386.788). Večji od zapsanega je obisk na razstavah v večnamenskih prostorih (Velika sprejemna dvorana, mala galerija, preddverja) saj je resnično število obiskovalcev (ki si razstave ogledajo, ko pridejo na druge prireditve v Cankarjev dom) večje od navedenega v tem poročilu.

V programu javne službe je v letu 2010 nastopilo kar 20.005 (17.498) domačih in tujih izvajalcev – od tega 19.792 v prostorih CD (nismo prišteli gostov na filmskem festivalu in v razstavnem programu CD). Izjemen dosežek, ki pa zaradi velikega števila nastopajočih zahteva od zaposlenih v CD dobro organizacijo in logistiko in močno obremenjuje naraščajoče spremenljive splošne stroške CD (klima, elektrika, čiščenje, komunalne storitve, vzdrževanje, sanitarni material ...).

Kongresno-komercialni program

CD je v sklopu kongresno-komercialnega programa skupno organiziral 194 (255) projektov s 706 (805) dogodki oz. prireditvami ter gostil 167.516 (205.802) domačih in tujih udeležencev. Med prireditvami dejavnosti na trgu je bilo 48 projektov oz. 171 kulturnih dogodkov, 17 mednarodnih s 100 dogodki, 20 kongresno-izobraževalnih prireditev z 68 dogodki, 18 drugih prireditev s 23 dogodki in 6 projektov izven CD, na katerih je bil CD organizator ali soorganizator s 76 dogodki.

Ponovno je bil najbolje obiskan 26. slovenski knjižni sejem, ki je nekakšen most med javno službo in dejavnostjo CD na trgu, na katerem smo prešteli 38.000 obiskov(alcev). V sklopu knjižnega sejma je bila v CD v šestih dneh 106 prireditev brez vstopnine, namenjenih obiskovalcem, knjige je predstavilo 112 razstavljalcev.

Število prireditev in obiskov(alcev) po dejavnostih in zvrsteh ter primerjave z načrtovanim za leto 2010 je razvidno iz tabele 8 na strani 23, iz treh slik na strani 22 pa je razvidno letno število prireditev (brez posredovanih) od leta 1990 naprej, ki kažejo trende gibanja števila (sicer zelo različnih) prireditev.

1.7 ZASEDENOST DVORAN

V minulem letu so bile zmogljivosti ključnih dvoran CD izjemno dobro izkoriščene. Število ur, ko so bile dvorane zasedene, je bilo rekordno. 35.595 ur (32.489 v letu 2009, 29.200 ur v letu 2008) so bile namenjene izvajanju programov (pripravam, vajam, prireditvam, pospravljanju ...), kar je največ v vseh tridesetih letih. V to niso vključene ure investicijsko-vzdrževalnih del, ki so jih vzdrževalci in izvajalci opravljali v prostorih CD ob redkih prostih terminih ter pogosto ob sočasnem potekanju programa. Prenova velike sprejemne dvorane je od junija do konca septembra potekala ob hkratnem izvajanju programa v drugih prostorih CD (tudi v Gallusovi dvorani) kar je bil velik organizacijsko - logistični dosežek. Pri tem je bila prenova zaključena v dogovorjenem roku.

Mončno **povečano število obratovalnih ur** (3106 ur več kot leto prej, 6395 ur več kot pred dvema letoma) v prireditvenih prostorih CD je v letu 2010 uresničilo **manjše število zaposlenih kot v prejšnjih letih** (kar 15 manj kot v letu 2003, ko je CD obratoval 32.035 ur, 10 manj kot v letu 2005),

kar je povzročalo preobremenitev zaposlenih predvsem februarja, marca in aprila ter v obdobju od 1. oktobra do konca leta 2010, močno pa povečuje spremenljivi del splošnih stroškov CD in stroške dela (predvsem dodatke po KP, nadure, stroške za plačilo zunanjih sodelavcev na področju čiščenja, varovanja ...).

Razpoložljive dvoranske zmogljivosti merimo v CD od leta 1981 naprej s termini. En termin je 4 do 6 urni časovni sklop, ko v dvorani potekajo aktivnosti, povezane z izvedbo prireditev (priprave, vaje, prireditve in pospravljanje po prireditvah). Vsak dan je v osnovi razdeljen na tri termine: dopoldan, popoldan in zvečer. Ločeno evidentiramo nočne termine. Izhodišče pri terminskem načrtovanju je letna načrtovana zasedenost dvoran, ki jo omejuje razpoložljiva oprema in letna količina ur delovnega časa zaposlenih delavcev (predvsem) tehnične izvedbe programa. To pomeni, da ne morejo biti v vseh dvoranhah zmogljivosti polno izkoriščene. Cilj pri terminskem načrtovanju oz. koordinaciji programa je najboljši možni izkoristek terminov Gallusove dvorane in hkratni potek dela v ostalih dvoranhah glede na razpoložljive delavce in opremo.

TABELA 9: ŠTEVILO TERMINOV PO DVORANAH IN DEJAVNOSTIH CD V LETU 2010

prostor	klasi- čna glasba	druga glasba	gleda- lišče	ples	film	KV	razsta- ve	drugo JS	skupaj JS	DT	Skupaj CD	delež progra- mov JS	zasede- nost
GD	364	47		96		4		40	551	140	691	80	115
LD	64	37	43	145	51	109			449	137	586	77	98
KD	7		5	4	209	117	2		344	58	402	86	67
ŠD		22	11			171			204	34	238	86	40
VSD	29	6		13		49	106	8	211	119	330	64	55
P1	28	2	2	16	2	24	625		699	157	856	82	143
P2	11	2	2	7	121	33	30		206	218	424	49	71
E1	2			9	15	4			30	61	91	33	
E2					15	2			17	59	76	22	
E3					32	7			39	40	79	49	
E4						7			7	39	46	15	
M1	11		10			74	33	2	130	61	191	68	32
M2	52			92	43	73	52	2	314	75	389	81	65
M3				2	2	97	21	2	124	77	201	62	34
M4				2	2	99	21	2	126	69	195	65	33
MG	2		3	2		7	516		530	26	556	95	93
LN	15	6	4		8	43	2	15	93	54	147	63	
KCD	46	116	107		9	96	2	10	386	169	555	70	93
DDP			146	207		32			385	8	393	98	66
G							662		662	11	673	98	112
SKUPAJ	631	238	333	595	509	1048	2072	81	5507	1612	7119		

Obseg uresničenega programa je zadnja štiri leta dosegel (lani celo presegel) največjega mogočega, saj ima realno omejitev v sedanjem skrajno racionalnem številu zaposlenih in v podcenjenem sofinanciranju stroškov dela in splošnih stroškov za obsežen program javne službe s strani MK (večji izkoristek zmogljivosti hitro povečuje spremenljivi del splošnih stroškov). Leta 2003 je bilo ob nekoliko manjši zasedenosti dvoranskih zmogljivosti v CD kot v letu 2010 31. decembra zaposlenih 181 delavcev, v letu 2008 169, lani le 166 delavcev. Za CD velja, da je skrajno racionaliziral število zaposlenih že v prejšnjih letih (15 od leta 2003 do 2010) in s tem prihranil tudi znatna javna sredstva. Žal racionalizacije s strani ustanovitelja niso cenjene oz. "nagrajene". Nasprotno. Z zmanjševanjem števila zaposlenih v CD v preteklih letih je CD že v letih pred recesijo racionaliziral poslovanje in si s tem zmanjšal znesek sofinanciranja stroškov dela za varnostnike, čistilke Ukrepi, ki so zmanjšali sofinanciranje stroškov dela s strani MK v letu 2010 (in naj bi jih še bolj v letu 2011) zato pomenijo

resno grožnjo izvajanju programa javne službe CD v tako velikem obsegu kot v zadnjih letih – brez povečanega deleža in s tem sofinanciranja stroškov dela in splošnih stroškov s strani ustanovitelja.

Razmerje med termini za priprave in vaje ter prireditvenimi termini se ne razlikuje občutno od prejšnjih let, npr. za Gallusovo dvorano, v kateri je bilo lani od vseh terminov kar 71 % (68 %) namenjenih pripravam in vajam (SNG OB), 29 % pa je terminov prireditev. Pomembneje je, da se je v letu 2010 ponovno povečala zasedenost Gallusove dvorane in s tem stroški in da je bila Gallusova dvorana, ki je polno izkoriščena, 80 % namenjena programom javne službe. V Linhartovi dvorani je bilo (predvsem zaradi povečanega obsega dela SNG OB) za priprave in vaje namenjenih 68 % (62 %) vseh izkoriščenih terminov.

Za Gallusovo in Linhartovo dvorano je značilno veliko število terminov vaj in priprav za programe javne službe. Pomemben razlog je v žanrski pestrosti kulturno-umetniškega programa, ki onemogoča uresničitev večjega števila prireditev ob polnem izkoristku zmogljivosti obeh največjih dvoran, predvsem Gallusove. Dnevni program za Gallusovo dvorano precej niha po dejavnostih KUP in zahteva veliko terminov (časa) za zelo različne odrske (scenske, lučne, tonske ...) postavitve npr. simfoničnih koncertov, opernih in plesnih scenografij, različnih koncertnih izvedb, prireditev z akustično školjko in brez nje, z baletnim podom in brez njega, s projekcijami, ozvočenjem in ne nazadnje tudi kongresno-predavalniških postavitve. Veliko število različnih prireditev v vseh dvoranh CD je značilnost CD.

Terminsko razmerje (neponderiranih terminov) med javno službo (KUP) in dejavnostjo na trgu (KKP) naj bi bilo čim bližje zapisanemu v strategiji CD v vseh dvoranh: 70 % KUP, 30 % KKP. V letu 2010 smo zaradi povečanega obsega programa javne službe dosegli razmerje neponderiranih terminov: 76 % KUP (75 %), 24 % (25 %) KKP. Vendar: stroškovno najdražja in najbolj iskana Gallusova dvorana je bila 80 % zasedena s pripravami, vajami, prireditvami ... javne službe.

V izhodišču je za posamezno dvorano privzeto kot izhodišče polne zasedenosti 600 razpoložljivih terminov v letu, kar tudi v letu 2010 kaže na polno zasedenost Gallusove dvorane⁹ in Linhartove dvorane ter kluba CD. Zmanjšala se je zasedenost dvorane Duše Počkaj (manj gledališko-plesnih skupin – koprodukcij). Še vedno se slabše odreže Štihova dvorana 238 (250 terminov), ki s svojo specifičnostjo pomeni izziv za prihodnje programske načrte.

Število prireditev in obiskovalcev javne službe v prostorih CD v letu 2010

Gallusova:

132 (134) prireditev, 72 (60) različnih, 137.701 (136.610) obiskovalcev, v povprečju 1.043) 1019 na prireditve.

Linhartova:

160 (161) prireditev, 73 (73) različnih, 57.187 (63.406) obiskovalcev, v povprečju 357 (394) na prireditve.

Kosovelova:

236 (222) prireditev, 117 (95) različnih, 22.087 (18.301) obiskovalcev, v povprečju 94 (82) na prireditve.

Štihova:

90 (89) prireditev, 37 (36) različnih, 14.402 (11.068) obiskovalcev, v povprečju 160 (124) na prireditve.

Klub CD:

123 (120) prireditev, 100 (88) različnih, 13.126 (13.970) obiskovalcev, v povprečju 107 (116) na prireditve.

Duše Počkaj:

56 (51) prireditev, 30 (21) različnih, 2067 (1811) obiskovalcev, v povprečju 37 (35) na prireditve.

⁹ Nekaterih terminov ni mogoče izkoristiti, ker je čas od konca ene prireditve do začetka priprav za naslednjo prekratek, da bi omogočil dodaten izkoristek zmogljivosti terminov, ko dvorane ni mogoče uporabiti, čeprav v njej ne potekajo priprave, vaje ali prireditve. Takšnih terminov je bilo v Gallusovi dvorani v letu 2009 ok. 35.

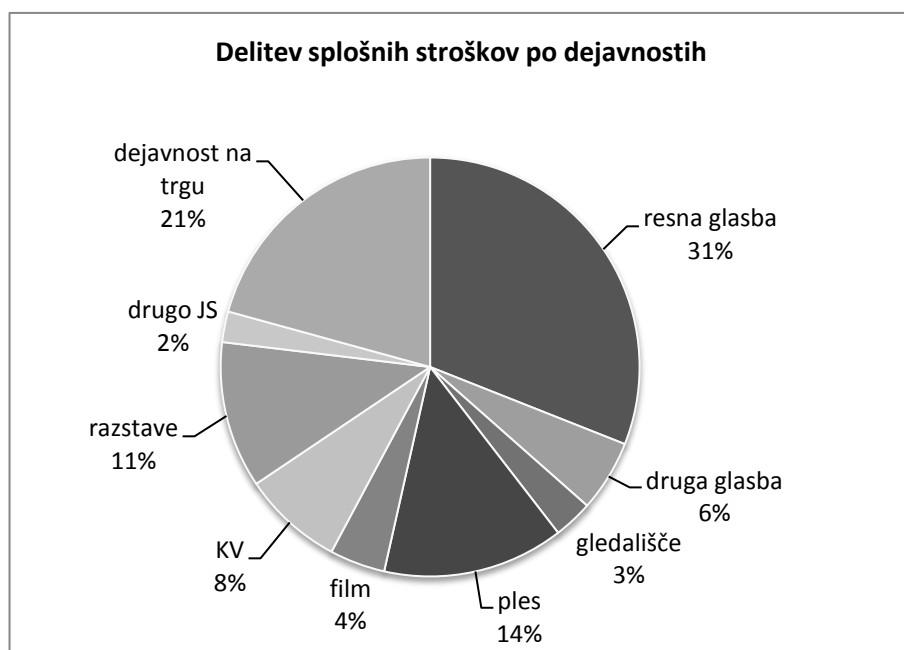
V drugih prostorih CD (sprejemna dvorana, preddverja, sejne sobe, mala galerija ...) je bilo še 183 (224) prireditev javne službe.

1.7.1 MERILA ZA DELITEV SPLOŠNIH ODHODKOV CD

Od 1.1.2011 dalje v CD velja Pravilnik za ločeno evidentiranje prihodkov, odhodkov, sredstev in obveznosti do njihovih virov za različne dejavnosti CD. Pooblaščen revizorka KPMG Slovenija, podjetja za revidiranje, je izdala 9.11.2010 Poročilo o objektivni upravičenosti sodil, ki služijo razporejanju prihodkov, odhodkov, sredstev in obveznosti do njihovih virov. Poročilo ugotavlja, da so sodila objektivno upravičena za evidentiranje različnih dejavnosti CD. Soglasje k Pravilniku je 6.1.2011 izdala tudi ministrica za kulturo, gospa Majda Širca.

Za leto 2010 so izračunani deleži za razdelitev splošnih odhodkov, povezanih z zasedenostjo dvoran, naslednji: **79 % splošnih stroškov je vključenih v odhodke kulturno-umetniškega programa, 21 % pa v odhodke kongresov in drugih prireditev dejavnosti CD na trgu.** Podlaga za delitev splošnih odhodkov po dejavnostih je izračunana iz zasedenosti dvoran v letu 2010, prav tako po metodologiji, določeni v omenjenem Pravilniku.

SLIKA 8: DELEŽI SPLOŠNIH STROŠKOV ZA LETO 2010

1.8 FINANČNO POSLOVANJE V LETU 2010, PRIMERJAVE Z OSNOVAMI**1.8.1 ODHODKI IN PRIHODKI IZ IZKAZOV PRIHODKOV IN ODHODKOV CD**

Poslovanje je bilo v letu 2010 finančno **uspešno**. To kažejo rezultati poslovanja in primerjave z načrtovanim za leto 2010. Podatki so iz računovodskih evidenc / izkazov prihodkov in odhodkov Cd za leto 2010.

TABELA 10: ODHODKI IN PRIHODKI CD

CANKARJEV DOM	uresničeno 2009	FN 2010	uresničeno 2010	uresn. 2010/ FN 2010	strukt uresn. 2010
neposredni stroški	4.146.788	4.268.846	4.391.997	102,9	37,7
splošni stroški	2.161.393	2.180.301	2.253.767	103,4	19,4
investicije, investicijsko vzdrževanje	218.043	100.000	232.439	232,4	2,0
amortizacija	237.625	206.609	261.053	126,4	2,2
stroški dela	4.496.875	4.603.568	4.498.511	97,7	38,7
SKUPAJ ODHODKI CD	11.260.724	11.359.324	11.637.767	102,5	100,0
MK ZA JS / brez sredstev za investicije	5.838.057	6.009.484	5.884.629	97,9	50,5
prihodki od prodanih vstopnic	2.806.880	2.846.501	3.035.216	106,6	26,0
sponzorji, donatorji	442.588	445.000	582.018	130,8	5,0
prodaja storitev, drugi prihodki	2.308.174	2.058.338	2.160.833	105,0	18,5
SKUPAJ PRIHODKI CD	11.395.698	11.359.323	11.662.696	102,7	100,0
PRESEŽEK PRIHODKOV	134.974		24.929		

ODHODKI CD

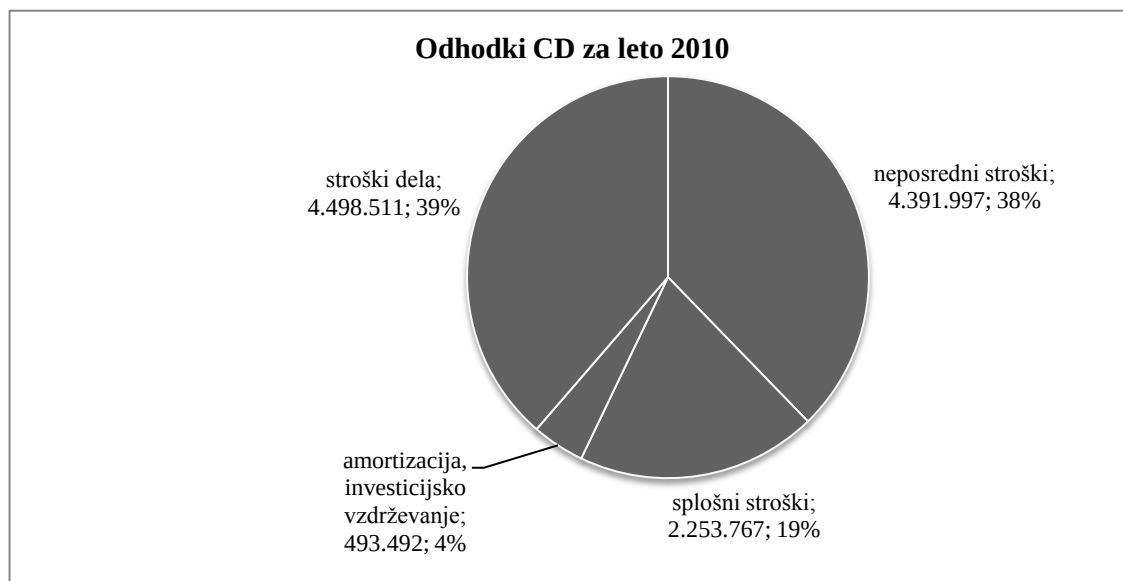
Odhodki v višini **11.637.767 €** so le za 2,5 % presegli načrtovane, kar je rezultat natančnega načrtovanja in dobrega nadzora nad finančnim poslovanjem. Nihanje odhodkov po letih kaže, da so odhodki zelo odvisni od obsega in strukture programa, zato je osnova, s katero rezultate primerjamo, ko ugotavljamo ali smo uspešno poslovali, predvsem finančni načrt.

Med odhodki so v letu 2010 največji **stroški dela v višini 4.498.511 €**, ki obsegajo 38,7 % vseh odhodkov in so nižji od načrtovanih.

Sledijo **neposredni stroški** prireditev **4.391.997 €**, ki predstavljajo 37,7 % odhodkov CD. Da smo uspešno poslovali kaže podatek, da so uresničeni le za 2,9 % večji od načrtovanih. Višina neposrednih stroškov je odvisna od prireditev, ki so vključene v program obeh dejavnosti, zato se vsako leto lahko zelo spreminja.

19,4 % odhodkov v višini **2.253.767 €** (3,4 % več kot smo načrtovali s spremembo načrta oktobra 2010) so **splošni stroški**. Načrtovane so kljub varčevanju presegli zaradi večjega obsega uresničenega programa v prostorih CD kot je bilo načrtovano, večjega števila obiskovalcev in izvajalcev in večjega števila terminov oziroma ur priprav, vaj in prireditev kot smo načrtovali. še večji kot leto prej. Zaradi velikega števila obiskovalcev in izvajalcev so se povečali stroški čiščenja, sanitarnih materialov, splošnega vzdrževanja in popravil, komunalnih storitev, energije in drugi stroški, ki se povečajo s številom obiskovalcev in izvajalcev.

SLIKA 9: ODHODKI ZA LETO 2010

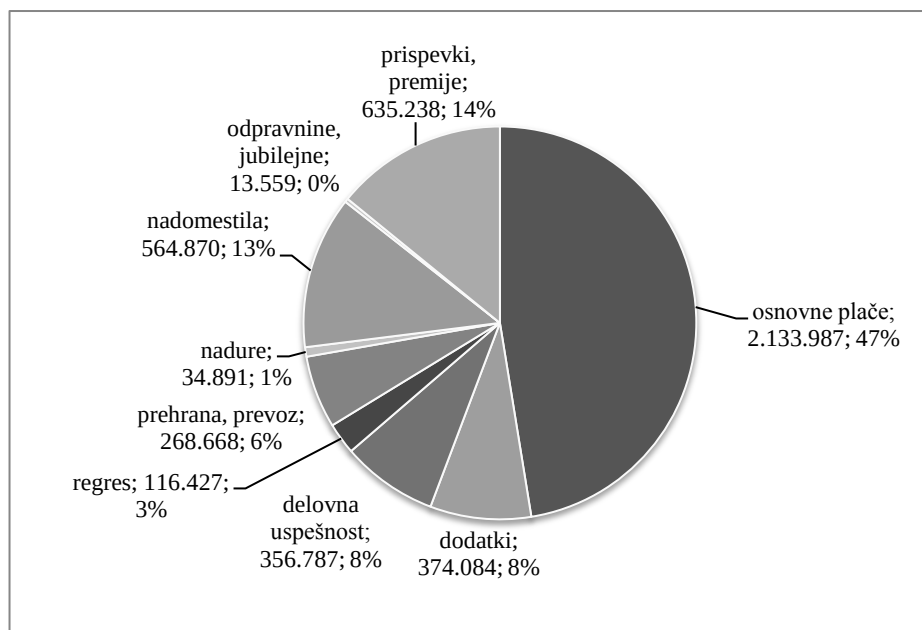
Stroški dela

Zaradi plačne reforme so se stroški dela povečali delno že v letu 2008, še bolj pa v letu 2009. Kljub naporom z MK še nismo dosegli soglasja o primerni višini deležu sofinanciranja stroškov dela za zaposlene v CD.

Za CD je značilno, da je imel pred "delno" plačno reformo v letu 2008 izrazito podcenjena delovna mesta. Reforma je ostala na pol poti kot smo napovedovali. Še vedno so v katalogu javnega sektorja odcenjena določena delovna mesta, pomembna za CD (v primerjavi s tistimi, ki so bila že pred reformo višje uvrščena), uvedena so bila nova nesorazmerja, nekaj anomalij je bilo le delno odpravljenih. Namesto, da bi v celoti "prevedli" vsa delovna mesta v nove plačne razrede, zmanjšali število delovnih mest v katalogu (izenačili plače za enako delo na različnih področjih javnega sektorja), nato pa glede na "možnosti proračuna" plače vseh sorazmerno znižali, so ostala mnoga delovna mesta po "zamrznjenem delnem usklajevanju" zaradi "prevelikih finančnih posledic" (na katere smo v CD opozarjali, odgovorni za reformo pa so bili gluhi za opozorila) še naprej podcenjena v primerjavi s tistimi, ki so bila boljše uvrščena že pred "reformo". Ohranjena so mnoga nesorazmerja znotraj javnega sektorja, zaradi katerih naj bi bila reforma plačnega sistema sploh začeta.

Značilnost Cankarjevega doma je, da je od leta 2003 dalje korenito zmanjšal število zaposlenih (za 15) in racionaliziral stroške dela, kar ni značilno za javni sektor. Števila zaposlenih v CD ni mogoče več zmanjšati, saj je od leta 2008 dalje večina zaposlenih že preobremenjena. Zaradi ugodnih rezultatov poslovanja smo zaposlenim zagotovili izplačila delovne uspešnosti iz naslova prodaje na trgu in nejavnih prihodkov iz izvajanja javne službe (v skladu s predpisi), saj le motivirani zaposleni lahko pomembno prispevajo k dobri rezultatom poslovanja (zmanjševanju stroškov, večjim neproračunskim prihodkom, večjemu obsegu in kakovosti izvedenega programa ...).

SLIKA 10: STRUKTURA STROŠKOV DELA ZA LETO 2010

Amortizacija, investicijsko vzdrževanje

V letu 2010 smo **iz neproračunskih virov** obračunali amortizacijo v višini 261.053 €. Ministrstvo za kulturo je za investicijsko vzdrževanje zagotovilo 232.000 €, od tega 192.000 € za prenove prostorov na osnovi IP 2010 do 2013.

V izkaz prihodkov in odhodkov CD za leto 2010 v skladu s predpisi niso vključena sredstva (in z njimi povezani odhodki) v višini 1.427.000 €, ki jih je Ministrstvo za kulturo v letu 2010 na osnovi pogodbe zagotovilo Cankarjevemu domu za Investicijski program prenove. Poročilo o investicijah, nakupih opreme in investicijskem vzdrževanju v letu 2010 je v poglavju 1.9. Poslovnega poročila.

PRIHODKI CD

Prihodki v višini **11.662.696 €** so za 2,7 % večji od načrtovanih. V letu 2010 je ustvarjen **presežek** prihodkov nad odhodki v višini **24.929 €**.

Ministrstvo za kulturo je zagotovilo 50,5 (51,2) % prihodkov CD v višini **5.884.629 (5.838.057) €**.

- 39,7 (42,4) % sredstev za neposredne stroške programa javne službe
- 57,4 (62,8) % sredstev za splošne stroške CD
- 47 (44,7) % sredstev za amortizacijo in investicijsko vzdrževanje
- 65,1 (64,7) % sredstev za stroške dela zaposlenih v CD.

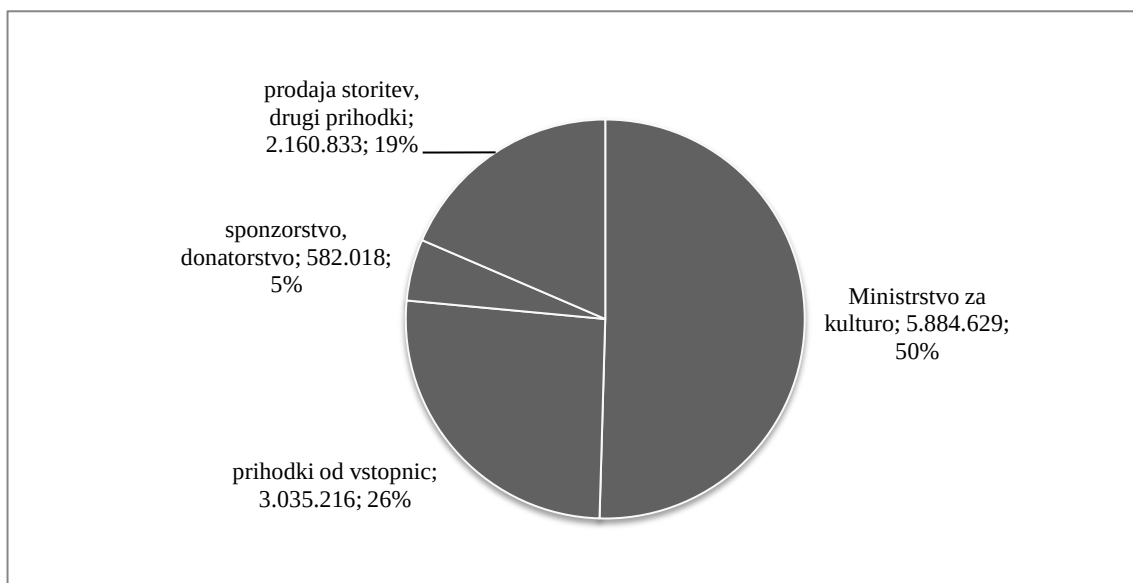
TABELA 11: PRIHODKI MK ZA PROGRAM CD OD LETA 2008 DALJE

Prihodki MK za program javne službe	uresničeno 2008	uresničeno 2009	uresničeno 2010	2010/2008	2010/2009	struktura 2010
MK za neposredne stroške JS	1.597.906	1.473.213	1.431.800	89,6	97,2	24,3
MK za splošne stroške JS	1.211.946	1.356.560	1.293.040	106,7	95,3	22,0
MK za investicijsko vzdrževanje	33.389	97.500	232.000	694,8	237,9	3,9
MK za stroške dela JS	2.743.683	2.910.784	2.927.788	106,7	100,6	49,8
SKUPAJ MK	5.586.924	5.838.057	5.884.629	105,3	100,0	100,0

Neproračunski prihodki CD

49,5 (48,8) % celotnega prihodka v višini **5,478.068** (5,557.641) € v letu 2010 so **neproračunski prihodki CD**.

- S prodajo storitev na trgu in z drugimi prihodki smo zaslužili 2,160.833 (2,308.174) €, to je 18,5 (20,3) % prihodkov.
- 3,035.216 (2,806.880) €, to je 26 (24,6) % vseh prihodkov smo zaslužili s prodajo vstopnic za prireditve javne službe in kulturne prireditve z vstopnino, ki ne sodijo v javno službo in so bile izvedene v sklopu dejavnosti CD na trgu.
- Pokrovitelji in donatorji so za programe javne službe in dejavnosti na trgu zagotovili v drugem recesijskem letu 582.018 (442.588) €, to je 5 (3,9) % vseh prihodkov CD.

SLIKA 11: PRIHODKI ZA LETO 2010**VIRI FINANCIRANJA****TABELA 12: SOFINANCIRANJE NEPOSREDNIH STROŠKOV JS**

sofinanciranje neposrednih stroškov javne službe	realizacija 2008	realizacija 2009	FN 2010	realizacija 2010	deleži 2008	deleži 2009	deleži 2010
MK	1.597.906	1.473.213	1.418.770	1.431.800	38,1	42,4	39,7
nejavni prihodki JS	2.591.472	2.003.798	2.241.076	2.174.860	61,9	57,6	60,3
neposredni stroški JS	4.189.379	3.477.012	3.659.846	3.606.660	100,0	100,0	100

Za neposredne stroške javne službe je MK zagotovilo 39,7 (42,4) % vseh potrebnih sredstev. 60,3 (57,6) % sredstev smo zagotovili s prihodki od prodanih vstopnic, pokroviteljev in donatorjev.

Neposredne stroške dejavnosti na trgu smo v celoti zaračunali naročnikom ali neposrednim uporabnikom in niso sofinancirani s strani MK.

TABELA 13: VIRI FINANCIRANJA SPLOŠNIH STROŠKOV CD

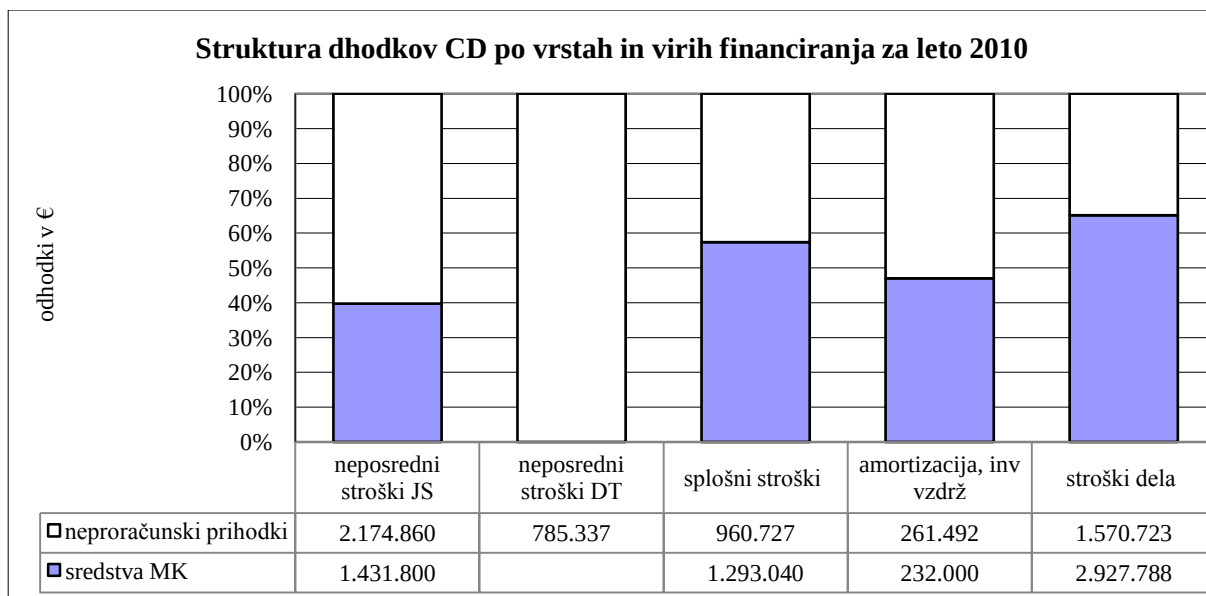
sofinanciranje splošnih stroškov CD	realizacija 2008	realizacija 2009	FN 2010	realizacija 2010	deleži 2008	deleži 2009	deleži 2010
MK	1.211.946	1.356.560	1.199.909	1.293.040	50,9	62,8	57,4
nejavni prihodki JS	533.367	356.465	536.352	477.539	22,4	16,5	21,2
prihodki DT	633.884	448.368	444.040	483.188	26,6	20,7	21,4
splošni stroški CD	2.379.198	2.161.393	2.180.301	2.253.767	100,0	100,0	100,0

Za splošne stroške je MK zagotovilo le 57,4 (62,8) % sredstev, 21,2 (16,5) % smo zagotovili z nejavnimi prihodki javne službe, 21,4 (20,7) % iz prihodkov dejavnosti na trgu.

TABELA 14: VIRI FINANCIRANJA STROŠKOV DELA ZA ZAPOSLENE V CD

sofinanciranje stroškov dela	realizacija 2008	realizacija 2009	FN 2010	realizacija 2010	deleži 2008	deleži 2009	deleži 2010
MK	2.743.683	2.910.784	3.350.805	2.927.788	65,6	64,7	65,1
nejavni prihodki JS	241.153	546.594	289.216	495.447	5,8	12,2	11,0
prihodki DT	1.197.003	1.039.497	963.547	1.075.276	28,6	23,1	23,9
stroški dela	4.181.839	4.496.875	4.603.568	4.498.511	100,0	100,0	100,0

Viri financiranja stroškov dela: MK: 65,1 (64,7) %, nejavni prihodki javne službe 11 (12,2) %, prihodki dejavnosti na trgu 23,9 (23,1) % sredstev za sofinanciranje stroškov dela za leto 2010.

SLIKA 12: ODHODKI PO VIRIH FINANCIRANJA V LETU 2010**TABELA 15: RAZMERJE MED PRORAČUNSKIMI IN NEPRORAČUNSKIMI PRIHODKI**

p r i h o d k i	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
proračunski prihodki	57	52	48	46	51	50	49	51	43	50	52	57	53	47	59	56
neproračunski p.	43	48	52	54	49	50	51	49	57	50	48	43	47	53	41	44

V tabeli 15 je pregled razmerja proračunskih in neproračunskih prihodkov CD. Pri izračunu razmerja so upoštevani vsi prihodki, ki jih MK letno zagotovi CD, tudi namenska sredstva za investicije in nakupe opreme, ki niso zajeta v izkazu prihodkov in odhodkov. Ker MK ne zagotavlja sredstev za amortizacijo, za investicije, investicijsko vzdrževanje in nakupe opreme pa se sklepajo posebne pogodbe, razmerje med proračunskimi in neproračunskimi viri niha glede na letno uresničene in sofinancirane prenove CD.

1.8.2 PRIHODKI IN ODHODKI KULTURNO-UMETNIŠKEGA PROGRAMA / JS

Celotni prihodek kulturno-umetniškega programa v letu 2010 je uresničen v višini **9,109.787** (8,885.185) €. Je na ravni načrtovanega. Ustvarjen je **presežek** prihodkov nad odhodki v višini le **3.008** (31.553) €. Za sofinanciranje odhodkov kulturno-umetniškega programa je **MK** v letu 2010 zagotovilo **5,884.629** (5,838.057) € ali 64,6 (65,7) odstotkov prihodkov javne službe. 35,4 (34,3) odstotkov sredstev javne službe so **nejavni prihodki** v višini **3,225.159** (3,047.128) €.

Med nejavnimi prihodki predstavljajo **prihodki od prodanih vstopnic** v višini **2,592.604** (2,528.282) €, 28,5 (28,5) odstotkov vseh prihodkov javne službe. Obdržali smo delež iz leta 2009. Prihodki od prodanih vstopnic so za 1,8 odstotkov višji od načrtovanih z rebalansom v oktobru 2010.

Pokrovitelji in donatorji so zagotovili **422.339** (338.401) €. Znesek je za 15,7 (1,7) % večji od načrtovanega, je pa bistveno nižji od uresničenega v letu 2008. Na področju pokroviteljstva je bila v zadnjih dveh letih recesija očitna, težave pri pridobivanju pokroviteljev se bodo nadaljevale v letu 2011.

Drugi prihodki javne službe (opravljene storitve, obresti ...) so uresničeni v višini **210.215** (180.446) €.

TABELA 16: ODHODKI IN PRIHODKI JAVNE SLUŽBE ZA LETO 2010

Vrste odhodkov in prihodkov	uresničeno 2008	uresničeno 2009	FN 2010	uresničeno 2010	uresn. 2010/ FN 2010	strukt uresn 2010
JAVNA SLUŽBA / JS						
neposredni stroški JS	4.189.379	3.477.012	3.659.846	3.606.660	98,5	39,6
splošni stroški JS	1.745.314	1.713.024	1.736.261	1.770.579	102,0	19,4
investicije, investicijsko vzdrževanje JS	33.389	152.630	40.000	232.439	581,1	2,6
amortizacija JS	265.801	53.588	24.195	73.866	305,3	0,8
stroški dela JS	2.984.836	3.457.378	3.640.021	3.423.236	94,0	37,6
SKUPAJ ODHODKI JS	9.218.718	8.853.632	9.100.323	9.106.780	100,1	100,0
MK za neposredne stroške JS (s projekti)	1.597.906	1.473.213	1.418.770	1.431.800	100,9	15,7
MK za splošne stroške JS	1.211.946	1.356.560	1.199.909	1.293.040	107,8	14,2
MK za investicijsko vzdrževanje JS	33.389	97.500	40.000	232.000	580,0	2,5
MK za stroške dela	2.743.683	2.910.784	3.350.805	2.927.788	87,4	32,1
SKUPAJ MK ZA JS	5.586.924	5.838.057	6.009.484	5.884.629	97,9	64,6
prihodki od prodanih vstopnic JS	2.815.448	2.528.282	2.546.501	2.592.604	101,8	28,5
sponzorji, donatorji JS	528.526	338.401	365.000	422.339	115,7	4,6
prodaja storitev, drugi prihodki JS	300.914	180.446	179.338	210.215	117,2	2,3
SKUPAJ NEJAVNI PRIHODKI JS	3.644.888	3.047.128	3.090.839	3.225.159	104,3	35,4
SKUPAJ PRIHODKI JS	9.231.812	8.885.185	9.100.323	9.109.787	100,1	100,0
PRESEŽEK PRIHODKOV JS	13.094	31.553		3.008		

Odhodki javne službe - kulturno-umetniškega programa (brez sredstev, ki jih je MK zagotovilo za investicije in nakup opreme) so v letu 2010 dosegli **9,106.780** (8,853.632) €.

Neposredni (programski) stroški predstavljajo **3,606.660** (3,477.012) € ali 39,6 (39,3) % odhodkov javne službe. Uresničeni so za 1,5 % manjši od načrtovanih, nižji so od uresničenih v letih 2009 in 2008, delno zaradi spremenjenega evidentiranja prihodkov od prodanih vstopnic, ki se pogodbeno delijo med CD in izvajalce. Prireditve z najvišjimi neposrednimi stroški: koncerta Dunajske in New Yorške filharmonije, jazz festival, LIFFe, Pitsburški simfonični orkester, nekatera gledališka oz. plesna gostovanja iz tujine, koncerta glasb sveta, razstava Med svetom in svetim. 54 % neposrednih stroškov so stroški kulturnih storitev / gostovanj v višini 1,961.819 evrov. 294.798 (324.000) € smo izplačali avtorskih honorarjev, prevozi izvajalcev so presegli 190.000 €, stroški promocije in tiskarskih storitev več kot 400.000 €, nočnine izvajalcev 187.000 € ...

2,174.860 (2,003.798) € prihodkov od vstopnic, pokroviteljev, donatorjev in drugih nejavnih prihodkov smo porabili za sofinanciranje neposrednih programskih stroškov, **MK** je zagotovilo **1,431.800** (1,473.213) €, to je 39,7 %. Z nejavnimi prihodki smo zagotovili 60,3 (57,6) % sredstev za neposredne programske stroške.

Viri sofinanciranja neposrednih stroškov po dejavnostih kulturno-umetniškega programa / javne službe

- **Glasbeni program:** sofinanciranju neposrednih stroškov glasbenega programa je bilo namenjenih 39 (37) % sredstev MK za neposredne stroške programa JS. Delež javnih sredstev za neposredne stroške glasbenega programa je 28,8 (32) % ali 553.800 €. 71 (68) % sredstev za neposredne stroške glasbenega programa smo zagotovili s prihodki od prodanih vstopnic in s sredstvi pokroviteljev in donatorjev v višini 1,371.444 €. Iz tabele 18 je razvidno sofinanciranje tudi ločeno za resno glasbo in opero in drugo glasbo.
- **Gledališki program:** 14 (17,59) % vseh sredstev, ki jih je za neposredne programske stroške zagotovilo MK, je bilo namenjenih sofinanciranju neposrednih stroškov gledališkega programa. Zanje smo zagotovili 62 (59) % sredstev MK v višini 206.000 € in 38 (41) % prihodkov od vstopnic, pokroviteljev in donatorjev v višini 126.480 €.
- **Ples:** 11 (6,3) % vseh sredstev, ki jih je za neposredne programske stroške zagotovilo MK, je bilo namenjenih sofinanciranju neposrednih stroškov plesnega programa. Zanje smo zagotovili 37,3 (34) % sredstev MK v višini 155.000 € in 62,7 (66) % prihodkov od vstopnic, pokroviteljev in donatorjev v višini 260.104 €.
- **Film:** za filmsko dejavnost smo porabili 9 (8,5) % vseh sredstev, ki jih je za neposredne stroške javne službe zagotovilo MK. S sredstvi MK v višini 136.000 € smo financirali 34,7 (33) % neposrednih stroškov filmskega programa. 65,3 (67) % sredstev smo zagotovili s prihodki od prodanih vstopnic, s sredstvi pokroviteljev in donatorjev in drugimi nejavnimi prihodki v višini 255.860 €.
- **Kulturna vzgoja, humanistika:** za kulturno-vzgojno dejavnost smo porabili 12 (9,2) % sredstev, ki smo jih dobili od MK za neposredne stroške. Z njimi smo plačali 56,2 (46) % neposrednih stroškov kulturno-vzgojnega programa v višini 135.822 €. 43,8 (54) % neposrednih stroškov smo plačali iz prihodkov od prodanih vstopnic in drugih nejavnih prihodkov v višini 135.822 €.
- **Razstave:** 14 (16,1) % vseh sredstev MK za neposredne stroške smo porabili za program razstav. S tem smo plačali 90,45 (79) % neposrednih stroškov razstav v višini 207.000 €. 9,55 (21) % sredstev v višini 22.059 € so zagotovili pokrovitelji in prihodki od prodanih vstopnic.
- **Drugi projekti javne službe** niso bili sofinancirani iz javnih sredstev za neposredne programske stroške. V celoti so bili financirani iz nejavnih prihodkov javne službe v višini 3.091 €.

TABELA 17: URESNIČENI VIRI FINANCIRANJA NEPOSREDNIH STROŠKOV (NS) JAVNE SLUŽBE

KULTURNO UMETNIŠKI PROGRAM po dejavnostih	neposredni stroški 2010	nejavni prihodki 2010	sofinanciranje MIK 2010	del lastnih prihodkov za neposredne str. programa 2010	del lastnih prihodkov za splošne odhodke javne službe 2010	delež MIK za NS 2010	prihodki od prodanih vstopnic 2010	sponzorstvo, donatorstvo 2010	drugi nejavni prihodki JS 2010
1. Glasbena dejavnost: resna glasba in opera	1.094.343	1.261.495	222.000	872.343	389.152	20	1.059.800	199.563	2.132
1. Glasbena dejavnost "druga glasba"	830.901	672.514	331.800	499.101	173.413	40	558.411	45.343	68.760
1. Glasbena dejavnost	1.925.244	1.934.009	553.800	1.371.444	562.565	29	1.618.211	244.906	70.892
2. Gledališka dejavnost	332.480	142.559	206.000	126.480	16.079	62	132.480	10.000	79
2 a. Plesna umetnost	415.104	403.823	155.000	260.104	143.719	37	386.258	17.000	565
3. Filmska dejavnost ***	391.860	374.085	136.000	255.860	118.225	3	225.824	137.433	10.828
4. Kulturno vzgojna dejavnost ***	309.822	219.801	174.000	135.822	83.979	56	205.568	4.000	10.233
5. Razstavna dejavnost	229.059	29.891	207.000	22.059	7.832	90	16.980	9.000	3.911
6. Drugi projekti, neposredni stroški in prihodki javne službe	3.091	120.991		3.091	117.900		7.283		113.708
S K U P A J kulturno-umetniški program / javna služba CD v EUR	3.606.660	3.225.159	1.431.800	2.174.860	1.050.299	40	2.585.321	422.339	210.216

Splošni stroški javne službe v višini **1,770.579** (1,713.024) € za 2 % presegajo načrtovane (popravljen načrt je bil sprejet oktobra 2010, sicer bi bilo odstopanje od prvotno načrtovanega bistveno večje). Kaj določa višino splošnih stroškov? Obseg uresničenega programa, ne le prireditve, ampak tudi priprave, vaj, pospravljanja, blokad dvoran, sprememb, odvisnih od različnih prireditvev, zvrsti ..., začasnega gostovanja SNG OB, števila izvajalcev in obiskovalcev. Poleg splošnih stroškov, ki neposredno bremenijo javno službo, smo odhodkom javne službe prišteli 79 % splošnih stroškov CD, v skladu z metodologijo za razdelitev splošnih stroškov.

Viri financiranja splošnih stroškov javne službe: MK je zagotovilo **1,293.040** (1,356.560) € ali 73 (79) % sredstev za splošne stroške javne službe, kar 27 (21) % ali **477.539** (356.465) € smo morali zagotoviti iz prihodkov od prodanih vstopnic in drugih **nejavnih prihodkov javne službe**. Kljub povečanemu sofinanciranju v višini 80.000 € v lanskem letu, sredstva MK ne zadoščajo, da bi CD še naprej izvajal program javne službe v obsegu iz let 2008, 2009 in 2010.

Stroški dela, obračunani za javno službo v letu 2010, so **3,423.236** (3,457.378) € in so za 6 % manjši od načrtovanih. MK je zagotovilo 85 (84) % sredstev v višini **2,927.788** € (2,910.784 €). Iz **neproračunskih prihodkov** javne službe smo za stroške dela zagotovili **495.448** (546.596) € ali 15 (16) %, od tega največ za izplačilo delovne uspešnosti zaposlenih v skladu s predpisi.

ODHODKI IN VIRI FINANCIRANJA KULTURNO-UMETNIŠKEGA PROGRAMA PO DEJAVNOSTIH

Na podlagi podatkov iz izkaza prihodkov in odhodkov po dejavnostih za leto 2010 in zasedenosti dvoran v letu 2010 smo izračunali odhodke za posamezne dejavnosti javne službe oziroma vrednosti izvedenih programov. Pri izračunu odhodkov oziroma vrednosti programov smo upoštevali dejanske neposredne programske stroške (NS) po dejavnostih, ki smo jim prišteli sorazmeren del splošnih stroškov, stroškov dela, investicijskega vzdrževanja in amortizacije, obračunane iz nejavnih prihodkov

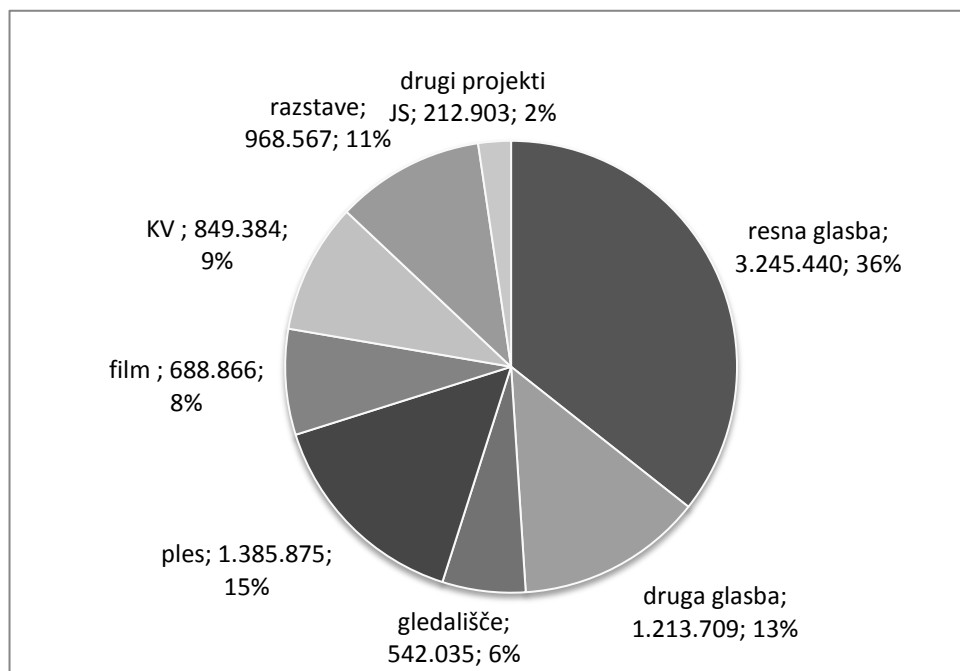
javne službe, v skladu z metodologijo za razdelitev splošnih odhodkov, ki jo določa Pravilnik o ločenem evidentiranju različnih dejavnosti CD.

Iz tabele 18 je razvidna višina vseh odhodkov javne službe oz. kulturno-umetniškega programa, ki ga sofinancira MK (neposredni stroški, sorazmerni del splošnih stroškov, stroškov dela in amortizacije) po dejavnostih in viri njihovega financiranja (sredstva MK, nejavni prihodki JS).

TABELA 18: PREGLED ODHODKOV IN VIROV FINANCIRANJA PO DEJAVNOSTIH

KULTURNO UMETNIŠKI PROGRAM po dejavnostih	odhodki JS (NS +spl) 2010	nejavni prihodki JS	MK za JS	delež MK za JS 2010	delež nejavnih prihodkov za JS 2010	struktura odhodkov JS
1. Glasbena dejavnost: resna glasba	3.245.440	1.261.495	1.983.945	61,1	38,9	35,6
1. Glasbena dejavnost "druga glasba	1.213.709	672.514	541.195	44,6	55,4	13,3
1. Glasbena dejavnost	4.459.149	1.934.009	2.525.140	56,6	43,4	49,0
2. Gledališka dejavnost	542.035	142.559	399.476	73,7	26,3	6,0
3. Plesna umetnost	1.385.875	403.823	982.052	70,9	29,1	15,2
4. Filmska dejavnost ***	688.866	374.085	314.781	45,7	54,3	7,6
5. Kulturno vzgojna dejavnost ***	849.384	219.801	629.583	74,1	25,9	9,3
6. Razstavna dejavnost	968.567	29.891	938.676	96,9	3,1	10,6
7. Drugi projekti, neposredni stroški in prihodki javne službe /vključene prireditve Festivala Lj.	212.903	117.983	94.920	44,6	55,4	2,3
S K U P A J kulturno-umetniški program / javna služba CD v EUR	9.106.779	3.222.151	5.884.628	64,6	35,4	100,0

SLIKA 13: ODHODKI JAVNE SLUŽBE / KULTURNO-UMETNIŠKEGA PROGRAMA PO DEJAVNOSTIH V LETU 2010

KAZALCI USPEŠNOSTI POSLOVANJA JAVNE SLUŽBE

V javnem zavodu s področja kulture je zelo težko ocenjevati uspešnost poslovanja. Kako učinkovito meriti gospodarnost, učinkovitost in uspešnost pri upravljanju s sredstvi javnih financ in pri izvajanju javne službe s tega področja? Kaj so ključna merila uspešnosti v javnih zavodih s področja kulture?

Uspešnost = uresničeno / načrtovano = uresničeno / cilj

Med merili uspešnosti poslovanja na področju kulturno umetniške dejavnosti so:

- število premier oziroma različnih prireditev,
- število ponovitev,
- število obiskovalcev, obiskov,
- število prodanih vstopnic,
- izkoriščenost zmogljivosti javne kulturne infrastrukture.

Našteta in še nekatera druga merila uspešnosti in učinkovitosti poslovanja (primerjave uresničenega z načrtovanim in s prejšnjim letom) so razvidna iz Poslovnega poročila za leto 2010.

V tabeli 20 v nadaljevanju so izračunani kazalci, s katerimi ocenjujemo uspešnost poslovanja kulturno-umetniškega programa CD oz. javne službe. Izračunani kazalci so dobra osnova za nadaljne dogovore o obsegu, strukturi in virih financiranja »normalnega« obsega kulturno-umetniškega programa, ki ga sofinancira Ministrstvo za kulturo iz javnih sredstev oziroma podlaga za oblikovanje normativov in standardov za sofinanciranje CD. Glede na zastavljene cilje, ki so bili določeni kot izhodišče za pripravo Strategije CD za obdobje 2009 do 2012, ocenjujemo po doseženih kazalcih poslovanje CD v letu 2010 kot uspešno. Odstopanja so povezana z letnimi načrti in spremembami obsega in strukture programa. Odebeljeni so rezultati, ki v letu 2010 presegajo zastavljene cilje.

TABELA 19: KAZALCI USPEŠNOSTI POSLOVANJA

vsi kazalci v %

kazalci		cilji ¹⁰	2005	2006	2007	2008	2009	2010
K1	MK za neposredne stroške (NS) / NS JS	manj kot 50	39	44	41	38	42	39,6
K2	nejavni prihodki za NS / NS JS	več kot 50	61	56	59	62	58	60,4
K3	nejavni prihodki JS / prihodki JS	najmanj 30	35	33	36	39,5	34,3	35,4
K4	prihodki MK/prihodki JS	manj kot 70	65	67	64	60,5	65,7	64,6
K5	delež sponzorskih in donatorskih sredstev v prihodkih JS	najmanj 3,5	5	4	4	5,7	3,8	4,6
K6	delež prihodkov od vstopnic v prihodkih JS	najmanj 23	25	25	28	30,5	28,5	28,5
K7	število prodanih vstopnic /število vstopnic v prodaji	najmanj 60	62	61	60	64	65,1	61,16

1. 8.3 PRIHODKI IN ODHODKI DEJAVNOSTI CD NA TRGU

Z opravljanjem kongresno-komercialne dejavnosti na trgu je CD v letu 2010 dosegel in nekoliko presegel zastavljene finančne cilje.

Celotni prihodek dejavnosti na trgu je uresničen v višini **2,552.909** (2,510.513) €, kar je za 13 % več kot je bilo načrtovano. V lanskem letu, ki za CD ni bilo izrazito "kongresno", prostih dvoran za kratkoročno trženje pa skoraj ni bilo na voljo, so finančni rezultati dejavnosti na trgu dokaj ugodni. Uresničen je celo **presežek** prihodkov nad odhodki v višini **21.921** € (103.422) €.

¹⁰ S cilji so mišljene ciljne vrednosti kazalcev, določene v Strategiji ali v letnem Programu in finančnem načrtu.

TABELA 20: ODHODKI IN PRIHODKI DEJAVNOSTI NA TRGU

DEJAVNOST NA TRGU / DT	uresničeno 2008	uresničeno 2009	FN 2010	uresničeno 2010	uresn. 2010/ FN 2010	strukt uresn 2010
neposredni stroški DT	1.547.814	669.777	609.000	785.337	129,0	31,0
splošni stroški DT	633.884	448.368	444.040	483.188	108,8	19,1
investicije, investicijsko vzdrževanje DT		65.413	60.000	0		
amortizacija DT	224.407	184.037	182.414	187.187	102,6	7,4
stroški dela DT	1.197.003	1.039.497	963.547	1.075.276	111,6	42,5
SKUPAJ ODHODKI DT	3.603.108	2.407.091	2.259.001	2.530.987	112,0	100,0
prihodki od prodanih vstopnic DT	243.751	278.598	300.000	442.612	147,5	17,3
sponzorji, donatorji DT	351.825	104.187	80.000	159.679	199,6	6,3
prodaja storitev, drugi prihodki DT	3.128.389	2.127.728	1.879.000	1.950.618	103,8	76,4
SKUPAJ PRIHODKI DT	3.723.966	2.510.513	2.259.000	2.552.909	113,0	100,0
PRESEŽEK PRIHODKOV DT	120.858	103.422		21.921		

Med prihodki je največji, 76,4 (84,8) % delež prihodkov od opravljenih storitev (organizacija in izvedba kongresov in drugih sorodnih prireditve, opravljanje tehničnih storitev in storitev obratovanja in vzdrževanja ...) v višini 1.950.618 (2.127.728) €.

17,3 (11,1) % prihodkov v višini 442.612 (278.598) € smo zaslužili s prodajo vstopnic za kulturne prireditve drugih organizatorjev z vstopnino, ki niso bile v programu javne službe. Več komercialnih kulturnih prireditve drugih organizatorjev je nadomestilo manjše prihodke od kongresov, simpozijev in podobnih mednarodnih srečanj.

Sponzorji in donatorji nekaterih kongresov in drugih prireditve so zagotovili 6,3 (4,2) % prihodkov dejavnosti na trgu v višini 159.679 (104.187) €.

Neposredni stroški dejavnosti na trgu v višini **785.337** (669.777) so za 29 % višji (11,5 % nižji) od načrtovanih. Njihovo višino je težko vnaprej ocenjevati, saj se predračuni projektov spreminjajo po dogovoru s soorganizatorji oziroma naročniki storitev glede na vire financiranja. Bistveno je, da ima vsak strošek vnaprej zagotovljen vir financiranja. Višina stroškov in prihodkov kongresno-komercialnih prireditve je odvisna od vrste prireditve in dogovorov s partnerji.

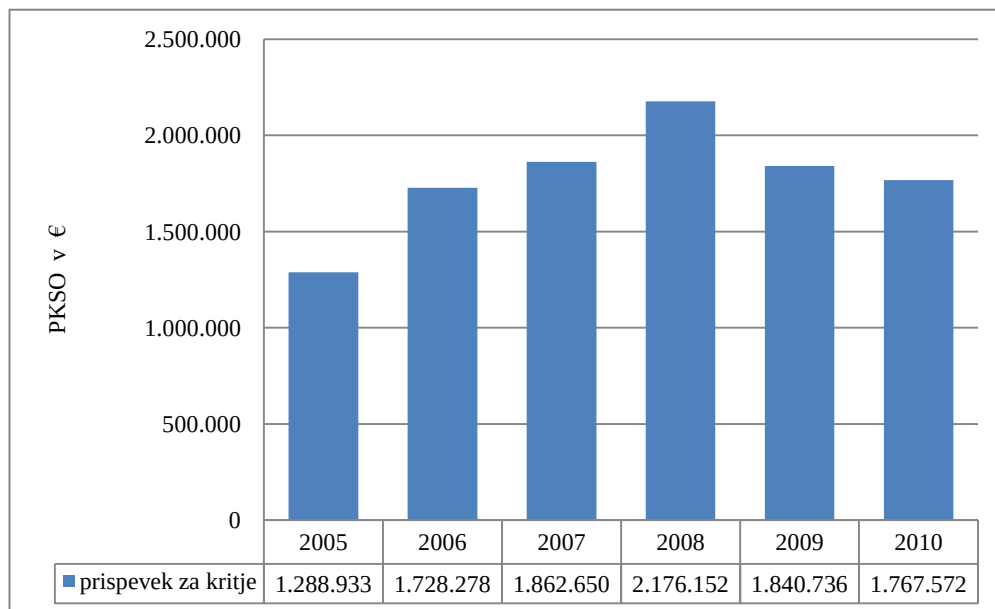
Bolj kot višina celotnega prihodka iz opravljanja dejavnosti na trgu, je pomemben **prispevek za kritje splošnih stroškov, stroškov dela in amortizacije**. Prispevek za kritje splošnih odhodkov CD (razlika med prihodki dejavnosti na trgu in neposrednimi stroški te dejavnosti), ki je ključni planski cilj dejavnosti CD na trgu, je uresničen v višini **1.767.572** (1.840.736) € in presega v oktobru 2010 načrtovanega za 117.572 (283.132) €.

Uresničitev tega cilja poslovanja ni enostavna (rezultati poslovanja tega sicer ne kažejo), saj stroški dejavnosti CD na trgu (za razliko od zasebnih podjetij na področju poslovnega turizma) v letu 2010 vključujejo 79 % vstopnih davkov na dodano vrednost. Da ostaja CD pri organizaciji in izvedbi prireditve na trgu konkurenčen, mora stalno zmanjševati in kontrolirati stroške svojih storitev in omejevati neposredne stroške, da omili negativni učinek davka na dodano vrednost.

Slika 14 prikazuje trend gibanja prispevka za kritje splošnih odhodkov CD, ustvarjenega z dejavnostjo na trgu, od leta 2005 dalje. Iz slike je razvidno, da je bilo leto 2008 po ustvarjenem prispevku za kritje splošnih odhodkov, kar je ključno merilo uspešnosti poslovanja, najuspešnejše. Glede na razpoložljive dvorane je prispevek za sofinanciranje splošnih odhodkov CD v višini 1.767.572 € zelo velik dosežek. Večjega zaradi prezasedenih dvoran v lanskem letu ni bilo mogoče uresničiti.

Iz sredstev dejavnosti CD na trgu smo v letu 2010 sofinancirali 24,3 (25,4) % splošnih odhodkov CD in s tem prispevamo k nižjim stroškom javne službe CD. Sofinancirali smo:

- splošne stroške CD v višini 483.188 (448.368) €,
- stroške dela v višini 1,075.276 (1,039.498) €,
- amortizacijo in sredstva za investicijsko vzdrževanje v višini 309.108 (352.870) €.

SLIKA 14 PRISPEVEK ZA KRITJE SPLOŠNIH ODHODKOV

1.9 INVESTICIJE, NAKUPI OPREME, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE

Izvajanje načrta investicij, nakupov opreme in investicijskega vzdrževanja je v letu 2010 potekalo večplastno. V prvi polovici leta smo zaključevali velika investicijska dela, in sicer prenovo klimatizacije Gallusove dvorane, zamenjavo hladilnih kompresorjev ter vgradnjo sistema skladiščenja hladilnega sredstva. Dokončali smo montažo elektromotornega vleka scenske razsvetljave ter obnovili dvigalo na službenem vhodu.

Vzporedno z navedenimi deli smo intenzivno pripravljali tehnično dokumentacijo za celovito prenovo Velike sprejemne dvorane. Po izvedenih postopkih oddaje javnih naročil smo z deli v Veliki sprejemni dvorani pričeli v mesecu juliju.

Posebnost prenov v letu 2010 je bila predvsem v tem, da so vzporedno s prenovami vse prireditve v Cankarjevem domu potekale brez večjih zapletov.

Načrtovano prenovo sedežev v Gallusovi dvorani smo morali opustiti zaradi pritožbe enega od ponudnikov na Državno revizijsko komisijo. Tako smo zamudili edini možni rok za prenovo v mesecu juliju in avgustu.

Skladno z dogovorom z Ministrstvom za kulturo smo v mesecu septembru spremenili dinamiko izvedbe in financiranje potrjenega investicijskega programa. Tako smo Svetu Cankarjevega doma predložili dopolnjen načrt investicij, nakupa opreme in investicijskega vzdrževanja, ki smo ga do konca leta 2010 tudi v celoti realizirali. Po posameznih sklopih smo načrt izvajali:

Gallusova dvorana

V letu 2010 smo nadaljevali s fazno izgradnjo sistema elektromotornih vlekov za scensko razsvetljavo, in sicer vlek LV4. Vrednost IV. faze izgradnje je znašala 131.571,66 €, dela je po pogodbi izvajalo podjetje Elsis d.o.o.

Podjetje Sinabit je izvedlo projektantski nadzor vgradnje vleka LV1 v vrednosti 960,00 €.

Podjetje DFG pa je izdelalo projekte dvoran in odra v AvtoCad programu, v vrednosti 4.250,00 €. Za potrebe scenske osvetljave smo izvedli elektroinstalacije, in sicer s podjetjem Arba v vrednosti 1.250,64 € in podjetjem Elsis v vrednosti 914,20 €.

V okviru investicijskega programa smo izvedli nakup opreme za scensko osvetljavo, in sicer izhodni modul za krmilne signale v vrednosti 1.667,11 € in delilnike krmilnega signala v vrednosti 5.391,07 €. Opremo je dobavilo podjetje Elsis.

Za kvalitetno osvetljavo predstav v Gallusovi dvorani smo kupili sodoben lučni komandno-krmilni pult ameriškega proizvajalca MA Lighting Interanational v vrednosti 14.670,47 € in sodobna računalniško krmiljena svetila češkega proizvajalca Robe v vrednosti 85.147,74 €. Opremo je dobavilo podjetje MK Sound & light d.o.o.

Koncertno ozvočenje

Tudi v letu 2010 smo nadaljevali s fazno posodobitvijo koncertnega ozvočenja. Tako smo kupili posamezne sklope glavnega ozvočenja in monitor zvočnike ameriškega podjetja Meyer sound v vrednosti 49.524,18 €. Opremo je dobavilo podjetje Festival Novo mesto. Obnovili smo tudi mikrofone, tako standardne kot brezžične. Podjetje MTD Electronics je dobavilo mikrofone znamke Shure v skupni vrednosti 8.163,70 €. Podjetje Sonus je dobavilo mikrofone DPA v vrednosti 1.811,11 €. Kupili smo tudi CD rekorder v vrednosti 1.183,08 € pri podjetju Thomann, 24-kanalni HD rekorder znamke Alesis v vrednosti 1.129,55 € ter brezžični klicni odski sistem ClearCom v vrednosti 11.526,16 €.

Odrska tehnika

V letu 2010 smo uspešno izvedli kompletno prenovo odrskega tovornega dvigala. Tovorno dvigalo je osnova za transport vseh scenskih elementov, ki jih pripeljejo gostujoče skupine in jih iz tovarnjakov transportiramo na oder. Prenovo dvigala je izvedlo podjetje Dvigalotehnika v vrednosti 61.142,40 €. Dodatne elektroinstalacije je izvedlo podjetje Arba Plus v vrednosti 1.220,53 €.

Za varno obratovanje odrske tehnike smo obnovili računalniški sistem, in sicer je podjetje Eniks dobavilo opremo v vrednosti 1.167,26 € in podjetje Gambit trade v vrednosti 1.501,93 €. Podjetje LA-CO je dobavilo proporcionalne hidravlične ventile za odrske hidromotorje v vrednosti 6.123,31 € in podjetje Tipteh absolutne pozicijske dajalnike v vrednosti 3.115,40 €.

Investicijsko vzdrževanje OT

V okviru investicijskega vzdrževanja odrske tehnike smo obnovili instalacije inspicientskega ozvočenja v Linhartovi dvorani. Delo je izvedlo podjetje EMG v vrednosti 1.745,14 €. V Kosovelovi dvorani smo obnovili stranske zaves, in sicer je Ključavničarstvo Mehle izdelalo alu okvirje v vrednosti 3.881,62 €, podjetje Smrekca pa je izdelalo obloge za okvirje v vrednosti 3.425,36 €.

Funkcionalna oprema za izvedbo programa

Za potrebe izvedbe programa smo predvsem dopolnjevali opremo za digitalne projekcije in ustrezne aparature za reprodukcijo video zapisa. Nakup pogojuje predvsem silovit razvoj na področju digitalnega zapisa in predvajanja video zapisa. Vse bolj se uveljavlja HD (high definition) tehnologija, ki zahteva povsem nove aparature.

Tako smo kupili Sony HDV kamkorder v vrednosti 1.322,05 €, dva Sony HDV VRC videorekorderja v vrednosti 13.568,34 €, digitalni prikazovalnik Eyevis 4x v vrednosti 39.244,62 €, TV digitalne demodulatorje znamke Extron v vrednosti 3.226,65 €, konverterje v vrednosti 1.188,11 € ter digitalni projektor Panasonic PT DZ6710 v vrednosti 16.987,66 €.

Za kvalitetno izvedbo digitalnih projekcij smo kupili zoom objektiv v vrednosti 6.513,75 €, dva manjša projektorja za podnaslavljanje filmov znamke Hitachi v vrednosti 1.644,36 €, TV monitor v vrednosti 239,32 € ter stojalo za kamero v vrednosti 1.045,10 €.

Velika sprejemna dvorana

Investicijski program celovite prenove Cankarjevega doma je za leto 2010 vključeval prenovu Velike sprejemne dvorane. V prvi fazi za leto 2010 je bila načrtovana arhitekturna prenova, ki je vključevala tudi strojne in elektroinstalacije. V času prenove smo se na pobudo Ministrstva za kulturo dogovorili za razširitev prenove. Tako smo dodatno vključili še vso tehnološko opremo, ki je bila prvotno načrtovana za leti 2011 in 2012. Dopolnitev oziroma sprememba investicijskega programa je tako omogočila dejansko celovito prenovu dvorane.

Projektna dokumentacija:

- načrte arhitekture je izdelalo podjetje IZTR v vrednosti 33.897,53 €;
- projekte strojnih instalacij je izdelal Biro ES v vrednosti 5.211,00 €;
- projekte elektroinstalacij za strojne sisteme podjetje Eliza v vrednosti 2.866,05 €;
- projekt elektroinstalacij za jaki in šibki tok je izdelalo podjetje Proelit v vrednosti 19.678,88 €;
- tehnološki projekt gostinske opreme je izdelalo podjetje Proprija v vrednosti 602,16 €;
- projekt instalacij požarnega javljanja je izdelalo podjetje VTZ v vrednosti 926,40 €;
- nadzor in koordinacijo varstva pri delu je izvajalo podjetje Agil v vrednosti 2.316,00 € in
- gradbeni nadzor je izvajalo podjetje Pangrad v vrednosti 2.860,26 €.

Obrtniška dela:

- vsa pglavitna obrtniška dela prenove dvorane je izvajalo podjetje Arba Plus s svojimi podizvajalci v skupni vrednosti 467.253,90 €;
- nekatera manjša dela je Cankarjev dom kot investitor oddal neposredno za to usposobljenim izvajalcem, in sicer:
- nosilne konzole za plasma prikazovalnike je dobavilo podjetje EIS v vrednosti 875,45 €;
- nosilno podkonstrukcijo za stojala z elektronsko opremo Ključavničarstvo Mehle v vrednosti 1.741,63 €;
- nosilna vodila za dvoranske zavese je dobavilo in vgradilo podjetje Maori v vrednosti 5.002,56 €;
- predelavo gostinskega pulta je izvedlo podjetje Permiz v vrednosti 1.030,62 €;
- končno čiščenje po zaključnih delih v dvorani je opravilo podjetje Aktiva v vrednosti 5.471,88 €;
- popravilo dvoranskih klopi oz. sedežev je opravilo Tapetništvo Radovljica v vrednosti 2.263,56 €;
- obnovo vitrine Ivana Cankarja pa je izvedlo Pasarstvo Žmuc v vrednosti 468,00 €.

Strojne instalacije:

celotno prenovo vseh strojnih instalacij (prezračevanje, klimatizacija, ogrevanje ter vodovodne instalacije je izvedlo podjetje Kovinotehna MKI v skupni vrednosti 230.883,74 €.

Elektroinstalacije:

- elektroinstalacije splošne moči in razsvetljave, kakor tudi instalacije scenske razsvetljave, instalacije multimedije in informacijske tehnologije je izvedlo podjetje Arba Plus v skupni vrednosti 302.788,72 €.
- Dobavo nekaterih posebnih instalacijskih elementov in kablov je investitor naročil pri zato specializiranih podjetjih:
- avdio konektorje je dobavilo podjetje Link v vrednosti 1.347,92 €;
- kable in konektorje za multimedijske naprave pa podjetje TSE v vrednosti 23.612,97 €;
- opremo protipožarnega javljanja podjetje VTZ v vrednosti 3.277,72 €;
- opremo za hišno ozvočenje je dobavilo podjetje Dat-con v vrednosti 3.132,47 €;
- tehnološko opremo za regulacijo scenske osvetljave dvorane je dobavilo in vgradilo podjetje Elsis v vrednosti 64.831,48 €;
- aktivno opremo za vozlišče za ITK je dobavilo podjetje Gambit trade v vrednosti 12.157,74 €;
- opremo za multimedije je dobavilo podjetje Rap-ing v vrednosti 12.073,68 €;
- mehansko opremo za vozlišče je dobavilo podjetje Rittal v vrednosti 588,30 € in
- zavese za dvorano je dobavilo podjetje Maori v vrednosti 7.322,05 €.

5. nadstropje

V času prenove Kluba CD (leta 2007 – 2008) smo izgradnjo dodatnih prostorov pod teraso kluba (5. nadstropje) zaradi finančnih in izvedbenih razlogov prestavili na kasnejše obdobje. V investicijskem programu je bilo nadaljevanje izgradnje predvideno za leto 2012-2013. Z rebalansom Investicijskega

programa smo nekatera pripravljala dela izvedli že v letu 2010, in sicer rušenje obstoječega estriha (600 m²), ki ga je izvedlo podjetje GM Jagodic v vrednosti 18.106,70 € in odvoz ruševin ter drugih gradbenih odpadkov (izvedlo isto podjetje) v vrednosti 9.046,80 €.

Informacijska tehnologija

Tehnološki razvoj na področju informacijskih tehnologij zahteva neprestano posodabljanje, obnavljanje in nadgradnjo tako računalniške opreme kakor tudi računalniških programov. Tako smo v letu 2010 izvedli naslednje nakupe opreme:

Podjetje Gambit trade je dobavilo:

- opremo za brezžični internet za Kosovelovo in Linhartovo dvorano v vrednosti 3.018,97 €;
- računalnike v vrednosti 4.566,74 €;
- tiskalnik v vrednosti 533,27 € in
- programski paket MS Visual Studio v vrednosti 2.041,25 €.

Podjetje Eniks je dobavilo:

- multimedijški preklopnik v vrednosti 3.268,64 €;
- računalnike za sejne sobe v vrednosti 1.827,90 €;
- računalnik za poslovanje, 1.291,88 €.

Podjetje Menet je dobavilo računalnike za dvoranske projekcije v vrednosti 15.508,63 €;

Podjetje EZŽ je dobavilo merilnik za testiranje računalniških instalacij v vrednosti 689,00 €;

Podjetje Digiars je dobavilo računalniške programe za oblikovanje v skupni vrednosti 1.546,09 € in

Podjetje Medija je dobavilo računalniški program za multimedijo v vrednosti 2.285,89 €.

Investicijsko vzdrževanje

V okviru načrtovanega investicijskega vzdrževanja smo v celoti obnovili okna na južni fasadi objekta. Prenovo oziroma zamenjavo oken je izvedlo podjetje Arba Plus v vrednosti 14.818,69 €.

Izrednih vzdrževalnih del je bilo predvsem na sanaciji dotrajanih kovinskih konstrukcij veliko, in sicer smo zamenjali pohodne mreže na zajemu zraka ter kovinske lestve v jaških zasilnih izhodov. Vsa dela je izvedlo Ključavničarstvo Mehle v skupni vrednosti 9.941,43 €.

V letu 2010 smo imeli velike težave z dotrajano hidroizolacijo na ravnih strehah in fasadi. Zaradi vse pogostejšega zamakanja v objekt smo morali izvesti večje posege v popravilo oz. obnovo hidroizolacije. Sanacijo na severni fasadi je izvedlo podjetje Arba Plus v vrednosti 8.519,97 €, sanacije hidroizolacije na strehi Velike sprejemne dvorane pa podjetje Kel v vrednosti 22.529,88 € in K-tes v vrednosti 10.441,10 €.

Druge preнове

V večletnem projektu prenove splošne razsvetljave v objektu smo v letu 2010 nadaljevali s projektom ter obnovili svetila v skupni vrednosti 15.506,86 €. Svetila je dobavilo podjetje Elektronabava, montažo smo izvedli sami.

V skrbi za zmanjševanje porabe toplotne in električne energije smo obnovili sistem rekuperacije. Obnovo je izvedlo podjetje Kovinotehna MKI v vrednosti 8.626,61 €.

V sistemu centralnega nadzornega sistema smo izvršili dograditve. Dogradnjo je izvedlo podjetje Metronik v vrednosti 2.805,60 €.

V letu 2009 smo izvršili obsežno zamenjavo in posodobitev hladilnega sistema. V fazi izgradnje smo se odločili za nakup in vgradnjo rezervnega hladilnega kompresorja, ki je bila načrtovana za leto 2013. S spremembo investicijskega programa prenov smo se, zaradi zmanjšanja stroškov nakupa in kasnejše vgradnje, odločili za realizacijo v letu 2010. Dobavo in montažo rezervnega hladilnega kompresorja je izvedlo podjetje Kovinotehna MKI v vrednosti 82.737,99 €.

Prvo preddverje

V letu 2010 smo na podlagi idejnih projektov prenove Prvega preddverja in projektnih nalog sodelavcev Cankarjevega doma naročili izdelavo projektov PZR / PZI za arhitekturo, strojne in

elektroinstalacije. Projekt arhitekture je izdelalo podjetje IZTR d.o.o. v vrednosti 46.966,74 €. Projekte strojnih instalacij je izdelalo podjetje Biro ES v vrednosti 7.642,80 €, projekte elektroinstalacij za krmiljenje strojnih sistemov podjetje Eliza v vrednosti 7.179,60 € in projekte elektroinstalacij in instalacij za multimedijo in informatiko podjetje Proelit v vrednosti 13.896,00 €.

Drobni inventar – osnovna sredstva

V načrtu nabave opreme, naprav in instrumentov manjše vrednosti smo v letu 2010 kupili naslednjo opremo, ki zagotavlja varno in zanesljivo delo v Cankarjevem domu:

- delovno orodje in instrumente v vrednosti 1.159,93 €;
- delovne pripomočke v vrednosti 793,23 €;
- odrsko opremo v vrednosti 2.467,28 €;
- opremo za ozvočenje koncertov v vrednosti 1.882,85 €;
- opremo za multimedijo v vrednosti 2.220,98 €;
- pisarniško opremo in pohištvo v vrednosti 5.294,46 € ter
- telekomunikacijsko opremo v vrednosti 2.681,85 €.

Zaključek / okolju prijazno delovanje CD

V letu 2010 smo pridobili končno poročilo »Razširjeni energetski prehod Cankarjevega doma« v katerem je podan povzetek za poslovno odločanje. V povzetku je potrjena naša usmeritev v racionalizacijo porabe energije in uvajanje različnih pristopov k le-temu. Tako smo v vseh načrtovanih obnovah za leto 2010 upoštevali in zahtevali vse sodobne vidike zniževanja okoljskih vplivov na prostor – v našem primeru predvsem na zniževanje toplotnih izgub zaradi tehnološko zastarelih fasadnih elementov (predvsem okna z veliko toplotno izgubo in velike enojne steklene površine).

Postopna zamenjava žarnic v vseh svetilih znotraj objekta prinaša tudi vidne učinke zmanjševanja porabe električne energije ter zmanjševanja stroškov nakupa žarnic glede na daljšo življenjsko dobo.

Za naslednje obdobje prenov bomo nadaljevali s strategijo zmanjševanja neracionalne rabe toplotne in električne energije ter pričeli tudi z drugimi akcijami za okolju bolj prijazno delovanje, in sicer načrtujemo aktivnosti na področju ločevanja odpadkov, ki je bilo do sedaj le v idejah, v naslednjem letu nameravamo akcijo v celoti izpeljati.

Za investicijske odhodke smo v letu 2010 izplačali 2.287.427 €.

1.10 TRŽNO KOMUNICIRANJE IN ODNOSI Z JAVNOSTMI

Uvodne ugotovitve

2010 je tako kot leto prej pri trženju kulturno-umetniškega programa CD minilo v znamenju recesije. Za razliko od leta 2009, ko je bilo spremenjeno vedenje potrošnikov (zaradi krize) manj opazno – to dokazujejo tudi številke, saj je bil v letu 2009 delež prodanih vstopnic (glede na zmogljivosti) največji – 65-odstotni, je bilo v 2010 že mogoče zaznati bolj premišljene nakupne odločitve potencialnih obiskovalcev (delež prodanih vstopnic glede na zmogljivosti je bil v 2010 61-odstoten): manj zanimanja za abonmaje, še več odločanja predvsem za znana imena izvajalcev oz. nastopajočih, na nekaterih področjih (gledališče, druga glasba) pa še vedno precej odločitev »v zadnjem hipu«, tik pred koncertom oz. dogodkom (ko obiskovalec presodi, ali je v njegovem (oz. družinskem) proračunu ostalo še dovolj sredstev, da si nakup lahko privošči). Druga pomembna sprememba, ki je posredno vplivala tudi na tržno komuniciranje in odnose z javnostmi CD, je velik razmah konkurence (Kino Šiška, Športni park Stožice, Hala Tivoli, Španski borci). Ob tem velja zapisati, da ne gre za konkurenco v neposrednem smislu, temveč za posredno konkurenco: CD z drugimi prizorišči tekmuje za prosti čas in denar potencialnih obiskovalcev; žal pa mnogi od njih enačijo kakovost kulturno-umetniških prireditev v CD s prireditvami v večjih prizoriščih (Stožice, Hala Tivoli). Oboje zapisano prinaša nove izzive na področju tržnega komuniciranja in odnosov z javnostmi v CD za leto 2011,

hkrati pa je glasen klic k obuditvi zavedanja med obiskovalci, da je CD, predvsem pa prireditve v njem, sinonim za kakovost kulturno-umetniškega programa.

Sicer pa je bilo minulo leto 2010 za službo za trženje programa in odnose z javnostmi Cankarjevega doma predvsem čas intenzivnih evalvacij in optimizacije trenutnih marketinških aktivnosti. Te so bile tudi v vseh letih prej skrbno in vestno načrtovane ter v skladu z letnim razrezom marketinških sredstev, v letu 2010 pa smo se trudili še bolj premišljeno načrtovati promocijske aktivnosti, opustili smo nekatera (plačljiva) sodelovanja z mediji (predvsem radii), ki niso prinesla zadovoljivih kratkoročnih učinkov (povečanja prodaje) ter poskušali najti še več medijskih pokroviteljev, s katerimi nas druži želja po promoviranju kakovostnega kulturno-umetniškega programa. Kot že nekaj let doslej smo veliko truda usmerili v neposreden stik s potencialnimi obiskovalci prireditev (neposredni marketing ali telefonska prodaja) ter na internet kot medij promocije in prodaje (kljub že prej zelo visokim številkam obiskanosti spletne strani CD, so te v letu 2010 še rasle, intenzivno smo se začeli pojavljati tudi na socialnem omrežju Facebook – oboje je konkretnije razloženo v nadaljevanju). Verjamemo, da bo nadgradnja – tako vsebinska kot tehnična – spletnih aktivnosti CD tudi v prihodnje prava smer razvoja tržnega komuniciranja CD, ki bo podpiralo izjemen program CD ter poskušalo zanimanje zanj vnesti v vsak slovenski dom.

Tržno komuniciranje

Tiskani mediji

Plačano pojavljanje Cankarjevega doma v tiskanih medijih v letu 2010 ni doživelo vidnejših sprememb: vsak mesec (zadnjo soboto v mesecu) se s celostranskim koledarjem prireditev CD pojavlja v Delu, enkrat mesečno pa z izborom 10 prireditev tudi v Dnevniku. Pod ugodnimi pogoji za CD je tednik Mladina ohranil medijsko pokroviteljstvo Cankarjevih torkov, dodatno pa so nam podarili še 10 celostranskih oglasov. Podporo programu CD izkazuje tudi štirinajstdnevnik Pogledi, v katerem smo (skozi neplačane vsebine) ena od bolj zastopanih kulturnih ustanov. V začetku septembra 2010 smo (kot že nekaj leti prej) letno programsko publikacijo (knjižico, v kateri je predstavljena večina programa za sezono 2010/11) priložili časniku Delo, in sicer ljubljanski izdaji (z okolico). Večina (več kot 85 odstotkov) obiskovalcev CD namreč prihaja s tega območja.

Kongresno-komercialni sektor Cankarjevega doma za razliko od kulturno-umetniškega programa svojo dejavnost oglašuje še v strokovnih medijih, kot so Finance (priloga o kongresnem turizmu), revija Kongres (uradno glasilo Zavoda kongresno-turistični urad), Vodnik za poslovna srečanja ipd., prisotni smo tudi v medijih, ki pokrivajo kongresno industrijo v tujini, in sicer v okviru destinacijskih prispevkov, v katerih glavne stroške nosita kongresni urad ali Zavod za turizem Ljubljana (CIM, Tagungs Wirtschaft idr.). V okviru kongresno-komercialnega programa v Cankarjevem domu gostujejo tudi nekateri medijsko zelo odmevni projekti, na primer Slovenski knjižni sejem, ki vsako leto pritegne tudi veliko število medijskih pokroviteljev (Delo, Radio Aktual, Pogledi, založniška hiša Adria Media itd.). Za kongrese s področja medicine pa medijsko načrtovanje vključuje tudi pojavljanje v prilogah in medijih, ki pokrivajo zdravstvo (Moje zdravje, Viva, Zdravje, Prva asistenca, Naša lekarna, Isis, Medicina danes idr.).

Drugega zakupa oglasnega prostora (razen dnevnih objav, v katerih vsak dan napovedujemo dnevni program) v tiskanih medijih ni bilo, še intenzivneje pa smo energijo usmerili v odnose z novinarji (PR), ki so v svojih prispevkih (skozi uredniške vsebine) informacije o programu CD širili med bralci/potencialnimi obiskovalci.

Radio

Odlično sodelovanje s tremi radijskimi postajami: Radiem Študent, Ra Slovenija International in III. programom Ra Slovenija smo v letu 2010 še nadgradili, predvsem v smislu več dogovorov za predvajanje oddaj oz. prispevkov o programu CD. Poseben dosežek v letu 2010 je bil dogovor z uredništvom Vala 202, ki je pri 51. jazz festivalu Ljubljana sodeloval kot medijski pokrovitelj, snemal

tudi številne koncerte v okviru programa druge glasbe, v zameno za to pa je omenjene koncerte tudi vnaprej napovedoval (kot oglasne vsebine) ter tako širil glas o glasbenem programu CD.

V znamenju racionalizacije stroškov tržnega komuniciranja smo prekinili sodelovanje s komercialno radijskima postajama Radio Center in Radio Kranj, saj so bili kratkoročni rezultati slabši od načrtovanih.

Ob tem velja dodati, da čeprav s plačljivo vsebino z radii skoraj ne sodelujemo, so nam radijski novinarji zelo naklonjeni in pogosto poročajo o programu CD. To velja tako za vse tri nacionalne radije kot tudi za tiste s komercialno vsebino.

Televizija

CD praviloma oglasnega časa na nobeni od televizij ne zakupuje. Razlog je bil doslej predvsem finančen, saj izredno visoka cena zakupa televizijskega časa in relativno draga produkcija televizijskih oglasov nista omogočali, da bi se Cankarjev dom pojavljal s TV oglasi. Jeseni 2010 nas je tako razveselilo dejstvo, da je bila največja slovenska komercialna televizija POP TV pripravljena za oglase s kulturno vsebino zelo znižati ceno (tudi pod ceno, ki jo Cankarjevemu domu kot poslovnemu partnerju ponuja RTV Slovenija). Pod temi novimi, ugodnejšimi pogoji smo oglaševali 21. LIFFe – Ljubljanski mednarodni filmski festival in dosegli opaznost tudi v mediju, ki je bil doslej bolj zapostavljen (na račun pojavljanja s TV-oglasi smo zmanjšali število plakatov in drugih komunikacijskih orodij, zato se stroški promocije LIFFe niso povišali). Tudi finančni rezultat LIFFe je bil ugoden, česar pa seveda ne gre prepisati samo dobri promociji, temveč tudi močnemu, zanimivemu izboru filmov ter – zagotovo delno – tudi razširitvi na novo prizorišče (Kino Šiško), ki je privabilo drugačen tip obiskovalcev. Med večjimi uspehi, kar zadeva televizijsko pokritost dogajanja v CD, je bil tudi dogovor z dokumentarnim programom TV Slovenija, ki je nekaj dni pred koncertom Dubravke Tomšič v CD v ugodnem večernem terminu predvajal portretno dokumentarno oddajo o pianistki. Uspeh tega sodelovanja je potrdila tudi dobra prodaja vstopnic za koncert.

Izboljšati sodelovanje z RTV Slovenija (predvsem s TV Slovenija) pa bo kljub navedenemu ostala naša naloga za leto, ki prihaja: dogovor za ugodnejše cene oglaševanja (ali morebitno pokroviteljstvo) namreč še vedno ni bil dosežen, prav tako bi si želeli, da bi bilo več kulturno-umetniških vsebin, ki jih zagotavlja CD, deležnih pozornosti slovenske nacionalne televizije.

Zunanje oglaševanje

Javno plakatiranje (ponudnikov Tam-Tam in Snaga) je že nekaj let eno od osrednjih tržno komunikacijskih orodij CD, predvsem zaradi razmeroma velike učinkovitosti glede na vložena sredstva (to velja predvsem za področje druge glasbe; ta publika se namreč najbolj odziva prav na plakate). Kljub temu smo v letu 2010 še pozorneje spremljali razporejanje zakupljenih plakatnih površin in pojavljanje na manj frekventnih opustili (na ta račun se je povečalo plakatiranje pri ponudniku Snaga, ki ima boljša plakatne površine predvsem v središču Ljubljane, nekoliko pa se je zmanjšalo plakatiranje pri ponudniku Tam-Tam).

Ob koncu leta 2010 se nam je uspelo dogovoriti še z enim ponudnikom plakatnih prostorov, Amicusom, in sicer za cenovno ugodnejše plakatiranje in pokroviteljstvo ene večje prireditve letno (za leto 2011 smo izbrali Jazz festival Ljubljana). Pozdravljamo tudi ponovno odločitev Europlakata, ponudnika osvetljene mreže plakatov citylight, da je Cankarjevemu domu v času LIFFa pokroviteljsko omogočil uporabo mreže osvetljenih plakatov v Ljubljani. Dober odziv (element presenečenja) so dosegli tudi t. i. trainposterji oz. plakati A3 v notranjosti vlakov, ki vozijo iz okoliških krajev v Ljubljano in nasprotno, ter delitev programskih knjižic Liffa na teh vlakih.

V letu 2010 smo nadaljevali tudi načrtano pot izpostavljanja določenih vsebin na zaslonih, ki so razporejeni v preddverjih, Informacijskem središču in večnamenskih prostorih CD. Poleg fotografij smo v letu 2010 začeli predvajati tudi posnetke s predstav in/ali koncertov in s tem tako v času, ko v CD ni predstav, pa tudi med odmori koncertov ali odrskih umetnosti, nagovorili obiskovalce.

Poleg zaslonov v CD smo s pridom uporabljali tudi vse plakatne površine v okolici CD, kjer lahko izpostavljam program CD (streha CD, nalepke na dimni loputi, izložba v Maximarketu), v letu, ki prihaja, pa bomo sodelovanje predvsem z Maximarketom (trgovinsko in gostinsko ponudbo) še okrepili in tako obiskovalcem ponudili še bolj celostno storitev (od ogleda kulturno-umetniškega programa do bogate gostinske ponudbe (restavracija, slaščičarna) na enem mestu.

Splet

Obisk spletne strani Cankarjevega doma je tudi v letu 2010 naraščal, sicer ne tako skokovito kot leta prej, a kljub temu dovolj opazno, da bo spletno pojavljanje CD tudi v prihodnje (p)ostalo osrednja točka razvoja tržnega komuniciranja CD. Odločitev leta 2009, da se s prerazporeditvijo delovnih nalog vzpostavi samostojno delovno mesto urednika spletnih strani, se je pokazala kot dobra, saj je to zagotovilo hitrejše širjenje vsebin prek spleta, intenzivnejšo aktivnost na socialnih omrežjih ter kakovostnejše delo v času največjih zgostitev programa v novembru in decembru – Liffé in Knjižni sejem. Ta dva projekta (pa tudi Jazz festival Ljubljana in Festival dokumentarnega filma) imata namreč samostojni spletni strani.

TABELA 21: OBISK SPLETNE STRANI CANKARJEVEGA DOMA

Leto	Število obiskov	Različni obiskovalci	Število prikazanih (pod)strani	Čas na strani
2008	369.234	185.532	1.615.947	0:03:09
2009	419.317	209.526	1.758.308	0:03:01
2010	421.848	216.848	1.606.253	0:02:43

Tabela 21 prikazuje obisk spletne strani Cankarjevega doma, s tem da ločuje med številom obiskov, različnimi obiskovalci in številom prikazanih strani. Kot je razvidno, se je v minulem letu v skladu s trendom povečal obisk spletne strani, zmanjšalo pa se je število prikazanih strani in tudi čas obiska na strani. Sklepamo lahko, da so obiskovalci časovno hitreje našli želene podatke (saj stran ni več nova in jo dobro poznajo) in zato odpirali manj (pod)strani ter se posledično zato tudi manj časa zadrževali na strani.

Kot zanimivost naj navedemo, da skoraj 13 % spletnega prometa (obiska) predstavljajo obiskovalci, ki pridejo neposredno na našo stran, torej brez iskalnikov in povezav. 69,19 % obiskovalcev uporablja iskalnike (Search Engines), pri čemer prednjači google, precej zaostajajo najdi, bing, search in drugi. 17,79 % obiskovalcev prihaja na našo stran iz usmeritvenih strani (Referring Sites). Ključne besede, ki jih obiskovalci vpisujejo v iskalnike, so: cankarjev dom (45,41 % obiskovalcev), CD (8,27 %), cankarjev dom prireditve (3,14 %), cankarjev dom ljubljana (1,73 %), cankarjev dom vstopnice (0,079 %), cankarjev dom spored (0,69 %), nato sledijo tudi ključne besede z imeni prireditev (npr. Massimo poje Sinatro 0,28 %).

Socialna omrežja

Pogosteje se je CD začel pojavljati tudi v socialnem spletnem omrežju Facebook jeseni leta 2009 – z več računi. Profil Cankarjevega doma smo odprli zaradi ponujenih prednosti (pošiljanje vabil, vabljenje prijateljev na druge festivalske strani Facebooka ipd.). Konec leta 2009 je imel Cankarjev dom 200 prijateljev, konec leta 2010 že 5000, kar je tudi zgornja meja, zato smo decembra ustvarili Facebookovo stran Cankarjevega doma in začeli s prenosom obiskovalcev. Drugi Facebookovi računi, ki jih ustvarjamo, so: Galerija Cankarjevega doma (ima 2573 prijateljev; lani 800), Teater Cankarjevega doma (2053 prijateljev; lani 1000), Festival dokumentarnega filma (474 prijateljev), Jazz festival Ljubljana (1473 oboževalcev; lani 400), LIFFé (3572; lani 700). V letu 2010 smo odprli dva nova profila Predihano (551 oboževalcev) in Program za otroke in mladino (114 oboževalcev). Za leto 2011 načrtujemo še odprtje MySpace računa za 52. jazz festival Ljubljana, nadaljevali pa bomo tudi zastavljeno pot na socialnih omrežjih.

Širjenje informacij in mnenj o programu CD v spletnem svetu, na različnih socialnih omrežjih, forumih in mrežah bo tudi v prihodnjem letu ostalo glavna os razvoja tržnega komuniciranja CD, a le spletna promocija nikoli ne bo povsem zadostna; učinkovit je lahko le ustrezen splet online in offline pojavljanja CD v različnih medijih.

Odnosi z javnostmi (mediji)

Odlični odnosi Službe za trženje programa in odnose z javnostmi z mediji so bistvo pojavljanja Cankarjevega doma v medijih. Profesionalno, usmerjeno, ažurno obveščanje medijev, skrbno pripravljene informacije in redna komunikacija s ključnimi novinarji in uredniki zagotavlja, da se CD redno pojavlja v raznovrstnih medijih, predvsem pa v največjih dnevnikih, osrednjih informativnih dnevnikih oddajah na TV in radijih (v rubrikah o kulturi), pa tudi v številnih t. i. "lifestyle" prilogah in revijah. To kaže tudi analiza medijskih objav v elektronskih, tiskanih, internetnih medijih, ki je navedena v nadaljevanju.

V letu 2010 je bilo o Cankarjevem domu skupno objavljenih 7767 objav v tiskanih, elektronskih (radio in TV) in internetnih medijih (leto prej 8670, a so bile generalno gledano leta 2009 objave krajše). Upadlo je število objav v tiskanih medijih 5793 (v letu 2009 6670), a je bila posamezna objava v povprečju daljša kot v letu prej, zraslo je število televizijskih (431 objav v letu 2010 in 396 objav v letu 2009) in radijskih (leta 2010 881, leta 2009 pa 874) objav. Zasledili smo 662 objav v spletnih medijih, a ta podatek ni celosten, saj naš kliping spremlja le objave na treh spletnih portalih oz. medijih, in sicer STA, Siol in 24 ur.com ter v dnevnikih spletnih časopisih.

TABELA 22: Mesečna razporeditev objav po posameznih spremljanih temah

TEMA	JAN	FEB	MAR	APR	MAJ	JUN	JUL	AVG	SEPT	OKT	NOV	DEC	SKUPAJ
Cankarjev dom	71	51	53	47	82	43	29	27	76	81	62	74	696
film	34	40	85	48	43	8	3	9	54	71	310	43	748
glasba - druga	87	146	164	174	108	121	34	9	67	142	186	152	1.390
glasba - klasična	92	83	89	90	89	99	22	2	99	131	138	88	1.022
gledališče in ples	73	71	139	98	75	47	6	2	53	62	66	80	772
humanistika	58	78	108	34	71	25	0	4	44	45	58	44	569
kongres	59	178	116	17	92	26	14	15	157	90	76	242	1.082
kulturna vzgoja	22	18	38	24	6	1	0	0	5	10	9	17	150
Mitja Rotovnik	19	20	25	6	11	11	12	4	27	33	19	15	202
oglas	69	74	68	63	76	47	12	2	58	60	78	62	669
razstave	48	76	68	21	36	22	12	4	34	25	51	70	467
SKUPAJ	632	835	953	622	689	450	144	78	674	750	1.053	887	7.767

Direktna prodaja

Direktna prodaja ali telefonsko trženje vstopnic se je tudi v letu 2010 predvsem na področju klasične glasbe, opere in baleta ter prireditev z bolj »komercialno« vsebino pokazalo kot izjemno učinkovito orodje prodaje vstopnic. Razlog za uspeh je predvsem dolgoletno uspešno sodelovanje z organizatorji kulturne dejavnosti po Sloveniji: mentorji po osnovnih, srednjih in glasbenih šolah, podjetjih, turističnih agencijah, bankah, društvih upokojencev, Univerzah za tretje življenjsko obdobje, javnih ustanovah, skladih za kulturne dejavnosti, zvezah kulturnih organizacij, kulturnih domovih in posameznikih, ki samostojno organizirajo skupinske ogled predstavl in prireditev. Sodelavki, ki – vsaka za polovičen delovni čas – opravljata direktno prodajo, nagovarjata več kot 180 različnih skupin (potencialnih) obiskovalcev.

Dober obisk organiziranih skupin smo v letu 2010 dosegli na velikih prireditvah, kot je bila na primer baletna predstava *Hrestač* v decembru 2010, balet Alonsa Kinga, koncerti Dubravke Tomšič, zasedbe AfroCubism in Vlada Kreslina. Kljub krizi občutno zmanjšane zanimanja za organizirani način obiskovanja prireditev nismo zaznali, opazili pa smo večje zanimanje za bolj komercialne prireditve (te v CD večinoma gostujejo v okviru kongresno-komercialne dejavnosti) ter za slovenske glasbene izvajalce (Kreslin, Predin). V najuspešnejših mesecih (ko je bil tudi program za skupine bolj privlačen) s prodajo organiziranim skupinam prodamo tudi več kot 3000 vstopnic.

Tudi skupinska prodaja vstopnic za kulturnovzgojni in mladinski program (predvsem šolam in vrtcem) je izjemno uspešna in z leti celo narašča. Konsistentno sistematično in redno delo z vzgojitelji, učitelji in mentorji kulturne vzgoje v šolah in drugih izobraževalno-vzgojnih ustanovah je tudi letos dokazalo, da med mladimi je zanimanje za sprejemanje novih kulturno-umetniških vsebin – če so te podane zanimivo in privlačno.

Namesto sklepa

Leto 2010 je bilo kljub napovedani (in občuteni) krizi za Cankarjev dom razmeroma uspešno, saj je delež prodanih vstopnic dosegel 61 odstotkov. Hkrati pa je leto 2010 prineslo številne nove dileme in izzive: kako ohraniti ali povečati število abonentov in prodajo vstopnic na področju klasične glasbe (zlato in srebrni abonma, abonmaja Slovenske filharmonije), kako kljub povečani zunanji konkurenci ohraniti ali še povečati zanimanje za kakovosten program CD in ne nazadnje kako še optimizirati promocijska sredstva, da bi dosegla čim boljši učinek. Poti razvoja tržnega komuniciranja sta kratkoročno dve: razvoj in nadgradnja spletnega pojavljanja ter individualen pristop k sedanjim in potencialnim obiskovalcem. Dolgoročno bo verjetno treba okrepiti in oživiti CD kot blagovno znamko, poskušati najti dopolnilno ponudbo (da bo obiskovalec znotraj CD lahko zadostil čim več svojim potrebam in željam – kavarna, restavracija (poskusno je zaživela že leta 2010 v času 21. LIFFe in 51. jazz festivala Ljubljana) prodajalna spominkov, ponudba za najmlajše itd.), a ambicioznejše ideje bodo počakale na ugodnejše čase, ko bo v družinskih proračunih naših obiskovalcev ostalo več sredstev tudi za kulturo.

1.11 PRODAJA VSTOPNIC ZA PRIREDITVE JAVNE SLUŽBE V LETU 2010

Kazalec D^{11} , ki pokaže izkoristek zmogljivosti dvorane glede na število sedežev, izračunavamo za vse prireditve, dejavnosti in zvrsti kulturno-umetniškega programa. Sorazmerni delež prodanih vstopnic je pomemben pokazatelj ustreznosti umeščanja posameznih prireditev po dvoranih in prostorih CD, čeprav je zaradi posebnosti posameznih prireditev (akustika, orgle, odrska tehnologija ...) včasih nujno izvajanje določenih prireditev v (po številu sedežev) »prevelikih«, a po drugih merilih najprimernejših dvoranih.

Ciljna višina kazalca D za dvorane CD je 60 (prav zaradi že omenjene specifičnosti programa in dvoran CD). Prodaja vstopnic je uspešna, če jih letno prodamo vsaj 60 % (glede na število v prodaji). Zmnožek števila prodanih vstopnic in njihovih cen je bruto prihodek od prodanih vstopnic, s katerim (po odbitku DDV za nekatere zvrsti, na primer filmske projekcije, predavanja ... in plačilu stroškov, povezanih s prodajo kot so bančne provizije, provizije posrednikom pri prodaji, vzdrževanje računalniške aplikacije ...) sofinanciramo neposredne stroške programa in velik del splošnih odhodkov javne službe CD.

Za prireditve kulturno-umetniškega programa (brez razstav) je bilo v letu 2010 (2009) **prodanih 236.016** (238.385) vstopnic ali 61,16 (65,1) % vstopnic, ki so bile v prodaji¹². V CD smo prodajali vstopnice za 903 (909) prireditve javne službe. **Povprečna cena vstopnice** je bila **12,23** (11,46) EUR, v povprečju je bilo prodanih 261 (262) vstopnic na prireditve. V letu 2010 sta cenovno izstopala

¹¹ $D = (\text{število prodanih vstopnic} / \text{število vstopnic v prodaji}) * 100$

¹² Podatki vključujejo prodane abonmajske vstopnice (SF, RTV ...) za koncerte in operne predstave, ki so zajete v program JS CD.

koncerta Dunajske filharmonije in New Yorške filharmonije s povprečno ceno vstopnice 61 €. Oba sta bila kljub visokim cenam vstopnic razprodana. Sicer cene vstopnic niso dosti odstopale od tistih iz prejšnjih let, uvedli smo še več ugodnosti oz. dodatnih popustov.

V številu in deležih prodanih vstopnic niso upoštevane brezplačne vstopnice, namenjene promociji programa, novinarjem, pokroviteljem, darovalcem, gostom CD iz tujine, izvajalcem in koproducentom po pogodbah in zaposlenim, ki si morajo po službeni dolžnosti ogledati prireditve. Število teh vstopnic ne presega 4 % vstopnic v prodaji.

Klasična glasba: 120 (117) prireditev z vstopnino, 91.663 (91.533) prodanih vstopnic, od tega 46.276 (49.027) abonmajskih, to je 66,78 (74,5) % vseh vstopnic (glede na število v prodaji). Povprečna cena vstopnice je bila 14,27 (13,15) €. Povprečno je bilo prodanih 764 (782) vstopnic na prireditev.

Druga glasba: 69 (69) prireditev z vstopnino, 23.730 (28.163) prodanih vstopnic, to je 62,76 (68,4) % vseh vstopnic, ki so bile v prodaji. Povprečna cena vstopnice je bila 23,53 (21,85) €. Povprečno je bilo prodanih 344 (408) vstopnic na prireditev.

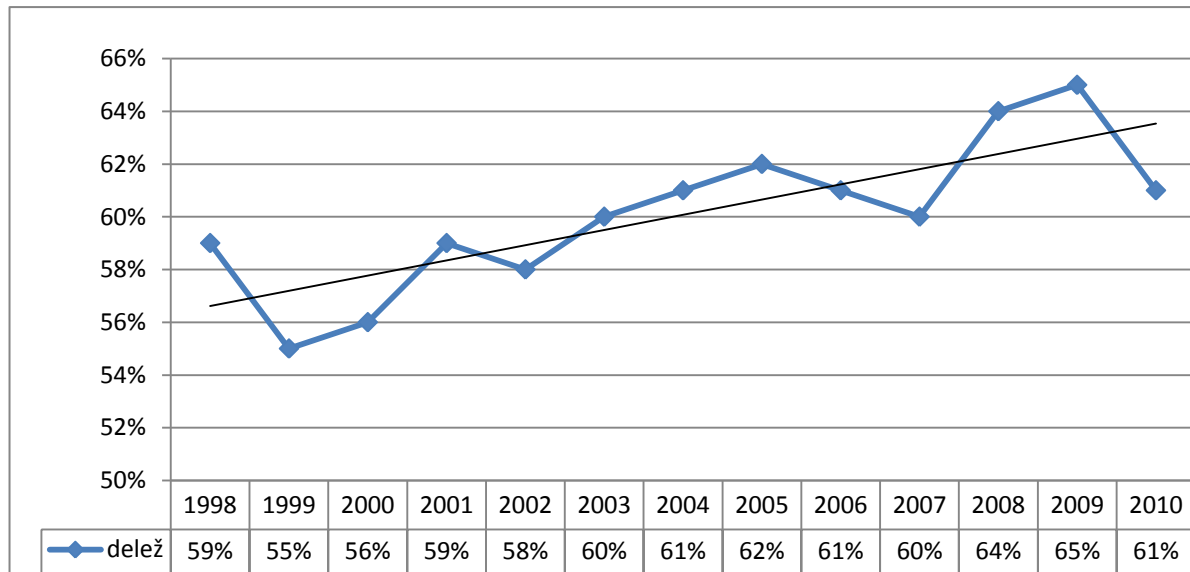
Gledališče: 54 (113) prireditev z vstopnino, 6.154 (14.374) prodanih vstopnic, to je 47,97 (51,5) % vstopnic, ki so bile v prodaji, kar je slabše kot v preteklih letih. Povprečna cena vstopnice je bila 21,17 (15,41) €. Povprečno smo prodali 114 (127) vstopnic na prireditev.

Ples: 64 (51) prireditev z vstopnino, 28.134 (22.563) prodanih vstopnic, to je 71,81 (76,4) % vstopnic, ki so bile v prodaji. Povprečna cena vstopnice je bila 15,39 (12,14) €. Povprečno smo prodali 440 (442) vstopnic na prireditev.

Film: 426 (395) predstav z vstopnino, 54.095 (49.435) prodanih vstopnic za predstave, to je 48,31 (49,8) % prodanih vstopnic (glede na število v prodaji). Povprečna cena vstopnice je bila nekoliko višja kot leto prej, 4,47 (4,42) €. Povprečno 127 (125) prodanih vstopnic na predstavo.

Kulturna vzgoja in humanistika: 170 (164) prireditev z vstopnino, 32.240 (32.317) prodanih vstopnic ali 68,84 (70,9) % prodanih vstopnic (glede na število v prodaji). Povprečna cena vstopnice je bila 6,64 (6,13) €. Povprečno 190 (197) prodanih vstopnic na prireditev.

Poleg navedenih je bilo za razstave v Galeriji CD prodanih 4.800 vstopnic.

**SLIKA 15: DELEŽ PRODANIH VSTOPNIC GLEDE NA ŠTEVILO V PRODAJI OD LETA 1995
DALJE**

Delež prodanih vstopnic je v letu 2003 prešel dolgoletno približevanje k 60 %, leta 2008 dosegel štiri odstotne točke višji delež, kar potrjuje pozitivno naraščajoči trend v minulih desetih letih. V letu 2009 je delež porasel še malo manj kot za odstotno točko, delno zaradi kakovostnega programa in zaupanja obiskovalcev, delno pa na račun nekoliko večjega števila prireditev z vstopnino v dvoranah z manjšim številom razpoložljivih sedežev kot v prejšnjih letih (manjše število sedežev v prenovljeni Kosovelovi dvorani, preselitev dela programa druge glasbe iz Linhartove dvorane v Klub CD ...). Leto 2010 je zaznamoval padec prodanih vstopnic za programe javne službe za 4 %. Nekoliko slabša je bila tudi prodaja abonmajev za sezono 2010/2011 za koncerte SF (desetletni trend rahlega padanja števila abonentov), Somfonikov RTV in za abonmaje CD.

II. KULTURNO UMETNIŠKI PROGRAM CANKARJEVEGA DOMA

GLASBENI PROGRAM

2. 1 RESNA GLASBA IN OPERA

Program, ki v sklopu Cankarjevega doma pokriva področje resne glasbe in opere, je v letu 2010 uresničil 125 prireditev (1 več, kot je bilo načrtovano); od tega 79 različnih prireditev na področjih simfonične, komorne, vokalne in glasbeno-scenske umetnosti.

Zaradi nedokončane obnove matične stavbe so v tem programskem okviru vadili in uprizarjali tudi operni solisti, zbor in orkester SNG Opera in balet Ljubljana, ki so na odru Linhartove in Gallusove dvorane Cankarjevega pripravili skupaj 25 prireditev: 22 opernih predstav, 2 koncerta opernih zborov in arij ter eno predstavitev Kluba Opera Balet. Ansambli so torej izvedli 4 prireditve več, kot je bilo načrtovano, vendar je bil dohodek od prodanih vstopnic občutno nižji od načrtovanega, predvsem zaradi šibkejšega obiska predstav *Madama Butterfly* in *Manon Lescaut*.

Baletne uprizoritve SNG Opera in baleta Ljubljana na odrih Cankarjevega doma so predstavljene v poglavju 4.3 (Začasno gostovanje Baleta SNG Opera in balet Ljubljana).

2. 1. 1 SIMFONIČNA GLASBA

Redni program Orkestra Slovenske filharmonije

Modri in oranžni abonma I in II

Orkester Slovenske filharmonije je izvedel svojo osrednjo abonmajsko dejavnost v Gallusovi dvorani skladno s prijavljenim delovnim načrtom: pripravili so 36 koncertov v štirih abonmajskih ciklih z 18 vsebinsko različnimi programi. Datumsko se je izvedba koncertov ujemala s predvidenim terminskim načrtom. Vsebinsko zasnovo sezone in prijavo programa pripravljajo samostojno, prav tako posebej podajajo poslovno poročilo in letno evaluacijo opravljenega dela.

Orkester Slovenske filharmonije je v odlični formi, gosti zanimive soliste in dirigente, z jesenskim delom sezone je glavni dirigent Emmanuel Villaume začel uvrščati na spored tudi dela sodobnih mednarodnih skladateljskih imen in jih ob tej priložnosti vabiti v Ljubljano. Tako je Slovenska filharmonija pripravila dva predkoncertna pogovora za poslušalce: 21. oktobra s skladateljem spektralne usmeritve Marc-Andréjem Dalbaviejem ob prvi slovenski izvedbi njegove skladbe *Color/Barva* ter 25. in 26. novembra 2010 srečanje z ameriškim skladateljem Michaelom Daughertyjem ob izvedbi *Simfonije Metropolis*. Zaznavamo upad abonmajske publike in razmeroma ugodno prodajo prostih sedežev za izven. Vsekakor bi bilo dobro in nujno razširiti promocijo filharmonične koncertne dejavnosti, vendar je ta omejena tudi s finančnimi sredstvi in kadrovskimi viri. Izdali smo 36.092 vstopnic (abonmaji, službene vstopnice, prodaja za izven) za 36 koncertov Orkestra Slovenske filharmonije, v povprečju torej 1003 obiskovalci na koncert.

Koncerti Simfoničnega orkestra RTV Slovenija

Realizacija rednega koncertnega programa Simfoničnega orkestra RTV Slovenija, ki oblikuje abonmajsko sezono v Gallusovi dvorani, je v letu 2010 potekala skladno z napovedanim načrtom. Orkester umetniško vodi glavni dirigent En Shao, njihovi programi so razpeti med klasični simfonični repertoar, programske novosti in bolj dostopne glasbene vsebine. Slednje je sicer večkrat deležno negativnega odziva kritike, kazalniki rasti publike pa kažejo, da je število abonementov in poslušalcev

orkestra zelo poraslo glede na številke minulih let. Izdali smo skupaj 9694 vstopnic za 9 koncertov, v povprečju torej 1077 na koncert.

Simfoniki redno delajo s cenjenimi gostujočimi dirigenti in solisti, v minulih letih pa sta se zvišali tudi kultura skupne igre in interpretativna zavzetost. Prvi del sezone so izvedli v glavnem skladno z napovedanim programom, nekatere spremembe so bile predvsem posledica višje sile. Februarja so v sodelovanju z ljubljanskim pianističnim tekmovanjem *Radi imamo Chopina* ponudili koncert z zmagovalcem. V jubilarntovih klavirskih koncertih sta se predstavila zmagovalca tekmovanja Miha Haas in Elzbieta Karaš-Krasztel (nagrada ni bila podeljena, zato je po odločitvi žirije v *Drugem klavirskem koncertu* nastopila ta poljska pianistka). Koncert marca je bil v znamenju stoletnice rojstva Marijana Lipovška, z dirigentom Markom Letonjo, solistko Marijano Lipovšek ter celovečernim sporedom slavljenčevih del. Na aprilskem koncertu je Nina Prešiček pod taktirko Nicholasa Milтона krstno izvedla klavirski koncert Lojzeta Lebiča; koncert so ponovili na gostovanju v Jeni. Majski koncert z dirigentom Cristianom Mandealom je požel zelo dobre ocene izvedbe Brucknerjeve *Šeste simfonije*, sožitje s solistko Priyo Mitchell je bilo manj prepričljivo. Junjski koncert z vokalno skupino The King's Singers in dirigentom Rossenom Milanovom je bil dobro sprejet pri publiku, doživel pa je bridko kritiko.

Jesenski del sezone je odprl glavni dirigent s solistom na harmoniki Markom Hatlakom, ki je namesto napovedane skladbe Alda Kumarja zaigral *Barvne refleksije* Vitje Avsca za harmoniko; uokvirjali sta jo deli Bernsteina in Čajkovskega. Oktobrski koncert je dirigiral Marko Letonja, solist v zavzeto odigrani *Sinfonii Concertante* je bil solo violončelist orkestra Igor Mitrović, sledili so *Kontrasti* Daneta Škerla in Šostakovičeva kontroverzna *Suita za promenadni orkester*. En Shao je dirigiral tudi novembrski koncert s Stefanom Milenkovičem, program je bil v znamenju Johannessa Brahmsa. Zadnji koncert decembra je oblikoval dirigent Evan Christ, pianist Aleksandar Serdar je bil solist v Beethovnovem *Petem koncertu*, orkester je interpretiral Mozartovo "*Haffnerjevo*" simfonijo in Osterčevo *Klasično uverturo*.

Zlati abonma

V okviru programa gostujočih simfoničnih orkestrov smo v letu 2010 predstavili 8 koncertov, enega več, kot je bilo načrtovano. Najodmevnejša, Newyorški in Dunajski filharmoniki, sta predstavljena v okviru poglavja Drugi simfonični koncerti. Šest gostovanj zlatega abonmaja je doseglo povprečen obisk 1316 poslušalcev na koncert, preostali gostovanji za izven pa sta bili popolnoma razpodani.

Marca je v okviru zlatega abonmaja ponovno gostoval komorni orkester **Kremerata Baltica**, tokrat brez umetniškega vodje Gidona Kremerja. Umetniško središče koncerta je prevzela karizmatična venezuelska pianistka Gabriela Montero, ob njej pa tolkalec in vibrafonist Andrej Puškarev. Predstavili so lažji, širše komunicirajoči program, ustrezen mladostni sestavi ansambla, z deli Johanna S. Bacha, z Mahlerjevo priredbo Beethovnovega *Quartetta Seriosa*, s priredbami Astorja Piazzolle in Chicka Coree. Slišali smo tudi novo delo *Velika kastrolada* venezuelskega skladatelja Paula Desenna, solistka pa je v dodatku pokazala svojo naravnost osupljivo improvizatorsko spretnost s priredbo melodije, ki jo je sugeriral avditorij. Kritike so bile ravno zaradi manj seriozne zasnove programa zelo zadržane, res pa je, da je večer ponudil pristno srečanje s čistim mladostnim veseljem poustvarjanja in žive muzikantskosti, ki ga publika velikokrat pogreša.

Aprila je bila na vrsti celovita izvedba zajetne Berliozove dramske legende Faustovo pogubljenje v izvorni, polscenski različici z zborom in baletnim ansamblom iz Budimpešte. Nastopili so **Orkester Dohnányi iz Budafoka**, **Moški zbor Madžarskega narodnega zbora**, **Akademsko zborovsko društvo iz Budimpešte**, **Komorni zbor Béle Bartóka in Plesna skupina Forte s koreografom Csabo Horváthom**. Izvedbo je vodil Gábor Hollerung, glavno solistično trojico so interpretirali Michael Suttner (Faust), Bernardette Wiedemann (Marjetica) in Evert Sooster (Mefisto). Izvedba je bila dragocena zaradi redko izvajane partitüre, ki ob ogromnem izvajalskem korpusu sooča producente z velikimi logističnimi in finančnimi izzivi. Režija Andorja Lukátsa je bila precej statična in neinovativna, vendar je treba vzeti v obzir omejena sredstva, s katerimi je bila postavljena. Tudi

sicer realizacija ne bi bila mogoča, če ne bi postprodukcijsko k temu gostovanju pristopili največji organizatorji bližnjih glavnih mest (Zagreb, Beograd, Ljubljana, Budimpešta). Kritike so izvedbo označile kot neizdelano in scensko šibko, s sicer odličnim zborovskim deležem, a ne vedno prepričljivimi solisti. Pri uvrstitvi v program smo se zavedali teh čeri, vendar je v dogovoru z drugimi organizatorji pretehtala odločitev, da sodelujemo pri pripravi zvočno integralne produkcije te redko slišane skladbe, ki v Lisztovem opusu predstavlja vrhunec romantičnih iskanj sinteze glasbeno-odrskih elementov.

Vrhunska izkušnja je bilo **srečanje z dirigentom Manfredom Honeckom in Simfoničnim orkestrom iz Pittsburgha**. Solist je bil violončelist Jan Vogler, ki je prepričal z bogatim tonom in inteligentnim vodenjem solističnega parta, vendar ga je tudi kritika doživela kot sicer odličnega, vendar komornim in solistično neizpostavljenim vlogam primernejšega glasbenika. Eden od vrhuncev letošnjih simfoničnih doživetij pa je bil drugi del koncerta z interpretacijo Šostakovičeve *Simfonije št. 5*, izvedene v drzni in doživeti potezi, ki upravičuje visok sloves tega orkestra. Manfred Honeck je pokazal daljnosežen oblikovni uvid v vse kompleksnosti patiture in visoko sposobnost vodenja vseh sekcij orkestra v velikopotezen mojstrski lok. Kritike so bile odlične in so nastop ocenile kot "nedvomno zmagoslavje simfonične kulture".

Uvodni koncert jesenskega dela zlatega abonmaja je bil v znamenju **Bachovega Janezovega pasijona v izvedbi Baročne akademije iz Detmolda pod vodstvom Gerharda Weinbergerja**; solisti so bili Jessica Jans, Benno Schachtner, Tilman Lichdi, Markus Flaig in Klaus Mertens. Gostje so znamenito oratorijsko delo podali v okvirih zgodovinsko utemeljene baročne prakse Bachovega časa: s temperirano uglasitvijo, historičnimi inštrumenti, godalno tehniko brez vibrata, z zborovsko zvočnostjo protestantske cerkvene rabe, izvedbo solističnih partov brez preponskega podstavljanja, z zorno predanostjo v koralih. Tokratna koncertna izvedba liturgične skladbe je žal pokazala vso diskrepanco med pričakovano zvočnostjo dogodka novih dvoranskih razsežnosti in zgodovinsko utemeljeno izvedbo, vezano na živo uporabo v okviru protestantskega cerkvenega leta. Akademiji ne gre očitati pristnega zgodovinskega pristopa pri izvedbi, vendar je naša publika, navajena običajnih kodeksov koncertnega železnega repertoarja, izvedbo *Pasijona* sprejela zelo mlačno. Kritika je očitala predvsem akademski kontekst izvedbe in interpretativno pustoto, pohvalila pa prosojnost izvedbe in zvočno zavzetost.

Namesto napovedanega Simfoničnega orkestra iz Strasbourga, ki ni dobil dovolj sredstev za izvedbo gostovanja, smo po dolгих letih na našem odru gostili češki orkester: **Praško komorno filharmonijo pod vodstvom mladega glavnega dirigenta Jakuba Hrůše**. Solist je bil oboist Vilém Veverka, ki je nastopil z Martinůjevim manj znanim, a izredno privlačnim *Koncertom za oboo*. Preostali del programa so tvorile Dvořákové *Simfonične variacije* in Beethovnova *Peta simfonija*. Čeprav orkester velja za enega najbolj mednarodno prepoznavnih čeških sestavov, saj je njegov zvok več kot 15 let oblikoval sloviti dirigent Jiří Bělohlávek, sta blestela predvsem neverjetno muzikalen in koncertno sproščen solist ter mladi, še ne tridesetletni maestro, pred katerim je obetavna kariera. Njegova interpretacija Beethovnovе simfonije je ponudila dragoceno izkušnjo, saj je idejna moč zvočne slike presegla inštrumentalne zdrse v orkestru. Kritika je bila sicer zadržana do interpretacije razvpite simfonije in je opazila veliko nadarjenost Jakuba Hrůše predvsem v oblikovnem dometu drugih skladb sporeda.

Novembra je prihodnji festival odaljenih kultur Obrazi Brazilije uvedlo gostovanje **Državnega simfoničnega orkestra iz São Paula pod taktirko glavnega dirigenta Yana Pascala Tortelierja**, s solistom violončelistom Antoniom Menesesem. Bil je solist v Šostakovičevem *Koncertu št. 1 za violončelo in orkester*, uvodoma smo sišali *Preludij* k prvemu dejanju opere *Hovanščina* Modesta P. Musorgskega, v drugem delu pa *Chôros št. 6* Brazilca Ville-Lobosa in Ravelov *La Valse*. Veljajo za najboljši južnoameriški orkester, z dobrimi razvojnimi možnostmi in ambicioznim upravnim vodstvom. Ljubljanski koncert ni v celoti upravičil zelo visokih pričakovanj, ki jih poraja ta orkester; kot šibko točko ocenjujemo predvsem odnos med orkestrom in dirigentom, ki se izteka v interpretacijsko sintezo brez enotnega kolektivnega utripa. Tudi razdrobljeni program, ki so ga v

različnih kombinacijah pripravili za evropsko gostovanje, ni uspel razviti vseh orkestrskih možnosti. Kritike so pohvalile orkestrsko barvitost, prečiščeno in rahločutno izvedbo Musorgskega ter barvito in agogično utripanje *La Valse*, v katerem je maestro pokazal svojo glasbeno občutljivost.

Simfonični koncerti za mladino

V okviru programa vodenih simfoničnih matinej za otroke in mladino, ki jih že vrsto let pripravljamo v sodelovanju z Glasbeno mladino Slovenije in Orkestrom Slovenske filharmonije, smo uresničili 14 dopoldanskih koncertov. Izvedli smo jih v štirih terminskih in vsebinskih sklopih: marca eno najbolj obiskanih *Čudoviti svet glasbil* z dirigentom Simonom Dvoršakom, aprila *Izgubljeno paličico vile Apolonije* z dirigentom Simonom Krečičem in voditeljico Dunjo Zupanec. Jeseni smo, navezaje se na festival oddaljenih kultur, pripravili matinejo *Armenske glasbene zgodbe*, ki pa je bila žal slabše obiskana, zato smo izpeljali le dve prireditvi. Razlog sta bila najbrž šolskim programom oddaljena tematika in manj ugoden termin na samem začetku šolskega leta. Armenski dirigent Karen Durgarjan je zaradi zdravstvenih težav žal odstopil in tako je Orkester Slovenske filharmonije prvič vodil zamejski dirigent Marko Ozbič. Novembra smo predstavili novo matinejo *Čarovnikov vajenec* z deli francoskih glasbenih impresionistov, dirigentom Simonom Krečičem in voditeljico Ano Marijo Mitić.

V dveh sklopih popoldanskih vodenih koncertov v organizaciji Glasbene mladine ljubljanske smo izvedli 3 od 4 napovedane koncerte: dva marčevska koncerta s sporedom privlačnih *Uvertur* s Simfoniki RTV Slovenija pod taktirko Giacoma Sagripantija in en majski koncert serije Mladi mladim z Orkestrom Slovenske filharmonije z naslovom *Ujemi ritem! – na dva, na tri, na pet!* pod vodstvom dirigentke Žive Ploj in povezovalcem Srečkom Mehom. Ker šole niso pokazale dovolj zanimanja za ta koncert, nismo pripravili ponovitve. Vzrok je bil predvsem termin, saj imajo šole manj zanimanja za kulturne programe v maju, ko se šolski program zgošča in končuje.

17 mladinskih simfoničnih koncertov za otroke in mladino s 6 različnimi programi je v Gallusovi dvorani poslušalo skupaj 15.635 mladih obiskovalcev.

Drugi simfonični koncerti

Osrednjo simfonično abonmajsko ponudbo vsako leto zaokrožujejo priložnostni in drugi orkestrski koncerti. Pripravili smo 6 koncertov izven abonmajske sezone, 2 več kot načrtovano.

Prvi med njimi je tradicionalni **Novoletni koncert z Orkestrom Slovenske filharmonije**, ki ga je tokrat vodil uspešni hrvaški operni dirigent Ivan Repušić, zvezda večera pa je bila sopranistka Inva Mula. Sicer živi v Sloveniji, rojena je bila v Tirani v glasbeni družini, zelo uspešno operno kariero pa razvija po evropskih odrih. Po mnenju kritikov jo prepričljivost in kakovost izvedbe uvrščata med najboljše sopranistke francoskega opernega repertoarja, redno namreč gostuje v nosilnih vlogah Pariške državne opere. Ljubljansko publiko je prepričala s sporedom arij francoskega, italijanskega in španskega opernega repertoarja. Koncert je bil takorekoč razprodan, solistka je očarala z iskrivim odrskim značajem, kritika pa ji je zamerila »odsotnost identitete« (Delo, 5. 1. 2010).

Koncert Simfoničnega orkestra Akademije za glasbo 13. aprila 2010 je vodila dirigentka Sian Edwards, solistka v *Drugem koncertu* Rahmaninova je bila pianistka Mia Miljković; poleg Šostakovičeve *Simfonije št. 9* so predstavili tudi krstno izvedbo skladbe *Ples trobente za simfonični orkester* Helene Vidic.

Eden najbolj odmevnih in pomembnih koncertov v letu je 2010 je bilo **gostovanje Dunajskih filharmonikov**, ki je bil tudi osrednji koncertni dogodek ob 80. obletnici rojstva dirigenta Carlosa Kleiberja. Dirigiral je **Riccardo Muti**, spored je bil v znamenju treh simfonij, Mozartove »*Linške*«, Schubertove »*Nedokončane*« in »*Patetične*« P. I. Čajkovskega. Dogodek je posnela RTV Slovenija za televizijsko in radijsko predvajanje v okviru Evropske zveze radiotelevizij (EBU). Posnetek koncerta je bil že po v prvem mesecu po dogodku predvajan v več kot 23 državah, vključeval je tudi kratko

predstavitev prestolnice in Cankarjevega doma ter odlomke iz dragocenih arhivskih posnetkov, prepletenih z izjavami nekaterih slovenskih glasbenikov, ki so poznali mojstra Kleiberja, in tako svetu predstavili njegovo močno povezanost s Slovenijo. Koncert je bil tudi v interpretativni razsežnosti izreden, kritiški zapisi pa so pletli vrsto zanimivih primerjalnih povezav: pohvalili so predvsem izvedbo Schuberta, izrazili nekaj skepse do historično dunajske interpretacije Mozartove simfonije ter operedelili interpretacijski pristop Mutija in Dunajskih filharmonikov k simfoniji Čajkovskega kot akademskega, premalo osebno doživetelega.

Iz sprotne ponudbe smo v spored uvrstili **koncert Newyorške filharmonije**, ki je v okviru turneje nastopila 26. oktobra 2010 – tokrat pod taktirko novega glavnega **dirigenta Alana Gilberta**. Predstavili so se s sporedom del harmonsko razpete poznoromantične literature v delih Richarda Straussa (simfonična pesnitev *Don Juan*), Richarda Wagnerja (*Preludij in Izoldina ljubezenska smrt* iz opere *Tristan in Izolda*) ter Johannesa Brahmsa (*Četrta simfonia*). Glede na izkušnjo predhodnega ljubljanskega nastopa je pri orkestru očitna sprememba v načinu oblikovanja zvoka, ki v večji odprtosti in prožnosti ter ublaženi akademski togosti kaže vpliv nove dirigentske roke. Žal so koncertno doživetje dogodka okrnili protokolarni spodrsaljaji, še bolj pa neprimerno predimenzioniran kritiški odziv nanje, ki je potisnil umetniško razsežnost koncerta v ozadje. Alan Gilbert je očaral z izjemno povedno dirigentsko tehniko in romantičnim zvočnim zanosom, doživetje večera pa je Dnevnikov kritik strnil v paradoks, da »kombinacija izjemnega dirigenta z izjemnim orkestrom ne da vedno izjemnega rezultata«.

Novembrski koncert pod naslovom **Za njimi stojimo** smo v program uvrstili naknadno, s prožnim odzivom na zmagovalni uspeh flavtistke **Eve-Nine Kozmus** na Evrovizijskem tekmovanju mladih glasbenikov 2010 na Dunaju. Pripravili smo ga v sodelovanju z Akademijo za glasbo v Ljubljani, RTV Slovenija in KD Group; partnerji smo želeli organizirati umetniško tehten in profesionalno zastavljen dogodek za tri obetavne mlade glasbenike: poleg omenjene sta bila to še violončelist **Bernardo Brizani** (v Dvořákovem *Koncertu za violončelo*) ter hornistka **Jasna Komar** (*Prvi koncert za rog* Richarda Straussa). Projekt je bil uspešen, saj je nadarjeni trojici ponudil možnost koncerta z odličnim orkestrom in dirigentom, kar najbolj kakovostno medijsko pozornost ter profesionalni avdio in video posnetek koncerta. Cilj projekta je bila vzpostavitev mreže za tehtno pomoč mladim glasbenikom in izkušnjo, ki jim bo res pomagala na nadaljnji poti; navsezadnje je bil tudi finančni izkupiček koncerta namenjen pokritju stroškov šolanja Eve-Nine Kozmus, KD Fundacija pa jo je ob tej priložnosti uvrstila tudi med svoje redne štipendiste. Nadarjena flavtistka je očarala kot prodorna glasbena osebnost in prepričljivo odigrala Ibertov koncert, ki ga je pripravila že za dunajsko tekmovanje.

Božični koncert, ki ga decembra v Gallusovi dvorani pripravlja **Simfonični orkester RTV Slovenija**, je slonel na slovenskih božičnih delih in je vključeval delo *Missa Seraphica* patra Hugolina Sattnerja ter niz cerkvenih božičnih pesmi v priredbah Damjana Močnika. Vokalni delež je pripadel Komornemu zboru AVE; solist večera je bil organist Tone Potočnik v *Koncertu za orgle in orkester* Francisa Poulenca.

2. 1. 2 GLASBENO-SCENSKA DEJAVNOST

Tudi v letu 2010 je Cankarjev dom s kar največjim številom razpoložljivih terminov za vaje in predstave v Linhartovi in Gallusovi dvorani podpiral otežkočeno delovanje ljubljanske operne hiše, zato v spored nismo uvrščali drugih glasbeno-scenskih del.

2. 1. 3 VOKALNA GLASBA

Akademski pevski zbor Tone Tomšič Univerze v Ljubljani je pod vodstvom dirigenta Sebastjana Vrhovnika pripravil svoj tradicionalni letni koncert 22. maja 2010 v Slovenski filharmoniji. Program

so oblikovale Marijine pesmi Iacobusa Gallusa, Benjamin Brittena, Thomasa Jennefelt, Samuela Barberja, Francisa Poulenca, Jaakke Mäntyjärvi, Antona Lajovica, Tadeje Vulc ter krstne izvedbe ljudskih v priredbah Andreja Missona, Mojce Prus, Pavla Dolenc, Michelea Josia. Izdali smo 390 vstopnic.

2. 1. 4 KOMORNA GLASBA

Srebrni abonma

Mednarodni komorni cikel Cankarjevega doma je ponudil 7 koncertov, ki se niso zaznavno oddaljili od napovedane sheme. Anna Vinitska je pred razpisom sezone odpovedala dogovorjeno gostovanje, zato smo presodili, da bi bilo namesto te mlade pianistke v srebrni abonma smiselno uvrstiti napovedani recital ob 65-letnici nastopanja Dubravke Tomšič.

Sicer smo program komornih koncertov izvedli skladno z manjšimi odstopanji pri posamičnih skladbah sporeda. Koncerti komornega cikla so pritegnili od 269 (Mitchell, Leschenko) do 1183 (Dubravka Tomšič), v povprečju 538 poslušalcev na koncert.

Prvi recital enega najbolj cenjenih tenoristi **Iana Bostridgea** je bil izjemno doživetje, predvsem zaradi pevčevega obvladovanja glasovnega materiala, vsebinsko poglobljenih interpretacij samospevov in pravega, substancialnega odnosa do glasbene vsebine. Slišali smo niz Schubertovih samospevov in Schumannov cikel *Pesnikova ljubezen*. Izjemen klavirski partner je bil Julius Drake. Kritike so opazile »proniciljivost in privrženost komornemu raziskovanju resnice, skrite v snovi« (Delo, 19. 1. 2010), pa »skrbno in občutljivo odmerjanje vsakega interpretativnega detajla« (Dnevnik, 21. 1. 2010).

Februarja je na orglah Gallusove dvorane koncertiral francoski skladatelj in organist libanonskega rodu **Naji Hakim**. Spored je segal od Bachovih del do Luisa Vierna in Cesarja Francka, slišali pa smo tudi Hakimove izvirne skladbe in improvizacije. Spoznali smo ga kot inventivnega muzika, ki v svoj jezik prepričljivo vnaša odmeve bližnjevzhodnih glasbenih arhaizmov, pazljivo odmerja kontrapunktske zgoščenosti in plesno strukturirane ritme, polno pa je uporabil tudi registrske možnosti Schukejevih orgel, saj ta tip inštrumenta še posebej ustreza Hakimovi vituozni potezi. Opazili smo ugodne kritke.

Marca je nastopil zagrebški pianist **Lovro Pogorelić**; na spored je uvrstil znamenito *Šakono* Johanna S. Bacha v obdelavi Feruccia Busonija, Schumannove *Simfonične etude* in *Slike z razstave* Modesta Petroviča Musorgskega. Želeli smo ga predstaviti kot samostojno umetniško osebnost in enega najbolj nadarjenih hrvaških pianistov minulega desetletja, saj je na številnih klavirskih mojstrskih tečajih pomembno vplival tudi na razvoj našega pianističnega podmladka. Koncert je bil odlično obiskan (723 poslušalcev), kritike pa se niso želele ali mogle izogniti primerjalnim vzporednicam z obremenjujočo senco slavnjšega brata.

Aprila smo v okviru srebrnega abonmaja prvič uvrstili koncert kitarista. **Pavel Steidl** je polnokrven glasbenik, cenjen zaradi popolnega obvladovanja inštrumenta, globokega poznavanja glasbene literature ter dragocene razsežnosti odrskega humorja. Na spored je uvrstil *Menuete* F. Sora, Paganinijeve *Sonate in ghiribizze* ter niz skladb v maniri *hommagea*. Kar Steidla uršča med izredne muzike, so čustvena samoironija in distancirani patos, interpretacija med glasbeno odkritostjo in humornim manierizmom, podprta z velikim stilističnim in zgodovinski znanjem. Koncert je bil zelo dobro obiskan (455), odlična kritika je povzela kitaristovo muzikalnost med iskrivostjo, radoživo dialektiko in soočanje nasprotij, prisluškovanje bistvenemu (Delo, 19. 4. 2010).

Maja smo ponovno prisluhnili glasbenicama, ki sta pri nas gostovali v okviru Glasbene odisejave 2007. Violinistka **Priya Mitchell** in pianistka **Polina Leschenko** sta v tem času razmahnili samostojno kariero. Izbrali sta tehten program, s *Sonato št. 1* Alfreda Schnittkeja, *Sonato št. 3 v c-molu, op. 45*, Edwarda Griega ter *Sonato za violino in klavir v A-duru* Cesarja Francka. Kritika je gostovanje

označila kot »muzikantstvo zjemne komorne kondicije (ki) črpa moč vendarle iz poglobljenosti, analitične suverenosti v snovi in iz dolgotrajnega, tenkega samoobvladovanja v notranji gradnji« (Delo, 15. 5. 2010).

Srebrni abonma je novembra odprl recital **Dubravke Tomšič**, s katerim je naša najuspešnejša pianistka zaznamovala 65-letnico koncertnega delovanja. Odločila se je za priljubljeni Beethovnovi sonati *Les Adieux* in *Appassionato* ter sklop Chopinovih štirih monumentalnih *Balad*. Recital je pritegnil zelo veliko pozornost, navsezadnje je bil to umetničin prvi recital v Ljubljani po skoraj 15 letih. Kritike so bile zadržane.

Festival oddaljenih kultur 2010, ki je bil posvečen Armeniji, je sklenil mednarodno uspešen klavirski kvintet **Ensemble Cadence**, ki se po inštrumentariju zgleduje pri modelu kvinteta Astorja Piazzolle. Njihova programska usmeritev je izvirna, saj večinoma igrajo skladbe domačih avtorjev in argentinskega mojstra. Predstavili so v našem prostoru večinoma neznane skladatelje (Arno Babadžanjan, Aleksander Arutjunjan, Karen Ananjan, Aram Hačaturjan, Narine Zarifian), ki gradivo črpajo iz specifičnega armenskega modusa. Očaral je predvsem pianist Armen Babahanjan; kritik nismo zasledili. Najbrž je vzrok v tem, da je večer repertoarno odstopal od običajnih komornih sporedov, kljub sodobnosti izraza zajemal v ljudskem izročilu, nas soočal z nacionalno razsežnostjo glasbe, ki za Armence nima le historičnega predznaka, temveč še vedno potrjuje narodno istovetnost. To je bil sklepni dogodek festivala, potekal je v znamenju obiska armenske ministrice za kulturo, ki je podelila priznanja in napovedala podobno zasnovan slovenski festival v Erevanu.

Mladi mladim

V okviru tega komornega cikla, ki ga pripravljamo v sodelovanju z Glasbeno mladino ljubljansko, smo izvedli vseh 6 napovedanih koncertov mladih poustvarjalcev in ustvarjalcev v Klubu Cankarjevega doma in Dvorani Slavka Osterca Slovenske filharmonije.

Na januarskem koncertu v Klubu CD sta nastopila **pianistka Sara Rustja in kvartet saksofonov Le Saxtique Quartet (Matic Fortuna, sopranski saksofon; Štefan Starc, altovski saksofon; Kristina Seražin, tenorski saksofon; Matija Marion, baritonski saksofon)**. Napovedani nastop violistke Maje Rome je preprečila poškodba, namesto nje sta v prvi del programa vskočila **mezzosopranistka Polona Kopač Trontelj** in harmonikar Primož Kranjc; izvedla sta programsko redkost, Dvořákové *Biblične pesmi* op. 99. V drugem delu je nastopil **Duo Harfinet (Erika Gričar, harfa; Lovro Turin, klarinet)**. Orgelski recital v Frančiškanski cerkvi sta izvedli **Kristina Mikelj in Polona Miklavčič** 13. aprila 2010.

Jesenski del cikla je odprl skladateljski večer v Klubu CD 27. oktobra 2010, na katerem sta svojo sicer kontrastno avtorsko poetiko v izjemno dobro obiskan večer strnila **Anže Rozman in Petra Strahovnik**. Prvi razvija svojo glasbeno misel v tonalni opori in klasičnih formah preludija, fantazije, tanga, barkarole, Strahovnikova pa posega tudi po elementih glasbenega gledališča in žive elektronike. Novembra sta v Osterčevi dvorani Slovenske filharmonije nastopila **klarinetist Borut Turk, nagrajenec Tekmovanja mladih slovenskih glasbenikov, in Trio Amarilis (Katja Činč, klavir; Lucija Mlakar, violina; Urška Horvat, violončelo) z Dvořákovim Triom Dumky**. Pokazali so izjemno visoko stopnjo poustvarjalne kulture in tehtnost.

Decembrski koncert v Osterčevi dvorani je izstopal po programskem konceptu in ponudil splet Brahmovih ljubezenskih valčkov s spevskimi solisti **Nino Fras, Tino Bohak, Martinom Sušnikom, Andrejem Makorjem; korepetirala sta Urška Štrekelj in Ermin Tkalec**. Prisluhnilo smo tudi redko izvajanemu *Triu za flauto, violončelo in klavir* C. M. von Webra z Viktorijo Kaminsko, Saro Praper in Bernardom Brizanijem.

Zvoki šestih strun

V okviru cikla, ki je namenjen kitari in strunskim inštrumentom, smo v koledarskem letu 2010 izvedli kar 5 koncertov; enega več, kot je bilo napovedano. Vsi so potekali v dvorani Marjana Kozine v

Slovenski filharmoniji. V povprečju so koncerti kitarskega cikla še vedno dobro obiskani, saj kljub relativno ozki interesni skupini privabijo okoli 200 poslušalcev na koncert. Programska omejitev cikla je razmeroma ozka slogovna pahljača klasičnega kitarskega repertoarja. Ta se večinoma giblje v okvirih romantičnega glasbenega jezika, sporede pa načrtno uravnavamo z vključevanjem velikega deleža sodobnih kitarskih del in baroka.

V letu 2010 sta največji uspeh požela kitarista, ki ju je publika koncertov že spoznala. Januarja je tako ponovno nastopil eden najboljših italijanskih kitaristov **Aniello Desiderio**; koncert smo pripravili v sodelovanju z Italijanskim inštitutom za kulturo. Nastop je sicer upravičil pričakovanja, vendar smo zaznali precejšnjo rutiniranost v primerjavi s predhodnim nastopom. Slovensko kitarsko prizorišče je zastopala **Sanja Plohl**, ki se po študiju v Haagu uspešno uveljavlja na mednarodnih tekmovanjih in festivalih, prepričala pa je z gibčnim tonom, odprtim odnosom do glasbenega gradiva, predstavila pa je tudi lastno skladbo.

Ponovno je prepričal tudi češki muzik Pavel Steidl, tako z izbrušeno tehniko kot zelo osebnim pristopom k skladbam. Koncert je bil hkrati uvrščen tudi v srebrni komorni cikel, podrobneje smo ga obravnavali v prejšnji rubriki.

Marca je prvič nastopil **Tilman Hopstock**, ki je sicer prepričal s slogovno prefinjenim pristopom k interpretaciji skladb Johanna Sebastiana Bacha, vendar je ponekod zvenel precej negotovo. Novembra smo uvedli novo serijo koncertov z **Italijanskim kitarskim duom**, ki ga sestavljata Agostino Valente in Splitčan Goran Listeš. Oblikovala sta suveren nastop, napolnjen z igrivo prožnostjo vodenja harmonske forme.

Drugi komorni koncerti

Maja je na orglah Gallusove dvorane samostojni recital pripravil organist **Tomaž Sevšek**. Program je premišljeno in hkrati koncertno privlačno zasnoval z deli Johanna Sebastiana Bacha, ki jih je prepletel z deli najpomembnejših skladateljev nemške romantike in avantgarde. Slišali smo študije, obdelave koralov in pa obdelave izzivalne kromatske BACH teme izpod peresa skladateljev Roberta Schumanna, Franza Liszta, Zsigmonda Szathmáryja, Mauricea Durufléja in Louisa Vierna. Sevšek se je izkazal kot muzikalno razgiban in repertoarno ozaveščen glasbenik, ki se odlično znajde tudi v tehnično zahtevnih, virtuosnih skladbah. Prepričal je s sposobnostjo vzpostavljanja odzivnega odnosa s publiko in z odlično odrsko prezenco.

Junija smo v sodelovanju z Akademijo za glasbo v Ljubljani predstavili **Letni koncert študentov orgelskega razreda** pod mentorstvom docentke Renate Bauer na velikih Schukejevih orglah Gallusove dvorane. Predstavili so se študenti vseh letnikov (Alena Zorina, Ana Klopčič, Gašper Jereb, Bojana Ivančič, Marko Heričko, Anita Kralj, Teodor Žalik) ter postdiplomska študentka Barbara Pibernik.

2. 1. 5 DRUGE GLASBENE PRIREDITVE

Cikel nove glasbe – Predihano 2010

Akustični prostori – Poglobitev v razsežnost zvoka je bil podnaslov cikla Predihano 2010, ki se je posvetil glasbi spektralnih skladateljev. Program smo izvedli popolnoma v skladu z prijavljenim sporedom del, le da smo na tretji koncert pod naslovom Odsevi dodatno uvrstili na spored delo *Razmišljujoč o dveh straneh iz dnevnika*, za flavto, klarinet, violino, violo in tolkala Larise Vrhunc, ki je nastala leta 2005 in v Sloveniji še ni bila koncertno izvedena. Zaradi tehničnih težav nismo izvedli skladb *Anubis in Nut* Gérarda Griseya.

Izvedba celotnega programa je bil zahteven zalogaj za glasbenike, saj gre za kompleksno glasbo, ki jo sicer igrajo le redko, če sploh. Dodatno težavo je povzročala koordinacija urnika vaj in koncertov, saj je večina glasbenikov involvirana pri delu obeh naših orkestrrov. Veliko težav nam je povzročalo tudi pomanjkanje nekaterih redkeje uporabljanih, a po partituri zahtevanih inštrumentov (kontrabasovska

flavta, kontrabasovski klarinet). Tu nam je bil v veliko pomoč Orkester Slovenske vojske. Kljub temu sta bili priprava in izvedba koncertov zelo dobra izkušnja za vse izvajalce, saj so dobili dragoceno možnost vpogleda v aktualno svetovno glasbeno dogajanje. Vsekakor gre največja zasluga pri tem umetniškemu vodji in dirigentu Stevenu Loyu, ki je nepogrešljiv za izvedbo nadaljnjih edicij z dragocenim poznavanjem svetovnega dogajanja, glasbeno živim pristopom do poustvarjanja sodobne glasbe in visoko glasbeno občutljivostjo.

Obisk koncertov je bil s povprečno 97 obiskovalci na koncert v okviru pričakovanj; najbolje je bil obiskan zadnji koncert. Razveseljivo se je odzval muzikološki oddelek Filozofske fakultete, ki je po koncu cikla na fakulteti pripravil tudi pogovor o serializmu z dirigentom Loyem in piscem koncertnih komentarjev Nevillom Hallom.

Medijska podpora ciklu in kritiški odzivi so bili odlični; v središče pozornosti so postavljali aktualnost spoznanj, ki nam jih je prinesla programska zasnova cikla, ter ugotavljali, da bo poglobljena naloga v prihodnje zgraditi podstat radovedne publike, predvsem pa vztrajati pri zastavljenem konceptu.

Štirje koncerti cikla so potekali takole:

Akustični prostori, 20. april 2010, Slovenska filharmonija

Ansambel Neofonia in dirigent Steven Loy sta s solistom violistom Garthom Knoxom – v ponovljeni izvedbi z vmesnim predavanjem Larise Vrhunc – pripravila dvakrat prve tri skladbe (*Prologue*, *Périodes*, *Partiels*) iz cikla *Akustični prostori* Gérarda Griseya, temeljnega dela spektralne skladateljske smeri.

Sam v spektru, 21. april 2010, Klub CD

Program solo skladb Kaaije Saariaho (*Cendres*), Gérarda Griseya (*Stele*) in Tristana Muraila (*Territoires de l'oubli*, 1977) so pripravili violončelist Igor Mitrović, pianistka Nina Prešiček in tolkalca Nebojša Dačković, Gašper Sladič. Predvajali smo tudi eno temeljnih del *Mortuos plango, vivos voco* Jonathana Harveya za trak.

Odsevi, 4. maja 2010, Slovenska filharmonija

Koncert komornih skladb so pripravile različne zasedbe glasbenikov – od tria do sekteta – ki se združujejo v ansamblu Neofonia z dirigentom Stevenom Loyem.

Na sporedu so bila dela Georga Friedericha Haasa (*Tria ex uno*, 2001), Marc-Andréja Dalbavieja (*Palimpsest*, 2002), Tristana Muraila (*Winter Fragments*, za pet inštrumentov in elektroniko, 2000), Larise Vrhunc (*Razmišljujoč o dveh straneh iz dnevnika*, 2005) in Philippea Hurela (*Tombeau in memoriam Gérard Grisey*, 1999).

Življenje znotraj zvoka, 19. maj 2010, Slovenska filharmonija

Koncert širših ansambelskih skladb do največ 25 izvajalcev, v izvedbi Neofonie in Stevena Loya. Na sporedu so bila dela Tristana Muraila (*Ethers*, 1978), Jonathana Harveya (*Sringara Chaconne*, 2009) in Tristana Muraila (*Le Lac* za ansambel, 2001).

Festival Earzoom v CD

Sodelovali smo pri realizaciji dveh večerov performativne elektronske glasbe ter ene popoldanske delavnice iz programa Festivala Earzoom 2010, ki ga pripravlja Inštitut za raziskovanje zvočnih umetnosti (IRZU). Celoten festival je bil zelo dobro obiskan, manj pa koncerti v Cankarjevem domu, najverjetneje zaradi vstopnine. Odločili smo se, da bodo na naslednjem festivalu tudi dogodki v Cankarjevem domu brezplačno dostopni.

2. oktobra smo v Kosovelovi dvorani predstavili gostovanje avstralskega dua **Bent Leather Band**. Očaral je z invetivno improvizacijo in vizualno spektakularnostjo izvornih usnjenih pihalnih inštrumentov. Popoldan sta umetnika pripravila tudi delavnico improvizacije z inštrumenti, ki s svojo obliko spominjajo na abstraktne živalske pošasti in narekujejo tudi poseben način igranja. V drugem delu koncerta je nastopil **Marek Choloniewski**. 4. oktobra sta prav tako v Kosovelovi nastopila improvizatorja in performerja **Henrik Frisk** na saksofonu in **Pedro Rebelo** na klavirju.

2. 1. 6 ZAČASNO GOSTOVANJE SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA V CD

Zaradi podaljšane obnove matične hiše je SNG Opera in balet Ljubljana izvedla velik del programa v dvoranah Cankarjevega doma, v okviru programa resne glasbe in opere CD (baletne predstave SNG Ljubljana so obravnavane posebej, v poglavju za plesno umetnost):

V sklopu januarskih terminov v Gallusovi dvorani so 12., 14. in 16. januarja 2010 pripravili 3 ponovitve opere **Renske nimfe** Jacquesa Offenbacha s solisti, opernim in baletnim zborom ter orkestrom SNG Opera in balet Ljubljana. Predstave si je ogledalo 3101 gledalcev.

3., 4. in 5. maja 2010 je SNG v Linhartovi dvorani uprizorila 3 ponovitve Mozartove komične operete **Gledališki direktor** in Rossinijeve šaljive burke **Ženitna pogodba**. Režiser je Henrik Neubauer, nastopili so solisti in orkester SNG Opera in balet Ljubljana. Tri predstave si je ogledalo 850 gledalcev.

20., 22. in 23. maja 2010 so operni solisti in zbor ter orkester SNG Opera in balet Ljubljana izvedli 3 ponovitve produkcije opere **Carmen** iz sezone 2007/08 v režiji Charlesa Roubauda. Na treh predstavah smo imeli 2531 obiskovalcev.

28. junija je SNG pripravila ljubljansko premiero in 4 ponovitve Puccinijeve opere **Madama Butterfly**, ki je nastala v koprodukciji z gledališčem Teatro Verdi iz Trsta. Režiser predstave je Giulio Ciabatti, nastopili so solisti, zbor in orkester SNG Opera in balet Ljubljana. Obisk je bil razmeroma slab, saj je vsaka predstava pritegnila v povprečju manj kot 700 gledalcev.

9. septembra so pripravili premiero Puccinije lirične drame v štirih dejanjih **Manon Lescaut**; avtor režije je bil ponovno Giulio Ciabatti, dirigiral je Loris Voltolini. Operni solisti, zbor in orkester SNG Opera in balet Ljubljana so pripravili še tri ponovitve 10., 11. in 12. septembra 2010. Dosegli smo zelo slab obisk: v povprečju smo prodali 415 vstopnic na predstavo. V Klubu CD so pripravili so tudi predstavitev za člane Kluba Opera Balet.

4. novembra je bila v Linhartovi dvorani premiera mladinske opere Petra Šavlija z naslovom **Pastir**. Za izven in organizirane skupine mladih smo pripravili še tri ponovitve s povprečno 395 gledalci.

Namesto načrtovane slovesnosti ob odprtju nove stavbe so operni solisti, zbor in orkester SNG OB Lj v Gallusovi dvorani pripravili **Gala koncert opernih zborov in arij** 27. in 28. novembra 2010. Skupaj je koncertoma prisluhnilo 1985 poslušalcev.

2. 2 DRUGA GLASBA

2. 2. 1 GLASBE SVETA

Program so sestavljali naslednji programski sklopi: abonma Glasbe sveta z osmimi koncertnimi večeri, romski večer in en koncertni večer, ki je bil vključen v festival Druga godba. Dva koncertna večera v abonmaju Glasbe sveta sta bila vključena tudi v festival Armenija od blizu. En koncert v sklopu Glasb sveta je bil hkrati tudi eden izmed Cankarjevih torkov.

Odpadel je le romski večer s koncertom Ljiljane Butler (ki je spomladi umrla), vendar smo ga nadomestili s koncertom ameriške *cajun* zasedbe Pine Leaf Boys.

ABONMA GLASBE SVETA (OSEM KONCERTNIH VEČEROV)

Program je predvideval dva vrhunca, pomladanskega s Sezen Aksu in jesenskega s projektom Afroclubism. Popolnoma je uspel samo Afroclubism, saj je bilo poleg odličnih strokovnih kritik po koncertu zelo zadovoljno tudi občinstvo, ki je napolnilo Gallusovo dvorano. Občutki po koncertu

Sezen Aksu pa so bili mešani, saj napol prazna Gallusova dvorana ni dajala občutja, ki bi prispevalo k enkratnemu glasbenemu dogodku. Zaradi slabšega obiska na tem koncertu je povprečno število prodanih vstopnic nekoliko upadlo, število prodanih abonmajev pa je bilo 100.

MAYRA ANDRADE, Zelenortski otoki

Vodilna predstavnica nove generacije zelenortskih glasbenikov je osvojila svet že s svojim prvcem, ljubljansko publiko pa s predstavitvijo novega albuma. Dobro petje, očarljiv nastop in odlični glasbeniki postavljajo Andradejevo v sam vrh ponudbe glasb sveta.

»Andradejeva se je večkrat prepustila navdihnjenim vokalizacijam, znanim iz jazzovskega okolja, ko je kako pesem, medtem ko se je bend malone utišal, razpotegnila v nove zvočne sfere, petju, ki se je omejilo le na zloge ali pa na same vokale in vzdihne ter jim tako dodala elemente prvinskosti glasbe same. Številne tradicionalne zvrsti, ki se jih poslužuje, so tako prišle bolj na plano, še posebej na sambu temelječa bossa nova, ki je koncertno razkrila tako pritajeno plesnost kakor tudi vsenavzočo radostno melanholijo.« Mario Batelić, Radio Študent

22. februar, Linhartova dvorana

SHARAKAN in SHOGHAKEN, Armenija

Festival Armenija od blizu

Ljudska in duhovna glasba v armenskem izročilu vznikata iz skupnega začetka; tesno sta prepleteni v prefinjenem variacijskem bogastvu, specifični tonski govorici in za zahodno uho čarni izrazni moči. Prek krščanstva si Evropa in Armenija delita skupno glasbeno jedro, še posebno v zborovskih ali gregorijanskih liturgičnih napevih. Ansambel za staro glasbo Sharakan prenaša na koncertne odre zakladnico armenskih pesmi, ki izvirajo iz obdobja pred srednjeveško razcepitvijo armenske in rimskokatoliške cerkve. Svetovno znani armenski folk ansambel Shoghaken sestavljajo virtuozi armenski inštrumentalisti na tradicionalnih glasbilih, ki izvajajo vaško glasbo iz zgodovinske Armenije. Koncert je pustil nekatere obiskovalce z mešanimi občutki, saj sta se skupini po pristopu in izvedbi gradiva preveč razlikovali med sabo, čeprav je bil naš namen ravno to, da približa poustvarjanje etno občinstvu in obratno.

»Če bi glasbenikom zasedbe Sharakan pripisali vsaj navidezno boljše znanje v note in skoraj popolno pomanjkanje medsebojne komunikacije, so glasbeniki ansambla Shoghaken sicer precej komunicirali in se pozorno poslušali, obilje dialoga pa se je občasno vendarle sprevrglo v daljše solistične monologe, ki niso bili vsakokrat po volji vsem članom, enkrat ali dvakrat, vsekakor ne pogosto, so se v pomanjkanju mojstrskega vodje tudi rahlo spotaknili v izvedbi, denimo ko se je daljši solo iztekel v skupni motiv, ki pa še ni dobro zazvenel, kaj šele, da bi se razvil, ko ga je že prevzel novi solistični monološki izlet – vsekakor vsaj soliden, vendar se je tkivo celotne izvedbe rahlo natrgalo. In tako bi tudi na splošno opisali petkov koncert v obeh delih: soliden s kakšnim presežkom, ki je postal spodrseljaj, in s kakšnim spodrseljajem, ki je postal presežek.« Tatjana Capuder, Radio Študent

12. marec, Linhartova dvorana

SEZEN AKSU, Turčija

Predvidevali smo, da bo to veliki koncert velike turške glasbene ikone. In v marsičem je to tudi bil. S karizmatično pevko, ki še zdaleč ne spoštuje odrskega nastopa po dikatu zahodne zabavne industrije, ampak je več kot samosvoja. Z odlično spremljevalno skupino, ki mojstrsko odigra izbrani repertoar. Problem pa sta bila slab obisk in precej mlačen odziv občinstva, ki drugod po Evropi pevko nosi na rokah, v Ljubljani pa je bilo le blede senca odlične koncertne publike. 529 prodanih vstopnic.

»Vsekakor je bil koncert nekaj posebnega. Navsezadnje je spodbudila precej spontano obnašanje, ki ga sicer nismo vajeni v tolikšni meri na odru Gallusove dvorane. Pesmi, katerih besedila večina občinstva ni razumela, je predstavila z razkošnim glasom.« Zdenko Matoz, Delo

30. marec, Gallusova dvorana

ARMENIAN NAVY BAND, Armenija

Festival Armenija od blizu

Armenian Navy Band je ustanovil znameniti tolkalec in vokalist Arto Tunçboyacıyan (Joe Zawinul Syndicate) z željo, da bi ustvaril fusion glasbo, ki bi armensko folk tradicijo povezovala z modernimi

glasbenimi zvrstmi, kot so jazz, funk ... Skupina je sestavljena iz 12 vrhunskih glasbenikov, ki igrajo na tradicionalne in sodobne inštrumente ter skozi glasbo skušajo ustvariti Tuncboyaciyanovo umetniško in življenjsko vizijo, ki jo sestavljajo Ljubezen, Spoštovanje in Resnica. Koncert je upravičil velika pričakovanja, saj ga je Tuncboyaciyan vodil z velikim občutkom in izvrstno izvedbo. Kritičnih odzivov ni bilo, obisk pa je bil skromnejši od pričakovanega.

12. april, Linhartova dvorana

DEBA, Mayotte

Deba je 14-članska zasedba z Mayotta, najvzhodnejšega otoka v Komorih v Indijskem oceanu. Njihovo ime označuje obredne pesmi in plese, ki jih skupina neguje. Zvrst deba v arabščini izvajajo izključno ženske in dekleta. Navdihuje se pri mistični tradiciji sufijskih obredov, ki si prizadevajo preseči človekovo ločenost od Boga ter kot sredstvo za to med drugim uporabljajo ponotranjeno ljubezen in ples. To je bil koncertni dogodek, ki je zahteval veliko zbranosti, kljub temu ga je občinstvo zelo dobro sprejelo, medtem ko odziva kritikov ni bilo.

4. oktober, Linhartova dvorana

3MA, Madagaskar, Mali, Maroko

Rajery, valiha; Ballake Cissoko, kora; Driss El Maloumi oud

To je bil magičen koncertni večer v razprodanem Klubu CD. Trio je z veliko prefinjenostjo in virtuznostjo prehajal iz malgaških v malijske in maroške napeve, nekatere odigral inštrumentalno, drugim dodajal glasove. Eden najbolj intimnih koncertov zadnjih let. Mediji žal niso objavili kritik koncerta.

2. november, Klub CD

AFROCUBISM Kuba, Mali

Eliades Ochoa, glas, kitara; Toumani Diabaté, kora; Bassekou Kouyate, ngoni; Djelimady Tounkara, kitara; Kasse Mady Diabaté, glas; Lassana Diabaté, balafon; Baba Sissoko, tamani; Jorge Maturell, tolkala; José Angel Martinez, kontrabas; Eglis Ochoa, maracas; Lenis Lara, trobenta; Alain Antonio, trobenta; Osnel Odit, kitara in glas

Spektakularen koncert najboljših kubanskih in malijskih inštrumentalistov in pevcev po izvirni ideji Buena Vista Social Club je upravičil vsa pričakovanja in še več. *AfroCubism* je veliki izgubljeni album glasb sveta, načrtovan v Havani leta 1996. Ko malijski glasbeniki niso dobili vizumov za Kubo, so na hitro spremenili načrt in posneli nadomestni album *Buena Vista Social Club*, ki je postal vsesplošni fenomen.

A zamisel nikakor ni odšla v pozabo in po štirinajstih letih se je uresničila v zasedbi sijajnih glasbenikov na čelu s kitaristom in pevcem Eliadesom Ochoom, prvotnim članom Buena Vista Social Club, Toumanijem Diabatéjem, najbolj cenjenim afriškim glasbenikom na kori, Bassekoujem Kouyatejem, najbolj cenjenim afriškim glasbenikom na ngoniju, ter legendarnim Djelimadyjem Tounkaro, ustanoviteljem Super Rail Band de Bamako in drugimi. Koncert je ponudil vse bogstvo, ki ga ponujata kubanska in malijska glasba, ter je navdušil občinstvo in strokovno javnost.

»Občinstvo je tako uživalo ob komunikativni plesni glasbi, ki so jo podajali z odra, da ga je kar premetavalo...« Zdenko Matoz, Delo

»Slišali smo enega boljših koncertov svetovnih godb, kjer se je izkazalo, da odlični in svetovljanski glasbeniki iz projekta, ki ga je sicer zagnala založba, zlahka ustvarijo dobro uglašeno zasedbo. Še več: spletejo čvrsto povezano skupnost podobno mislečih glasbenikov, ki jim je bolj kot razvpitost, lastno razkazovanje ali morebitna slava pomembno, da svojo glasbo odigrajo karseda predano in jo predajo naprej.« Mario Batelić, Radio Študent

23. november, Gallusova dvorana

NIYAZ, Iran/ZDA

Skupino Niyaz vodi karizmatična iranska pevka Azim Ali, ki živi in ustvarja v ZDA, kjer si je ustvarila sloves ene najboljših koncertnih izvajalk, ki uspešno združuje tradicijo in elektroniko. Koncert je bil zelo uspešen z odličnim odzivom občinstva in zelo pozitivno strokovno kritiko.

»Glasbeno preteklost in sodobnost so Niyaz zelo subtilno prepletli, Azam Ali pa je koncert obogatila z

izjemnim vokalom, ko je pela stare perzijske ljudske pesmi in poezijo v farsiju. Elektronski ritmi tablista Naderja so bili dobra osnova za skupno glasbeno izražanje tako inštrumentalistom kot pevk, tako da je glasba delovala enotno in nevsiljivo.« Zdenko Matoz, Delo

6. december, Linhartova dvorana

PINE LEAF BOYS, ZDA

V sodelovanju z Ameriško ambasado smo izvedli koncert odlične cajun zasedbe mlajše generacije, za katero je značilno povezovanje različnih glasbenih zvrsti, ki prihajajo z ameriškega juga. Ob koncertu smo pripravili še delavnico louisianske kuhinje, kar je še dodatno spodbudilo občinstvo, da je napolnilo Klub CD.

14. april, Klub CD

MAJA OSOJNIK BAND, Slovenija, Avstrija in WIMME, Finska

Sklepni koncert 26. mednarodnega festivala Druga godba

Čeprav je programsko vodstvo Druge godbe za zaključek festivala pripravilo premierno predstavitev albuma *Črne vode* odlične slovenske ustvarjalke Maje Osojnik in koncert posebnega pevca iz dežele Samijev z velikim mednarodnim slovesom, se je koncerta udeležilo malo obiskovalcev. Ne glede na to, sta oba izvajalca izvedla dobra nastopa, to pa je zaznala tudi strokovna javnost.

»Maja Osojnik Band je svoj izvrstni in glasbeno izvirni novi album *Črne vode* predstavil na enem najboljših nastopov letošnjega festivala. Neopredeljiva mešanica glasbenih zvrsti od klasike pred šansona, popevke, rocka, jazza in improvizacije je v živi izvedbi zadihala nadvse prepričljivo, uigrano in spontano.« Mario Batelić, Delo

2. 2. 2 JAZZ IN CANKARJEVI TORKI

Program so sestavljali trije sklopi: Cankarjevi torki (30), 51. jazz festival Ljubljana in trije koncerti Big Banda RTV Slovenija.

Poleg sodelovanja z javnim zavodom RTV Slovenija pri izvedbi treh koncertov Big Banda RTV Slovenija in programskega sodelovanju pri 51. jazz festivalu Ljubljana smo sodelovali še z Jazz Lentom pri nastopih domačih izvajalcev.

CANKARJEVI TORKI

Cankarjevi torki s svojo programsko svežino in kontinuiranim dogajanjem zapolnjujejo in nadgrajujejo glasbeno ponudbo v Ljubljani in vedno bolj postajajo jedro programa druge glasbe.

Konceptualno program koncertov v Klubu CD temelji na naslednjih načelih:

- promoviranje jazzovske umetnosti vse koledarsko leto ter s tem vzgajanje in navajanje občinstva na glasbeno zvrst, ki razvija svobodni duh in oblikuje kritično glasbeno misel;
- dopolnjevanje in posodabljanje programskih vsebin Ljubljanskega jazz festivala ter s tem oblikovanje jazzovske kakovosti v prostoru, ki naj bi preprečila programsko nihanje ob menjavi umetniških vodij festivala ali ga uravnavala ter dolgoročno zagotavljala širino programske politike festivala;
- z uvrščanjem koncertov mejnih glasbenih zvrsti želimo povečati splošno kulturno ali glasbeno zavest v tem kulturnem okolju;
- spodbujanje ustvarjalnosti, povezane z jazzom in sodobno glasbo.

V letu 2010 smo izvedli rekordnih trideset torkov. Povprečni obisk je sicer upadel za pet odstotkov, vendar je obisk v čau krize in glede na zahtevnost programa še vedno soliden. Seveda pa ga želimo v prihodnosti povečati, tudi zaradi stroškov, povezanih z njihovo izvedbo na pričakovani kakovostni ravni. Cikel je na splošno imel zelo dobro podobo v medijih in tudi obiskovalci so se navadili nanj. Zaradi velikega števila koncertov pa žal ni mogoče zagotoviti več nastopov dražjih glasbenikov, predvsem zgodovinskih jazzovskih osebnosti ali novih popularnih imen.

19. januarja, **MARKO BRECELJ BRANKI IN IVANU**, Slovenija

Marko Breclj, glas, kitara

»V Cankarjev dom sem povabljen tretjič. Prvič in drugič me je v osemdesetih povabil sponzor Jani Kovačič. Na drugem nastopu je moj sin vrgel petardo, ki je poškodovala tapison. Prihajam nastopit zato, ker bom dobro plačan in zato da svojemu spoštovanstvu zaigram zapojem na prestižnem nacionalnem kulturnem prizorišču, kjer pomota ne bo več mogoča. Sem namreč prestižen Yugo slovenski kantavtor. Potem lahko umrem. Morebitno naslednje povabilo Cankarjevega doma leta 2029 bom namreč morebiti živ brez dvoma zavrnil.« Marko Breclj, december 2009

Tako je Marko Breclj v svojem značilnem slogu predstavil dogodek, ki je požel nemalo zanimanja v kulturnopolitičnih krogih. Seveda je bil klub razprodan in Breclj je uprizoril svoj performans.

»V skorajda štiri ure trajajočem dogodku je Breclj zasnoval koncept, s katerim je razorožil sebe, kritike, medije in organizatorje, koncept, ki je baziral na veliki meri cinizma, samoironije in bodečih puščic navzočim novinarjem, kritikom, občinstvu, organizatorjem in medijem ... Breclju je uspelo, kar v Klubu CD ni še nikomur pred njim – vanj je v resnici uspel vnesti ozračje, značilno za 'posvečene klubske prostore', ki jim Breclj vedno znova s trdim in trmastim delom uspešno postavlja ogledalo in spomenike hkrati ...« Luka Zagoričnik, Delo

26. januarja, **UNNI LØVLID**, Norveška

Unni Løvlid, glas, elektronika; Lene Grenager, violončelo; Hild Sofie Tafjord, elektronika, francoski rog; Ingar Hunskaar, zvok, elektronika

Glas in glasba, ki se sprehajata med Mari Boina in Hanne Hukkelberg. Projekt RITE, ki ga je vsestranska umetnica predstavila v Ljubljani, je ponudil obilico kreativne domišljije, s katero je tradicionalno glasbo popeljala v popolnoma nove smeri. Slovenska premiera!

2. februarja, **BOB BROZMAN**, ZDA

Bob Brozman, različne kitare, glas

Neustavljivi kitarski inovator in vrač svetovnega bluesa je spet blestel s svojim podajanjem kitarske igre in pesmi z neodkritih delov planeta.

»Brozman je na včerajšnjem koncertu kajpada navduševal s kitarskimi bravurami in s svojim inovativnim načinom igranja s slajdom. Njegovo igranje ima natančno dinamiko in zavidljivo zvočno širino, ki jo Brozman dopolnjuje s številnimi harmoničnimi razširitvami in perkusijskimi domislicami, ko recimo tolče in tapka po različnih delih kitare. Z njegovega prijaznega in duhovitega nastopa sta se širila človeška toplina in življenjski optimizem, podprta s številnimi omembami ljubezni, seksa in skrbi za družinsko življenje.« Andrej Hočevar, Radio Študent

9. februarja, **VASKO ATANASOVSKI SEXTET**, Slovenija, Madžarska, Italija, Hrvaška

Vasko Atanasovski, pihala; Zoltan Lantos, violina; Simone Zanchini, harmonika

Dejan Lapanja, kitara; Žiga Golob, bas; Kruno Levačič, bobni

Atanasovski je atraktivno predstavil svojo najnovejši album Bohemia in ponovno navdušil občinstvo.

16. februarja, **ROBERT JUKIČ RADIO**, Slovenija, Avstrija, Srbija, ZDA

Daniel Noesig, trobenta, efekti; Tonč Feinig, orgle, klavir, harmonika; Vanja Kevrešan, kitara; Wolfi Rainer, bobni, efekti; Robert Jukič, bas, efekti; gost Miles Griffith, glas

Robert Jukič je predstavil najnovejšega projekt Radio (Sanje, 2009) v katerem zelo uspešno združuje različne glasbene zvrsti.

23. februarja, **JESSICA LURIE ENSEMBLE**, New York

Jessica Lurie, pihala, glas, pesmi; Erik Deutsch, klavir, klaviature; Brandon Seabrook, banjo, kitara; Marjan Stanič, bobni

Jessica Lurie (The Tiptons, Living Daylights ...) je izdala štiri albume, ki jih je podpisala s svojim imenom. Prav vsi se ponajajo s pristnim glasbenim temperamentom, v katerega vnaša različne glasbene vplive, od jazza, klezmerja, balkanske godbe do ameriške tradicije. Tej usmeritvi je ostala zvesta tudi na odličnem novem albumu *Shop of Wild Dreams*, ki ga je uspešno predstavila na koncertu.

2. marca, **CRAIG TABORN**, New York

Craig Taborn, klavir

Eden najbolj iskanih pianistov in klaviaturistov pri svojih 39 letih postaja pronicljiv avtor in inštrumentalist z dobrim občutkom za gradnjo zvoka in izkoriščanje inštrumenta v vseh zvokovnih možnostih. Koncert je privabil majhno število obiskovalcev, ki pa so zamudili zagotovo najboljši klavirski recital leta 2010.

»Solo recital ameriškega pianista Craiga Taborna v Klubu CD je potrdil, da moderni jazzovski pianizem ni na mrtvi točki. Da je razmišljajoč, inventiven, da črpa iz prostrane zgodovine jazzovskega in drugačnega klavirja. Taborn z osupljivo telesno igro išče drobne detajle v kroženju in variiranju težkih grozdov, jih ves čas iztanjšano obdeluje v različnih dinamičnih razponih, posega v notranjost klavirja, išče mini odjeke odigranega. Bila je enourna učna ura iz intenzivnosti, ustvarjanja napetosti in njenega dramatičnega rahljanja v sklepnem izzvenu.« Ičo Vidmar, Dnevnik

9. marca, **RENÉ LACAILLE & BAND**, Reunion, Francija

René Lacaille, harmonika, ukulele, kitare, glas; Julian Babou, kitare; Yanis Lacaille, tolkala, čarango, spremljevalni glas; Marc Lacaille, tolkala, spremljevalni glas; Oriane Lacaille, spremljevalni glas, tolkala, klaviature

René Lacaille je mojster vročehrvnih séga ritmov Reuniona, rajskega vulkanskega otoka v Maskarenih v Indijskem oceanu. Je utelešenje vitalne energije Reuniona ter globoko predan živahnemu slavljenju življenja in pozitivnemu pogledu na svet, značilnih za njegovo kulturo. Očarljivi harmonikar v zrelih letih je predstavil novi album *Cordeon Kameleon*.

16. marca, **BORIS KOVAČ & LA CAMPANELLA**, Vojvodina

Boris Kovač, saksofoni, glas; Miloš Matić, kontrabas, tamburica; Vukašin Mišković, klasična in električna kitara; Goran Penić, harmonika, sempler; Lav Kovač, bobni, tolkala

Zdaj že legendarni skladatelj in saksofonist, ki se je proslavil že konec osemdesetih s skupino Ritual Nova, je v zadnjih desetih letih uspešno prodril na odre po vsem svetu. Pri nas se je tokrat premierno predstavil z zadnjim projektom La Campanella in kot vedno naletel na zelo dober odziv občinstva.

23. marca, **THE FELL CLUTCH**, ZDA, Japonska, Avstralija

Ned Rothenberg, pihala; Stomu Takeishi, el. bas; Tony Buck, bobni

Gotovo eden najboljših stalno delujočih bendov v novem jazzu, ki ga vodi izjemno cenjeni pihalec Ned Rothenberg (saksofoni, basovski klarinet, šakuhači).

»The Fell Clutch so se pravzaprav izkazali za nekakšno okusno podrto različico The Necks. In čeprav je njihovo početje v primerjavi z repetitivno rigidnostjo Avstralcev precej bolj razgibano, trojcu vselej uspe ohraniti tisto tako zelo očarljivo hipnotičnost, ki krasi Buckovo matično zasedbo. Tako osnoven nabor inštrumentov, kot ga uporablja The Fell Clutch, le izjemoma ponudi tak skupek zvočne barvitosti, poigravanja s formo, tradicije, inovacije in domišljenosti. Brez dvoma eden zanimivejših koncertov letos.«

Goran Kompoš, Radio Študent

30. marca, **ALEŠ RENDLA SEXTET**

Primož Fleischman, saksofoni, flavta; Blaž Trček, saksofoni, klarinet, basovski klarinet; Primož Grašič, kitara; Aleš Ogrin, klaviature; Jošt Draksler, basovska kitara; Aleš Rendla, bobni, tolkala

Odlični bobnar Aleš Rendla je premierno predstavil svoj album »zgodbe«, *AR Tales*, ki je plod njegovega ustvarjanja v različnih skupinah (Quatebriga, Begnagrad, Fake Orchestra) in za različne glasbenike.

6. aprila, **VLADO KRESLIN & CHRIS ECKMAN z gosti**

Vlado Kreslin, glas, kitara; Chris Eckman, glas, kitara

Skupna zgodba Vlada Kreslina in Chrisa Eckmana je stara že deset let. Takrat je Eckman za skupino The Walkabouts (s katero je večkrat nastopil v Ljubljani) priredil *Tisto črno kitaro*. Čez nekaj let, ko se je Eckman preselil v Ljubljano, se je poznanstvo poglobilo in glasbenika sta sodelovala na nekaterih

Kreslinovih albumih, prirejala skupne koncerte in postala prijatelj. V takem ozračju je potekal tudi njun premierni ljubljanski koncert.

13. aprila, **ARTO TUNCBOYACIYAN & IGOR LEONARDI ARMENIAN SLOVENIAN CONNECTION**, Armenija

Izbrani člani Armenian Navy Banda in Fake Orchestra so ustvarili univerzalen glasbeni projekt, ki je navdušil občinstvo v klubu. Žal pa to sodelovanje ni naletelo na odzive v strokovni javnosti, Ministrstvo za kulturo pa je zamudilo veliko priložnost, da bi projekt ob obisku predsednika republike v Armenije predstavilo tudi armenskemu občinstvu.

20. aprila, **CÉLIA MARA/BENJAMIM TAUBKIN/LUI COIMBRA**, Brazilija

Célia Mara, glas, kitara; Benjamim Taubkin, klavir; Lui Coimbra, violončelo

Meus Amores s podnaslovom *Brazilsko ljubezensko potovanje* je bilo srečanje treh odličnih glasbenikov na razdalji Dunaj–São Paulo–Rio de Janeiro, na kateri je bossa nova srečala brazilsko folkloro, latin jazz, tango in bolero.

27. aprila, **KIHNOUA with special guest Wilbert de Joode**, ZDA, J. Koreja, Nizozemska

Dohee Lee, glas; Larry Ochs, sopranino in tenorski saksofon; Wilbert de Joode, bas; Scott Amendola, bobni, elektronika

Verjetno najpomembnejši glasbenik in skladatelj novega jazza iz Bay Area, vidni član in skladelj Rova Saxophone Quarteta, je prvič v Sloveniji predstavil zasedbo Kihnoua, ki jo je ustanovil leta 2007, da bi v njej združil elemente zahodne svobodne improvizacije ter korejskega *p'ansori* petja ter korejskih improvizacij *sinawi*. Na tokratni turneji se jim je pridružil maestro na basu Wilbert de Joode. »Glasba se je skorajda približala občutenju mističnosti v nekaj komadih, v katerih je bobnar vrtačil po nekakšni elektronski škatli, iz katere je spravljal vesoljske zvoke: šumenje, piskanje, brbotanje. Takrat se je zazdelo, kot da živijo komadi svoj notranji čas; iz občutja brezčasnosti in breztežnosti so se ob nepričakovanih intervencijah drugih glasbenikov zlahka prelevili v pravcate zvočne viharje, da bi se spet umirili. Ko pa smo ravno mislili, da se bo komad iztekel, so komaj slišni zvoki iz elektronske škatle spet podali temelj vnovičnim skupinskim valovanjem in brbotanjem. Bil je mojstrski koncert, ki je na enem mestu združil nekaj najbolj vznemirljivih glasbenikov, ki smo jih pri nas slišali v zadnjem času. Koncert je trajal le dobro uro, a je zato obilno postregel z izjemnimi invencijami in doživetim skupinskim igranjem. Maloštevilna publika je, tako je bilo videti, odšla domov zadovoljna, bend pa se je tudi skrivnostno nasmihal. Kar sta zadostna poroka, da je treba takšne muzike še naprej nuditi na odru Cankarjevega kluba, pa četudi pred četico vedoželjnih. Se bo že obrestovalo!« Mario Batelić, Radio Študent

4. maja, **IGOR LUMPERT QUARTET feat. NASHEET WAITS**, Slovenija, New York

Igor Lumpert, tenorski saksofon; Nasheet Waits, bobni; Cristopher Tordini, bas

MIKE REED'S PEOPLE, PLACES & THINGS, Chicago

Mike Reed, bobni; Greg Ward, altovski saksofon; Tim Haldeman, tenorski saksofon; Jason Roebke, bas

Spomladanski mini jazz festival je tokrat ponudil novo zasedbo v New Yorku živečega saksofonista Igorja Lumperta, v kateri je tudi eden najboljših svetovnih bobnarjev mlade generacije (Jason Moran Trio) ter vedno boljši kvartet chikaškega bobnarja in skladatelja Mika Reeda, ki se je v začetku navdihoval na chikaški jazz in blues sceni petdesetih let, zdaj pa razvija samosvoj glasbeni jezik z lastnimi skladbami.

11. maja, **CYRO BAPTISTA & BANQUET**, Brazilija, New York

Cyro Baptista, tolkala, glas; Brian Marsella, klaviature; Shamir Blumenkranz, bas; Tim Keiper, tolkala
Končno tudi pri nas ena od odličnih skupin pod vodstvom brazilskega tolkalca in skladatelja Cyra Baptista, ki ga poznamo iz številnih zasedb Johna Zorna pa tudi z zadnje CD/DVD izdaje Stinga. Tokrat je uspešno predstavil svoj novi album *Infinito*.

18. maja, **KYLE EASTWOOD**, Kalifornija, London

Kyle Eastwood, bas; Andrew Mc Cormack, klavir; Graeme Flowers, trobenta; Graeme Blevins, saksofon; Martyn Kaine, bobni

Kyle Eastwood je od zgodnjega otroštva zaznamovan z jazzom, saj je z očetom Clintom že on malih no obiskoval Monterey Jazz festival, doma pa poslušal Duka Ellingtona, Counta Basieja in Milesa Davisa. Z očetom je sodeloval tudi pri pisanju glasbe za filme, kot so *Mystic River*, *Million Dollar Baby* in *Gran Torino*. Pri njegovem zadnjem albumu *Metropolitan*, ki ga je posnel v Parizu (Candid, 2009) sta sodelovala tudi francoska pevska zvezda Camille in bobnar Manu Katche. Koncert je po pričakovanju naletel na precejšnje zanimanje medijev, vendar klub kljub temu ni bil polno zaseden. Videli smo soliden koncert sredinskega jazzu.

28. september, **LOVRO RAVBAR QUINTET Slovenija**

Lovro Ravbar, altovski in sopranski saksofon; Erik Marenče in Rok Lopatič, klavir, *fender rhodes*; Matej Hotko, kontrabas; Teo Collori, kitara; Gašper Bertoncelj, bobni

RADIOSTAR Danska

Michael Blicher, saksofon; Fredrik Lundin, saksofon, Niclas Knudsen, kitara; Thomas Vang, bas; Anders Holm, bobni

Lovro Ravbar je eden od dejavnejših slovenskih glasbenikov na domači in mednarodni sceni v zadnjih letih. Čeprav ga širše občinstvo pozna kot soustanovitelja in saksofonista skupine Leeloojamais, pa ima za sabo celo vrsto jazzovskih sodelovanj, ki so dosegla vrhunec z jazzovskim prvcem *Rush Hour* v letu 2008, z nastopom na Jazz festivalu v Cerknem in sodelovanjem na turneji European Jazz Orchestra (EJO) v letu 2009.

Radiostar je takoj po izidu prvenca (2008) postala ena najprodornejših danskih skupin. Njena crossover usmerjenost jo je izstrelila med novince leta in ji omogočila nastopanje na različnih odrih po vsej Danski in drugod. Koncert smo izvedli v sodelovanju z JazzDanmark.

»Kvintet altsaksofonista Lovra Ravbarja z novim gradivom je imel lokalne podpornike, glasbeniki so se sčasoma sprostili in odigrali mičen, osredotočen (post)bopovski koncert z nekaj sočnimi trenutki, a brez kakšnega posebnega tveganja. Kljub 'strahu pred napako' je kvintet odigral muzično dovolj atraktivno in nakazal tako skladateljsko veščino kot skupinsko dinamiko.« Ičo Vidmar, Dnevnik

5. oktober, **THE THING with OTOMO YOSHIHIDE Norveška, Švedska, Japonska**

Mats Gustafsson, altovski, tenorski, baritonski, *slide* saksofon, živa elektronika; Ingebrigt Håker Flaten, bas, živa elektronika; Paal Nilssen-Love, bobni; Otomo Yoshihide, el. kitara

Skandinavski ultimativni power trio The Thing že ima za sabo nastop v starem Klubu CD v sklopu festivala Radikal šik (ter še nekaj drugih koncertov v Mariboru in Ljubljani). Tokrat je prvič nastopil v z japonskim avantkitaristom Otomom Yoshihidejem.

»Koncert se je tako manifestiral kot složna, postopna pripoved o muzikah, med katerimi je lahko vsakdo našel nekaj zase.« Tit Podobnik, Radio Študent

12. oktober, **DAKHABRAKHA Ukrajina**

Marko Halanevych, glas, darbuka, tabla, didžeridu, harmonika, pozavna; Iryna Kovalenko, glas, džembe, basovski bobni, harmonika, tolkala, bugaj, žalejka; Olena Tsibulska, glas, basovski bobni, tolkala, garmoška; Nina Garenetska, glas, violončelo, basovski bobni.

Od ustanovitve leta 2004 se DakhaBrakha (ime pomeni vzemi-pusti) vztrajno prebija med najbolj zaželenih koncertnih zanimivosti v Evropi. V domači Ukrajini je še vedno nekakšen kulturni fenomen, ki ugaja poslušalcem z izbrušenim okusom. Koncert smo izvedli v popoldanskih urah, to je bilo sprejeto dobro in v sodelovanju s festivalom Mesto žensk

»Tipičen zvok čela se je večkrat popačil, kar je dodalo k šarmu zasedbe, saj so se tudi zvoki drugih glasbil tako pregnano gnetli med sabo ter soustvarjali brbotanje raznorodnih zvokov, da velikokrat nisi točno vedel, od kod prihaja kak zvok. Čelistka pa je nemalokrat na glasbilo le nakazala melodijo – podobno kot je to nekajkrat počel moški član na majhni harmoniki – , z le nekaj minimalističnimi potezami, ki pa so jo potem prevzeli vokali. Le-ti pa so pravcati 'tour de force' zasedbe DakhaBrakha. Trije ženski glasovi v različnih legah – žal se je moral moški član zaradi prehlajenosti vzdržati petja –

so zlahka dosegli osupljivo soglasje, večglasno petje pa so pevke prešpikale s predirljivimi kriki in vriski, kar je pričaralo starodavni čas z nadihom skrivnostnosti.« Mario Batelić, Radio Študent

19. oktober, **NARAT Slovenija**

Boštjan Narat, glas, kitara; posebna gostja Mina Špiler, glas

Boštjan Narat, filozof in glasbenik, vodja skupine Katalena ter avtor in izvajalec scenske glasbe, je marca 2010 izdal svoj solistični prvenec, album z naslovom *Strah je odveč*. Z njim je sicer že precej uveljavljeni glasbenik vstopil v naš glasbeni prostor ne samo kot kitarist in avtor besedil ter glasbe, ampak tudi kot pevec in kantavtor. Koncert je privabil veliko število mlajših poslušalcev.

26. oktober, **ARONAS Nova Zelandija, VB**

Aron Ottignon, klavir; Sam Dubois, *steel pan* & log bobni; Jonathan Harvey, bas; Alexis Nunez, bobni

Jazz + pank + dance = Aronas. Na prvi pogled oglaševalska formula, ampak Novozelancu Aronu Ottignonu je uspel edinstveni glasbeni spoj »norega« klavirja, plemenskih ritmov, udarnega basa in nevrotičnih jeklenih bobnov. Vse to so izvedli na odličnem koncertu, kjer se jim je kot gost nenapovedano pridružil Boštjan Gombač.

2. november, **3MA – RAJERY, BALLAKÉ SISSOKO, DRIS EL MALOUMI Madagaskar, Mali, Maroko**

Rajery, valiha; Ballake Cissoko, kora; Driss El Maloumi, ud
Glej Glasbe sveta.

9. november, **MYCALE (John Zorn Vocal Project) New York**

Basya Schechter, glas; Ayelet Rose Gottlieb, glas; Sofia Rei Koutsovitis, glas; Malika Zarra, glas
Odličen koncert sodobne vokalne glasbe glasbenic, ki ustvarjajo v New Yorku in so se zbrale na pobudo skladatelja Johna Zorna.

16. november, **MARC RIBOT & SUNSHIP New York**

Marc Ribot, kitara; Mary Halvorson, kitara; Jason Ajemian, kontrabas; Chad Taylor, bobni

Projekt SunShip Marca Ribota, ki si je ime zanj sposodil pri albumu *Sunship* Johna Coltrana, izdanem štiri leta po umetnikovi smrti, ne vsebuje niti tenorskega saksofona niti klavirja. Namesto tega je k sodelovanju povabil drugo kitaro, ki jo igra Mary Halvorson, ter tudi kontrabasista Jasona Ajemiana in bobnarja Chada Taylorja.

»Zgodovinski trenutek Coltraneove duhovno-jazzovske preobrazbe je seveda nemogoče poustvariti, a očitno je preteklo že dovolj časa, da se jo da pogledati kot svojevrstno in v nekem smislu zaključeno idiomatiko. Časovna distanca je iz nje očitno naredila predmet, primeren za premislek in ustvarjalno razgradnjo. Ribotov energični, a tudi zahtevni nastop je to lepo pokazal in Coltrana naredil obenem še kako sodobnega, četudi brez razsvetljenske razsežnosti. Nadomestil jo je postmodernistični intelektualizem, za katerim ni zaostajalo igranje nikogar izmed treh spremljevalnih glasbenikov. Basist je bil precej divji in je s škripanjem, alikvoti in sul ponticello igranjem z lokom uspešno nadgrajeval Jimmyja Garrisona, obenem pa na trenutke še utrdil osnovni groove. Bobnar je navduševal s poliritmičnimi sofistikacijami in učinkovitimi retardacijami. In četudi je bila Mary Halvorson, sicer odlična, nekoliko bolj melodična spremljava, očitno v mojstrovi senci – bržkone iz spoštovanja –, je prepričljivo dokazala, da so po novem v jazzu trije kitaristi, ki si drznejo zaigrati kaj tako banalnega, kot sta preprosta E- ali C-dur akorda. Izjemno.« Andrej Hočevar, Radio Študent

23. november, **DECEMBER SOUL Slovenija, Italija**

Zlatko Kaučič, bobni; Paulino Dalla Porta, kontrabas; Stefano Battaglia, klavir

Zlatko Kaučič po uspešnih izdajah ob 30-letnici ustvarjanja ter odmevnih turnejah in nastopih s triom Balanescu-Girotto-Kaučič in z orkestrom Kombo nadaljuje svoje glasbeno snovanje z novim triom December Soul, v katerem je prvič predstavil odličnega pianista Stefana Battaglia.

»Pianist in basist sta bila kot izrezana za Kaučičevo muziko, ki se je, podobno kot pretekle kompozicije, krojila znotraj zanj značilne nežne melodične liričnosti, ki se giblje na obrobjih

romantične klasike. Battaglia je očitno izvirno klasični pianist, v takšnem kontekstu pa se vije tudi njegova virtuoza improvizacija. Najprivlačnejši del njegovega igranja je pravzaprav bil, ko je na klavirju uporabil preparacije, in se s tem odmaknil od klasične in jazzovske zvočnosti, pri čemer se je igranja na prepariranem klavirju loteval povsem drugače, veliko manj klasično kot na neprepariranem.«

Maja Matič, Radio Študent

30. november, **EDUARDO RAON Portugalska**

Eduardo Raon, harfa, daksofon

BRESCHAND, PARKINS, SHARP, VIGROUX Francija/ZDA

Hélène Breschand, harfa, elektronika; Zeena Parkins, harfa, elektronika; Elliott Sharp, el. kitara, elektronika; Franck Vigroux, el. kitara, elektronika

To je bil prvovrstni »radikal šik« koncert.

»Težko se je upreti primerjavi Raonovega nastopa z drugim delom koncerta, kajti v nekem smislu je zasedba z dvema harfama, električno kitaro in elektronsko manipulacijo skupaj z gramofonom izpadla kot mnogo bolj uspešna uresničitev istega ideala. Navdihnjeni nastop zasedbe Breschand/Parkins/Sharp/Vigroux je namreč navduševal z odlično medigro, ki ni nobene priložnosti puščala neizkoriščene, a je vsaki tudi pustila dihati, tako da so se razvoji v njihovi skupinski improvizaciji odvijali sproščeno in neprisiljeno. Nerodno je primerjati toliko večjo zasedbo s solističnim nastopom, a je nekaj podobnega z nasnemavanji in vnaprej posnetim materialom Raon pravzaprav kar sam spodbudil. Namesto nekoliko okornega lepljenja nepovezanih pasaj je kvartet v svojem delu večera ustvaril eno samo mogočno valovanje nedeljive celote, znotraj katere so se ideje iz enega inštrumenta dobesedno prelivale v drugega. Zeena Parkins je imela nekaj res dobrih idej z električno harfo, ki je ustvarjala skrivnostne zvoke iz nejasnih globočin, Franck Vigroux je domiselno tapkal in drsal po gramofonu, da je kar pojoče stokal, Hélène Breschand je skrbela za barvito podlago in dodajala nič manj kot ekstatičen vokal z erotično napetostjo, Elliott Sharp pa je celoti dodajal še nespregledljivo barvo svoje svobodne improvizacije na kitari s širokim razponom. Drugi del večera je bil tako v celoti zares presežen, toliko bolj, ker si ni izrecno prizadeval za prikaz čim več izraznih možnosti danega inštrumenta oziroma ker je vse te še bolj številne ideje znal mnogo bolje umestiti v celoto. Prav vsi štirje nastopajoči so se odlično dopolnjevali in se izkazali za dobre improvizatorje, njihova zvočna slika pa je bila nadvse bogata in polna primerno doziranih presenečenj. Ne da bi kdo silil v ospredje, so bile vse nianse popolno odigrane in umeščene. Več kot odlično.«

Andrej Hočevar, Radio Študent

7. december, **VESNA ZORNIK – TANGO APASIONADA Slovenija**

Vesna Zornik, glas; Aldo Ivančič, programiranje ritmov, oblikovanje zvoka; Andraž Mazi, kitare, bendžo, dobro, *pedal steel*; Erik Marenče, klaviature; Nikola Matošič, kontrabas; Metod Banko, spremljevalni glasovi; Ana Duša, spremljevalni glas

Sezono smo sklenili z razprodanih koncertom Vesne Zornik in njenega tango projekta.

51. JAZZ FESTIVAL LJUBLJANA

29. junij–3. julij, Križanke, Klub CD, AKC Metelkova mesto

Spremenjena festivalska podoba, ko jo je ponudil jubilejni 50. jazz festival Ljubljana, je prevetrila festivalsko podobo prestolnice s šestdnevni celodnevni dogajanjem. Ker je bil ta koncept izjemno dobro sprejet tako od strokovne javnosti kot obiskovalcev, smo s to usmeritvijo nadaljevali tudi v letu 2010. Projekt je vodil vodja programa Bogdan Benigar s svetovalcem programa Oliverjem Belopeto iz Skopja. Festival je trajal od 30. junija do 3. julija, potekal pa je v Cankarjevem domu (Mala galerija in Klub CD), Križankah in v AKC Metelkova mesto (Klub Gromka). Osrednji del festivala je krožno potekal v Klubu CD in v Križankah, tako da so koncerte v Križankah uvajali koncerti in pogovori z nastopajočimi v Klubu CD, sledil je program v Križankah, večeri pa so bili sklenjeni s koncerti okoli polnoči v Klubu CD in enkrat v Klubu Gromka.

Skupaj smo izvedli osem koncertov v Križankah ter sedem v klubskem okolju Kluba CD in Metelkove ter številne spremljajoče dogodke. Klub CD je ostal osrednja festivalska točka, ki je bil hkrati tudi družabni in informativni prostor. Klub CD s kavarno je bil med festivalom odprt ves dan, saj je bil namenjen tudi srečevanju glasbenikov, novinarjev, gostov in obiskovalcev.

Problem festivala sta bila slab skupni obisk in premajhna razpršenost obiskovalcev (razen v klubskem programu), saj je večina obiskovalcev prišla samo na koncert Pata Methenya, medtem ko so bili vrhunski izvajalci, kot sta Joe Lovano in Patricia Barber, spregledani. Glede na obisk v Križankah smo sklenili, da s sredstvi, ki so na razpolago, ni mogoče zagotoviti programa za večdnevno festivalsko dogajanje v Križankah, ki bi privabilo dovolj obiskovalcev.

Strokovna javnost tudi nima enotnega mnenja, kakšen naj bi bil Jazz festival Ljubljana danes in kje naj bi potekal, je pa večinoma pohvalila program in izvedbe koncertov.

»Za marsikoga najboljši koncert festivala pa se je zgodil na petkovem zaključku v Klubu Cankarjevega doma, kjer je nastopil Vijay Iyer Trio. Segajoč po pisanem gradivu od free jazza prek bopa in bluesa do avantgarde je Iyer ob pomoči soigralcev pred navdušenim klubom odigral sugestivni, poduhovljeni nastop, pravi žlahtni klubski 'špil', o katerem se bo gotovo še govorilo.«

Mario Batelić, Delo

»Vsaj evropski festivali z ljubljanskim vred za zdaj še niso podlegli vsesplošnemu konzervatizmu, ki traja in gazi zadnjih dvajset, trideset let. Ta občutljiva diskrepanca med programskim izborom in množico preferenc občinstva za zdaj ljubljanski jazz drži nad vodo.« Ičo Vidmar, Dnevnik

»Zaradi pomanjkanja prostora se tokrat ne bomo ukvarjali z ljubljanskim občinstvom, ki je znova dokazalo, da ga večinoma zanimajo le nastopi zvezdnikov...« Veljko Njegovan, Mladina

Torek, 29. junija, Klub CD, **MOSCOW ART TRIO**

Misha Alperin, klavir, klaviola, zvončki; Arkady Shilkloper, trobila; Sergey Starostin, glas, ljudske piščali

Torek, 29. junija, Križanke, **PAT METHENY GROUP; THE SONGBOOK TOUR**
w/ Lyle Mays, Steve Rodby & Antonio Sanchez

Pat Metheny, kitara; Lyle Mays, klaviature; Steve Rodby, bas; Antonio Sanchez, bobni

Torek, 29. junija, Klub Gromka, **BOB OSTERTAG & PHIL MINTON**

Bob Ostertag, elektrofonija; Phil Minton, glas

Sreda, 30. junija, Klub Gromka, **CHRISTINE SEHNAOUI & PASCAL BATTUS**

Christine Sehnaoui, altovski saksofon; Pascal Battus, rotirajoče površine

Sreda, 30. junija, Križanke

SAMO ŠALAMON TRIO FEAT. MICHEL GODARD & ROBERTO DANI

Samo Šalamon, kitara; Michel Godard, tuba, el. bas; Roberto Dani, bobni

SCLAVIS/DAVIS/RAINEY »ELDORADO TRIO«,

Louis Sclavis, klarineti, sopranski saksofon; Kris Davis, klavir; Tom Rainey, bobni

CHUCHO VALDÉS & THE AFRO-CUBAN MESSENGERS

Chucho Valdés, klavir; Mayra Caridad Valdés, glas; Lázaro Rivero Alarcón, bas; Juan Carlos Rojas Castro, bobni; Yaroldy Abreu Robles, tolkala; Dreiser Durruthy Bambolé, boben bata, glas; Carlos Manuel Miyares Hernandez, tenorski saksofon; Reinaldo Melián Álvarez, trobenta

Sreda, 30. junija, Klub CD, **HYPERACTIVE KID**

Philipp Gropper, tenorski, sopranski saksofon; Ronny Graupe, sedemstrunska kitara; Christian Lillinger, bobni, tolkala

Četrtek, 1. julija, Križanke

KIP HANRAHAN »BEAUTIFUL SCARS«

Xiomara Laugart, glas; Yosvanni Terry, saksofoni, klavir; Alfredo Triff, violina; Brandon Ross, kitara, glas; Fernando Saunders, bas, glas; Yunior Terry, bas; Horacio El Negro Hernandez, Robby Ameen, bobni; Richie Flores, bobni konga, tolkala

GET THE BLESSING

Clive Deamer, bobni; Jim Barr, bas; Jake McMurchie, saksofoni; Pete Judge, trobenta

Četrtek, 1. julija, Klub CD, **ANTHONY JOSEPH & THE SPASM BAND**

Anthony Joseph, glas; Andrew John, bas; Christian Arcucci, kitara; Colin Webster, saksofon; Williams Cumberbatche, bobni konga; Michel Castellanos, bobni

Petek, 2. julija, Klub CD, **HÉLÈNE LABARRIÈRE QUARTET**

Hélène Labarrière, kontrabas; François Corneloup, baritonski saksofon; Hasse Poulsen, kitara; Christophe Marguet, bobni

Petek, 2. julija, Križanke

JOE LOVANO & BIG BAND RTV SLOVENIJA

Dirigent: **MICHAEL ABENE**

Andy Pesendorfer, Dominik Krajncan, Marko Misjak, David Jarh, Tomaž Grintal, trobente; Klemen Repe, Emil Spruk, Matjaž Mikuletič, Marjan Petrej, Rok Štirn, pozavne; Primož Fleischman, Aleš Suša, Tadej Tomšič, Adam Klemm, Blaž Trček, saksofoni; Blaž Jurjevčič, klavir; Primož Grašič, kitara; Aleš Avbelj, kontrabas; Ratko Divjak, bobni; Aleš Rendla, toklala; Hugo Šekoranja, umetniško vodenje

PATRICIA BARBER QUARTET

Patricia Barber, klavir, glas; Neal Alger, kitara; Eric Montzka, bobni; Sylvain Romano, bas

Petek, 2. julija, Klub CD, **VIJAY IYER TRIO**

Vijay Iyer, klavir; Stephan Crump, bas; Marcus Gilmore, bobni

Sobota, 3. julija, Klub CD, **ZOC**

Blaž Celarec, bobni, tolkala, klarinet; Žiga Golob, bas, ukulele; Adi Jakša, kitara, banjitar; Andraž Mazi, kitara, dobro, kitara *pedal steel*

Drugi koncerti v jazzovskem programu CD:

BIG BAND RTV SLOVENIJA z gosti

Tradicionalna koncerta Big Banda RTV Slovenija v spomladanskem in poznojesenskem terminu v Linhartovi dvorani smo izvedli v sodelovanju z RTV Slovenija, ki je v skladu s pogodbo med zavodoma zagotovil odmevne goste in dirigente (Mike Stern, Chris Minh Doky, Ernie Watts, Michael Abene), vendar je bil obisk pod pričakovanji.

4. marec in 8. december, Linhartova dvorana

EUROPEAN JAZZ ORCHESTRA

V skladu s pogodbo med zavodoma RTV SLO in CD se je v Linhartovi dvorani predstavil European Jazz Orchestra, ki ga je vodil Tadej Tomšič.

13. maj, Linhartova dvorana

2. 2. 3 MEJNE GLASBENE ZVRSTI

Izvedli smo 18 koncertov (s ponovitvami) domače in tuje popularne glasbe, šansona ter drugih glasbenih vsebin in folklore. Dva smo organizirali s Cafe Teatrom, enega pa z Mestom žensk.

TERRAFOLK

Ledena trgatev 10. letine

Terrafolk so na treh skoraj razprodanih koncertih izvedli javno snemanje glasnovanja publike za novi album. Kot je bilo pričakovano, je občinstvo z navdušenjem sprejelo koncerte.

Od 3. do 5. februarja Klub CD

DAN D

Koncert ob ponovnem izidu prvih dveh albumov ni upravičil velikih pričakovanj, saj je bila zasedenost dvorane samo polovična.

13. februar, Gallusova dvorana

ALENKA GODEC

Valentinov koncert Alenke Godec prav tako ni napolnil Gallusove dvorane kljub popularnosti pevke, ki ima podporo v vseh medijih. Izvedba je bila profesionalna, vendar nič več kot to.

14. februar, Gallusova dvorana

NIKA-LAJA IN PRF.. BANDA

Monty Python

Glasbeno-gledališki performans za tri norce in dovolj preudarno občinstvo je bil dobro sprejet ter je ustvarjalcem omogočil nadaljnje uprizoritve po Sloveniji.

Nika Vipotnik, glas; Joži Šalej, klavir, priredbe; režija Tijana Zinajić

6. in 8. marec, Štihova dvorana

LA VIE EN ROSE

Enodnevni festival šansonov, ki ga pripravlja Vita Mavrič (Café Teater), je znova napolnil Gallusovo dvorano s številnimi zasedbami, ki so priredile pesmi Mojmirja Sepeta ob njegovi 70-letnici.

1. junij, Gallusova dvorana

ŠUKAR

Po nekaj letih so se Šukar vrnili v Gallusovo dvorano z novim programom in starimi uspešnicami. Izkazalo se je, da bi bilo bolje, če bi bil koncert v Linhartovi dvorani, saj Šukar v tem trenutku nimajo več tolikšnega občinstva. Kljub temu so izvedli dober koncert.

2. oktober, Gallusova dvorana

DITKA HABERL in MARCELLA & FORGET ME NOTS

Cankarjev dom in Mesto žensk

Koprodukcijsko sodelovanje med zavodoma je prineslo povprečen glasbeni program, predvsem zaradi ponesrečenega nastopa Ditke Haberl, medtem ko so Angležinje upravičile svoj sloves.

8. oktober, Linhartova dvorana

PERPETUUM JAZZILE

So tokrat nastopili brez gostov in s tem tudi znižali kakovost celotnega projekta, ki je v zadnjem času naletel na velik odziv občinstva zaradi repertorja uspešnic iz osemdesetih let in priredb nekaterih ponarodelih pesmi. Kljub temu so trikrat popolnom razprodali dvorano.

4.–6. november, Gallusova dvorana

ZORAN PREDIN

Zoran Predin se je po treh različnih jubilejnih koncertih v letu 2009 vrnil na oder Gallusove v prenovljeni podobi in v jesenskem terminu. Čeprav koncertu v glasbenem smislu ni mogoče nič očitati, pa je bil obisk koncerta vendarle premajhen za pozitivno oceno. Tudi scenografija ni dosegla ravni, ki jo omogoča dvorana.

22. november, Gallusova dvorana

VLADO KRESLIN

Kreslin je tokrat predstavil svoj novi album *Drevored* z vsem razkošjem. 21-člansko zasedbo, gosti in odlično scenografijo. S tem je ponovno dokazal svoj profesionalni pristop, zavedanje prostora v katerem nastopa in utrip občinstva, ki hodi na koncerte.

4.–6. december, Gallusova dvorana

RADE ŠERBEDŽIJA

Tradicionalni decembrski koncert Cankarjevega doma in Café Teatra je tokrat predstavil pevca in igralca Radeta Šerbedžijo z njegovim novim projektom *Včasih prihajam, včasih odhajam*. Žal koncert ni dosegel kakovosti prejšnjega projekta s kitaristom Miroslavom Tadićem. Cinema band, ki ga je spremljal je deloval neuglašeno in neprepričljivo, tako da so koncert rešile Šerbedžijeve »klasičke« in njegova prezenca.

22. december, Gallusova dvorana

2. 3 GLEDALIŠKI PROGRAM

Teater CD je tudi v letu 2010 izpolnjeval svoje že dolgo izoblikovano poslanstvo, ki se uresničuje v dveh osrednjih, med seboj dopolnjujočih se programskih linijah. Ena je program mednarodnih gostovanj, ki so občasno nadgrajena z udeležbo v mednarodnih koprodukcijah, njen osrednji cilj pa je ljubljanskemu in širše slovenskemu občinstvu zagotoviti možnost ogleda pomembnih avtorjev in stvaritev iz evropskega in tudi širšega mednarodnega gledališkega prostora. Druga, nič manj pomembna, pa program slovenskega gledališča, v katerem so pomembne zlasti predstave, ki nastajajo v koprodukciji CD z nevladnimi organizacijami (občasno tudi z institucionalnimi gledališči, česar pa v letu 2010 ni bilo), sodelovanje s Café teatrom in gostovanja slovenskih gledališč.

Mednarodni program Teatra CD, ki povezuje gledališče in sodobni ples, slovenskemu prostoru – v okviru razmeroma omejenih možnosti – zagotavlja prepotrebne informacije o pomembnih ustvarjalcih, novih estetskih tokovih in smereh, pomembnih dosežkih v sodobnem gledališču in sodobnem plesu in slovensko gledališko ustvarjanje sooča z dogajanjem v tujini. S tem pa gledališko-plesnemu občinstvu ponuja vrhunska gledališka doživetja, izpolnjena z estetskim užitkom, novimi spoznanji in radostjo, kakršno lahko daje resnična umetnost. Tudi v letu 2010 je Teater CD sledil tem ciljem in z Oskarom Koršunovasom predstavil zvezdniškega režiserja, s *Peržani* vrhunsko sodobno dramsko uprizoritev klasike, z *Garažo* ažurno problemsko predstavo ... z Delbonom izjemnega gledališkega umetnika, z Licedei pa sijajno predpraznično predstavo.

Program koprodukcij s slovenskimi nevladnimi organizacijami je bil v minulem letu žal številčno skromnejši. Vendar ostaja zelo pomemben za CD kot sodoben, ustvarjalec in publiki odprt, pretočen, pa tudi inspirativen kulturni center.

Posamične postavke programa Teatra CD so v letu 2010 doživele kar nekaj sprememb, tako se uresničeni program na več delih razlikuje od tistega, ki je bil napovedan na začetku leta. V mednarodnem programu je bilo načrtovano gostovanje z BITEFA ali drugega festivala – in sicer s predstavo na odru Gallusove dvorane, nadomeščeno z nizom štirih manjših predstav, in sicer:

ZKM: *Garaža* (Zagreb, Hrvaška) v Kosovelovi dvorani, 26. 5. 2010

Sputnik, Bodo: *Mož na kocki* (Madžarska), Kosovelova dvorana, 18. 9. 2010, v sodelovanju s festivalom Ex Ponto

Karbido, Miza (Poljska), Štihova dvorana, 22. 10. 2010, v sodelovanju z Borštnikovim srečanjem

Pippo Delbono: *Vojna* (Italija), Linhartova dvorana, 24. in 25. 11. 2010

Dogovori z uglednim beograjskim festivalom BITEF so se namreč razvijali v neproduktivno smer, zato smo se odločili, da načrtovano sodelovanje s tujim festivalom nadomestimo z gostovanjem skupine Pippa Delbona (Italija). Izbrana predstava je po umetniški moči, pa tudi po svetovnem ugledu docela enakovredna tistim z Bitefa: Pippo Delbono je reden gost najprestižnejših svetovnih festivalov (od Avignona do Bogote), ki še ni bil zares predstavljen v Ljubljani. Dejstvo, da gre za predstavo, ki jo je mogoče uprizoriti v Linhartovi dvorani in je tudi sicer cenovno precej na nižji ravni od načrtovanega gostovanja na velikem odru, pa nam je omogočilo, da organiziramo še gostovanje 3 manjših predstav. To je posebej pomembno zato, ker nam je tako uspelo uresničiti željeni cilj: vsak mesec ena tuja predstava na odrih CD.

Če smo s spremembami v mednarodnem programu lahko zadovoljni, smo s programom koprodukcij imeli občutno manj sreče. Načrtovali smo namreč štiri uprizoritve v sodelovanju z nevladnimi organizacijami, izvedena pa je bila samo ena: *Improvizacija 2010*. Dve uprizoritvi sta žal odpadli – in sicer *Lolike*, *Čudež* v režiji Borisa Ostana in pa *Viripajev*, *Kisik* v režiji Primoža Ekarta, premiera projekta *Nekega dne in neke noči* Barbare Kapelj Osredkar pa je bila prestavljena na januar 2011. Program koprodukcij predvideva finančni vložek sodelujoče nevladne organizacije, ki se za javna sredstva samostojno poteguje na projektnih razpisih Ministrstva za kulturo RS in pa na MOL. Artbiro (za *Čudež*) in zavod Imaginarni (za *Kisik*) na teh razpisih nista uspela pridobiti javnih sredstev niti jima za napovedani uprizoritvi ni uspelo najti pokrovitelja. Ker tudi CD za tovrstne projekte nima sredstev, teh uprizoritev ni bilo mogoče realizirati. Zavod Maska za napovedani projekt (*Nekega dne in neke noči*) je uspel pridobiti sredstva, vendar v času, ki je dokončno realizacijo omogočil šele v začetku leta 2011. Programski primanjkljaj in praznino v dvorani Duše Počkaj so do neke mere (čeprav ne enakovredno napovedanemu programu) nadomestile ponovitve že ustvarjenih plesnih predstav iz programa koprodukcij.

V Programskem načrtu sta bili napovedani tudi predstavi v sklopu »gostovanja iz Slovenije« – in sicer v Linhartovi dvorani. Teh ni bilo mogoče realizirati predvsem zaradi terminskih težav (zasedenost Linhartove dvorane). Odpadli program je bil do neke mere nadomeščen s predstavo *Alma Ajka* Maje Štromar, ki je gostovala v dvorani Duše Počkaj. Predvsem pa smo poskrbeli, da je bilo naslednje gostovanje slovenskega gledališča v Linhartovi dvorani realizirano že januarja 2011 (PG Kranj & APT: Cankar: *Hlapci*).

Teater CD je v letu 2010 dobil svoj prepoznavni znak oziroma logo. Oblikovala ga je Maja Gspan. Tudi v tem letu smo izdali programsko knjižico z napovedjo sezone Teatra CD 2010/11, in sicer s prenovljeno, atraktivnejšo in oblikovalsko dodelano podobo. Ta element obveščanja javnosti nemara ne dosega takojšnjih in razpoznavnih tržnih učinkov, vendar pa javnost obvešča o celovitosti, programski utemeljenosti in prepoznavnosti gledališke sezone, ki je po našem mnenju potrebna, hkrati pa služi kot dokument o identiteti Teatra CD. Tiskanemu dvomesečniku, ki je v obliki koledarja napovedoval program, smo se ob izteku sezone 2009/10 odpovedali. Zato pa smo uvedli elektronske novice, ki je sodobnejša, cenejša, hitrejša, bolj prilagodljiva in bolj ekološka oblika obveščanja, obenem pa doseže več naslovov. Delno improvizirano sedanjo obliko bi bilo v prihodnosti vredno dodelati, saj elektronska sporočila nasploh postajajo najpomembnejše sredstvo obveščanja; vredno pa je skrbeti za lastno prepoznavnost v tem široko uporabljanem mediju. S podobnimi razlogi smo tudi intenzivirali prisotnost Teatra CD na Facebooku.

Ob napovedi sezone 2010/11 smo razpisali abonma v spremenjeni shemi, kot enoten Abonma Teater CD. Izkazalo se je namreč, da je zanimanje za dosednji abonma Scena, ki je ponujal domače koprodukcije, zelo majhno. Kot nesmiselno pa smo ocenili tudi ločevanje med abonmajema Gib in Igra. V novem Abonmaju Teater CD smo povezali šest gledaliških in plesnih gostovanj iz tujine in jih dopolnili z izbrano domačo predstavo, ustvarjeno v koprodukciji. Žal pa je bil vpis abonmajev porazno nizek.

Teater CD se je v letu 2010 boril z velikimi problemi s privabljanjem publike. Slabo so bile obiskane tudi nekatere izmed izjemno dobrih predstav – ki so bile sicer visoko ocenjene in včasih nagrajene z ovacijami maloštevilnega občinstva. To je zelo resen problem, ki ima številne razloge: med temi je

gotovo recesija, ki je prizadela tudi občinstvo drugih programov CD kot tudi drugih gledališč. Opažamo pa tudi čedalje manjšo obveščenost, s tem pa tudi zanimanje javnosti za pomembne gledališke in plesne dogodke, ki prihajajo k nam iz tujine. Pretok informacij je v Sloveniji, ki ne premore revije ali časopisa, posvečenega aktualnemu gledališkemu dogajanju, slab. Umetnost in kultura sta v javnih medijih skromno zastopana; k problemu ni bistveno pripomogel niti novi časopis *Pogledi*. Problematičen je verjetno tudi položaj kulture v izobraževalnem sistemu, ki pozornost čedalje bolj zožuje na nekaj kanoničnih naslovov. O tem je (prav ob slabo obiskanem gostovanju vrhunske predstave *Peržani* v CD) pisal tudi Gregor Butala v časopisu *Dnevnik*. Še bi lahko naštevali. A to nas nikakor ne odvezuje od naloge, da si sami prizadevamo pritegniti pozornost in tudi številčnejši obisk predstav iz našega programa. Za to si intenzivno prizadevamo, čeprav vse kaže, da naloga ni lahka.

2.3.1 GOSTOVANJA IZ TUJINE

V letu 2010 smo realizirali kar osem gledaliških gostovanj iz tujine. Med temi velja posebej izpostaviti vrhunsko uprizoritev *Peržani* Deutsches Theatra (Nemčija) v aprilu in pa *Vojno* slovitega avtorja Pippa Delbona (Italija) v novembru. Tri izmed gostovanj iz tujine so bila organizirana v sodelovanju s tukajšnjimi festivali: *Mož na kocki* z Mednarodnim festivalom uprizoritvenih umetnosti Ex Ponto, gostovanje feministične skupine Guerrilla Girls on Tour s 16. mednarodnim festivalom Mesto žensk, *Miza* pa v sodelovanju z Borštnikovim srečanjem. Zagrebško *Garažo* smo gostili še svežo, kmalu po uspešni premieri v New Yorku. V prednovoletnem času pa smo gostili slovito rusko skupino Licedei s predstavo, namenjeno gledalcem vseh starosti.

OKT / Mestno gledališče Vilnius, Litva; Shakespeare: HAMLET

Režiser: Oskaras Koršunovas. Scenografa: Oskaras Koršunovas in Agnė Kuzmickaitė. Kostumografinja: Agnė Kuzmickaitė. Skladatelj: Antanas Jasenka. Oblikovalec luči: Eugenijus Sabaliauskas. Oblikovalec zvoka: Vilius Vilutis. Igrajo: Darius Meškauskas, Dainius Gavenonis, Nelė Savičenko, Vaidotas Martinaitis, Rasa Samuolytė, Julius Žalakevičius, Darius Gumauskas, Tomas Žaibus, Jonas Verseckas, Giedrius Savickas.

Z uprizoritvijo *Hamleta* smo se v Sloveniji prvič srečali z gledališčem Oskarasa Koršunovasa, enega najprodnostnejših litovskih režiserjev Koršunovas, ki je tudi ustanovitelj neodvisnega Mestnega gledališča v Vilni (OKT), je s svojimi predstavami uspešno gostoval v številnih evropskih središčih, pred leti pa je prejel prestižno evropsko nagrado za novo gledališko stvarnost. Izrazito avtorska interpretacija slovite Shakespearove tragedije je bila premierno predstavljena v okviru evropske kulturne prestolnice v Stavangerju na Norveškem leta 2008, pozneje pa na več mednarodnih festivalih. Kritiki (v tujini) so jo označili kot »brezkompromisno«, »eksplicitno«, »resnično« vizijo *Hamleta*.

Ljubljanska publika je delo Koršunovasa pričakala z zanimanjem in sprejela z odobravanjem, ne pa tudi s pravo navdušenostjo.

V tem smislu je izzvenel tudi najopaznejši kritični zapis, v časopisu Delo ga je objavila Eva Kraševc: »Koršunovas je v svoji interpretaciji izpostavil teme identitete, samote, upora proti vladajočemu redu ter vprašanje gledaliških meja. Kolikor smo lahko razbrali iz predstave (ta je z reflektorji nekoliko presvetlila slovenske nadnapise), prezentira Hamlet režiserjevo notranjo potrebo po preizpraševanju enega temeljnih vprašanj posameznika: »Kdo sem?« Koršunovasov Hamlet se ne odigrava zgolj za elsinorskimi zidovi danskega dvora, temveč v gledališki maskirnici, ki jo lahko s spretnimi scenskimi premiki, nepričakovanimi rošadami in obrati v vizualno impresivni scenografiji vidimo tudi kot prostor temačnega dvora, spletk in igre v igri. Prav vsenavzočna prisotnost Mišelovke izvirno pokaže tako hipokrizijo dvora kot tudi posameznika, ki se ni sposoben odkrito soočati s samim seboj. (...) Uprizoritev sicer vprašanje meja odpre, vendar jih ne preigrava ali problematizira. Igralci suvereno in izjemno izrazno ostajajo v svojih vlogah, a vse do konca maske, ki so si jo nadeli v začetnem prizoru, niti ne odvržejo niti je ne preizprašujejo. Zdi se, da vzporedno tečeta vsaj dva tokova: prvi je klasična Hamletova zgodba, ki je izvedena s vsemi svojimi bistvenimi premenami, druga pa je zgodba, ki sejo bere kot iskanje sodobnega posameznika ali kot zgodbo mladih v Litvi.« (Delo, 22. 2. 2010)

20. februarja 2010, Linhartova dvorana

Deutsches Theater, Berlin, Nemčija; Ajshil: PERŽANI

Nemški prevod: Heiner Müller. Režiser: Dimiter Gotscheff. Scenograf in kostumograf: Mark Lammert. Dramaturginja: Bettina Schültke. Oblikovalec luči: Olaf Freese. Igrajo: Margit Bendokat, Almut Zilcher, Samuel Finzi, Wolfram Koch.

Uprizoritev so kritiki strokovne nemške revije *Theater Heute* izbrali za predstavo leta 2007. Gre za silovito, igralsko vrhunsko, konceptualno sodobno uprizoritev ene najstarejših tragedij. Ajshil je dogajanje postavil na dvor kralja Kserksa in ga osredotočil na dogodek poraza velike perzijske vojske, ki zaznamuje propad neke visoke kulture. Režiser Dimiter Gotscheff je tragedijo uprizoril z izrazito poantirano mislijo o sodobnem svetu zmagovalcev in poražencev. Hkrati si je prizadeval in uspel doseči učinek klasične grške tragedije, ki prinaša obsežno, tudi telesno očiščenje. Vsekakor velik umetniški dosežek enega najbolj relevantnih gledališč v Evropi.

Gostujočo uprizoritev je z navdušenjem sprejela tudi, žal sicer maloštevilna, ljubljanska publika. Kritike so bile sijajne. V časopisu *Dnevnik* pa je Gregor Butala objavil komentar, ki se z zaskrbljenostjo sprašuje o razlogih za slabo obiskanost vrhunske uprizoritve; vredno je omeniti, da je med razlogi omenil tudi pomanjkljivosti kulturne vzgoje v izobraževalnem sistemu, ni pa krivil Cankarjevega doma.

Kritičarka Manca G. Renko: »Dimiter Gotscheff je uprizoril eno izmed najsijajnejših prisposodob vojne, kar jih je bilo mogoče videti na slovenskih odrskih deskah, ki ji uspe držati gledalca v napetosti od začetka do konca.« (Delo – Pogledi)

Katja Čičigaj pa: »Najstarejša grška tragedija v uprizoritvi Deutsches Theatra iz Berlina v režiji Dimiterja Gotscheffa zazveni kakor najnovejšo TV-poročilo o vojnem dogajanju. In če je bila Ajshilova tragedija verjetno del tragiške trilogije, katere rdeča nit je bila božja kazen za hvbris (samoprecenjevanje), nemška uprizoritev z vso ostrino zastavlja vprašanje kazni, ki čaka sodobne oblastiželneže. (...) Gotscheff izvede dvojni obrat: drugi preobrat je v tem, da so takratni zmagovalci – samooznačeni "civilizirani" zahodnjaki – danes poraženi megalomani, neokolonizirani azijski narodi pa potencialni zmagovalci kljub lastni vojaški šibkosti. A Gotscheffova interpretacija je kompleksnejša od gole aktualizacije. (...) Občost tragike vojnih izgub izostruje minimalistični slog uprizoritve. (...) Kot najmočnejša etična obtožba pa ne izzveni grotesknost napuha poraženih napadalcev, temveč performativna interpelacija občinstva v to, kar smo mi sami: perzijsko ljudstvo v prestolnici, sodobni apatični opazovalci globalnih bitk prek slov (medijev), ki nas ne ganejo pretirano, ki živijo v nostalgiji za preteklimi slavnimi duhovi.« (Večer, 4. 5. 2010)

Kot spremljevalni dogodek k gostovanju smo organizirali predavanje DRUGI V ANTIČNI GRŠKI DRAMI Svetlane Slapšak. Zanimiv razmislek vrhunske strokovnjakinje.

24., 25. aprila 2010, Linhartova dvorana

Zagrebačko kazalište mladih; Zdenko Mesarić: GARAŽA

Režija: Ilica Buljan. Scenograf: Slaven Tolj. Kostumografinja: Ana Savić Gecan. Glasba: TBF. Oblikovanje luči: Milan Kovačević. Trener borilnih veščin: Marinko Petričević. Igrajo: Ksenija Marinković, Frano Mašković, Sreten Mokrović, Barbara Prpić Biffel, Doris Šarić Kukuljica, Nina Vilić, Vedran Živolić, Goran Bogdan, Mladen Badovinac, Saša Antić, Luka Barbić, Ognjen Levanić. *Garaža*, po romanu zagrebškega pisca Zdenka Mesarića, se dogaja v dveh »svetovih«. V slikovitem hrvaškem letovišču, ki je specializirano za evtanazijo in kamor prihajajo turisti iz vsega sveta, da bi užili »strokovni« odvoz življenja. In v življenju Binata, devetletnega dečka, ki v mestu živi z nasilnim očetom in diabetično materjo. Binat se seznani z edino zabavo v mestu in postane glavna privlačnost okrutnih borilnih tekem brez vseh pravil, ki potekajo v Garaži.

Silovita uprizoritev je bila premierno predstavljena s slovitim gledališču La MaMa in v New Yorku požela navdušena kritike in velik uspeh. V Ljubljani smo jo gostili le tri mesece po njeni zagrebški premieri. Tudi v Ljubljani sta jo občinstvo in strokovna javnost sprejela s pretresenostjo in navdušenjem.

Kritičarka Eva Kraševac: »Predstava vzpostavlja pristop neposrednega britanskega gledališča 'ufris', hkrati pa s spretnim prehajanjem med igralsko avtentičnostjo in stilizirano igro ustvarja distanco, kar gledalčevo optiko ves čas brechtovsko premešča od popolnega vživljanja v situacije do opazovanja dogajanja. (...) Predstava, v kateri igralski ansambel navdušuje z uglašeno kolektivno igro, se slogovno odmika od realističnih postavitev, ki jih sugerira besedilo in se scensko (Slaven Tolj)

poigrava s prostorom ringa. (...) Podoba turbokapitalizma skozi bizarnost evtanazijskega turizma, dramaturško premišljena izpeljava glavne in tudi drugih zgodb, ki se kot utrinki izrišejo za hip in nato utonejo bodisi v smrt bodisi v počasen propad, ter druge aktualne teme (od hipokrizije cerkve do revščine in vsakovrstnega nasilja), na katere Buljan pokaže z izostreno kritičnostjo, so kljub mestoma zastajajočem tempu predstave (morda tudi po zaslugi angleške različice besedila) navdušile polno Kosovelovo dvorano in poskrbele za izvrsten zaključek gledališke sezone Cankarjevega doma.« (Delo, 29. 5. 2010)

26. 5. 2010, Kosovelova dvorana

Ladijska družba Sputnik, Budimpešta, Madžarska. L. Rhinehardt, V. Bodó, A. Vinnai: MOŽ NA KOCKI (Kockavető)

V sodelovanju z Mednarodnim festivalom uprizoritvenih umetnosti Ex Ponto

Režiser: Viktor Bodó. Dramaturga: Júlia Róbert, Tamás Turai. Kostumografinja: Andrea Kovács. Glasba: Gábor Keresztes. Foto-video: Ferenc Tóth Simon. Igrajo: Gábor Fábián, György Gazsó, József Gyabronka, Anna Hay, Péter Jankovics, Lóte Koblicska, Bence Lajkó, Gusztáv Molnár, Zoltán Szabó, Rozi Székely, Sándor Terhes, Zita Téby, Ferenc Tóth Simon.

Predstava je nastala na podlagi kulturnega romana, ki so ga zaradi provokativnosti v britanskih medijih označili kot najmodernejši roman 70. let. Osrednja oseba romana je psihiater Luke Rhinehart, ki ugotovi, da ga rutina vsakdana utesnjuje. Odloči se prekiniti z običajnim sistemom odločanja in lastno življenje postavi dobesedno na kocko. Brezvestno prestopa družbene tabuje, začne posiljevati, poniževati ter mirno uničevati svoje in življenja drugih. Hazardiranje brez najmanjšega občutka odgovornosti ga vodi v shizofren blodnjak. Predstava, ki se giblje zunaj realističnih okvirov, vzpostavlja različne perspektive notranjega in zunanjega dogajanja, s čimer problematizira družbene tabuje.

Predstava je navdušila z igralsko virtuoznostjo in režijsko inventivnostjo. Prejela je nagrado občinstva za najuspešnejšo predstavo na festivalu Ex Ponto leta 2010.

Kritičarka Zala Dobovšek: »Izvrstna igralska sinergija in čut za fluidno prehajanje med kompleksnimi psihološkimi obrisi, naglimi prekinitvami, nenehnim ustvarjanjem novih odrskih okolij in atmosfer (ki s scenografskega aspekta nastajajo domala 'iz nič') obvladujeta, predvsem pa večplastno regenerirata samo poanto literarne predloge. Presenetljiva izvedbena ubranost, kjer se je visoka kvaliteta interpretacije razlegla med vse sodelujoče, je krepko zarezala v mračno tkivo človekovih pristnih in prikritih nagonov, a se pri tem vseeno ni pozabila tudi izkrivljeno zasmejati.« (Delo, 20. 9. 2010)

18. 9. 2010, Dvorana Duše Počkaj (ob 18.00 in ob 22.00)

Guerrilla Girls On Tour; ČE LAHKO PRENESETE VROČINO: ZGODOVINA ŽENSK IN HRANE (If You Can Stand the Heat: The History of Women and Food)

V sodelovanju s 16. mednarodnim festivalom Mesto žensk

Guerrilla Girls On Tour je potujoča anonimna gledališka družčina, ki ustvarja sveže in inovativne komedije ter proslavlja žensko zgodovino. Leta 2001 so jo ustvarile tri članice Guerrilla Girls (skupina radikalnih feminističnih umetnic, ki deluje že od 1985) z namenom, da dokažejo, da tudi feministke premorejo humor. V svojem delu vedno uporabljajo maske, kombinirajo tehnike fizičnega gledališča, vodvila in parodije. V zabavni in z moko zaprašeni predstavi *Ali lahko prenesete vročino: zgodovina žensk in hrane* s teatraličnim odrskim občevanjem razblinjajo bojazen pred hrano. Komedija se osredotoča na splošen odnos žensk do hrane, obsesivnih diktatov telesne samopodobe, prehranjevanja in svetovne lakote.

Občinstvo, večinoma sestavljeno iz zvestega kroga festivala Mesto žensk, je predstavo sprejelo z navdušenjem. Izjemno pohvalna kritika na nacionalnem radiu je predstavo označila kot enega največjih dosežkov na področju uprizoritvenih umetnosti sploh.

16. oktobra 2010, Linhartova dvorana

Karbido, Wrocław, Poljska. MIZA (Stolik)

V sodelovanju z Borštnikovim srečanjem

Nastopajo: Michał Litwiniec, Igor Gawlikowski, Paweł Czepulkowski, Marek Otwinowski.

Sredi prostora stoji pravokotna, lesena miza. Vstopijo štirje moški in se posedejo okoli nje kot igralci ruske rulete. A ne gre za igro pokra, temveč za fantastičen kvartet, izveden na mizi. Igrajo z dlanmi, prsti, ustnicami, nogami, s preprostimi vsakdanjimi predmeti. Kos pohištva preobrazijo v silovito glasbilo, iz mize izvabljeni zvoki se razvijejo v kompleksno simfonijo, izvajalski kvartet pa zablesti v silovitem performerskem nastopu.

Skupino Karbido iz Vroclava sestavljajo glasbeniki, ki se uresničujejo z gledališčem, avantgardno umetnostjo, svobodnim navdihom in virtuoznostjo. S predstavo – koncertom *Miza*, podnaslovljenim *Javorov žvižg in švrk ali delo za štiri može in mizo*, so med drugim navdušili tudi v Edinburgu, kjer so jih opisali takole: »Senzacionalno, manično ali duhovito. Težko predstavljivo, saj česa takega še nikoli niste videli ali slišali.«

Predstava je tudi v Ljubljani naletela na navdušen odziv pri občinstvu. Ob množičnosti dogodkov na BS kritičnih zapisov ni bilo.

23. 10. 2010, Štihova dvorana

Compagnia Pippo Delbono, Italija. VOJNA (La Guerra)

Avtor in režiser: Pippo Delbono. Nastopajo: Bobò, Gianluca Ballarè, Raffaella Banchelli, Piero Corso, Armando Cozzuto, Pippo Delbono, Lucia Della Ferrera, Fausto Ferraiuolo, Gustavo Giacosa, Simone Goggiano, Ilaria Distante, Mario Intruglio, Nelson Lariccia, Mr. Puma, Pepe Robledo, Tomaso Olivari. Produkcija: Emilia Romagna Teatro Fondazione, Modena (premiera 1998, Milano).

Izjemna predstava, ena najpomembnejših stvaritev slovitega italijanskega gledališkega umetnika Pippa Delbona in njegove skupine. Oblikovana je kot potovanje, ki gledališče približuje življenju. Ne pripoveduje linearne zgodbe niti ne vsebuje dialogov ali izoblikovanih dramskih likov; na razgaljenem odru se igralci, podobe, glasba in besede, besedila svetnikov, revolucionarjev, junakov in mučenikov, borijo v »notranji vojni, ki je tudi vojna sveta«. Predstava je nastala iz nuje, da gledališče osvetli življenje, rojeno iz obrobnosti, bolezni, trpljenja in človeške različnosti, ter ga izrazi s krikom, plesom in igro. To je večplastna in pretresljiva stvaritev, kot jo je lahko izoblikovala samo izjemna gledališka skupina, ki jo je Delbono sestavil iz dolgoletnih igralskih tovarišev in ljudi, ki jih je našel »izgubljene na ulicah« in vzel za svoje.

To je bilo prvo opaženo gostovanje slovitega Pippa Delbona v Sloveniji. Publika je predstavo sprejela s pretresenostjo in velikim navdušenjem. Med pregledovanjem pomembnejših dogodkov leta, ki jih mediji objavljajo ob koncu leta, jo je Vinko Möderndorfer označil kot »gledališki dogodek leta«. Zelo pozitivni so bili tudi kritični odzivi.

Kritik Blaž Lukan: »Delbono v svojem gledališču razgalja najprej samega sebe (svojo bolezen, ranljivost, a tudi na prvi pogled povsem naivno, v resnici pa izvorno, elementarno spektakelsko strast), nato svoje nastopajoče, ki mu sledijo popolnoma predano in ki jih, kljub očitni zaznamovanosti (marginalnosti, fizični disfunkcionalnosti ipd.), v nobenem smislu ne zlorablja, temveč jim, ravno nasprotno, daje možnost (novega) življenja tako v humanem kot estetskem smislu; navsezadnje pa zastavlja neusmiljena vprašanja tudi občinstvu, ki ga nagovarja povsem direktno, s poetičnimi besedili in refleksijami, povedanimi naravnost v avditorij. (...) To počne z nenehnim konceptualnim premislekom, a vselej tudi z veliko improvizacije in spontanosti, od gledalcev pa pričakuje enako nedeljeno pozornost in naklonjenost. (...) Pred gledalcem je 'spektakel', ki sega čez meje znanega in pričakovanega, poziv gledalcem, naj zares gledamo in svoje recepcijske kode spremenimo, osvobodimo; to je (emancipacijski) trening pogleda in (biopolitičria) šola sočutja, kakršnih smo v gledališču deležni le redko.« (Delo, 20. 9. 2010)

25. in 26. 11. 2010, Linhartova dvorana

Teater LICEDEI, Sankt Petersburg, Rusija: SeMiAnYki (Družina)

Scenograf: Boris Petrušanskij. Posebni učinki: Raviľ Bajgeldinov. Oblikovalec luči: Valerij Brusilovskij. Oblikovalec zvoka: Sergej Ivanov. Kostumografinja: Ana Mamontova. Nastopajo: Olga Elisejeva, Aleksander Gusarov, Kasjan Rivkin, Marina Mahajeva, Elena Sadkova, Julija Sergejeva. Umetniški direktor Teatra Licedei: Boris Petrušanskij. Produkcija: Drôles de Dames, Francija; Teatr Licedei, Rusija.

Licedei je klovnovsko pantomimično gledališče iz Sankt Peterburga, ki je v zadnjem desetletju z velikim uspehom gostovalo po vsem svetu. Njihove predstave brez besed so lahko razumljive povsod,

namenjene pa so občinstvu vseh starosti. To ni cirkus v običajnem pomenu besede, temveč gledališče na meji med klovniado, varietejsko predstavo in tragično farso, v katerem nastopajo plesalci, akrobati, glasbeniki in igralci.

Predstava *SeMiAnYki*, označevana tudi z naslovom *Družina*, je sladko-grenki portret »totalno zmešane familije« – ruska družina »kakor iz risanke«. To je nenehen boj za prevlado med Očetom, ki ves čas pijano grozi, da bo odšel, nosečo Materjo, ki grozi, da bo rodila še enega otroka, ter tropom njunih divjih, hiperaktivnih in domiselnih otrok, ki grozijo obema. Konča se seveda srečno. Predstavo zaznamuje kreativna domišljija, združena z jedkim humorjem in poetično norostjo. Hommage klovnovski tradiciji in tudi sodobnim klovnom, zaznamovan s pristno rusko rahločutnostjo.

Predstava je gostovala v okviru prazničnega prednovoletnega programa CD. Publika, v kateri so prevladovala družine z otroki, a seveda tudi drugi gledališki obiskovalci, jo je sprejela z velikim zadovoljstvom, kot razvedrilo vrhunske kakovosti. Dvorane sicer niso bile razprodane, vendar je bil obisk tudi številčno zadovoljiv.

27.–31. december 2010, Linhartova dvorana

2. 3. 2 KOPRODUKCIJE GLEDALIŠKIH PROJEKTOV

Program koprodukcij gledaliških projektov je bil v letu 2010 žal izrazito skromen. Izmed načrtovanih predstav nam je uspelo uprizoriti samo *Improvizijo*. Zaradi produkcijskih težav nevladnih organizacij smo bili prisiljeni odpovedati kar dve načrtovani predstavi. Odpovedani program je bil delno nadomeščen s ponovitvami plesnih predstav iz prejšnjih sezon.

Tudi v letu 2010 smo objavili razpis, s katerim smo nevladne organizacije povabili k sodelovanju, oziroma koprodukcijam s CD. Opaziti je, da se na ta razpis vsako leto prijavi manj projektov. Večina teh je bolj pripravljenih, kot so bili tisti, ki so jih različne organizacije pred leti množično naslavljale na CD. Vendar pa se moramo soočiti z dejstvom, da je prireditvenih prostorov, namenjenih neodvisnim ustvarjalcem, v Ljubljani zdaj veliko več; ustvarjalcev, ki zmorejo pridobiti javna sredstva na MIK in MOL, pa manj. Temeljito moramo razmisliti o novi strategiji koprodukcijskega programa Teatra CD, ki je za hišo vendar zelo pomemben.

KUD France Prešeren, CD; IMPROVIZIJA 2010

Umetniško vodenje: Maja Dekleva Lapajne

Nova, osvežena izdaja že tradicionalne improvizacijske predstave, ki jo spomladi, v času svetovnega medijskega spektakla Eurovizija, pripravlja Kolektiv Narobov.

Improvizija je bila tudi tokrat dobro obiskana. Opazili smo tudi pohvalen kritiški zapis Jele Krečič: »Element improvizacije pušča prireditve do neke mere odprto. Zato je razvlečena, vmes izgubi dinamiko in naboj (traja skoraj štiri ure), a po drugi strani prav odprta forma omogoča, da vzniknejo tudi nepričakovani komični momenti. Če strnemo, v prostoru, ki komediji ali kvalitetnemu humorju (na žalost) ni preveč naklonjen – vse prevečkrat je zveden na seksualno obarvane vulgarizme – Improvizija prinaša zelo solidno zabavo in sprostitve.« (Delo, 22. 5. 2010)

19. 5. 2010, Linhartova dvorana

2. 3. 3 GOSTOVANJA IZ SLOVENIJE

AGRFTV; Ferdinand Bruckner: BOLEZEN MLADOSTI

Produkcija VII. semestra dramske igre, gledališke režije in dramaturgije

Prevajalka: Tina Mahkota, režiser in koreograf: Matjaž Farič, dramaturginja: Staša Bračič, scenografinja: Manca Bajec, kostumografinja: Sanja Grcić, oblikovalec luči: Danilo Pečar, lektorica: Tatjana Stanič. Igrajo: Tjaša Hrovat, Nina Rakovec, Matic Starina, Yulia Roschina, Maruša Kink, Miha Rodman, Matevž Müller.

Študentska uprizoritev znamenitega besedila o »izgubljeni« mladini, dekadenci, eksistencialnem niču in brezupu. Predstava, ki je nastala pod mentorstvom Tomija Janežiča, ni mogoče označiti kot uspešno, vzbudila je tudi kar nekaj vprašanj o ustreznosti študijskih procesov na ljubljanski AGRFT.

Kljub temu menimo, da je pomembno, da CD sodeluje s tukajšnjo akademijo. Pri tem se pravzaprav ne more, oziroma ne sme vmešavati v njene izobraževalne strategije, saj je AGRFT vsekakor avtonomna ustanova. CD v tem primeru predvsem odpira svoje prostore, hkrati pa sprejema mlade umetnike, ki bodo pozneje kot profesionalni ustvarjalci nemara še delali tukaj.

22., 23., 24., 25. 1. 2010, Dvorana Duše Počkaj

Andrés Valdés: V ŠALO ZAVITE RESNICE.

Ideja, scenarij in režija: Andrés Valdés. Izvajalci: Andrés Valdés, Jana Kovač Valdés in Veronika Valdés.

Večer pregovorov in rekov v pantomimi. Predstava je publiko popeljala v svet »čiste« pantomime z nekaj starimi in novimi, za to priložnost ustvarjenimi pantomimskimi prizori o resnicah našega bivanja. V kratkih zgodbah so se zrcalili optimizem, življenjske resnice ter za prepletanje krutih dogodkov tudi smešnost, lepota in skladnost.

Predstava je bila dobro sprejeta. Predstavljena kmalu po svetovnem dnevu gledališča, ob katerem je Valdés prejel nagrado bršljanov venec, je vzbudila tudi precejšnjo pozornost medijev; o njej so pisali v Delu, Dnevniku, Večeru, Slovenskih novicah, s posebno pozornostjo pa so jo predstavili tudi na TV in radiu.

Slavko Pezdir: »Dan šaljivcev je ponudil primeren vsebinski okvir za ponovno srečanje z redko umetnostjo klasičnega mirna in pantomime, kakor jo na Slovenskem ohranja in uveljavlja v najbolj reprezentativni podobi pravzaprav le njen mojster Andrés Valdés, ki je ob nedavnem svetovnem dnevu gledališča za svoje dolgoletno umetniško ustvarjanje v slovenskem gledališkem in kulturnem okolju zaslužen prejel bršljanov venec Združenja dramskih umetnikov Slovenije (ZDUS) za življenjsko delo. Da zanimanja za duhovito izjedreno in temeljito premišljeno ter virtuosno izvedeno nemo govorico gibov, gest in grimas kljub nadvse redki in skromni tovrstni ponudbi pri nas ne manjka, je pokazal v četrtek zvečer polno zasedeni Klub Cankarjevega doma (...) ob živahnih odzivih in dolgotrajnem zaključnem navdušenju občinstva predstavil tako rekoč vzor(č)no in zgledno sintezo svojega dolgoletnega in avtorsko prepoznavnega sporočilnega ter izvedbenega mojstrstva. Andrés Valdés za svoje jedko posmehljivo radožive ter dobrodušne interpretacije znanih domačih in mednarodnih pregovorov uporablja zgolj govorico včasih neverjetno mehkega, gibljivega in sproščenega telesa ter drugič robato zakrčenega in okornega, odetega v črno-beli kostum, očarljivo izraznost dlani in prstov rok ter ekspresivnih grimas obraza brez maske. Za tkanje lapidarnih zgodb, ki pregovorov nikoli ne ilustrirajo 'na prvo žogo', ampak nam dodatno sproščajo domišljijo in nas presenečajo z izvirnimi domislicami, ki izvirajo iz dolgoletnega opazovanja vsakdanjih drobnih življenjskih radosti, razočaranj in porazov t. i. malega človeka ter drastičnih razdalj med zelenim in umišljenim ter uresničenim, Valdés ne potrebuje ne dodatnih zvočnih ali glasbenih učinkov, ne rekvizitov in ne kostumskih sprememb. Po izbrušeni selektivnosti in askezi svoje odrske izraznosti ter univerzalne arhetipskosti svojih sporočil nas Valdésova umetnost pantomime spominja na Chaplinovo žlahtno klovnovstvo iz časov nemega filma ali italijansko znamenito risano serijo Linea ali na intelektualno prebojnost tukajšnje in današnje stripovske Diareje Tomaža Lavriča. (...) Redka priložnost navdušujočega srečanja z intelektualno vznemirljivo in zabavno klasično pantomimo.« (Delo, 3. 4. 2010)

1., 8. 4. in 6. 5., Klub CD

Mesto žensk, Nataša Živković: PRVA LJUBEZEN, DRUGIČ / PREBOLETI NACETA JUNKARJA

Ponovitev predstave, ki je bila premierno predstavljena v dvorani Duše Počkaj v okviru 15. mednarodnega festivala sodobnih umetnosti Mesto žensk (2009) in je doživela ugodne odzive tako pri publiku kot pri kritiki.

28. 2., 1. 3., 18. 6., Dvorana Duše Počkaj

Maja Gal Štromar: ALMA AJKA

Avtorica teksta, songov/režija in interpretacija: Maja Gal Štromar. Glasba: Lado Jakša. Glasbeno vodenje: Tinkara Kovač. Kostumi: Dada Volk-Sisi Lupo.

Angažirana monokomedija / komično dramatična kabaretna uprizoritev

Avtorski projekt pesnice, pisateljice in igralka Maje Gal Štromar je glasbeno-gledališka izpoved v treh slikah. O predstavi, v kateri se monologi in poezija vrtoglavo izmenjujejo s songi, je Vili Ravnjak zapisal, da jo »preprosto morate videti«.

Predstava je do zadnjega sedeža napolnila dvorano Duše Počkaj, občinstvo jo je sprejelo z vidnim in slišnim zadovoljstvom.

9. 12., Dvorana Duše Počkaj

2. 3. 4 PONOVI TVE KOPRODUKCIJSKIH PREDSTAV IZ PREJŠNJIH SEZON

David Harrower: ČRNI KOS

Imaginarni, CD

Ponovitvi v sklopu Ta hud abonma

Heiner Müller: MACBETH PO SHAKESPEARU

Mini teater, CD, Novo kazalište Zagreb, ZKM

Izredni ponovitvi izjemno uspešne predstave, ki je prejela več Borštnikovih nagrad, med drugimi tudi za najboljšo predstavo v celoti, in pa nagrado za najboljšo tujo predstavo leta na Kubi.

2. 3. 5 KLUB CD

Cafe teater je v letu 2010 uspešno nadaljeval s svojim programom v Klubu CD.

Pripravil je sicer le eno premiero, *Nepozabne* Vite Mavrič in Janija Kovačiča. Zaradi zanimanja publike je bilo odigranih več ponovitev predstave *Ločeni odpadki* Borisa Kobala in pa monokomedije Marka Pokorna *Kdo vam je pa to delu?*. Poleg tega je v Cafe teatru gostovala Lara Jankovič s predstavo *Na kožo zapisane zgodbe* in Vlado Novak z *Gajaš arestant* Ferija Lainščka. Na silvestrski večer pa *Poslednji terminator* z Borisom Kobalom in Gojmirjem Lešnjakom.

Cafe teater, CD. NEPOZABNE; Večer uglasbene poezije slovenskih pesnic

Zamisli: Jani Kovačič in Vita Mavrič. Glasba: Jani Kovačič, Igor Lunder, Jernej Brence. Scenografija: Andrej Stražišar. Maska: Romana Marolt. Kostumografija: Metka Albreht. Kostum za Vito Mavrič: Alan Hranitelj. Video: Nataša Cetinski, Gašper Troha, Studio Kobe. Nastopajo: Vita Mavrič, Jani Kovačič, Tomaž Pinter, Nikolina Furić, Branimir Vulić.

Znana slovenska šansonjerka in kantavtor ob spremljavi komornega ansambla interpretirata izbrano poezijo, ki je bila uglasbena prav za to predstavo, ki žanrsko vztraja na meji med koncertom in gledališčem. Z video posnetki, ki v predstavi razmejujejo posamične pesmi, spremljamo pričevanja avtoric, slovenskih pesnic, in njih poznavalk. To je prijeten in hkrati posvečen večer, ki v privlačni obliki predstavlja poezijo, ki jo nemara še vedno premalo poznamo – tisto, ki jo pišejo (in so jo pisale) slovenske pesnice. Predstava *Nepozabne* je poseben dogodek, ki po kakovosti nemara presega običajni repertoar Cafe teatra in je namenjen bolj izbranemu občinstvu. Dosegla pa je posebno pozornost in dobila tudi zelo dobre odmeve v medijih.

22. 10., 12., 19., 26. 11., 3., 4. 12., Klub CD

V letu 2010 je bilo v Cafe teatru realiziranih 28 prireditev (napovedanih 35)

2. 4 PLESNI, BALETNI PROGRAM

Cankarjev dom si je, tudi zaradi plesnega programa, v mednarodnem prostoru utrdil položaj zaščitnika sodobne plesne umetnosti in njenih iskanj ter postal zanimiv partner najuglednejšim festivalom in umetnikom s svetovnih prizorišč. Tako je tudi v letu 2010 sodeloval kot koproducent nove predstave uveljavljene skupine Peeping Tom, nastale v široko razvejani mednarodni koprodukciji.

Poleg zelo uspešne predstave *32 Rue Vandenbranden* omenjene skupine je plesni program CD gostil še več skrbno izbranih predstav iz mednarodnega prostora. Pri tem smo si prizadevali zajeti čim širšo paleto različnih plesnih in uprizoritvenih estetik in skupin, ki prihajajo z različnih koncev sveta. S predstavitvijo sodobnega baleta v izvedbi Landestheatra iz Linza (*Lorenzaccio*) morda nismo bili najbolj uspešni, zato pa je velik umetniški dogodek, ki je dobil tudi zelo dobre odmeve v strokovni in laični javnosti, pomenila prva predstavitev slovitega kitajskega koreografa Shen Weija in njegove skupine (s predstavo *Arts, Map & Folding*). Podobno velik dogodek, ki je zaznamoval jesenski del programa, predstavlja gostovanje Alonso King LINES Balleta iz San Francisca. S skupino Mamate Shankar iz Indije smo predstavili plesno tradicijo odmaknjene kulture, s predstavo *Sedmi čut* pa tukajšnjemu prostoru prav tako neznano plesno ustvarjanje v Armeniji (v predstavi, ki je sicer nastala v sodelovanju armenskih umetnikov s kolegi iz Italije). V celoti bi lahko napisali, da je bil mednarodni plesni program v CD v letu 2010 raznovrsten in bogat.

V programu koprodukcij s slovenskimi nevladnimi organizacijami nam je v letu 2010 uspelo realizirati tri predstave, in sicer dve manjši v Dvorani Duše Počkaj (avtorjev Irene Tomažin in Jake Laha) v spomladanskem obdobju, jeseni pa predstavo Branka Potočana in skupine Fourklor v Linhartovi dvorani. Zlasti s slednjo (*Skozi oči dotika*) smo bili zelo zadovoljni. Znani slovenski koreograf in bolj ali manj stalni sodelavec CD se je v svoji novi umetniški stvaritvi soočil s problemom telesnega hendikepa oziroma življenjskimi in izraznimi možnostmi človeka, obremenjenega s telesno motnjo. Prek tega motiva, ki ga je uspel obdelati z veliko subtilnostjo (kar mu je priznala tako publika kot strokovna javnost), je na novo tematiziral tudi možnosti lastnega umetniškega izraza – plesa.

Ob tem je v CD tudi v letu 2010 gostoval balet SNG Opera in Balet Ljubljana s svojo produkcijo.

2. 4. 1 PLESNA GOSTOVANJA IZ TUJINE

Landestheater Linz, Avstrija; LORENZACCIO

Po drami Alfreda de Musseta. Koreografija in režija: Jochen Ulrich. Glasba: Aleksander Balanescu. Izvajalci: Balanescu kvartet. Kostumografija in scenografija: Bjanka Ursulov. Dramaturgija: Stefan Ulrich. Plešejo: Martin Dvořák, Martin Vraný, Clara Pascual Martí, Lucia Patoprstá, Fabrice Jucquois, Anna Štěrbová, Wallace Jones, Matej Pajgert, Jonatan Salgado Romero, Ilja van den Bosch, Daniel Morales Pérez, Paula Santos, Alexander Novikov, Martin Achrainger, Aureliusz Rys.

Sodobni balet, avtorska stvaritev koreografa Jochena Ulricha v sodelovanju z avtorjem izvirne glasbe, slovitim Aleksandrom Balanescujem, ki v predstavi tudi nastopa s svojim kvartetom. Predstava, ki jo zaznamujejo slikoviti kostumi, standarden baletni vokabular in slabo domišljena strukturiranost celote, je v Ljubljani naletela na relativno slab sprejem pri publiku, še zlasti pa pri kritiki. Pokazalo se je, da v mednarodnem gledališkem in plesnem programu CD občinstvo ne pristaja na »povprečne« predstave iz nam sorodnih okolij, pač pa – ob številčno relativno skromnih gostovanjih – pričakuje »presežne«, vrhunske stvaritve.

Kritičarka Mojca Kumerdej je po naslovom *Mrtvoudno tiraniziranje teksta* zapisala: »Drama je vsebinsko kompleksna in zahtevna, zaradi česar njena gledališka ali baletna uprizoritev zahteva natančno dramaturško obdelavo. Toda dramaturgija (Štefan Ulrich) je v tej istoimenski baletni uprizoritvi površna, prav tako slabo so osmišljeni liki. (...) Zaradi nepremišljene dramaturgije in režije je tudi spoznavanjem besedila težko slediti dogajanju, edina dramaturgija v resnici obstaja na ravni kostumografije (Bjanka Adžič Ursulov).« (Delo, 20. 1. 2010)

18. januarja 2010, Linhartova dvorana

Gostovanje newyorške skupine SHEN WEI DANCE ARTS je bilo eno odmevnejših na plesno-gledališkem področju v letu 2010. Predstavili so delo *Skica* (Map), ki raziskuje različne gibalne načine, v drugem delu pa *Zgibanje*, ki izhaja iz abstraktne ideje telesnega prepogibanja, vizualno pa se napaja v estetiki kitajske stilizirane meditativnosti. Vrhunec tega dela je bil ekspresivni solo nastop Shena Weia v sklepnem pasusu, v katerem je uporabil avtorsko preoblikovane prvine kabukija in buta. Osebnost pleše zelo redko in navadno izbira le odre, ki se tehnično in vizualno kar najpopolneje zlijejo z njegovimi predstavami. Obisk in odmevi na predstavo so bili ugodni, poudarjali so predvsem izvirnost

gibalnega gradiva, likovnih prvin, daljnovzhodne gledališke izraznosti in nadgradnje v avtorsko prepoznavno poetiko. Srečanje je ponudilo aktualen vpogled v mednarodno plesno dogajanje ter izkušnjo inovativne odrske poetike, ki s prečiščenim gibom in zajemanjem iz različnih vizualnih zaledij podaja sublimni preplet zahodne in kitajske kulture.

Plesna skupina Mamata Šankar, Kalkuta, Indija; ČANDALIKA

Zasnova, koreografija in režija: Mamata Šankar. Nastopajo: Mamata Shankar, Payel Chakraborty, Sudeshna Shankar Ghosh, Amrita Bhattacharya, Shreya Guha, Sreya Mahanta, Debasmita Dutta, Chandrodoy Ghosh, Sudip Roy, Netai Chandra Sett, Rudra Prasad Roy, Jubin Mitra, Krishnojit Munshi, Ratul Shankar Ghosh.

Plesalka, koreografinja in priznana igralka Mamata Šankar že desetletja vodi plesno skupino, ki nosi njeno ime. Tradicijo indijskega sodobnega plesa v lastnih stvaritvah povezuje z ljudskimi plesi različnih indijskih dežel. Predstava temelji na Tagorejevi igri, ki jo je znameniti pisatelj napisal na osnovi budistične legende *Čandalika*. Ta pripoveduje zgodbo o deklici iz kaste nedotakljivih, ki po nizu nenavadnih prigod uresniči spoznanje, da se vsi ljudje rodijo enaki. Predstavo bogati posebna slikovitost, ki svoj domišljjski vir zajema iz bogate tradicije indijske plesne kulture.

Gostovanje predstave je bilo organizirano v sodelovanju z Veleposlaništvom Indije.

Predstavo je občinstvo sprejelo z zadovoljstvom; v časopisu Delo je bila objavljeno navdušeno poročilo Maje Megla.

19. 3. 2010, Kosovelova dvorana

NCA. Malo gledališče, Armenija/VERSILIADANZA, Italija. SEDMI ČUT

Zasnova, režija in glasba: Vagan Badaljan. Koreografija: Angela Torriani Evangelisti v sodelovanju z Arsenom Hačaturjanom. Nastopata: Angela Torriani Evangelisti, Arsen Hačaturjan.

Video oblikovanje: Leonardo Filasto

Sedem slik predstave se navdihuje pri *Knjigi lamentacij* G. Narekacija, vodilnega armenskega pesnika, glasbenika in filozofa iz 10. stoletja. Delo je poskus, kako razrešiti uganko človeškega občutka krivde. Svojeviti glasbeni govor in ritem, simbolične kretnje, video posnetki in ples ustvarjajo prevzemajoče in dramatične položaje, ki sprevačajo in problematizirajo izražanje ter dojemanje čustev in občutij.

Gostovanje predstave je bilo organizirano v sklopu festivala Armenija od blizu in je pomembno kot prva predstavitev gledališča te odmaknjene dežele z veliko kulturno tradicijo pri nas. Poseben in lep dogodek, ki je bil tudi lepo sprejet. Kritičkih zapisov ni bilo.

26. 3. 2010, Linhartova dvorana

Peeping Tom, Bruselj, Belgija: 32 RUE VANDENBRANDEN

Avtorja zasnove in režiserja: Gabriela Carrizo in Franck Chartier. Plesalci in ustvarjalci: Seoljin Kim, Hun-Mok Jung, Marie Gyselbrecht, Jos Baker, Sabine Molenaar, Eurudike De Beul. Dramaturga: Nico Leunen, Hildegard De Vuyst. Kostumografa: Diane Fourdrignier, Hyo Jung Jang. Oblikovalca zvoka: Juan Carlos Tolosa, Glenn Vervliet. Scenografi: Peeping Tom, Nele Dirckx, Yves Leirs. Oblikovalca luči: Filip Timmerman, Yves Leirs. Tehnični direktor: Frederik Liekens.

Produkcija: Peeping Tom. Koproducenti: KVS (Bruselj, Belgija), Cankarjev dom, Künstlerhaus Mousonturm, (Frankfurt, Nemčija), Le Rive Gauche (Saint-Etienne-du-Rouvray, Francija), La Rose des Vents (Villeneuve d'Ascq, Francija), Theaterfestival Boulevard in Theater aan de Parade, Verkadefabriek ('s-Hertogenbosch, Nizozemska), Theaterhaus Gessnerallee (Zürich, Švica), Charleroi/Danses.

Belgijska skupina Peeping Tom je v Cankarjevem domu navdušila že pred leti. Tokrat je prišla v Ljubljano s prenovljeno zasedbo in povsem novo plesno-gledališko uprizoritvijo, v kateri se je osredotočila na raziskavo, kako posamezniki delujejo znotraj omejitev tesno povezane skupnosti. Edinstven spoj spektakularnega plesa in psihološkega preizpraševanja.

Izvrstna predstava odlične plesne skupine, ki jo poleg nenavadne odrske lepote odlikuje izjemna ekspresivnost. Briljantni plesalci ustvarjajo dogodek, ki je osupljiv in hkrati pretresljiv, poetičen in izvirno imaginativen. Navdušila je občinstvo in tudi strokovno javnost.

Kritičarka Mojca Kumerdej: »Šesterica nastopajočih ne uteleša fiksnih odrskih likov, pač pa drsi po intersubjektivni mreži, v njej zaseda različna mesta in se premešča z mesta na mesto. (...) Predstavo

odlikujejo režija ter zelo domiselna koreografija in osupljiva izvedba plesalcev, ki mestoma ustvarjajo vtis, da spodnašajo silo gravitacije, kot na primer v prizoru s kovčkom, 'zamrznjenim v zraku'. V premišljeno strukturirani osemdesetminutni predstavi se tako v hladni ulici Vandenbranden realistični prizori nenehno sprevačajo v mračen, vmesni prostor naplastenih resničnosti in morda tudi sanjskosti, ali rečeno drugače – v svet prave odrske magije.« (Delo, 13. 4. 2010)

9. in 10. aprila 2010, Linhartova dvorana

ALONZO KING LINES BALLET

Jesenski plesni vrhunec iz naslova plesnega gostovanja iz sprotne ponudbe je bilo prvo gostovanje skupine Alonzo King LINES Ballet iz San Franciscia 5. novembra 2010. Na odru Gallusove dvorane smo videli koreografiji Refrakcija in Rasa umetniškega vodje Alonza Kinga. Navdahnila ju je glasba jazzovskega pianista in avtorja Jasona Morana ter Zakirja Hussaina, enega svetovno najbolj znanih umetnikov na tabli. Koreograf Alonzo King deluje v večkulturnem okolju San Franciscia, kjer vse od leta 1982 ustvarja izrazno prebojne predstave v sodelovanju z najzanimivejšimi skladatelji, glasbeniki in vizualnimi umetniki različnih kulturnih tradicij. Ustvarjal je tudi repertoarne koreografije za Kraljevi švedski in Frankfurtski balet, Alvin Ailey American Dance Theatre ter baleta iz Hongkonga in Washingtona, pri nas pa je veljal za popolno neznanko, čeprav je dobitnik vrste najvidnejših ameriških plesnih nagrad in uživa sloves karizmatičnega plesnega pedagoga. Predstavljen koreografije so dobro zaseden avditorij navdušile z izbrušenostjo vseh odrskih elementov, neverjetno gibalno ekspresivnostjo plesalcev in upravičile velika pričakovanja. Prepričljiva sinteza telesne in glasbene inteligence je prepričala tudi kritike, napovedi in odmeve na predstavo pa smo zasledili tudi v medijih, ki navadno ne pokrivajo tega področja.

2. 4. 2 PLESNE KOPRODUKCIJE Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI

Maska Ljubljana, CD; Irena Tomažin in Joséphine Evrard: SPLET OKOLIŠČIN

Avtorici in izvajalki: Irena Tomažin in Joséphine Evrard. Oblikovanje luči in scenografije: Jaka Šimenc. Umetniško svetovanje: Christiane Hommelsheim.

Projekt nadaljuje raziskovanje glasu ter njegove povezave z gibom, plesom in telesom, ki ga je Irena Tomažin uspešno zastavila s predstavo *Kot kaplja dežja v usta molka*. Tokrat je predstavo zasnovala skupaj s francosko performerko in koreografinjo Joséphine Evrard.

Dela Irene Tomažin so odločno zavezana t. i. iskateljskemu, eksperimentalnemu gledališču, ki ima na Slovenskem sicer dolgo tradicijo, v zadnjih letih pa smo se mu malodane odpovedali. Že zato so dragocena. Čeprav in tudi zato ker ne merijo na uspeh ali odobravanje pri občinstvu, temveč se posvečajo predvsem iskanju novih ustvarjalnih poti. Taka je tudi predstava *Splet okoliščin*, čista in na svojjski način lepa etuda o gibu in glasu. Ob takem tipu predstave ni mogoče pričakovati številnega občinstva – in res ga *Splet* ni dosegel, celo manj kot prejšnja predstava Tomažinove. Vendar pa je bila deležna določenega, tudi kritiškega zanimanja.

Kritičarka Mojca Kumerdej: »Skupna avtoricama predstave *Splet okoliščin* je raziskava giba in glasu; tako Irena Tomažin kot v Berlinu živeča Josephine Evrard sta namreč plesalki in koreografinji, obenem pa tudi vokalistki, ki pa glasu ne uporabljata za posredovanje pomena skozi petje. Glasu, ki je vselej več in hkrati manj kot pomen, se lotevata kot nosilca pomena in govorice in obenem kot brezsmiselnega zvoka kot nasprotja tako pomenu kot tišini. (...) Medtem ko sta izvajalki gibalno presenetljivo medlo artikulirani, ne nazadnje je uvodni, 'tihi' gibalni del brez razloga razvlečen, in je tudi sicer njuna odrska koncentracija večinoma omledna, pa se razživita v vokalno zahtevnih in glasovno ter tekstovno natančno izvedenih prizorih, v katerih 'koreografirata' svoja lastna glasova. (...) Tricetrturna predstava *Splet okoliščin* ima kar nekaj zanimivih vokalnih prizorov, vendar pa kot celota učinkuje ohlapno in za sicer zverzirani izvajalki mestoma presenetljivo bazično.« (Delo, 2. 3. 2010)

23., 25., 26. februarja, 2., 3. marca, 18. in 19. novembra 2010, Dvorana Duše Počkaj

E.P.I. Center, CD. ROB SVETA (*Konec igre*)

Avtor in izvajalec: Jaka Lah. Skladatelj: Branko Rožman. Scenografa: Petra Veber in Jaka Lah. Avtorica videa: Barbara Kukovec.

Predstava se začne, ko človek ugotovi, da je njegova pot zgrešena. In zato s krutostjo samoobsodbe zbere moč, da žrtvuje življenje za rojstvo svetlobe.

Jaka Lah, ki je ob vlogah v repertoarnem gledališču nase opozoril z avtorskim performansom v sklopu projekta Via Negativa, je ustvaril dogodek na meji med igralskim performansom, likovno instalacijo in gledališko predstavo. *Rob sveta*, izvajan na kupu briketov, je zaznamovan z ostrim osebnostnim in umetniškim iskanjem. Predstavo je spremljalo video posredovanje priprave scene na različnih lokacijah v CD.

Predstava je bila sprejeta z odobravanjem sicer maloštevilne publike; opažen je bil pozitiven kritički zapis Eve Kraševca v časopisu Delo. Predstava je bila tudi uvrščena na festival monodrame na Ptuj.

14., 15., 16., 21., 22., 23. 4. in 5. 12. 2010, Dvorana Duše Počkaj

Vitkar, CD; Branko Potočan: SKOZI OČI DOTIKA

Avtor predstave: Branko Potočan. Avtorska glasba: Marko Brdnik, Luka Ropret. Oblikovalec svetlobe Tomaž Štruel. Scenografija: Branko Potočan & FOURKLOR. Kostumografija: Gordana Bobojevič. Manipulacija tona: Jure Vlahovič. Dramaturgija: Petra Tanko. Celostna podoba: Bernarda Kristan. Soustvarjalci in plesalci: Jana Menger, Dušan Teropšič, Sebastjan Starič, Mija Pungeršič, Branko Potočan.

Skupina fizičnega gledališča Fourklor, ki jo je Branko Potočan ustanovil leta 1994, je že večkrat uspešno ustvarjala v CD. Tokratna predstava v središče postavlja Mijo Pungeršič, ki se je rodila z okvaro hrbtenice (spina bifida), a je aktivna (študentka Fakultete za arhitekturo), nad plesom navdušena mlada ženska. Branko Potočan je brez odvečnega sentimenta, zato pa z izjemno občutljivostjo in natančno premišljenostjo ustvaril predstavo, ki se s handikepom sooča prek tematizacije motiva dotika:

Dotik je čut, za katerega smo v prevladujočem avdiovizualnem svetu že skorajda otopeli. Vendar je prvi, ki se nam v življenju prebudi, in pogosto zadnji, ki ugasne. Naučimo se ga z maternim jezikom ter je pogojem s kulturnimi in osebnimi modulacijami. Dotik je preplet fizičnega in metaforičnega, nenehno nas spominja na neposrednost okolice ter deluje kot paradigma prehajanja meje med zunanjim in notranjim. Ples je pozaba, ker je telo, ki pozablja svoj jarem, svojo težo. Ples je igra, saj telo osvobaja družbene mimike, vsakršne resnosti. Človeško telo je popolno, če je zmožno samostojno opravljati vsakdanje funkcije. Popolno na videz. A kaj, če je človekovo telo v tej prizmi nepopolno? Kakšen smisel ima telesna popolnost nasproti stigmati, ki jo, nad nepopolnostjo vzvišeni, vede ali nevede pripisujemo invalidnim posameznikom?

Kritičarka Mojca Kumerdej: »Kljub temu predstava ne učinkuje patetično in Maja Pungrešič svojega lika ne izvede samopomilovalno, ampak nasprotno, prehaja od svojih telesnih zmožnosti, ki ji omogočajo gibanje zgornjega in zamejuje gibanje spodnjega dela telesa, do prizora, v katerem nastopi kot hendikepirani tiran, ki maltretira svojo okolico in moške z absurdnimi ukazi naganja, da jo prenašajo in predstavljajo po odru, v osrednjem delu, med uporabo velikega valja, ki asociira na voziček, pa pove zgodbo, kako svoj voziček daje v najem, saj imajo 'vozičkarji' prost vstop na prireditve.« (Delo, 15. 9. 2010)

9., 10. in 18. septembra 2010, Linhartova dvorana

PONOVITVE KOPRODUKCIJSKIH PREDSTAV IZ PREJŠNJIH SEZON

Celinka, CD; Uršula Teržan: TAKT

3 ponovitve uspešne predstave iz prejšnje sezone

Ob ponovitvi smo zasledili novo kritiko. Neja Kos je zapisala: »Koreografinja zanimivo razvija svoj plesni jezik s povezovanjem zanjo značilnega minimalističnega giba in gest ter baletnih tehničnih prvin. Te jo zanimajo predvsem kot material, ki ga vpleta in preoblikuje v kontekstu sodobnega izraza, delno pa tudi kot označevalke likov.« (paradaplesa.si)

Flota, CD; Matjaž Farič: SRH

2 ponovitvi uspešne predstave iz prejšnje sezone

Predstava je gostovala na Festivalu Borštnikovo srečanje v Mariboru, in sicer kot osrednji dogodek otvoritvenega večera. Gostovala je tudi na festivalu Tjedan suvremenog plesa v Zagrebu. Ob tem je v tamkajšnjem časopisju izšel pozitiven kritiški odmev.

Jelena Mihelčič: »Srh izvaja pet izrednih plesalk (...). Predstava je izjemno energična, na trenutke ekstatična. Odlikuje jo specifičen animalen gib, bogat z detajli, ki včasih preidejo v prepoznavnejšo gesto. (...) Farič je uspel najti resnično zanimiv gib, nekaj med zapeljivim, nervoznim, razigranim, ponorelim in, kot govori naslov, vibrantnim telesom v konstantnem premikanju.« (KULISA.eu, 25. 5. 2010)

KOT KAPLJA DEŽJA V USTA MOLKA

2 ponovitvi uspešne predstave iz leta 2008

2. 4. 3 ZAČASNO GOSTOVANJE BALETA SNG OPERA IN BALET LJUBLJANA

Baletni ansambel SNG Opera in balet Ljubljana je v letu 2010 izpeljal 24 različnih predstav v Linhartovi in 14 predstav v Gallusovi dvorani: skupaj 38 predstav, oziroma eno manj, kot je bilo načrtovano.

V prvih dneh leta 2010 in zadnjem tednu smo na odru Gallusove dvorane predstavili 5 ponovitev baletne pravljice **Hrestač – Božična zgodba** v koreografski obdelavi Yourija Vàmosa na glasbo Petra Iljiča Čajkovskega (3 več, kot je bilo načrtovano). Predstave so bile skoraj razprodane (6573 prodanih vstopnic).

Januarja 2010 smo v Gallusovi dvorani predstavili ljubljansko premiero baletne uprizoritve **Bajadera** na glasbo Ludwiga Minkusa, ki je nastala v koprodukciji Opere in baleta SNG Maribor in SNG Opera in balet Ljubljana po koreografski zamisli Rafaela Avnikjana. Sledilo je 6 ponovitev, skladno z napovedanim načrtom. Ogledalo si jih je 7428 gledalcev.

Konec februarja so bile na sporedu ponovitve baletne uprizoritve **Tango za Rahmaninova** s koreografijama *Rapsodija* in *Pet tangov* nizozemskih koreografov Iva van Zwietna in Hansa van Manena iz sezone 2008/09. Skladno z načrtom smo realizirali 4 predstave v Linhartovi dvorani.

Skladno z načrtom smo izvedli tudi dve ponovitvi baletne uspešnice Yourija Vàmosa **Romeo in Julija**, tokrat na odru Gallusove dvorane 9. in 10. aprila. Dosegli smo dober obisk, če upoštevamo dejstvo, da je predstava že v minulih sezonah pritegnila veliko ljubiteljev baleta.

V več sklopih smo uprizorili 15 predstav (napovedanih je bilo 18) baleta za otroke **Picko in Packo** s petjem in govorjenim besedilom: v februarjem in marčevskem terminu v okviru otroškega abonmaja in v programih Glasbene mladine ljubljanske ter v septembrskem terminu za izven.

Konec oktobra in konec novembra 2010 je bil na sporedu nov baletni večer **Pod zvezdami** Twyle Tharp in Dinka Bogdanića, ki vključuje koreografije *Bakerjevih dvanajst*, *Suita za Sinatro*, *Spomin na Louisa Armstronga*. Glasbo so prispevali Willie Smith, Frank Sinatra in Louis Armstrong, kostume pa so zasnovali Santo Loquasto, Oscar de la Renta in Bianca Adžić Ursulov. Pet predstav je obiskalo 2139 gledalcev (načrtovanih je bilo 6 predstav).

2. 4. 4 DRUGE PLESNE PRIREDITVE

Cankarjev dom je gostil tudi dva baletna večera v organizaciji Društva baletnih umetnikov Slovenije, ki ju pripravljamo v Linhartovi dvorani že ves čas obnove operno-baletne hiše. Obe prireditvi je snemala in predvajala RTV Slovenija.

Prvi večer je društvo naslovlilo **Baletni koncert za vsako dušo** in je bil na sporedu 23. maja 2010. Predstavil je niz najboljših odlomkov iz produkcij zadnjih let.

Gala večer novih baletnih koreografij na slovensko glasbo 2010 je 10. oktobra združil različne ustvarjalne energije mladih avtorjev v vsebinsko zelo raznovrstnih koreografskih izrazih. Letošnja prečiščenost zamisli in gibalna dodelanost koreografij sta bili izjemno visoki. Med njimi naj omenimo stvaritvi Dane Petretič in Siniše Bukinca, Nastje Bremec in Michala Rynie, Kristine Aleksove, Jennifer Archibald, Gaja Žmavca.

Redni letni koncert je 27. marca 2010 v Gallusovi dvorani pripravila **Akadska folklorna skupina Franceta Marolta**. Pod umetniškim vodstvom Mirka Ramovša so sledili zamisli, ki jo zgošča naslov *Isto ni enako*. Zakladnica slovenskega ljudskega plesa je sicer bogata, a žal omejena, številne variante plesnih tipov pa so si pogosto tako podobne, da laični gledalec v njih ne spozna oblikovnih in slogovnih posebnosti. Čar vsakoletnih nastopov skupine pa je prav v tem, da na njih že videne in znane postavitve vedno zaživijo nekoliko spremenjeno, saj so plesi drugačni pri tistih, ki so jih odplesali že večkrat, kot pri onih, ki se z njimi srečujejo prvič. Letni koncert je bil tradicionalno dobro obiskan.

2. 5 FILMSKI PROGRAM

Filmski program v letu 2010 smo uresničili v celoti, po napovedih. Kot običajno sta bila osrednja dogodka oba festivala v organizaciji Cankarjevega doma (LIFFe in Festival dokumentarnega filma - FDF), pa tudi Festival gorniškega filma, ki ga pripravljamo v sodelovanju z Društvom za gorsko kulturo, si vsako leto nabira vse zvestejše občinstvo. S še posebej velikim zadovoljstvom ugotavljamo, da LIFFu kljub recesiji in infrastrukturnim težavam (zapiranje kinodvoran v središču mesta) ne pešajo moči, temveč nasprotno, v letu 2010 je festival obiskalo 1500 gledalcev več kot leto poprej. Filmski cikli se tradicionalno delijo na spomladanski in jesenski dogodek, pri čemer je spomladanski cikel vezan na Festival oddaljenih kultur (v 2010 Armenija), medtem ko se skušamo v jesenski izdaji spogledovati s filmsko zgodovino ter predstaviti izrazito pomembne, pa v Sloveniji nikoli korenito predstavljene zvrsti ali gibanja (v 2010 italijanski vestern). Filmska distribucija je tretji nosilni steber filmskega programa in jo posebej obdelujemo v spodnjem razdelku (5. 3).

2. 5. 1 FILMSKI FESTIVALI

Od 24. do 31. marca 2010

12. MEDNARODNI FESTIVAL DOKUMENTARNEGA FILMA (FDF)

Vse več dokumentarnih filmov dandanes zasledimo v programih velikih mednarodnih festivalov, kar je znak, da zanimanje in pozornost, namenjena dokumentarnemu filmu, naraščata. Dokumentarni film kot komentar našega časa in hkrati kritičen komentar igranemu filmu je deležen precejšnjega zanimanja tudi v Sloveniji.

Na FDF 2010 je bilo predstavljenih 20 celovečernih dokumentarcev in 43 kratkih filmov, ki so sestavljali retrospektivo bosenskega dokumentarca. Redni sklopi *Miti, ikone, mediji* so predstavili pet filmov, *Intimni portreti* pet, *Aktualni, družbeno kritični dokumentarci* prav tako pet.

12. FDF je v sodelovanju z Amnesty International Slovenija drugič organiziral tekmovalni sklop, v katerem tekmujejo filmi na temo človekovih pravic. Tričlanska mednarodna žirija je prvo nagrado podelila izraelskemu filmu *Krvno sorodstvo* (Blood Relation) režiserke Noe Ben Hagai. Tekmovalni sklop bomo na festivalu ohranili tudi v prihodnje.

FDF je drugič gostoval na drugi lokaciji, v Kinodvoru, s čimer si je razširil krog občinstva, ki po malem, a vztrajno vsako leto narašča. Leta 2007 je festival naštel zgolj 1000 obiskovalcev, leto dni

pozneje skoraj 2000, leta 2009 malo manj kot 3000, lani pa 3100, kar je lep napredek za zvrst, ki se težko prebije med širše občinstvo.

Festival so obiskali režiserji Janek Romero iz Nemčije (*Superjunaki*), Jaak Kilmi iz Estonije (*Disko in atomska vojna*), Andrei Dascalescu iz Romunije (*Constantin in Elena*), Boris Mitić iz Srbije (*Nasvidenje, kako ste?*), ekipa slovenskega filma *Polka* filma Dušna Moravca, ter bosenska režiserja Adis Bakrač in Pjer Žalica, ki sta predstavila retrospektivo bosenskega dokumentarca.

Med spremljevalnimi dogodki je izstopalo gostovanje dveh izkušenih strokovnjakov in nekdanjih predsednikov združenja Evropska dokumentarna mreža, italijanskega režiserja in producenta Stefana Tealdija, ter finske predavateljice in medijske strokovnjakinje Leene Passanen. Seminar na temo Razvoj in produkcija dokumentarnih filmov v Evropi, ki smo ga pripravili v sodelovanju z Media deskom Slovenija, je potekal v dvorani Lili Novy.

Od 10. do 14. maja 2010

4. MEDNARODNI FESTIVAL GORNIŠKEGA FILMA

Po obdobju, ko smo sklop gornjskih in avanturističnih filmov predvajali v okviru Festivala dokumentarnega filma, smo se zaradi izjemnega zanimanja in velikega razmaha dokumentaristike na tem področju leta 2007 v sodelovanju z Društvom za gorsko kulturo odločili predstaviti izbor vrhunskih gornjskih in avanturističnih filmov v novem okviru. Leta 2010 smo po enoletnem premoru program gornjskih filmov vrnili v Kulturno-umetniški program Cankarjevega doma; na petdnevem festivalu so si obiskovalci lahko ogledali približno štirideset domačih in tujih gornjskih in avanturističnih filmov, filmski program so dopolnjevala predavanja vrhunskih alpinistov, predstavitev novih gornjskih knjig, razstava gornjske literature in fotografije ter okrogle mize.

Predstavljeni filmi so se potegovali za glavno nagrado mesta Domžale, nagrado za najboljši film, najboljši film o gorski kulturi, najboljši film na temo okolja in gorskih športov ter najboljši film po izbiri občinstva. Program festivala je v celoti zasnovalo Društvo za gorsko kulturo iz Domžal oziroma njen predsednik Silvo Karo.

Od 10. do 21. novembra 2010

21. LJUBLJANSKI MEDNARODNI FILMSKI FESTIVAL – 21. LIFFe

Programsko najbolj ambiciozen projekt filmskega programa CD je tudi lani predstavil prerez najsodobnejše svetovne filmske produkcije. Premierno smo v Sloveniji prikazali 117 filmov (od tega 21 kratkih), med njimi kar 65 celovečernih filmov, ki niso imeli zagotovljene distribucije za Slovenijo in jih po vsej verjetnosti ne bo mogoče več videti znotraj naših meja.

Na 21. LIFFu smo nadaljevali z delno predstavitvijo programa v Mariboru, kjer smo zavrtili 24 filmov. Odmev je bil dober, zato bomo to prakso v prihodnje nadaljevali. Največja novost LIFFa 2010 je bila nova lokacija, in sicer dvorana Kina Šiška, v katero se je festival preselil zaradi zaprtja Kina Komuna leta 2008.

Programsko izvedbo festivala je v veliki meri omogočila pridobitev novih finančnih sredstev. Poleg glavnega pokrovitelja Mobitel d.d. je finančno podporo festivalu lani znova namenila darovalka Tobačna Ljubljana, ponovno smo bili deležni izdatne pomoči evropskega programa Media, ki je v primerjavi z letom 2009 (in leti poprej) skoraj podvojila sredstva za LIFFe, kar je ljubljanski festival postavilo na drugo mesto po višini sredstev, ki jih Media med vsemi prijavljenimi (približno 60 festivalov) podeljuje za evropske filmske festivale. Media je LIFFe leta 2009 uvrstila v novo, dolgoročno shemo financiranja, s čimer je festivalu zagotovljena štiriletna podpora. Medijska pokroviteljica je bila znova časopisna hiša Delo.

Program, ki smo ga predstavili, je v celoti izpolnil pričakovanja javnosti in tudi medijev, ki so v namenjanju medijskega prostora festivalu zopet presegli pričakovano. 117 filmov smo strnili v dvanajst programskih sklopov. Novostim iz prejšnjih let (npr. Kino balon, ki se je izkazal za pomemben korak naprej, s katerim obenem vzgajamo mlado občinstvo) smo lani dodali novo

osvežitev, sklop Kino-integral, ki promovira eno najbolj zapostavljenih in redko vidnih izraznih oblik, sodobni eksperimentalni film. Tretjič zapored je bil tekmovalnega značaja tudi izbor kratkometražnih filmov, v katerem je prvo nagrado podelila tričlanska mednarodna žirija. Festival je avtorski retrospektivi posvetil palestinskemu režiserju Elii Suleimanu in filipinskemu avtorju Brilliantu Mendozi, nacionalni fokus novemu nemškemu filmu oziroma t. i. berlinski šoli, tematsko retrospektivo pa »Simfonijam vele mesta« ali filmom, v katerih imajo mesta vidno vlogo.

O festivalu smo našli približno 350 medijskih objav, o njem se je obširno poročalo tudi na spletnih straneh ter v različnih in vse bolj priljubljenih blogih.

Festival je leta 2010 spremljalo 161 domačih in tujih akreditiranih novinarjev. Filmi so bili prikazani na 281 projekcijah, od tega 24 v Mariboru. Obisk festivala je bil znova odličen, in to kljub dejstvu, da smo ostali brez Kina Komuna; letos smo ga nadomestili s Kinom Šiška, ki smo ga tehnično usposobili za kino predstave. Filme na festivalu si je ogledalo skoraj 48.000 gledalcev ali 1500 več kot leto poprej.

Kar zadeva programsko zasnovo festivala, smo prebirali v glavnem dobre kritike. V dnevnem časopisu Delo, ki je bil tudi medijski pokrovitelj 21. LIFFa, so med festivalom vsak dan eno stran v celoti posvetili festivalu, kar je za LIFFe pomemben podatek. Delo d.d. je kot medijski pokrovitelj sodeloval šesto leto zapored.

Ker festival niso samo projekcije filmov, temveč tudi vse, kar ta uradni program spremlja, smo pripravili tudi celo vrsto dogodkov, povezanih s festivalskimi gosti. Leta 2010 smo jih v Ljubljani gostili 46 in z njimi pripravili več kot 50 dogodkov (predstavitve pred projekcijami, pogovori, predavanja, novinarske konference). Prišli so iz Kanade, Nemčije, Srbije, Urugvaja, Slovenije, Južne Koreje, ZDA, Francije, Romunije, Finske, Filipinov, Palestine, Peruja, Belgije in Avstrije.

LIFFe kot večino prejšnjih let ni gostil velikih zvezdnških imen, ki so povezana predvsem z ogromnimi stroški, zato pa je v mesto povabil veliko zelo zanimivih filmskih ustvarjalcev, ki so predvsem v evropskem filmu zelo pomembni. Da bi bila srečanja med obiskovalci in filmskimi ustvarjalci, ki jih je festival gostil, bolj prijazna in pristnejša, smo Drugo preddverje Cankarjevega doma zdaj že tradicionalno preuredili v festivalsko središče, kjer so bili združeni tako vsa logistika kot novinarsko središče ter prostor za srečevanje in druženje. Drugo preddverje je torej združevalo blagajno, novinarsko središče, festivalski logistični center, VIP-sobo, dvorano za predavanja in seminarje, oder za pogovore z gosti, kotiček za sprostitve in druženje in razstavni prostor, kjer smo predstavili izbor filmskih plakatov slovitnega nemškega studia UFA. Odziv občinstva na središče je bil znova pozitiven, obisk ob pogovorih z gosti nadpovprečen, zato bomo v tem smislu nadaljevali tudi v prihodnje. Lani je kot drugo festivalsko središče znova zaživel tudi preddverje v Kinodvoru.

S tem smo izpolnili obljubo izpred treh let, da bomo v prihodnje veliko več pozornosti (tako kadrovske kot finančne) namenjali spremljevalnemu programu in organizaciji programa z gosti, saj postaja ta del festivala vedno pomembnejši za filmske festivale po vsem svetu.

LIFFe ostaja t. i. pregledni festival, ki ponuja v ogled množico filmov, tako ali drugače deležnih pozornosti na svetovnih filmskih platnih, njegovo osrednje programsko načelo pa ostaja predstavljanje novih avtorjev, katerih prvence in druge filme predstavljamo v tekmovalnem sklopu Perspektive. Zmagovalnemu filmu podarja nagrado vodomec, glavni pokrovitelj festivala Mobitel d.d.

LIFFe je podelil štiri nagrade; tradicionalnega vodomca za najboljši mladi filmi iz sklopa Perspektiv je prejel grški film *Podočnik* (Kynodontas) Yorgosa Lanthimosa, nagrado FIPRESCI združenja mednarodnih filmskih kritikov britanski film *Neljubljena* (The Unloved) režiserke Samantha Morton, nagrado za najboljši kratki film ameriška drama *Vožnja s kolesom* (A Bike Ride) režiserja Bernarda Attala, nagrado občinstva pa srbski animirani film *Technotise – Edit in jaz* (Technotise - Edit i ja) Alekse Gajića.

Med drugimi spremljevalnimi dogodki je največ zanimanja požel Medsosedski Media seminar, ki je v Cankarjevem domu potekal 18. novembra in ga je že tretjič kot uspešen dogodek s sredstvi programa MEDIA finančno podprla tudi Evropska komisija. Namen koprodukcijskega srečanja sta bila

predstavitev kakovostnih igranih in dokumentarnih projektov v razvoju ter spodbujanje mednarodnih koprodukcij.

Drugi pomembni dogodek je potekal 17. in 18. 11., in sicer *Proti toku*, mednarodna kritiška konferenca »o kritikih, nasprotnikih, konformistih, pridruženih, upornikih in drugih provokatorjih«, znotraj katere so uveljavljeni mednarodni predavatelji predstavili svoje poglede na kritiški diskurz ter uveljavljeni kanon. Predavali so Dana Linssen (Nizozemska), Chris Fujiwara (Japonska), Neil Young (VB), Cristina Nord (Nemčija), Eugenio Renzi (Francija) in Gabe Klinger (ZDA).

16. 11. je bila v prostorih Cankarjevega doma okrogla miza na temo Art kinematografija v Sloveniji; 17. 11. pa je Jaka Repanšek predaval na temo urejanja in zagotavljanja pravic ustvarjalcev sodobnega filma.

2. 5. 2 FILMSKI CIKLI

Od 8. do 18. aprila 2010

CIKEL ARMENSKEGA FILMA / Armenski film nekoč in danes, doma in v izseljenstvu

V okviru festivala Armenija od blizu smo predstavili malo znano, a zanimivo kinematografijo iz Zakavkazja. Opus kratkih in srednjemetražnih dokumentarcev Artavazda Pelešjana ja žal odpadel, zato pa je toliko več zanimanja požela pregledna retrospektiva večnega odpadnika, pesnika in umetnika Sergeja Paradžanova, ki smo ga predstavili z vsemi najpomembnejšimi deli, filmi *Prvi ljubimec* (1958), *Sence pozabljenih prednikov* (1964), *Sajat nova – Granatna barva* (1968), *Legenda o suramski trdnjavi* (1984) in *Ašik Kerib* (1988). Med sodobnimi deli armenske kinematografije smo predstavili Harutjuna Hačaturjana, mednarodno najbolj priznanega režiserja zadnjega časa (*Meja*, 2009), izbor pa sklenili z deli režiserjev, ki ustvarjajo v tujini. Armenski film danes (vsaj za zahodnjaško občinstvo) »živi« predvsem v izseljenstvu. Predstavili smo nekatere najznamenitejše režiserje, ki niso zgolj armenskega rodu, temveč armensko kulturo in družbo obdelujejo tudi v svojih filmih, v Kanadi in Franciji živeča Atoma Egoyana (Koledar, 1993; Ararat, 2002) in Roberta Guédiguiana (*Potovanje v Armenijo*, 2006). Ta segment armenske zgodovine in kulture so izpostavili tudi v reviji *Pogledi*: »Pregled armenskega filma v Cankarjevem domu nas je opozoril še na eno pomembno značilnost, na to, da ima eno najmočnejših in najraznovrstnejših diaspor, kar jih pozna filmski svet.« Delo je k temu dodalo: »Gre za enkratno priložnost, videti filme, ki jih ni v kinematografih, ni jih na televiziji in tudi kinoteke težko pridejo do njih.«

Cikel si je na devetih predstavah ogledalo 600 gledalcev.

Od 15. do 29. oktobra 2010

ANTOLOGIJA ŠPAGETI VESTERNA

Najzahtevnejši projekt v okviru filmskih ciklusov zadnjih let smo pripravili v oktobru. Pregled najznamenitejših italijanskih vesternov, popularnih »špageti vesternov«, je vseboval štirinajst naslovov, ki smo jih nabirali po številnih svetovnih arhivih; 35mm kopije so prihajale iz ZDA, Italije, Nemčije, Švice in iz arhiva Slovenske kinoteke. Med številnimi žanri in podžanri, ki so se v šestdesetih letih 20. stoletja pojavili v italijanski kinematografiji, vesterni še vedno veljajo za mednarodno najbolj odmevnega in inovativnega. Režiserji Sergio Leone, Giulio Questi, Sergio Corbucci, Tonino Valerii, Damiano Damiani in Sergio Sollima so od sredine šestdesetih premikali meje žanra, ki je v ZDA v tem času že usihal, mu vdahnili svežino in potrebno politično ostrino. Tovrstni filmi pa v tistem času niso nastajali zgolj v Italiji, temveč so jim sledile mnoge druge evropske države, predvsem Nemčija in Španija, veliko koprodukcij se je snemalo celo v tedanji Jugoslaviji.

Retrospektiva je bila deležna izjemno velikega medijskega zanimanja, o njej je v osrednjem dnevniku poročala celo hrvaška radiotelevizija, veliko prostora so ji namenili tudi slovenski (predvsem tiskani) mediji. Mladina je zapisala: »V naslednjih dneh se bo odvrtel dober ducat klasičnih špagetov. In tale festival prihaja v absolutno pravem času, času protikapitalističnega sentimenta. Špageti, nastrojeni

izrazito protikapitalistično (bad guy je običajno kak bankir ali veleposestnik), so razkrinkali sadistično, nemoralno, brutalno, povampirjeno dimenzijo 'konkurence' oz. 'kompeticije', ki poganja kapitalizem, obenem pa so izredno pikantno zaznali preskok v ekstremni, finančni, 'hazarderski' kapitalizem.» Dnevnik je k temu dodal: »Tam, kjer smo mislili, da v puščavskem pejsažu gledamo razcapane izobčence, bančne roparje, pokvarjene šerife in tatinske bankirje, smo pravzaprav gledali rudimente kapitalizma – to je glavna inovacija špageti vesterna.«

Predvajali smo naslednje filme:

- Gremo ubijati, kompanjerosi! (Sergio Corbucci)
- Dnevi jeze (Tonino Valerii)
- Tepepa – naj živi revolucija (Giulio Petroni)
- Čas za pokol (Lucio Fulci)
- Velika tišina (Sergio Corbucci)
- Iz oči v oči (Sergio Sollima)
- Dober, grd, hudoben (Sergio Leone)
- Django: če si živ, streljaj! (Giulio Questi)
- Smrt jezdi na konju (Giulio Petroni)
- Vrnitev moža Trinita (Enzo Barboni)
- Sem Sartana, vaš grobar (Giuliano Carnimeo)
- Ime mi je Nobody (Tonino Valerii)
- Keoma – Djangova vrnitev (Enzo G. Castellari)
- Beži, beži človek (Sergio Sollima)

2. 5. 3 FILMI IZ DISTRIBUCIJE CD

V art distribuciji filmov smo v Cankarjevem domu v letu 2010 predstavili tri nove filme in eno predpremierno prikazovanje (*Mammuth*); v art kinih po vsej Sloveniji smo predvajali še ponovitve devetih filmov iz distribucije Cankarjevega doma.

V zadnjih letih je položaj majhnih art distributerjev, kakršen je Cankarjev dom, težak, saj veliki svetovni agenti največkrat ponujajo filme v paketih, kar za programsko orientacijo in finančne zmožnosti distribucije CD seveda ni sprejemljivo. Velike, nagrajevane filme veliki distributerji iz Slovenije in republik nekdanje Jugoslavije odkupijo že pred premiernim festivalskim predvajanjem, kar manjšim v celoti onemogoča dostop. Posledično obisk – vključno z dejstvom, da Kosovelova dvorana CD ni namenjena izključnemu predvajanju filmov, kar pomeni, da obiskovalci niso vajeni stalne filmske ponudbe, kar je znotraj logike sodobne reproduktivne kinematografije eden od predpogojev za dobro obiskanost – ne more doseči pričakovane ravni. Po drugi strani posamični filmi vendarle dosegajo primerne številke obiskanosti; art distribucija namreč dela in »se obrača« na dolgi rok, praviloma filmi po kinih potujejo več let, in če seštejemo projekcije na LIFFu, v distribuciji CD, v Kinodvoru in art kino mreži, na projekcijah za šole in abonmajih ter na posebnih projekcijah (npr. na Ljubljanskem gradu), številke niso več tako črnoglede, sploh če dodamo prodajo filmov televizijskim postajam, za katere CD občasno (odvisno od pogojev in cene) odkupi pravice. Filmski program CD skratka skrbi za finančno pokritost lastne distribucije, večinoma tudi po zaslugi distribucijskega razpisa Ministrstva za kulturo in uspešnega črpanja neproračunskih sredstev, predvsem prek razpisov programa Media, ki podpira distribucijo evropskih filmov, ter seveda organizacije Europa Cinemas, ki je v letu 2010 filmski program CD podprla z 15.000 evri.

Od 4. do 20. januarja 2010

Razmetane postelje *Unmade Beds*

Režija: Alexis Dos Santos; 2009, VB

Romantična zgodba nemirne mladosti, iskanja identitete in raziskovanja spolnosti, ki se spogleduje s francosko novovalovsko energijo, je postavljena v boemski raj – labirintno zapuščeno skladišče v

Londonu, polno sanjavih idealistov. V času, ko se filmska distribucija vse bolj nagiba k mlajšemu občinstvu in išče primerne »niše«, se je Cankarjev dom odločil za distribucijo filma, ki neposredno nagovarja poznoosnovnošolsko in zgodnjesrednješolsko občinstvo. S tem se je strinjala kritika na Radiu Slovenija: *»Drugi celovečerec argentinskega režiserja Alexisa dos Santosa ima s prvcem, večkrat nagrajenim filmom Lepilo, precej tako vsebinskih kot stilističnih sorodnosti. Režiser v obeh primerih prikaže lirično obarvan pogled na mladostništvo. Dos Santos ni mojster naracije. Ta primanjkljaj je filmu očitalo kar nekaj kritikov. Zgodba pač ni bistvena, glasbena podoba in poetična razmišljanja oseb gledalca vabijo k plavanju v nedorečeni atmosferi. Soroden občutek porajajo tudi Razmetane postelje, film, ki bo najverjetneje najbližje generaciji, ki je v njem tudi predstavljena.«* Glede na to, da je 20. LIFFe v program prvič vključil sklop Kinobalon, specializiran prav za to starostno skupino, se je izbor zdel primeren. Film je v redni distribuciji pot po slovenskih art kinih začel januarja 2010 ter v Cankarjevem domu in v kinih po Sloveniji nabral 1050 gledalcev, skupaj s predstavami na Liffu pa 1724.

Od 3. do 21. februarja 2010

Ubil sem svojo mamo *J'ai tué ma mère*

Režija Xavier Dolan; 2009, Kanada

Šestnajstletni Hubert naravnost prezira svojo mamo Chantale. Fant trmasto molči o svoji zasebnosti. Vprašanje je, kdaj bi Chantale izvedela, da je njen sin gej, če ji ne bi tega pomotoma izčvekala mama njegovega fanta. Medtem ko Huberta nosi skozi malo bolj in malo manj značilne pubertetniške zgode in nezgode, njegovo pričkanje z mamo postaja vedno bolj neznosno. Film je zabavna in trpka avtobiografska pripoved o težavnem odnosu matere in sina, ki jo je spisal, režiral in v njej odigral glavno vlogo dvajsetletni samouk. Kritika v Delu se je glasila: *»Ubil sem svojo mamo je lucidna, zrela, humorna, pa spet tudi zelo bridko dnevniška zgodba, ki vzame v precep težavno razmerje med samohranilko srednjih let in njenim šestnajstletnim sinom Hubertom. Obenem pa gre za film, ki mu ne manjka nekaj svežega slogovnega avtorskega ekshibicionizma, ki ga je Dolanu nekako pedagoško očitalo kar nekaj kritikov, češ, da film kot celota estetsko ni konsistenten. A ta domnevna nekonsistentnost je povsem v skladu s temo, ki jo obdeluje: kateri najstnik pa je v svojem jeznem uporništvu do sveta scela čvrst?«*

Moralni zmagovalec sklopa Štirinajst dni režiserjev v Cannesu in prejemnik nagrade občinstva na 20. Liffu je kinematografsko pot po Sloveniji začel februarja ter v tem času nabral 1922 gledalcev, s projekcijami na Liffu pa 2620.

Od 16. do 30. septembra 2010

Belka *White Material*

Režija: Claire Denis; 2009, Francija

Vizualni čudež, poln prelepih, a tudi brutalnih podob, s katerim se je Claire Denis vrnila v Afriko, da bi nam podala podobo tega kipečega, razdeljenega in čustveno nabitega pokolonialnega sveta, je avtorica posnela v sodelovanju s pisateljico Marie N'Diaye. Zgodba o ženski, belki (igra jo Isabelle Huppert), ki se v času vse hujših nemirov in nevarnosti državljanske vojne v neidentificirani afriški državi trdno oklepa svoje zemlje in plantaže kave, je Claire Denis posnela na »svojem terenu«, saj je v Afriki odraščala in tam tudi posnela lepo število svojih filmov. Dnevnik je film pospremil z besedami: *»To je film, ki teče na način eliptične, vrzelaste naracije s pritajenim suspensom, ter obenem film včasih prav frapantnih podob, ki pokažejo preveč ali premalo in prav s tem 'presežkom' ali 'mankom' okrepijo ulinek realnosti.«* Delo je k temu dodalo: *»Vseeno pa je to scela odprto delo, ki ne podaja nobenih odgovorov in o dogajanju ne spregovori z besedami lažnega, igranega sočutja. Belka je izrazito oseben pogled na dogajanje v tej brezimni afriški deželi, pogled, ki prinaša tako halucinantno lepe kot tudi brutalno grobe podobe.«*

Film je leta 2009 tekmoval na beneškem filmskem festivalu, v distribuciji Cankarjevega doma pa je premiero doživel leto dni pozneje. V prvih mesecih distribucije si ga je ogledalo 750 gledalcev, skupaj s predstavami na Liffu pa 1420.

2. 5. 4 IZREDNE PROJEKCIJE / SODELOVANJE Z DRUGIMI PRODUCENTI

Od 29. do 31. decembra 2010

Mamut *Mammuth*

Režija: Gustave de Kervern, Benoît Delépine; 2010, Francija/Belgija

V prednovoletnem času smo v Kosovelovi dvorani v okviru božično-novoletnega sporeda Cankarjevega doma predpremierno (na treh projekcijah) predvajali film *Mamut*, belgijsko-francosko koprodukcijo, ki na filmska platna prihaja v letu 2011. Film je bil v sekciji Predpremiere predvajan tudi novembra na 21. LIFFu.

2. 6 KULTURNOVZGOJNI IN HUMANISTIČNI PROGRAM

2. 6. 1 KULTURNA VZGOJA

2. 6. 1. 1 FILMSKA VZGOJA

Filmsko vzgojo že več let zapored nosi filmski abonma za mlade, sestavljen iz filmov, ki jih je Cankarjev dom odkupil in jih distribuira, ter filmov, ki so uglaseni s programskim konceptom sezone. Tudi v letu 2010 smo razvijali koncept vzgajanja občinstva za oba filmska festivala: za Liffe in Festival dokumentarnega filma. Abonma, imenovan **Dokumenti časa** (sestavljen iz dokumentarnih filmov, igranih dokumentarcev ali filmov, ki se navezujejo na dokumentarno vsebino oziroma temeljijo na resničnih dogodkih), je slabše obiskan kot **Liffe po Liffu**, a velja vztrajati, saj postaja prepoznaven in je z oktobrskim vpisom pridobil nekaj več občinstva kot minulo sezono.

Tako smo v prvi polovici leta v okviru Dokumentov časa prikazali: Sicko Michaela Moora, Valček z Baširjem Arija Folmana, Katin Andrzeja Wajde, Lakoto Steva McQueena ter Gomorro Mattea Garroneja; v okviru Liffa po Liffu pa Božično zgodbo Arnauda Desplechina, Sto žeblice Ermanne Olmija, Razred Laurenta Canteta, Kar brez skrbi Mika Leigha ter Sneg Aide Begić. V novi sezoni pa so si abonenti lahko ogledali: Mož, ki je premagal Amazonko Johna Maringouina ter Kapitalizem: Ljubzenska zgodba Michaela Moora (v okviru Dokumentov časa) ter Zlomljene objeme Pedra Almodovarja ter Razmetane postelje Alexis Dos Santos.

V sezoni 2010/11 imamo vpisanih 139 abonentov, kar je za 20 manj kot v sezoni 2009/10.

Sicer pa za zainteresirane šolske skupine v okviru filmskega programa redno organiziramo ogled odkupljenih filmov.

Kosovelova dvorana

2. 6. 1. 2 GLEDALIŠKA VZGOJA

KRALJESTVO PRAVLJIC

Kraljestvo pravljic je razvojen projekt, pa vendarle že uveljavljen kot promocijska znamka za zbir kakovostnih prireditev za otroke in odrasle, ki jih vsako leto v decembru ponudimo šolam (za organiziran obisk) ter ob koncih tedna za izven; manj uspešno je bilo v letu 2010 – zaradi gmotnih razmer – sodelovanje s podjetji, ki jim s predstavo omogočimo tudi obdarovanje najmlajših ter obisk dedka Mraza.

Lani smo našli 4463 obiskovalcev, kar je v primerjavi z letom prej za 1351 več. Ker letos CD niti v lastni produkciji niti v koprodukciji ni pripravil nove otroške predstave, smo se odločili za ponovitve Pedenjpeda ter izbor nekaterih produkcij, za katere smo presodili, da sodijo v t. i. decembrski »kontekst«:

- **Janko in Metka**, produkcija KD Anubis
- **Pepelka**, produkcija: Gledališče Koper
- **Martin in Gregor ali od junaka do bedaka**, produkcija: Cankarjev dom
- **Tri Sneguljčice**, produkcija: Cankarjev dom
- **Cirkus Butal**, produkcija KUD Kinetikom
- **Božični koncert**, produkcija Glasbenega centra Edgar Willems
- **Livingstonov poslednji poljub**, produkcija APT Novo mesto

December, Linhartova, Kosovelova, Štihova dvorana

ABONMAJA ZA OTROKE IN MLADINO

Abonmajska ponudba

Tradicionalni abonma za otroke od 4. do 8. leta (**Moj prvi abonma**) je bil v sezoni 2009/10 zasnovan po selektorskem principu in zelo dobro obiskan, s čimer predvsem odraža dobro ponudbo produkcij (iz let 2008, 2009) za to starostno skupino. Vpisali smo kar 316 abonmajev oziroma 226 več kot v sezoni 2008/09. Sezona 2010/11 ima znova manj abonmentov (130); to pripisujemo med drugim tudi dejstvu, da gre za nekoliko zahtevnejši in na prvi pogled manj privlačen program (med drugim smo znova vključili tudi pripovedovalski nastop – z namenom vzgajanja občinstva za festival Pravlјice danes) kot sezono poprej, ko so mlade obiskovalce navduševali Muca Copatarica, Maček Muri, Čebelica Maja ... **Ta hud abonma** pripravljata programski vodji kulturnovzgojnega in gledališkega programa; abonenti sezone 2009/10 so si v februarju lahko ogledali produkcijo med Artbirojem in Cankarjevim domom Sahib – Impresije iz depresije, v marcu prejelnika Boršnikovega grand prixa Macbeth po Shekespearju, v maju pa produkcijo ŠKUC gledališča Prepovedano za mlajše od 16 – predstavo, ki kljub aktualni vsebini in dobremu uprizoritvenemu konceptu ni doživela večjega obiska. Za sezono 2010/11 smo vpisali 16 abonmentov manj kot lani (62), dijaki pa so si jeseni že lahko ogledali: Livingstonov poslednji poljub v produkciji APT-a Novo mesto ter projekt Kata Katalena s Svetlano Makarovič in Fake Orchestra.

V sezoni 2010/11 smo prvič vpisali tudi abonma za »najobčutljivejšo« starostno skupino – za mladino med 10. in 14. letom starosti ter ga tržno naslovili kot **D best abonma**; decembra smo abonmentom ponudili Livingstonov poslednji poljub ter Cirkus Butale (koprodukcija med KUD Kinetikom ter Cankarjevim domom). Vpisali smo kar 108 abonmentov, kar nas potrjuje tudi v razmišljanju, da gre za ciljno skupino, za katero je kakovostne kulturno-umetnostne ponudbe razmeroma malo.

PROJEKTI

Kulturnovzgojna učna ura **Igralec** (scenarij in režija: Barbara Hieng Samobor; kostumografija: Barbara Stupica; igrajo: Nataša Barbara Gračner, Igor Samobor in Matjaž Tribušon) je na sporedu že štirinajsto leto. Zahvaljujoč sijajni igralski ekipi, vzorno profesionalnim tehničnim sodelavcem in seveda tudi natančni režiji uprizoritev vse do danes ni bistveno zanihala v kvaliteti. V letu 2010 je bilo 10 ponovitev za 1970 mladih gledalcev.

Tri Sneguljčice (delovni naslov je bil Kaj je gledališče) je gledališka kulturnovzgojna učna ura, namenjena najmlajšemu občinstvu (od 4. do 8. leta). Zgodnja otroška igra je v mnogočem podobna gledališki vaji in pomeni izhodišče naše nove kulturnovzgojne učne ure. Ta predstava male gledalce opozarja na tisto, kar o gledališču "nevede vedo" in jim obenem razkrila nekaj gledaliških skrivnosti – čarovnij ... Pripravili smo štiri ponovitve za 848 gledalcev.

Dvakrat smo ponovili predstavo **Prepovedano za mlajše od 16**, v katerem gre za preizpraševanje o seksualnostih mladih, izvedeno s pravo mero in z ravno dovoljšnjo kritično ostjo. Producent ŠKUC gledališče jo je zaradi slabega zanimanja žal umaknil s programa.

V januarju smo premierno prikazali nov kulturnovzgojni projekt **Martin Krpan ali od junaka do bedaka**. Po predlogi Levstikove povesti nas predstava umesti na sodobni gledališki oder, kjer se srečata dva diametralno nasprotna si svetova: hrupni udeleženec televizijskih resničnostih šovov, trendovsko pozitivno razmišljujoči in nenehno vzpenjajoči se junak Gregor ter zadržani in skrivnostni odrski delavec, ki se predstavi za Martina Krpana z Vrha pri Sveti trojici. Ne pretirano razgledani in ambiciozni medijski zvezdnik iz radovednosti spodbudi mirnega, zbranega in preudarnega junaka, da v žlahtnem Levstikovem jeziku slikovito obnovi svojo nepozabno zgodbo. Premeteni tihotapec soli, ki

dunajski dvor reši pred nadležnim Brdavsom, je utelešenje moči, zdrave pameti in ponosa. Na njem ni nič hlapčevskega, prav nič ne dvomi in ničesar ga ni strah. Junak našega časa, Gregor, ki je sam center svojega medijskega veselja, pa poskuša njegov pogum in resnico razvrednotiti. Besedilo je po Franu Levstiku priredila parafrazirala Ira Ratej, scena in kostumi so delo Barbare Stupica, režijo je podpisal Matjaž Latin. Pavle Ravnohrib kot Martin Krpan in Boštjan Gombač kot Gregor sta v letu 2010 predstavo odigrala 35-krat – za 6.485 obiskovalcev (povprečna zasedenost dvorane je bila 80-odstotna).

Kot bistroumno in kratkočasno glasbeno-gledališko učno uro so jo s superlativi tudi kritiki.

2. 6. 1. 3 GLASBENA VZGOJA

Glasbena vzgoja v Cankarjevem domu je koncipirana praktično za vse starostne skupine, uresničujemo pa jo tako s kulturnovzgojnimi učnimi urami kot s specialnimi programi v okviru letnega programa Orkestra Slovenske filharmonije ter Simfonikov RTV Slovenija. Program glasbene vzgoje pokrivata tudi Glasbena mladina Slovenije ter Glasbena mladina Ljubljana; sodelovali smo pri že utečenih projektih, ki smo jih že večkrat predstavljali: **Sprehod skozi zgodovino jaza, Etno jazz, Peter in volk** (Policijski orkester za GML) ter **Glasbena torta**; namesto vodenega koncerta Najlepši zbori iz oper je Glasbena mladina Ljubljana na program uvrstila opero **Gledališki direktor**, ki si jo je na treh ponovitvah ogledalo 1970 mladih. Tudi preostali omenjeni projekti so imeli odličen obisk in dober odziv.

V produkciji Anubis, d. o. o. je nastala enournna priredba Humperdinckove pravljice oper **Janko in Metka**, v kateri je ohranjena rdeča nit zgodbe, okrajšani so le zborovski in baletni deli ter glasbeni vložki staršev Janka in Metke. Otroci so s svojimi predlogi, vprašanji in odgovori lahko vseskozi interaktivno sodelovali s pripovedovalcem ter tako s pomočjo klavirja, petja, kostumov in scene spoznali Grimmovo pravljico tudi v glasbeni izvedbi. Opero smo ponovili desetkrat in na predstavah našli 1584 mladih obiskovalcev. Glasbena pravljica **Mala vodna vila** na glasbo Antonina Dvoržaka in po libretu Hansa C. Andersena ter v izvedbi; Urške Arlič, Katje Konvalinka, Nataše Krajnc, Dejana Vrbančiča je s prikupnostjo in sporočilnostjo na petih ponovitvah navdušila 777 otrok. Isti producent je z ekipo (Katja Konvalinka, Nataša Kranjc, Edvard Strah, Martin Sušnika, Margareta Gregorinčič) jeseni pripravil novo priredbo otroške opere (žal je strokovna javnost še ni ocenila, odzivi otrok so spodbudni), in sicer **Basteien in Bastiena** W. A. Mozarta – na sedmih ponovitvah si jo je ogledalo 1791 otrok.

Vzgajanje prihodnjega opernega občinstva pa je tudi osrednji motiv kulturnovzgojne učne ure **Opera ni (z)operna avtorja** Gregorja Strniše, ki predstavi operni način petja ter elemente operne predstave, nato pa na osnovi žepne opere Novi čevlji ustvarjalci pred gledalci ob komentarju sproti sestavijo novo opero, ki vsebuje uvod, ljubezenski zaplet, umor in ne čisto pravi »happy end«. V januarju smo jo prvič prikazali v Cankarjevem domu; na šestih ponovitvah smo našli 632 mladih. Kritik je v časniku Večer predstavo ocenil kot primer dobre prakse kulturno-umetnostne vzgoje.

V januarju smo organizirali **delavnico z Zlatkom Kavčičem**, ki se je izkazal kot izvrsten pedagog. Štiri zaporedne sobote je deset mladih ljudi spoznavalo najrazličnejše možnosti ustvarjanja zvoka: s svojim telesom, glasom in različnimi predmeti, ki jih bodo prinesli od doma.

Kulturnovzgojno učno uro Katalena za vas ... in mesto smo nadomestili s koncertom **Kata Katalena** – z zasedbo Fake Orchestra je nastopila Svetlana Makarovič; dovršen projekt, ki se je – tudi po odzivih občinstva – izkazal za dobro programsko odločitev.

Zaradi težav z usklajevanjem terminov se v letu 2010 za sodelovanje s Terrafolkom (delavnica (P)osvojimo pesem drugega naroda) nismo mogli dogovoriti.

2. 6. 1. 4 PLESNA VZGOJA

V letu 2010 smo v aprilu zadnjič ponovili plesno kulturnovzgojno učno uro **Rodeo** avtorjev Maje Delak in Mauricia Ferlin – dobro zasnovan projekt z izvrstnimi strokovnimi kritikami, za katerega je interes mentorjev sčasoma popolnoma ugasnil.

2. 6. 1. 5 LIKOVNA VZGOJA

V letu 2010 smo pripravili domiselne likovne delavnice za različne starostne skupine ob dveh pomembnejših projektih v Galeriji CD – Armenska tradicija med svetom in svetim (z naslovom Raziščimo Armenijo) ter Slovenski bienale ilustracije. Animatorji so pripravili učne liste ter jih z delavniškim delom usmerjali k percepciji razstavljenega. Ocenjujemo, da je bil obisk izvrsten, saj smo na 13 delavnicah našli 176 »delavničarjev«.

Armensko razstavo je pospremil tudi prilagojen, metodično in didaktično zasnovan katalog za učence od 10. leta dalje. Založili smo 5.000 izvodov.

2. 6. 1. 6 LITERARNA VZGOJA

Najpomembnejši projekt na področju literarne vzgoje je bil v letu 2010 13. pripovedovalski festival **Pravljice danes**, ki ga Cankarjev dom pripravlja v koprodukciji s Slovenskim etnografskim muzejem (SEM). Lani je festival potekal v sodelovanju s Slovenskim etnografskim muzejem, Kinodvorom, Pripovedovalskim Varietejem in Društvom za oživljanje zgodb 2 koluta. Program oblikujemo, vodimo in koordiniramo Barbara Rogelj, vodja kulturnovzgojnih in humanističnih programov / pomočnica direktorja kulturno-umetniškega programa; Anja Štefan, pesnica, pisateljica in pravljičarka; Irena Matko Lukan, urednica revij Ciciban in Cicido in Alenka Veler, urednica mladinskega leposlovja pri založbi Mladinska knjiga.

Osnovni vodili festivala ostajata vsa leta enaki: nastopajoči poslušalcem ponujajo zgodbe, ki jih prosto pripovedujejo, predstavljene pripovedi pa izvirajo iz različnih ljudskih izročil. Tako festival poslušalcem omogoča, da doživijo dobro pripovedovano besedo, ljudskim pripovedim pa išče živo pot v današnji čas.

Celotni dogodek je pred leti nastal iz prepričanja, da se je tudi današnjega človeka mogoče dotakniti z zgodbo, ki je »samo« povedana, če je to storjeno dobro in če je vsebina poslušanja vredna. Vse številnejši poslušalci to prepričanje z vsakim letom potrjujejo. Večina prireditve za odrasle je bila razprodana ali pa vsaj polno zasedena, ravno tako je bilo s prireditvami namenjenim otrokom (ki pa so v večini potekale v SEM-u). Medijska pokritost je iz leta v leto večja, saj o festivalu poročajo skoraj vsi pomembni mediji (RTV SLO, Delo, Dnevnik, Mladina, lokalni radii in druge televizije). V lanskem letu je bilo objavljenih kar nekaj intervjujev z ustvarjalci in gosti pripovedovalskega festivala. Prepričani smo, da festival po eni strani spodbuja veselje za poslušanje ljudskih pripovedi, da gre pri prireditvah za kakovostne kulturno-umetniške prireditve, po drugi strani pa spodbuja branje knjig in knjižnih zbirk z ljudskimi pripovedmi. Posredno festival vpliva tudi na izdajo novih kakovostnih knjig z ljudskimi pripovedmi. Tako bo 14. pripovedovalski festival še bolj povezan s knjigami (v sodelovanju s projektom Ljubljana – prestolnica knjige) in knjižno ilustracijo.

V trinajstih letih obstoja je program festivala izoblikoval naslednje stalne vsebine:

- pripovedovalske predstave za otroke
- pripovedovalske večere za odrasle
- nastop tujega gosta ali gostje
- odprto pripovedovalsko tribuno
- izobraževalni program
- spremljevalni program (Pripovedovalski Variete, Filozofska fakulteta Ljubljana, Kinodvor ...)

Poleg tega da festival poudarja pripovedno izročilo naših prednikov, želi hkrati pripomoči tudi k negovanju sposobnosti pripovedovanja danes, med ljudmi nasploh. Zato vsako leto išče in sooblikuje nove pripovedovalce. Nastopajoči so tako po ustvarjalnih poteh kot po kulturnem ozadju in starosti izrazito pisana družčina, kar daje festivalu širino posebne vrste.

Cankarjev dom se v promocijo branja in vseh dejavnosti s področja razvijanja bralne kulture, ki lahko pripomorejo k dvigu ravni branja na vseh starostnih stopnjah, vključuje pravzaprav z vsemi programi, ki jih pripravljamo v okviru literarnega programa (vključenega v humanistični program). Po naših opazovanjih je med občinstvom vedno več mladih ljudi, ki se na razpravljalni ravni tudi vključujejo v izmenjanje mnenj o prebranem in v pretok informacij o novoizdani literaturi.

Za organiziran obisk smo organizirali tudi ogled dveh ponovitev literarno-glasbene kulturnovzgojne učne ure **Gobec in godec** (z izvajalci Boštjanom Gombačem, Jurijem Longyko in Žigom Golobom).

2. 6. 1. 7 KULTURNI BAZAR

Namen celodnevne dogodka, ki smo ga 20. maja 2010 v sodelovanju med Ministrstvom za kulturo in Ministrstvom za šolstvo že drugič organizirali kot izvršni producenti, je predstavitev kulturnih ustanov za strokovne delavce v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah ter ljudskih univerzah (ponudba za vrtce, osnovne in srednje šole kot tudi izobraževanje za odrasle oz. za otroke in mladino). S tem se krepí zavest o pomenu kulturne vzgoje ter o možnostih, ki jih omenjene ustanove ponujajo posameznim ciljnim skupinam.

Kulturni bazar je bil v svoji drugi izvedbi uspešnejši in odmevnejši, za CD kot izvršnega producenta tudi organizacijsko zahtevnejši, saj se je ob sejmskem dogajanju zvrstilo kar 41 dvoranskih prireditev (3569 obiskov – ter 600 obiskovalcev).

2. 6. 2 USTVARJALNOST MLADIH

TRANSGENERACIJE

Festival sodobnih umetnosti mladih

Izražanje stališč, ki pogumno raziskujejo zapleten svet mladostnikov in družbe, v katerem živijo, ter prikaz idejno-estetskega naboja mladih spodbujamo s festivalom Transgeneracije. Osrednja pozornost festivala, ki nadaljuje tradicijo nekdanjih *Podob trenutkov*, je še zmeraj namenjena gledališču, kar pa ne pomeni, da so druge umetniške zvrsti v podrejenem položaju. Festival je velika spodbuda prenekateremu krožku na srednjih šolah, kjer morajo dramske skupine ali pa likovne in video sekcije tekmovali za denar z bolj populističnimi in na kratki rok bolj mediageničnimi projekti, skupinami navijačic in na hitro potegnjenimi »zvezdami-to-be«. Verjetno je ravno dejstvo, da mentorji na primerih konkurenčnih predstavitev ustvarjalnosti vidijo, kaj vse se da narediti z malo sredstvi, pa z veliko požrtvovalnosti in malce poguma, spodbuda in daljnoročna usmeritev tudi za njihovo delovanje in spodbujanje kreativnosti na šolah. Da o tem, kako pomemben je festival, predvsem zaradi soočenja različnih praks in izkušenj, za samorefleksijo in vzpodbudo nastopajočih, sploh ne govorimo. Sicer pa so Transgeneracije namenjene dijakom, njihovim prijateljem, sovrstnikom, družinam in mentorjem.

Gledališki del festivala Transgeneracije nastaja s izbiro najbolj kvalitetnih prijavljenih gledaliških predstav, ki izrabljajo gledališče kot privilegiran prostor za izražanje lastnih stališč, ter za odkrito in sproščeno raziskovanje zapletenih problemov odrasčajnikov. Selektorja (Matej Bogataj in Dušan Rogelj) sta opazila upad splošne oz. »povprečne« ravni kakovosti letos prijavljene produkcije; marsikje temu botruje menjava generacij v skupinah, ki v njihovem delu in rasti povzroči krajši zastoj. Tudi letošnja bera produkcij odraža silno pestrost razmer, v kakršnih te nastajajo: v precejšnjem delu srednjih šol po Sloveniji gledališke vzgoje »kot da ni«; marsikje je skoraj povsem odvisna od dobre volje in osebnega nagnjenja mentorja/-ice (praviloma prof. slovenščine), le na manjšem delu šol vodstva z naklonjenostjo podpirajo gledališko dejavnost ter ji zagotavljajo primerne materialne, organizacijske in kadrovske pogoje.

Na teh šolah pa je opaziti več ambicij po (pogojno rečeno) profesionalnem pristopu k gledališki vzgoji. Kjer se tako lotevajo zadev, je končni rezultat – predstava – praviloma boljši, nadpovprečen. Taki prijemi so: vključitev zunanjega strokovnjaka kot svetovalca ali sodelavca pri predstavi; skrbnejši izbor dramskega teksta oz. priprava/priredba avtorskega besedila, večja dodelanost elementov predstave in njena končna podoba itd. Selektorja sta pri izbiri predstav za festival upoštevala opisane razlike, kolikor je bilo to le mogoče, saj se zavedata, da zanje dijaki – odrski ustvarjalci niso nič krivi; obenem pa sta z izborom poskušala zajeti nič manjšo pestrost različnih pristopov v pripravi gledališke produkcije, tako v izhodišču – pri izbiri dramskega teksta (izvirnega, priredbe prevoda, kompilacije) ali skupinski ustvarjalni gradnji predstave – kot po režijskih pristopih in postavitvah. Po kvantiteti in kakovosti gledališke dejavnosti sta v letu 2010 izstopali dve ljubljanski gimnaziji – Poljane in Šentvid, ki sta na Transgeneracije prijavili po več produkcij: izmed treh prijavljenih predstav Gimnazije

Šentvid je bila izbrana ena (V tej sobi), Gimnazija Poljane se je prebila v festivalski izbor z dvema uprizoritvama (En komad po Plavtu, Učna ura).

Najboljšo predstavo smo – tako kot nekaj let zapored – nagradili z možnostjo ustvarjanja nove produkcije v Štihovi dvorani; produkcijsko nagrado je leta 2010 prejela Gimnazija Poljane mentorjev in soustvarjalcev Katarine Torkar Papež in Janka Petrovca.

Selektorica za **sodobni ples** (Jedert Jež Furlan) je na lanskih Transgeneracijah kot hvalevredno početje izpostavila vlogo Javnega sklada za kulturne dejavnosti z njegovo tematsko usmerjenostjo k nastajanju plesnih miniatur – z idejo, da bi uplesali političen govor ali medijske perversije ... Sicer pa so se izbrani plesni projekti med seboj razlikovali v marsičem: v izraznosti, zgodbi, trenutni in večni aktualnosti. Hkrati pa sestavljajo zgodbo o tem, kako dijaki dojemajo ples, prostor in čas. Četudi se za kakšno od njih zdi, da ji trenutne časovne koordinate ne zanimajo, kar sami miniaturni seveda nič ne odvzame.

Razstava, ki v okviru tega festivala predstavlja **likovno ustvarjanje mladih**, je namenjena spodbudi, da na področju vizualnosti razširijo že znana obzorja in se preizkusijo v različnih tehnikah: od slikanja, risanja, fotografije, oblikovanja plakatov, objektov pa vse do stripa. Z ustvarjanjem, tudi likovnim, se krepi svoboda, ki jo mladi kasneje lahko uresničujejo na različnih življenjskih področjih. Selektor Gašper Demšar je z izbranimi deli širšemu občinstvu poskusil posredovati del izrazov, ki jih dijaki uporabljajo za obravnavo različnih tem. Od socialno angažiranih do abstraktnih. Seveda imajo poleg ljudi, ki so neposredno povezani z dijaki, veliko vlogo mentorji oziroma učitelji, ki lahko dijake dodatno motivirajo in jim nudijo pomoč pri doseganju njihovih ciljev. Veliko mladih je čustveno navezanih na svoja dela in jih na prireditvi, kot je razstava Transgeneracij, lahko bolj objektivno opazujejo in vrednotijo. To je pomembno, saj s tem dobijo novo izkušnjo, ki jim pomaga, da se še bolj zavedajo sveta okoli sebe in spoznajo lastno odzivanje nanj. Avtorji del, ki na tej razstavi dobijo priznanje, so talentirani posamezniki, ki vsaj na enem področju glede likovnosti izkazujejo presežke v kvalitetnem upodabljanju zgodb, ki jih opisujejo. Priznanja dobijo predvsem zato, da se izpostavi njihove kvalitetne lastnosti in da se tudi dodatno spodbudi samozavest njih in njihovih vrstnikov na področju ustvarjanja.

DRUGE PRODUKCIJE

V program smo vključili dve letni produkciji Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana – obe sta bili revijalne narave in tehnično zahtevni, a dobro pripravljeni.

Z namenom, da bi prikazali izjemen kreativni potencial na II. gimnaziji iz Maribora, smo v program uvrstili njihovo produkcijo Showtime – 5 ponovitev si je ogledalo 2328 vrstnikov.

V sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine smo tudi v letu 2010 izpeljali prireditev Zlata bralna značka; zanj smo prispevali program, in sicer kulturnovzgojno učno uro Martin in Gregor ali od junaka do bedaka.

V program smo uvrstili tudi projekt, v katerem so sodelovali invalidi kot ustvarjalci, z naslovom Rdeči čevljički (producent: Center za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje Vipava), ki je požela splošno odobravanje med prisotnimi obiskovalci. Gre za projekt s pomembnim sporočilom, saj nam pomaga približati in demistificirati številne predsodke o življenju ljudi na invalidskem vozičku.

2. 6. 3 HUMANISTIČNI PROGRAMI

LITERATURA IN FILOZOFIJA

Cikel petih predavanj z naslovom Literatura in filozofija se giblje na mejah in presečiščih obeh naslovnih področij, torej literature in filozofije. S tem je nagovoril širšo strokovno javnost, ki je segala od filozofov do literarnih znanstvenikov ter lingvistov. Prikazal je sodobno filozofsko misel, ki sega od novoplatonske orientacije do lacanovske psihoanalize in poststrukturalizma. S tem je odkril aktualna filozofska razmišljanja o literaturi in literarnih vprašanjih, kar le redko lahko srečamo v

slovenskem prostoru. V decembru smo gostili Erica Santnerja (Univerza v Chicagu, ZDA) ter Alenko Zupančič (ZRC SAZU, Ljubljana). Razveseljujoče je dejstvo, da sta bili predavanji zelo dobro obiskani (v povprečju med 80 in 100 obiskovalci), kar nas utrjuje v prepričanju, da je šlo za dobro programsko odločitev. Prav gotovo imajo takšni cikli predavanj velik odmev in predstavljajo raziskovanje meja posameznih umetnostnih ter znanstvenih polj. S tem prinašajo nove ideje in pomenijo bistveno dopolnitev siceršnje kulturne in intelektualne ponudbe pri nas. Cikel nadaljujemo tudi v letu 2011.

RAZUMETI SLOVENIJO, RAZUMETI SVET

Z okroglimi mizami z Dnevnikovimi novinarji se želimo kritično dotakniti aktualnih družbenih vprašanj ter spodbuditi javnost k sodelovanju oziroma ponuditi možnost za javno razpravo. Z okroglimi mizami se odpirajo relevantna družbeno-aktualna vprašanja, na katera skušajo odgovoriti kompetentni sogovorniki, strokovnjaki z različnih področij, ki uživajo ugled in status v naši družbi. Z organizacijo Dnevnikovih okroglih miz omogočamo vključevanje javnosti na razpravah, v Dnevnikovem Objektivu pa pripravijo obširnejšo reportažo, so pa okrogle mize tudi sicer zelo dobro medijsko pokrivane. Mnogim udeležencem okroglih miz, ki nastajajo v koprodukciji Cankarjevega doma in Časopisne hiše Dnevnik, so v spominu ostale iskribe debate obravnavanih tem ter možnost argumentirane diskusije s strokovnjaki, ki so udeležencem na neposreden in slikovit način predstavljali svoja mnenja in izkustva. Nekateri naslovi: Demos, 20 let pozneje (sodelujoči: dr. Rajko Pirnat, dr. Dušan Plut in Ali Žerdin); Komu služi humanistika? (sodelujoči: dr. Rudi Rizman, dr. Rajko Muršič, dr. Jana Rošker in Tanja Lesničar Pučko); Tisk v času svobode (sodelujoči: Mojca Drčar Murko, Goran Vojnović, Grega Repovž, Ali Žerdin).

UNIVERZALNI JEZIK/ Delavnica Marka Pogačnika

Delavnica Marka Pogačnika v Cankarjevem domu je bila ustanovljena leta 1983 z namenom, da javnosti vsako leto predstavi rezultate avtorjevega raziskovanja večdimenzionalnosti življenjskega in krajinskega prostora.

V letu 2010 je avtor obravnaval dve temi. Prvi večer je nosil naslov »Skrivno življenje Zemlje«. Šlo je za določen pogled na življenje Zemlje in na njen večdimenzionalni prostor. Ta omogoča poseben preplet vidnih in nevidnih razsežnosti bivanja, ki se nazadnje združujejo v čudež življenja, kakršnega lahko v vsakem trenutku vidimo okrog sebe, če le hočemo.

Tak večdimenzionalni pogled na prostor je bil predstavljen na osnovi modela 12-dimenzionalnega modela prostora, kot ga je razvil in matematično dokazal nemški fizik Burkhard Heim. Pri Delavnici je šlo za to, kako se tak model prostora lahko prevede v neposredno človeško izkušnjo.

Druga tema Delavnice 2010 se je glasila »Univerzalni jezik – jezik intuicije«. Pri tej temi je šlo za to, kako bi bilo mogoče razviti nek jezik, ki bi ga razumela tako narava kot tudi človek. Osnove takšnega univerzalnega jezika že obstajajo v izročilu mnogih davnih kultur. Vprašanje je, kako tak univerzalni jezik ponovno oblikujemo danes v pogojih razumskega sveta. Umetnost igra pri tem odločilno vlogo.

ČLOVEK IN KOZMOS, ISKANJE SMISLA

Osrednja tema petih predavanj dr. Marka Uršiča je bila *filozofska kozmologija*: analitično, sintezno, fenomenološko in hermenevtično premišljevanje o sodobnih znanstvenih teorijah o vesolju. Kakšna je vloga človeka v brezmejnih prostranstvih prostora in časa, kakšen je njegov pomen v univerzumu ali celo »multiverzumu«? Ali nam sodobna znanost lahko pomaga pri iskanju že malone pozabljenega *smisla* bivanja ali pa nam ga še bolj spodmika? Predavatelj je namreč prepričan, da filozofija v sodelovanju z znanostjo zmore več, kot bi zmogla sama, in domneva, da enako velja za znanost. Predavanja – 1) Gledam zvezde, torej vesolje omogoča moj pogled, 2) V katerem vesolju je moj najbližji dvojnik? 3) Ali se vesoljna »Knjiga narave« res piše sama? 4) Lepota simetrije in sublimnost zvezdnega neba, 5) Enigma časa, zavest in duh – so potekala v Štihovalni dvorani CD, vsako je trajalo ~ 80 minut, po vsakem se je razvila tudi diskusija, bila so sorazmerno dobro obiskana.

REFLEKSIJE SODOBNIH SCENSKIH UMETNOSTI

V letu 2010 so Refleksije sodobnih scenskih umetnosti potekale pod naslovom: **Umetniška in družbena razporeditev teles: sodobne scenske umetnosti in nemoč političnega.**

V Refleksijah sodobnih scenskih umetnosti – Seminarju sodobnih scenskih umetnosti smo predstavili aktualna razmišljanja in umetniške postopke v sodobnih scenskih umetnostih, ki so povezalo umetniško prakso uprizarjanja s širšimi družbeni vidiki vsakdanjega življenja. Osredotočeni smo bili na povezave med postopki v sodobnih scenskih umetnostih in družbenimi načini uprizarjanja. Izhodišče našega razmišljanja je bilo spoznanje, da v drugi polovici 20. stoletja potrošnja teles v sodobni scenski umetnosti postane polje upora in procesov subjektivizacije, a se zdi, da ta postaja brez moči. V središče smo tako postavili tiste postopke v umetnosti, v katerih smo prepoznali povezovanje z vprašanjem razporeditve teles v sodobni družbi. Prav takšni so bili ključni za razumevanje povezav med postopki umetnosti in postopki vsakdanjega življenja, obenem pa smo skozi njihovo analizo vzpostavili most med umetniško prakso in kritično teorijo.

Javna predavanja (bilo jih je deset) smo kot tudi v preteklih letih zasnovali kot odprte termine s prostim vstopom, s čimer smo omogočili, da so mladi spoznavali sodobne umetnosti in jih preučevali iz zelo raznolikih zornih kotov. Na javnih terminih smo zabeležili povprečno 40 obiskovalcev na predavanje, medtem ko so interna srečanja potekala v majhnem številu udeležencev.

V letu 2010 smo gostili: hrvaškega režiserja Oliverja Frljića, Geso Ziemer (Nemčija), teoretičarko in raziskovalko, ki poučuje filozofijo, sodobno zgodovino in etnologijo v Zürichu in Hamburgu, Bojano Kunst, doktorico filozofije, ki trenutno dela kot gostujoča profesorica na Univerzi v Hamburgu, Igorja Štromajerja, medmrežnega umetnika, intimnega mobilnega komunikatorja in virtualnega performerja, Tonija Cotsa, koreografa, igralca in vodjo centra scenskih umetnosti kot tudi ustanovitelja podiplomskega umetniškega študijskega programa L'Animal a l'esquena, v Gironi, Marino Garcés, profesorico sodobne filozofije, ki poučuje na različnih španskih univerzah, Stefana Kaegija gledališkega režiserja, ki se ukvarja s teatralnostjo v vsakdanjem življenju, Ivano Ivković, dramaturginjo, Petra Stamerja, svobodnega režiserja, avtorja, kuratorja in performerja, Stefana Jonssona, izrednega profesorja za narodnostne študije na Univerzi v Linköpingu na Švedskem., Rastka Močnika, rednega profesorja na Filozofski fakulteti v Ljubljani, Vlada Škafarja (Slovenija), publicista in filmskega kritika.

Dvorana M3,4, oktober 2009–maj 2010

ZA KULTURO NENASILJA

V sodelovanju z SOS telefonom za ženske in otroke – žrtve nasilja in Inštitutom IRRI smo v letu 2010 pripravili nov cikel predavanj, ki ga je otvorila svetovno priznana borka za človekove pravice Monica Hauser (Medica Mondiale) ter pripravila izjemno zanimivo strokovno predavanje Spolno nasilje nad ženskami v vojni in miru. Poželo je velik odziv strokovne javnosti in medijev.

V prvi polovici leta se je zvrstilo še šest razmeroma dobro obiskanih predavanj, ki so s številnimi slovenskimi strokovnjaki osvetljevala najrazličnejše družbene skupine, ki so izpostavljene nasilju (starejši, šolarji, ženske z izkušnjo nasilja, zaposleni).

Odmevi na tri cikle predavanj, ki smo jih organizirali v letih 2003, 2005 in 2010, so pokazali na potrebo po učenju veččin prepoznavanja in soočanja ter obravnave različnih vrst nasilja. S ciklom Za kulturo nenasilja 2010/11 smo želeli širši zainteresirani javnosti ponuditi prav to: *delavnice*, na katerih izvajalci pripravijo interaktivno predstavitev neke teme. Na delavnico se je bilo potrebno prijaviti po e-pošti, maksimalno število udeležencev na delavnici je bilo 30 oseb. Trajale so tri šolske ure, metode dela so bile zelo različne: skupinsko delo, analiza internetnih vsebin, študija primerov, ogled filmov, diskusija z udeleženci ipd.

V letu 2010 smo izvedli naslednje delavnice:

- 6. 10. 2010: Načrt pomoči žrtvam trpinčenja in nadlegovanja na delovnem mestu in
- možne oblike ukrepanja; izvajalki: mag. Sonja Robnik in Doroteja Lešnik Mugnaioni, Inštitut IRRI.
- 11. 11. 2010: Mladi ljudje: internet, nasilje, zlorabe. Prepoznavna in preventiva; izvajalec: Anton Toni Klančnik, Kriminalistična uprava Ljubljana .
- 12. 2010: Aktualnost človekovih pravic; izvajalka: Simona Kemperle, Amnesty International.

Cikel delavnic koordinira Doroteja Lešnik Mugnaioni z Društva SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja ter Inštituta IRRI.

SODOBNE OBLIKE RELIGIOZNOSTI IN POTI DO DRUŽBENEGA NAPREDKA

Društvo za primerjalno religiologijo je v letu 2010 organiziralo pet predavanj z referenčnimi predavatelji:

- 13. 1. 2010 Anton Mlinar: Bioetika, življenje, družba: odprta vprašanja
- 17. 2. 2010 Nadja Furlan: Enakopravnost žensk in katoliška Cerkev: nova paradigma za družbeni razvoj
- 17. 3. 2010 Aleš Črnič: Zaščita verskih čustev in/ali svoboda govora
- 21. 4. 2010 Lenart Škof: Divinizacija in demokracija: poti do solidarnosti
- 19. 5. 2010 Sašo Dolenc: Znanost, Bog in ateizem

Predavanja so osvetlila vprašanje razmerja med družbenim napredkom in religijskimi pojavi ter različnimi religijskimi tradicijami. Najprej smo se dotaknili sodobne bioetike ter njenega pogleda na sodobni svet. Bioetika, ki je osredotočena na fenome življenja, je blizu religijskim tradicijam in razmerju je bilo posvečeno to predavanje. V drugem predavanju smo obravnavali odnos med spoloma, še posebej v okviru katoliške Cerkve ter pokazali na potrebo po spremembi paradigme v njej, kar bi pripomoglo tudi k družbenemu napredku. Tretje predavanje je ob sklicevanju na številne bolj ali manj razvpite primere (Mohamedove karikature v Jyllands Posten, Ayaan Hirsi Ali, Theo van Gogh, Strelnikoff 1998, Eclipse 2007, ipd.) strnjeno analiziralo težko iskanje ravnovesja med zaščito religijskih simbolov na eni strani in svobodo mišljenja/govora na drugi. Četrto predavanje je poskušalo podati predloge in nakazati nekaj odgovorov in vprašanje, kako v dobi kriz povezati človeštvo z idejo »divinizirane« demokracije in kozmopolitske družbe. Na zadnjem predavanju pa nas je zanimal odnos med znanostjo in religijo skozi zgodovino.

Povprečen obisk na predavanje: 65 obiskovalcev.

MUZEOFORUM

Realizirali smo samo eno omizje (namesto načrtovanih dveh). O izzivih sporočilnosti predmetov dediščine v muzejih so razmišljale dr. Anette Rein (Univerza Johannes Gutenberg, Mainz), mag. Janja Žagar (Slovenski etnografski muzej, Ljubljana) in mag. Tanja Roženbergar Šega, Muzej novejšje zgodovine Celje, pogovor pa je usmerjala Elizabeta Petruša Štrukelj. Omizje je poudarilo pomen dobrega komuniciranja (premične kulturne) dediščine z različnimi ciljnim skupinami in sredinami, predstavilo nekatere modele interpretacije muzejskih predmetov in razstav in ter orisalo kategorijo »vključenega« muzeja. Na dogodku je bilo navzočih 33 ljudi.

DRUGA PREDAVANJA IN OKROGLE MIZE

V okviru Humanističnega programa smo se – tako kot v minulih letih – s predavanji, z okroglimi mizami in javnimi tribunami odzivali na kulturno in družbeno dogajanje, z nekaterimi pa samo dopolnjevali siceršnje umetniške dogodke, v letu 2010 se je dogodkov, za katere smo kolegijsko presodili, da sodijo v program javne službe, zvrstilo kar 42 (največ predavanj ob Liffu ter festivalih dokumentarnega in gorniškega filma ter okroglih miz ob gledaliških gostovanjih iz tujine); izpostavili bi tiste, ki so poželi večje zanimanje pri strokovni in laični javnosti ter odmeve v medijih (v glavnem poročila brez kritičnega vrednotenja):

štiri tematska umetnostnozgodovinska predavanja dr. Jureta Mikuža;

predavanje Realnost fikcije ob svetovnem dnevu filozofije; sodelujoči: Dean Komel, Valentina Sorčan Hriban, Jani Kovačič;

okrogla miza Bioetika; vodila sta jo dr. Igor Pribac ter dr. Luka Omladič;

predavanje Maji in leto 2012 dr. Ivana Šprajca.

2. 6. 4 LITERARNI PROGRAMI

FESTIVAL ZGODBE – FABULA 2010

Mednarodni literarni festival

Festival Fabula, ki poteka od leta 2004, sledi viziji prvovrstnega mestnega mednarodnega literarnega festivala. Po šestih uspešnih edicijah je bil leta 2010 izbran kot osrednja literarna manifestacija Ljubljane – svetovne prestolnice knjige. Z vrhunsko zasedbo mednarodno uveljavljenih avtorjev (vključno z Nobelovo nagrajenko Herto Mueller), nadpovprečnim obiskom vseh dogodkov (okoli 10.000 obiskovalcev), izjemnim medijskim odzivom (približno 500 člankov v tiskanih medijih) je festival presegel vsa pričakovanja organizatorjev, sponzorjev in partnerjev.

Osrednji literarni program Fabule 2010 se je, tako kot že vrsto let doslej, odvil v prostorih Cankarjevega doma, ki ob Študentski založbi nastopa v vlogi koproducenta festivala. V Klubu CD so (vsakič pred polno dvorano) nastopili svetovno uveljavljeni pisatelji: Jonathan Franzen (ZDA), Richard Flanagan (Avstralija), Michal Viewegh (Češka), Daniel Kehlmann (Nemčija) in David Grossman (Izrael). Poleg tega smo skupaj s Študentsko založbo realizirali tudi Mednarodni simpozij o Ivanu Cankarju, seminar za srednješolce in bibliotekarje ter zaključno prireditev festivala s podelitvijo nagrade Dnevnikova fabula.

Vsestranski uspeh literarnih večerov in ostalih dogodkov v Cankarjevem domu pripisujemo tudi zglednemu sodelovanju med organizatorjem in koproducentom. Cankarjev dom je za omenjene dogodke nudil brezplačno uporabo dvoran z vso tehnično in kadrovsko podporo ter aktivno sodeloval pri snovanju dogodkov in pri promocijskih aktivnostih.

V kulturni ponudbi Ljubljane lahko festival Fabula tudi v prihodnje odigra vlogo osrednjega mestnega literarnega festivala. Kot se je izkazalo pri preteklih edicijah, prav posebej pa pri izvedbi Fabule v kontekstu Svetovne prestolnice knjige, pomeni sodelovanje med organizatorjem, Študentsko založbo, in koproducentom, Cankarjevim domom, zmagovalno kombinacijo, ki jo vsekakor velja ohranjati in nadgrajevati tudi v bodoče.

Klub Cankarjevega doma, april in maj 2009

LITERARNE IDENTITETE EVROPE

V letu 2009 in 2010 smo v ciklu Literarne identitete Evrope gostili osem evropskih prozaistov: Draga Jančarja (Slovenija), Gonçala M. Tavaresa (Portugalska), Vladimirja Vertliba (Avstrija), Diega Maranija (Italija), Guya Helmingerja (Luksemburg), Claire Keegan (Irska), Magdaleno Tulli (Poljska), Arnolda Stadlerja (Nemčija), Fefkiosa Zafiriuja (Ciper), Teodoro Dimovo (Bolgarija), Nikosa Panajotopulosa (Grčija) in Adama Bodorja (Madžarska). Na literarnih večerih smo lahko slišali odlomke iz romanov v originalnem jeziku in interpretaciji avtorjev, v pogovoru s priznanimi slovenskimi prevajalci in literarnimi znanstveniki, pa so se odpirala vprašanja različnih avtorskih poetik, literarnih tradicij in trgov, povezav literature z družbeno problematiko itd. Večina avtorjev se je slovenski publiki predstavila prvič, in požela izreden odmev pri publiki, ki se je tudi aktivno vključevala v debate in v medijih. Cikel je pomenil izreden vpogled v romaneskno ustvarjalnost sodobne Evrope, prikazal je presečišča in stičišča različnih jezikov ter poetik in odprl možnosti za razmišljanje o evropski literaturi oz. njenih skupnih potezah. Tovrstni literarni cikli so pomembni tudi zaradi svoje kontinuitete, saj se je pokazalo, da so si sčasoma ustvarili zvesto publiko, ki je zaupala našemu izboru. Zaradi tega so bili večeri nadpovprečno obiskani, zbudili pa so tudi širok medijski odmev.

BERI GLOBALNO! BERI AKTUALNO!

V navezavi z istoimenskimi zbirkami, ki izhajata pri Založbi Tuma, smo predstavili dva avtorja ter zasnovali zanimivi omizji, na katerih smo izpostavili teme, ki ju izbrani deli gostujočih literatov obravnavata:

sirska pisateljica Salwa al Neimi je spregovorila o svojem romanu Medeni dokaz, ki velja za enega najbolj kontroverznih del sodobnega sveta;

hrvaški literat Boris Perić pa je govoril o fenomenu vampirizma – ob svojem romanu Vampir.

Oba večera sta imela velik in pozitiven odmev v medijih; obisk je bil pribl. 80 obiskovalcev na večer.

KNJIGA IN DIGITALIZACIJA

Cikel večerov Kresnik pred kresom je časopisna družba Delo preselila v poslovno hišo Slovenijales; Cankarjev dom je pogovore nadomestil s francosko-slovenskimi srečanji z naslovom **KNJIGA IN DIGITALIZACIJA** (s podnaslovom Ali je knjiga v krizi?). Srečanja sta organizirala Francoski inštitut Charles Nodier in Cankarjev dom v sodelovanju s CulturesFrance, društvom za promocijo francoske kulture v tujini. Posvečena so bila usodi knjige v dobi digitalizacije; skozi vseh osem srečanj so se sodelujoči posvetili tako vsebini knjige kot njenim nosilcem. Skušali so odgovoriti tudi na vprašanja, ali je mogoče, da vsebino bolje razumemo zato, ker je na drugačnem nosilcu ipd. Na srečanjih francoskih in slovenskih strokovnjakov s področja knjige, ki so potekala od 20. septembra do 15. novembra, so sodelovali Jean-Philippe Toussaint, Miha Mazzini, Pierre Assouline, Andrej Blatnik, Paul Mathias, Peter Klepec Kršić, Roger Chartier, Drago Roter, Claire David, Rok Zavrtanik, Bruno Racine, Mateja Komel Snoj, Brina Svit, Tomaž Šalamun in Boris Pahor.

SAGA O HALLGERD

Kot nadomestni projekt za Kresnik pred kresom štejemo tudi literarno-glasbeni večer **SAGA O HALLGERD** avtorjev Milka Lazarja in Svetlane Makarovič, katerega premiera je bila v Klubu CD. Gre za presežen nastop uveljavljenih ustvarjalcev – forma nam je služila kot izhodišče pri snovanju novih literarno-glasbenih večerov za leto 2011. Premiera je doživela lep sprejem pri občinstvu ter pohvalne kritike v osrednjih dnevnikih.

FESTIVAL DRAMSKE PISAVE

Festival Preglej na glas! se je odvil marca 2010 v koprodukciji KD Integrali, Tedna slovenske drame, Gledališča Glej in Cankarjevega doma. Prvi, najbolj obširni sklop, so bile bralne uprizoritve slovenskih izvirnih dramskih besedil, od katerih večino predstavljajo besedila, nominirana za Grumovo nagrado; uprizoritve so v Dvorani Duše Počkaj pripravili mladi slovenski in hrvaški režiserji: Jaša Koceli (SLO), Ivan Talijančič (HR/ZDA), Rona Žulj (HR), Miran Kurspahić (HR) Ajda Valcl (SLO) in Marko Bulc (SLO).

Drugi sklop festivala je predstavljal izmenjavo s sosednjo Hrvaško. Mednarodna sodelovanja pripomorejo k oplajanju domače kulture, promovirajo slovensko dramatiko (in gledališče) v tujini in širijo spekter teoretičnega diskurza. Tretji del festivala so obeležili nastopi dramskih avtorjev. Uvodni performans je pripravila skupina PreGlej na temo družinskega zakonika, performans Ivane Sajko Rose is a Rose is a Rose pa je razpiral vprašanje sodobnega avtorja kot performerja in ga teoretično reflektiral na istoimenski okrogli mizi.

Festivalsko dogajanje je tradicionalno spremljal bilten Dramočlen, katerega so pod uredništvom Ane Perne pisali slušatelji Glejeve šole ustvarjalne kritike (mentor: Rok Vevar) in študentje dramaturgije (nadaljevanje uspešnega sodelovanja z AGRFT). Založnik biltena je Cankarjev dom.

Cankarjev dom je organiziral tudi okroglo mizo Izmenjava slovenske in hrvaške dramatike. Okrogla miza je želela spodbuditi gledališko sodelovanja med obema državama. Potreba po mednarodnih sodelovanjih se kaže tako na področju promocije, širjenja in medsebojnega oplajanja gledaliških prostorov kot tudi v večanju spektra teoretičnega diskurza. Gostili smo vidne predstavnike slovenskih in hrvaških institucij, ki se ukvarjajo z dramskimi besedili in z njimi preresetali možnosti sodelovanja in konkretnih izmenjav z možnostmi uprizoritve dramskih besedil.

Umetniški vodja festivala je Simona Semenič.

BREŽČASNO POPOTOVANJE PO SLIKOVITEM SPOMINU LJUBEZNI

Literarni performans

Nina Kokelj je večkrat nagrajevana pisateljica, Poletje s klovnom je njen tretji roman – ljubezenski roman, ki opisuje eno poletje dolgo, čez vse življenje razmreženo ljubezensko zgodbo dveh umetnikov: slikarke Bese in klovna Shamrana. Roman je avtorici služil kot izhodišče za lirični performans. Zrežirala ga je Saša Rakef, nastopila je pisateljica sama. Z dogodkom smo proslavili slovenski kulturni praznik.

LITERARNI VEČERI DRUŠTVA SLOVENSКИH PISATELJEV

Na že tradicionalnih branjih v Cankarjevem domu so se slovenski literarni ustvarjalci, člani Društva slovenskih pisateljev predstavili trikrat. Z živo in živahno pisateljsko besedo ter zanimivimi popotnicami voditeljev večerov so obeležili Prešernov dan, v marcu pa so dali možnost in priložnost, da se predstavijo njihovi novi člani.

LITERARNA VEČERA DRUŠTVA SLOVENSКИH KNJIŽEVNIH PREVAJALCEV

Priredili smo tradicionalni decembrski večer branja najnovejše prevodne literature ter skupaj s Tiho Mahkota pripravili predstavitev Antologije slovenske književnosti v irščini. Oba večera sta bila dobro obiskana (povprečno 68 obiskovalcev na večer).

PRED IN OB IZIDU

Tudi letos smo predstavili novosti nekaterih založb, ki jih sofinancira Ministrstvo za kulturo; dogodki so bili dopoldne in so bili koncipirani kot predstavitve za novinarje in širšo strokovno javnost.

2. 6. 5 ARMENIJA OD BLIZU

Prispevek Humanističnega programa v skupni projekt Kulturno-umetniškega programa Cankarjevega doma je dragocen, saj je po eni strani dopolnil ostale programe, po drugi pa s temami in izborom referenčnih predavateljev predstavil ustvarjalnost in življenje v Armeniji z različnih zornih kotov. Dogodki so bili izjemno dobro obiskani. Naj jih naštejemo:

- 18. februarja: Zemfira Tarayan, Zgodovinski muzej države Armenija: Armenska tradicija med svetom in svetim / predavanje ob istoimenski razstavi
- 24. marca: Zaven Sargsyan, Muzej Sergeja Paradjanova: Življenje in delo Sergeja Paradjanova
- 29. marca: Haik Demoyan, Muzej in inštitut armenskega genocida: Najtemnejše poglavje armenske zgodovine – genocid
- 7. aprila: dr. Alen Širca, FF v Ljubljani: Armenska cerkev
- 4. maja: Hamlet Petrosyan: Hačkarji / predavanje ob razstavi Armenska tradicija med svetom in svetim
- 7. maja: Samvel Karapetyan: Zgodovina armenske arhitekture / predavanje ob razstavi Armenska tradicija med svetom in svetim
- 19. maja: David Muradyan: Sodobna armenska književnost / ob izidu sodobnega armenskega proznega besedila, v sodelovanju z Založbo Tuma
- septembra: literarni večer z Norajr Adaljanom ob izidu knjige Krivda in ljubezen (založil Cankarjev dom ob sodelovanju z Založbo Tuma)

2. 7 RAZSTAVNI PROGRAM

V letu 2010 je razstavni program v prvi polovici leta v veliki meri zaznamoval festival armenske umetnosti in kulture, v okviru katerega smo pripravili štiri razstave, kar je največ doslej pri programskem oblikovanju tovrstnih predstavitev. Poleg osrednje razstave v Galeriji CD z naslovom *Armenija – med svetom in svetim* smo pripravili še dokumentarno razstavo kolažev slovitega režiserja Sergeja Paradjanova, razstavo znanega armenskega fotožurnalista Rubena Mangasarjana in izbor slikarskih del iz slovenskih zbirk armenskega slikarja Ašota Bajandurja. Drugo polovico leta pa je nedvomno zaznamoval 9. slovenski bienale ilustracije s svojim glavnim tekmovalnim delom, potem s predstavitvijo izbora ilustracij Melite Vovk, nagrajenke za življenjsko delo, hommageom dojenom slovenske ilustracije, posvečene akademskemu slikarju Vladimirju Lakoviču, ter s spremljevalnim programom v Mali galeriji, ki je prvič predstavil izsek iz obsežnega ilustratorskega opusa Lidije Osterc. Če pri tem poudarimo še navezovanje razstavnega programa na druge večje programske

projekte CD, kot sta jazz festival in ljubljanski filmski festival, lahko ugotavljamo, da se razstavni program v veliki meri povezuje z najpomembnejšimi programskimi tokovi CD.

Sicer pa glavno vodilo programa ostaja umetniška izjemnost, težišče pozornosti je pogosto usmerjeno tudi na kulturološki pomen izbranih projektov. Pri snovanju letnega programa poskušamo enakovredno uvrščati razstave slovenske in tuje umetniške produkcije, samostojne in skupinske, pregledne in tematske razstave, medtem ko pri izbiri posameznih – še posebej fotografskih – projektov sledimo najrazličnejšim avtorskim poetikam in tehnični raznovrstnosti. Zlasti pri fotografskem programu pazimo na to, da poleg uveljavljenih imen redno vključujemo mlade ustvarjalce z novimi pristopi in prijemi, ki pa že nakazujejo svoj umetniški potencial. Isto velja za sodelovanje z mladimi kustosi, ki prav tako uvajajo sveže ideje in nemalokrat orjejo ledino na doslej v stroki neobravnavanih področjih (npr. Jan Babnik: fotografija in film).

Poleg že dveh omenjenih programskih stalnic razstavnega programa smo v poletnem času, ob začetku predsedovanja Kraljevine Belgije Evropski uniji, postavili nenavadno in nadvse zanimivo razstavo *Skupni znaki po belgijsko*, jeseni pa v sklop razstav znanih slovenskih likovnih umetnikov umestili skupinsko razstavo s simboličnim naslovom *Pod bikovo glavo*, ki je predstavila deset imen najstarejše še delujoče generacije slovenskih likovnih umetnikov.

V pretočnem prostoru Prvega preddverja CD smo uspešno nadaljevali ciklus drobnih, a odzivnih vizualnih postavitev *Likovni kritiki izbirajo* v sodelovanju z Slovenskim društvom likovnih kritikov.

K uveljavljanju sodobnega oblikovanja smo prispevali s skupinsko razstavo z naslovom *Oblikobranje*, ki je hkrati pomenila prvi programski podvig prenovljenega Društva oblikovalcev Slovenije po dolgoletnem zatišju oziroma organizacijski krizi.

V fotografiji smo poleg že tradicionalnega *Natečaja Emzina za fotografijo leta* gostili tudi nadvse prodorni in ambiciozni projekt *Slovenia Press Photo* s kar tremi razstavami, ki so jih spremljala predavanja in delavnice. Poleg tega smo uresničili še 6 samostojnih fotografskih razstav in dve skupinski.

Ob razstavah v Galeriji CD smo – kot je že ustaljeno – pripravljali redno in izredno vodenje (skupaj 131) in otroške delavnice (24), saj je bilo kar nekaj projektov, ki so hkrati tudi izrazito didaktičnega značaja. Navezovanje stika s ciljnim skupinami na razstavnem področju razvija služba za promocijo programa in odnose z javnostjo z zunanjimi sodelavci ter v dogovoru in ob strokovni podpori razstavnega programa. Na razstave zunaj Galerije CD je bil vstop kot doslej prost oziroma brezplačen. Opažamo znaten upad vodenja in delavnic ter opazno zmanjšanje šolskega obiska na razstavah v Galeriji CD, kar povezujemo tudi s podrejeno vlogo naše hiše glede na položaj nacionalnih ustanov, galerij in muzejev v »železnem« kulturnem programu šolskega sistema. Se pravi, da se učitelji odločajo za obisk naših razstav prejkone le v izjemnih primerih (npr. egipčanska umetnost).

Izrazito večdisciplinarni razstavni program Cankarjevega doma sledi bolj ali manj ustaljeni programski zasnovi, vzpostavljeni s svojo specifikom glede na preostalo razstavno ponudbo, ki se po pravilu v Galeriji CD kot osrednjem razstavišču posveča likovni umetnosti, Mala galerija kontinuirano predstavlja in uveljavlja sočasno fotografsko ustvarjalnost, medtem ko razstave s področja arhitekture, oblikovanja in kulturne zgodovine postavljamo v večnamenskih prostorih CD (slednje so maloštevilne zaradi goste terminske sheme drugih prireditev v teh prostorih).

Pri uresničevanju razstavnega programa nadaljujemo razvejano in dinamično sodelovanje z domačimi in tujimi strokovnjaki (dr. Jure Mikuž, dr. Lev Menaše, Brane Kovič, Boris Gorupič, Pavel Toplak, Želimir Košćević, Strajo Krsmanović, dr. Anelka Grigorjan, dr. Zemfira Tarajan, Iveta Mkrčtjan, dr. Zaven Sargsjan, Michel Mineur, Bernadette Bonnier – vse pogosteje pa vabimo k sodelovanju mlade specialiste, kot so Vid Lenard, Jan Babnik, Jurij Meden, Matej Leskovšek idr), ustanovami ali asociacijami ter tujimi kulturnimi predstavništvi: Zvezo društev slovenskih likovnih umetnikov, Moderno galerijo, mariborsko Fotogalerijo Stolp, Društvom oblikovalcev Slovenije, Slovenskim društvom likovnih kritikov ter nevladnimi Galerijo Lang iz Samobora (Hrvaška), Zavodom za

kreativno produkcijo Emzin, revijo Fotografija, Zavodom Fair in Galerijo Photon ter še bi lahko naštevali. Iz tujine pa z Državnim zgodovinskim muzejem Armenije in Muzejem Sergeja Paradžanova, obema iz Erevana, pariškim muzejem Les Arts Decoratifs, belgijskim Uradom za kulturo province Namur in sarajevsko galerijo Collegium Artisticum. Med tujimi predstavništvi pa s Francoskim inštitutom Charlesa Nodiera, veleposlaništvu republik Armenije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine in Francije ter Kraljevine Belgije.

V programskem letu 2010 smo uresničili 20 razstavnih projektov, 11 manjših vizualnih postavitev, 3 dokumentarne tematske razstave ob drugih prireditvah v hiši, 2 postavitvi razstav zunanjega partnerja, 2 razstavni gostovanji (Kostja Gatnik, Kammen) in 1 sodelovanje – izposoja eksponata (Jagoda Buić), 11 spremljevalnih programov, skupaj 38 razstavnih in 11 spremljevalnih dogodkov s področja vizualne umetnosti. Hkrati so potekale priprave za zahtevnejšo razstavo Toulouse-Lautreca in druge tekoče programe za leti 2010 in 2011.

Ob razstavah smo natisnili 4 kataloge (sofinancirali še 3), 10 zgibank ter prevzeli 2 kataloga v komisijsko prodajo, izdali 5 plakatov (za vse razstave zunaj Galerije pripravljamo le manjše število računalniških plakatov). Ob zahtevnejših razstavah v Galeriji CD smo izdali tudi 3 dokumentarne video zapise.

Razstave v Cankarjevem domu si je v letu 2010 ogledalo 82.590 obiskovalcev.

Obisk razstav v celoti je manjši kot lansko leto, delno – kot že rečeno – zaradi manjšega šolskega obiska; problematična je bila zlasti armenska razstava z nepričakovano majhnim obiskom (nekaj več kot 3000), kar znova potrjuje dejstvo, da si naša publika raje ogleduje že znane (in po možnosti zvane ali razvpite) programe, kot da se seznanja z novimi in neznanimi temami, avtorji itd. Nekaj malega lahko morda pripisujemo tudi recesiji.

Program smo terminsko in finančno izpeljali v načrtovanih okvirih, če zanemarimo dve nenačrtovani postavitvi zunanjih partnerjev (brez neposrednih stroškov) in nekaj drobnih spremljevalnih prireditev.

2. 7. 1 KULTURNA ZGODOVINA

Razstava v okviru festivala armenske kulture in umetnosti ARMENIJA OD BLIZU: ARMENIJA MED SVETOM IN SVETIM

ARMENIJA OD BLIZU je že sedma večdisciplinarno predstavitev oddaljenih, manj znanih kultur v Cankarjevem domu, ki jih pripravljamo v prepričanju, da širši javnosti približamo kulturo in umetnost dežel, o katerih vemo zelo malo ali skoraj nič, kar je še posebej veljalo za Armenijo. Nekateri podatki so nam morda ostali v spominu: da gre za deželo, ki je prva na svetu uradno sprejela krščansko vero, doživela tragični genocid (in posledični eksodus) na začetku prve svetovne vojne ter po tem usodnem zgodovinskem dogodku postala ena od sovjetskih kavkaških republik, ki je svojo neodvisnost doživela, podobno kot Slovenija, v letu 1991; sicer pa je naše vedenje o armenski burni zgodovini, bogati umetniški tradiciji in kulturni večplastnosti zelo skromno.

Osrednja razstava z naslovom *Armenska tradicija med svetom in svetim* je bila torej kulturnozgodovinskega značaja, z izborom izjemnih eksponatov armenske cerkvene umetnosti in etnografije iz obdobja med 12. in 19. stoletjem je nazorno predstavila armensko umetnost in umetniške obrti. Projekt je pripravil glavni erevanski kompleksni muzej, in sicer Državni zgodovinski muzej Armenije, ki je pod vodstvom direktorice Anelke Grigorjan pred leti sodeloval tudi pri zasnovi in uresnitvi obsežne razstave *Armenia Sacra* v pariškem Louvru.

Ljubljanska postavitve je obsegala vrsto dragocenih ženskih narodnih oblačil in razkošnega nakita z različnih etnografskih območij ter edinstvene kamnite križe ali iz kamna izklesane pomnike, t. i. *hačkarje*, iz 12. in 13. stoletja. Iz zbirke cerkvene umetnosti so bile tu oltarne zavese, pregrinjala, obredno posodje in liturgična oblačila, ki razen svoje sakralne vloge pomenijo vrhunske artefakte armenskega mojstrstva v kiparstvu in najrazličnejših disciplinah uporabne umetnosti, kot so vezenje, tkanje, zlatarstvo in oblikovanje kovin. Mnogi izbrani predmeti so bili še posebej pomembni zaradi datumov, ki so vpisani v armenski pisavi.

Armensko srednjeveško umetnost zaznamuje očitna raznolikost, hkrati pa tudi nenavadna in nedvomna oblikovna enotnost, močno podobna zahodnemu romanskemu likovnemu izrazu, kar lahko izhaja iz dejstva, da se je tudi armenska umetnost napajala iz mediteranskega temelja, skupnega vsem krščanskim umetnostim. Vendar se s krepitvijo moči in neodvisnosti armenske cerkve tudi armenska umetnost ni ogibala vplivom veličastnih vzhodnih civilizacij, ki so jo obkrožale, ter jih na izviren, pogosto nepričakovan način vnašala v lastno umetnostno izrazoslovje. Poleg hačkarjev, emblematične oblike armenskega kiparskega izraza, je bil na razstavo vključen tudi klasični armenski kamniti nagrobnik, ki po obliki usločenega slemenjaka spominja na nam mnogo bližje srednjeveške stečke, značilne za čas stare bosenske države in bogumilske vere na ozemlju srednjega Balkana. Armenska umetnost je bila vplivna tudi na področju arhitekture, na katerem je razvila nekatere zelo izvirne oblike cerkvenih gradenj, ki pomenijo most med perzijsko arhitekturo v opeki in maloazijsko v kamnu; vsekakor je njen prispevek v razvoju poznoantične in zgodnesrednjeveške arhitekture v Evropi nesporen, a ostaja še vedno eden od izzivov v proučevanju začetkov evropske arhitekture. Zasnova predstavitev je razkrila nesporno dejstvo, da je Armenija vso zgodovino igrala nezanemarljivo vlogo v prevajanju duhovnosti med Vzhodom in Zahodom, širjenju kulturnih vplivov na obsežnem območju od Atlantika do Črnega morja, od perzijskega carstva do Sredozemlja.

Razstava je bila poleg uvodnih dokumentarnih delov, posvečenih kronološki predstavitvi armenske zgodovine z naznako najpomembnejših mejnikov in kulturnih spomenikov, razdeljena na pet večjih tematskih sklopov: hačkarji in nagrobniki (objekti in fotografije), sakralna arhitektura (fotografije), cerkveni predmeti, narodne noše (etnografija) in nakit; obsegala pa je 70 eksponatov, ki datirajo v čas od zgodnjega srednjega veka do 19. stoletja. Čarobno elegantno postavitve razstave je pripravila arhitektka Katarina Štok, grafično oblikovanje celote pa Brane Žalar. Razstavo je pospremil informativen katalog.

Žal arheološke oziroma kulturnozgodovinske razstave, ki jih prirejamo ob festivalih oddaljenih kultur, razen splošnih medijskih predstavitev ne doživijo kritičnih ocen. V pomanjkanju strokovnjakov za oddaljene kulture je to razumljivo z vsebinskega vidika, vendar bi pričakovali neko oceno metodološkega pristopa, estetske dimenzije eksponatov (kar je univerzalna vrednost) in nenazadnje ocene s stališča muzeološke stroke, ki nenazadnje zadeva tudi samo postavitve razstave. Te pa so bile, še posebej v zadnjih letih, res izvrstne.

2. 7. 2 LIKOVNA UMETNOST

V sklopu festivala *Armenija od blizu* smo poleg razstave v Galeriji CD postavili dva likovna projekta, in sicer dokumentarno razstavo o likovni produkciji (kolaži in fotografije) slovitega režiserja Sergeja Paradžanova in razstavo slikarja Ašota Bajandurja.

Razstavo *Svet Sergeja Paradžanova – umetnost brez meja* smo pripravili v sodelovanju z Muzejem Sergeja Paradžanova iz Erevana, zasnoval jo je direktor muzeja Zaven Sargsjan.

Sergej Paradžanov se je rodil leta 1924 armenski družini v Tbilisiju. Kinematografijo je študiral v Moskvi, pozneje pa v Kijevu leta 1963 posnel film *Sence naših pozabljenih prednikov*, ki mu je prinesel svetovno slavo na eni in hkrati mnoge težave na drugi strani.

Vsa leta, ko ni mogel snemati filmov, je nadaljeval s svojim ustvarjalnim delom – slikal je in še zlasti izdeloval kolaže iz vseh mogočih stvari, ki so mu prišle pod roke. "Prepovedali so mi snemati filme, pa sem začel izdelovati kolaže. Kolaž je zgoščen/stisnjen film," je rekel in imel je prav. Paradžanov se je tudi rad fotografiral in si je pogosto tematiko slike izmislil kar sam. Projekt je obsegal izbor tridesetih fotografij Sergeja Paradžanova ter tridesetih reprodukcij njegovih najbolj znanih – in kontroverznih kolažev.

V sklopu armenskega festivala smo pripravili tudi razstavo slikarja **Ašota Bajandurja** z naslovom *Armenski slikar v Sloveniji*. Bajandur, ki je leta 2003 umrl v Ljubljani, je kot slikar, ilustrator in scenograf deloval v rodnem Erevanu pa tudi v Parizu, Nikoziji in Montrealu. Leta 1995 je prvič obiskal Slovenijo, zadnja leta življenja pa je bil nenehno na poti med Armenijo, Kanado in Slovenijo,

kjer je pripravil veliko samostojnih razstav ter sodeloval na številnih skupinskih predstavitev in kolonijah. Zato njegova slikarska dela hranijo številni umetnostni zbiralci in prijatelji v Sloveniji, največjo zbirko pa hrani KD Art, ki je tudi posodil največ eksponatov za predstavitev v CD. Razstavo je pripravil umetnostni zgodovinar Pavel Toplak.

Projekt treh uveljavljenih bosensko-hercegovskih likovnih umetnikov z naslovom **Kammen** smo pripravili v sodelovanju s sarajevsko galerijo Collegium srtisticum in njenim direktorjem, umetnostnim zodovinarjem Strajom Krsmanovićem.

Anto Kajinić, Mirko Marić in Edin Numankadić so se v likovnem življenju Sarajeva in BiH pojavili v sedemdesetih letih, nekako hkrati in s podobnimi motivi. Poleg očitnega prijateljstva jih je povezal tudi skupen pogled na umetnost, ki se je po njihovem občutku morala odmakniti od mimetičnega, realističnega, narativnega. To je bila, vsaj za tiste čase, prava mala likovna revolucija. Kljub odporu uveljavljene likovne in kulturne matrice, na kateri je počival socialistično narekovani likovni diskurz, so oni pogumno vstopili v ta prostor in ga osvojili svojstveno, za tiste čase inovativno in likovno revolucionarno. Potem so nastopili kot skupina, katere naziv je izšel iz inicialk njihovih imen. Vsi trije avtorji so medtem napredovali v svojih likovnih rokopisih, ampak do danes ostali zvesti temeljnemu prizadevanju, da v likovnem izkazu vztrajajo pri izvornosti, reflektivni in estetski opredelitvi, ki je zunaj klasičnega, mimetičnega pripovedovanja. Razstavo smo posredovali še v Obalne galerije Piran.

V sodelovanju z Uradom za kulturo province Namur smo ob predsedovanju Kraljevine Belgije Evropski skupnosti prevzeli nenavadno in intrigantno razstavo **Skupni znaki po belgijsko**, ki jo je zasnoval Michel Mineur. Podnaslov te razstave »dui in soli likovnih umetnikov/pisateljev« svojevrstno napoveduje njeno vsebino. Odnosi med slikarstvom in književnostjo so bili v francosko govorečem delu Belgije od leta 1870 prek nadrealizma in Cobre do najnovejših iskanj vedno bogati in tesni. Tako skoraj nepretrgano najdemo z besedili bogata dela: od Ferdinanda Ropsa, ki svoje grafike »iluminira« z opombami, do Marca Borgersa, virtuoza računalniške grafike. Avtor je poskusil zajeti nekatere belgijske značilnosti in posebnosti, vendar je večina teh izkušenj individualističnih. Druga poudarjena narodna posebnost: številni slikarji pišejo (npr. P. Alechinsky) in številni pisatelji slikajo ali se ukvarjajo z grafiko (pomislimo samo na Henrija Michauxa ali Maxa Elskampa). Christian Dotremont celo združuje oba žanra, ko s čopičem riše besedilo svojih logogramov, na primer kitajske pismenke. Poleg že navedenih imen so bila predstavljena tudi dela Marcela Havrenna, Jacquesa Lennepa in seveda Renéja Magritta.

Skupinska razstava z naslovom **Pod bikovo glavo**, ki jo je pripravil dr. Lev Menaše, je obsegala dela desetih avtorjev, ki pripadajo najstarejši še delujoči generaciji slovenskih likovnih umetnikov: **Bogdan Borčić, Ciril Cesar, Jože Ciuha, Alenka Gerlovič, Vladimir Makuc, Štefan Planinc, Oton Polak, Milan Rijavec, France Slana, Jelica Žuža** ter hommage **Mari Kralj**, najstarejši še živeči slovenski likovni umetnici.

Namen razstave je bil torej predstavitev generacije, kakršne v naši umetnosti dotlej še nismo imeli, umetnic in umetnikov, ki so stari osemdeset let ali več, kljub visoki starosti pa imajo zavidljivo ustvarjalno energijo in zato tudi v svojih najnovejših delih dosegajo izjemno umetniško kakovost. Njihovi obširni opusi nam kažejo zgodovino slovenske likovne umetnosti po drugi svetovni vojni od ustanovitve ljubljanske Akademije za upodabljajočo umetnost, na kateri so večinoma študirali, do danes. Njihova zgodnejša dela opozarjajo na probleme in stiske, s katerimi so se morali spoprijeti v prvih desetletjih svojega razvoja, in na odgovore, ki so jih ob tem odkrivali, ta, ki jim bo tokratna razstava posvečena, pa – značilno – niso zgolj *summa* njihovega ustvarjalnega dela, ampak predvsem izhodišče za to, kar ustvarjajo v tem trenutku. Zaradi raznovrstnosti eksponatov sta dokaj težavno postavitev opravila L. Menaše in N. Pirnat ter uspela doseči novo harmonično celoto, ki je vse, ki so si razstavo ogledali, povsem očarala, hkrati pa sta s postavitvijo uspela v najboljši luči predstaviti izjemno ustvarjalno energijo in svežino umetniškega izraza posameznih avtorjev.

Slovenski bienale ilustracije, ki kljub najrazličnejšim dilemam ohranja ustvarjalno kontinuiteto in potrjuje odličnost slovenske ilustracije, je razstava, na kateri se poleg uveljavljenih umetnikov uspešno

predstavljajo avtorji mlajših generacij, ki vsak po svoje prinašajo drugačne likovne rešitve, sveže avtorske poetike, inovirajo slikarske tehnike, v svoje delo pa vnašajo tudi veliko humorja in vitalnosti. Slovenski bienale ilustracije sta Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov in razstavni program Cankarjevega doma prvič priredila leta 1993 in ga od tedaj razvijata kot najpomembnejšo prireditev, posvečeno ilustraciji, pri nas, zasnovano pod geslom Podoba knjige ... knjiga podob, ki si ga je za to prireditev zamislil Boris A. Novak. Izjemno dragoceno je sodelovanje Ilustratorske sekcije Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov pri pripravi in objavi razpisa ter zbiranju prijavljenih del.

Sekcija je poleg javnega razpisa v Uradnem listu, prek artservisa in spletnih strani, neposredno poslala poziv 216 ilustratorjem, članom ZDSLU in drugim avtorjem ter 112 slovenskim založbam, ki izdajajo ilustrirano literaturo. Koordinatorica projekta pri ZDSLU je bila kot doslej Irena Majcen.

9. SBI smo posvetili nedavno preminulemu slovenskemu ilustratorju Matjažu Schmidtu.

Spomnimo se dosedanjih nagrajencev slovenskega bienala ilustracije: podeljenih je bilo sedem nagrad za življenjsko delo, in sicer Marlenki Stupici, Ančki Gošnik Godec, Jelki Reichman, Mariji Vogelnik in Milanu Bizovičarju, Marjanci Jemec Božič in Štefanu Planincu.

Najpomembnejše priznanje tekmovalnega dela slovenskega bienala ilustracije, nagrado Hinka Smrekarja, so doslej prejeli Marija Lucija Stupica (2x), Dušan Muc, Rudi Skočir, Zvonko Čoh, Jelka Godec Schmidt, Alenka Sottler in Kostja Gatnik.

Poleg pregleda dvoletne ilustratorske bere na Slovenskem smo predstavili izbor ilustracij letošnje nagrajenke za življenjsko delo **Melite Vovk**, ki ga je pripravil umetnostni zgodovinar Iztok Premrov.

V okviru bienala smo nadaljevali tudi s počastitvijo tistih starejših slovenskih umetnikov, ki so utirali poti slovenske ilustracije. Po Hinku Smrekarju, Gvidonu Birolli, Ivanu Vavpotiču, Maksimu Gaspariju in Tonetu Kralju, ki smo jih pripravljali v sodelovanju z Narodno galerijo, ter predstavitvi ilustracij Marija Preglja v sodelovanju z Moderno galerijo, smo se tokrat odločili za ilustratorski opus slikarja **Vladimirja Lakoviča**. Izbor in strokovno predstavitev za razstavni katalog je pripravila Breda Ilich Klančnik, kustosinja Moderne galerije v Ljubljani. Izbor ilustracij je obsegal dela za Boccacciovega *Dekameron* (1959),

Hoffmannnove pripovedke (1956/57) in de Costerjev roman *Til Ulenspiegel* (1961). Temeljna prvina njegovih ilustratorskih ciklov je črta, igriva in živahna linija, ki nezmotljivo izriše posamezne figure in figuralne prizore ter kongenialno oživilja pisano besedo.

Žirija 9. SBI v sestavi Črt Frelih, Radovan Jenko, Judita Krivec Dragan, Alenka Vidrgar in Nina Pirnat Spahić se je kot običajno sestala trikrat: pred poletjem je izbrala nagrajenko za življenjsko delo Melito Vovk, z namenom, da je ta opus lahko uvrščen tudi v razstavni katalog, kot smo to uspeli pri zadnjih treh izdajah bienala; v začetku oktobra je opravila izbor za razstavo in končno je nekaj dni pred otvoritvijo sledilo še žiriranje, ki je namenjeno odločanju o nagradi, 2 plaketah in 2 priznanjih Hinka Smrekarja. Podelila jih je takole: nagrado Hinka Smrekarja **Danijelu Demšarju**, plaketi Hinka Smrekarja **Alenki Sottler** in **Zvonku Čohu** ter priznanji Hinka Smrekarja **Marjanu Mančku** in **Damijanu Štepančiču**.

Spremljevalni program 9. slovenskega bienala ilustracije je bil postavljen prvi mesec trajanja bienala v prostoru Male galerije CD in je predstavil izbor iz obsežnega ilustratorskega opusa **Lidije Osterc** (1928–2006). Znana slovenska ilustratorica Lidija Osterc je likovno opremila nekatere najbolj znane slovenske pravljice: *Hišica iz kock* in *Očala tete Bajavaje* Ele Peroči, *Desetnica* Frana Milčinskega in *Abeceda* Nika Grafenauerja so le nekatera dela, v katerih so otroci občudovali njene ilustracije. Njen slog je izrazito oseben, poetičen in dekorativen, s čimer je ustvarjala stiliziran rastlinski svet, geometrično oblikovane predmete, tipizirane like pravljичnih junakov, topografsko razmeščene figure in s predmeti ustvarjen prostor. Izbor del in besedilo za razstavno publikacijo je pripravila umetnostna zgodovinarica Judita Krivec Dragan. Na tem mestu poudarjamo, da je spominska razstava Lidije Osterc pomenila le drobec, izluščen iz družinske dediščine, zato naj bi pomenila tudi opozorilo in povabilo stroki k temeljiti raziskavi ne le tega opusa, marveč tudi številnih drugih, ki še čakajo na javno predstavitev.

2. 7. 3 ARHITEKTURA IN OBLIKOVANJE

Razstave s področja arhitekture in oblikovanja praviloma postavljamo v večnamenskih prostorih Prvega preddverja in Velike sprejemne dvorane, pogosto z zunanjimi partnerji kot glavnimi producenti, vendar smo zaradi pomanjkanja terminov v letu 2010 uresničili zgolj en projekt s področja oblikovanja, z arhitekturnega pa žal nobenega.

Tokrat smo torej v sodelovanju z Društvom oblikovalcev Slovenije postavili razstavo z naslovom **Oblikobranje**, ki so jo zasnovali in organizirali Maja Gspan, Jurij Dobrila in Julija Zornik Strle. Projekt se v letu, ko je bila Ljubljana nosilka laskavega naslova Svetovna prestolnica knjige, pridružuje prazniku tiskane besede. Z omenjeno selekcionirano razstavo je društvo namreč zastavilo konceptualno postavitev del svojih članov. Oblikovalci vizualnih komunikacij so predstavili knjige, knjižne zbirke, najlepše revije in kataloge ter logotipe, znake in plakate, povezane s promocijo knjižnih sejmov, bralnih prireditvev, novih izdaj in založb, industrijski oblikovalci izdelke za sedeče, ležeče in druge načine branja pod stoječimi, visečimi ali kako drugače usmerjenimi svetlobnimi telesi, scenografi in kostumografi odrsko poetiko uprizoritev literarnih del, unikatni oblikovalci pa predmete, ki nam plemenitijo vsakodnevno okolje, da se vanj radi vračamo tudi iz tistih čudovitih svetov, po katerih smo potovali s pisatelji, pesniki in dramatikami. Tako, prepletena med seboj in z domišljijo, so bila dela oblikovalcev namenjena bralcem v postavitvi Mojce Turk in Petre Veber na ogled v Prvem preddverju CD. Ob razstavi je izšel tudi katalog vseh razstavljalcev.

2. 7. 4 FOTOGRAFIJA

V okviru fotografskega programa CD smo uresničili 7 samostojnih fotografskih razstav, od tega tri iz tujine in štiri slovenske, generacijsko in umetniško povsem različnih avtorjev. Skupinskih razstav je bilo kar 6: tri slovenske in dve mednarodni skupinski razstavi (tukaj štejemo SPP kot tri prireditve!).

Edini vseslovenski fotografski projekt **Natečaj za fotografijo leta revije Emzin**, ki uveljavlja fotografijo kot enega ključnih elementov sodobne vizualne komunikacije, že petnajsto leto gostuje v CD. Žirija Emzinovega natečaja leta 2010 je zasedala v sestavi Antione d'Agata (agencija Magnum Photos), Cvetka Požar (AML, Ljubljana) in Metka Dariš (Emzin, Ljubljana), Filip Horvat (fotoreporter, Zagreb) in Klavdij Sluban (fotograf, Pariz). Nagrado za reportažno fotografijo je prejela Manja Zorej, medtem ko so nagrade glavnega dela natečaja bile podeljene takole: 1. nagrada Maja Alič, 2. nagrada Jaka Babnik in 3. nagrada Branko Blaž Lesjak. V ožji izbor se je uvrstilo še 41 avtorjev s petdesetimi opusi.

V letu 2010 smo v fotografski program CD uvrstili tudi drugo izdajo **Slovenske novinarske fotografije 2010** oziroma **Slovenia Press Photo 2010**. Leto prej ustanovljeni natečaj je požel velik uspeh tako med strokovno kot širšo javnostjo. Natečaj za slovensko novinarsko fotografijo leta je namenjen fotografom, ki objavljajo v slovenskih medijih in imajo stalno prebivališče v Sloveniji. Slovenski fotografi in fotoreporterji dnevno spremljajo in zapisujejo zanimive in pretresljive zgodbe, zato je to priložnost za priznanje najboljših dosežkov preteklega leta. SPP je bil tudi tokrat pripravljen z najvišjimi strokovnimi in organizacijskimi kriteriji, z mednarodno žirijo in zanimivimi spremljevalnimi programi. V mesecu dni so si sledile tri otvoritve: najprej je bila postavljena razstava **Göksina Sipahiogluja**, ustanovitelja slovite pariške agencije Sipa press, sledila je razstava **War** članov ameriške Agencije VII, medtem ko je vrhunec pomenila prav razstava **Slovenia Press Photo s podelitvijo nagrad** slovenskim fotoreporterjem v številnih kategorijah, ki jih je določila mednarodna žirija v sestavi: Christopher Morris (Agencija VII), Oded Lality (AP), Adriana Zehbrauskas (Polaris), Heidi Levine (Sipa press) in Murad Sezer (Reuters).

V sodelovanju z Želimirjem Koščevićem in njegovo galerijo Lang iz Samobor smo pripravili razstavo znanega hrvaškega fotografa **Petra Dabca** z naslovom *Pisma Maji*. Pod tem skupnim naslovom je avtor predstavil tri izvirne cikle *Džabe si krečio*, *Buffet MK* in *Dvojno vpojno*. Predstavljene

fotografije rezimirajo plodno ustvarjalnost Petra Dabca, avtorja, ki na toliko načinov pomeni ključno osebnost v sodobni hrvaški fotografiji in ki ga v Ljubljani poznamo zlasti kot dolgoletnega predavatelja za fotografijo na Oddelku za oblikovanje ljubljanske Akademije za likovno umetnost.

V sodelovanju z mariborsko Fotogalerijo Stolp smo pripravili razstavo **Saše Kosa** z naslovom *Beton*. Kos pripada najmlajši generaciji članov Fotokluba Maribor, ki ustvarja izključno v klasični črno-beli tehniki, prav za serijo fotografij betona je prejel listino Primavera, ki jo podeljuje DLUM. Besedilo za razstavo je prispeval likovni kritik Brane Kovič.

Ruben Mangasarjan sodi med navplivnejše armenske fotoreporterje z obsežim opusom in dinamičnim življenjepišom, saj njegovega delovanje tako umetniško kot uredniško, organizacijsko in pedagoškega presega armenske meje. Avtor je med pripravami na ljubljansko razstavo tragično preminil, zato smo projekt dokončali v sodelovanju z njegovim bratom Tigranom, prav tako fotografom in filmskim delavcem. Ljubljanski izbor fotografij z naslovom *Armenska fotografska paleta* je bil naravnán na dokumentiranje starodavnih armenskih običajev in praznovanj, ki izvirajo še iz poganskih časov ali pa odražajo eno najstarejših krščanskih tradicij na svetu.

Mare Lakovič se je predstavil z razstavo *Svet, ki izginja – izgubljena ljudstva Azije in Afrike*, za katero je ta neumorni svetovni popotnik in fotografski zapisovalec pripravil izbor fotografskih podob, predvsem izvrstnih portretov, naključno izbranih tradicionalnih kultur in etničnih skupin Azije in Afrike. Fotografije so nastajale v okviru njegovega raziskovanja problematike izginjanja tradicionalnih plemenskih skupnosti in njihovih kultur na določenih območjih Azije in Afrike. Razstavo je z besedilom pospremil Vid Lenard.

Za tokratno spremljavo Jazz festivala Ljubljana je naš dolgoletni sodelavec in selektor Žiga Koritnik izbral pet izjemnih mlajših avtorjev, ki se posvečajo jazz fotografiji, ter jih predstavil pod skupnim naslovom *Dobra bera*. Izbrani fotografi: **Petra Cvelbar, Maruša Bertoncely, Marko Banjac, Boštjan Lah in Iztok Vidmar**.

Jesensko fotografsko sezono smo začeli z izjemnim konceptualnim projektom **Dragomila Boleta** z naslovom *Oblío*. Boletu fotografija pomeni pomembno izrazno sredstvo o družbeno-prostorskih razsežnostih množice, vizualnih sporočil in vpetosti zaznavanja lastne podobe v fotografski interpretaciji. Projekt *Oblío*, kot je ime glavnega junaka – dečka, v risanem filmu *The Point* (Fred Wolf 1971) je zasnoval leta 1985 in ga dopolnjuje še danes. Je nadaljevanje projekta Ideoplastike – Podobe ideomanij, ki je nastajal v letih 1985 in 1986. Razstava je bila, kar je zanimivo, neverjetno dobro sprejeta zlasti med mlajšimi in najmlajšimi ustvarjalci s področja fotografije.

Cankarjev dom že od vsega začetka sodeluje in podpira uresničevanje projekta Meseca fotografije, ki jo je zasnoval zavod Photon z Dejanom Slugo na čelu. Festival je iz različnih, zlasti materialnih razlogov postal bienalen in se predstavlja pod imenom **FOTONIČNI TRENUTKI**. Primarno poslanstvo festivala Fotonični trenutki/Photonic Moments – Mesec fotografije je predstavitev in promocija kakovostne domače in tuje avtorske fotografije v najširši javnosti, pri čemer dajemo prednost predvsem predstavitvam aktualnega fotografskega ustvarjanja iz Srednje in JV Evrope. Tako usmerjen festival postaja zanimiv tudi za mednarodno (strokovno in ljubiteljsko) javnost, s takšno programsko platformo se umešča med prepoznavnejše evropske festivalske destinacije. Festivalsko dogajanje se je začelo v CD z odprtjem osrednje skupinske razstave **Tension Field**, ki raziskuje relevantne smernice na področju avtorske fotografije v regiji. Predstavljeni so bili naslednji avtorji: Ivan Blažev, Tomaš Blonski, Ranko Dokmanović, Jan Durina, Vlado Elias, Mario Furcak, G.R.A.M., Christoph Grill, Živko Gvozdanić, Robert Jankuloski, Jelena Jeruša, Daniel Kariko, Damjan Kocjančič, Stevan Kojić, Damir Krizmanić – Kriza, SofijaSilvia, Jože Suhadolnik, Goran Škofić, Antonio Živković. Podelitev nagrade festivala Fotonični trenutki, ki je namenjena zlasti mlajšim ustvarjalcem za izvirne fotografske projekte, tokrat ni potekala v prostorih CD.

Kustosa Jan Babnik in Jurij Meden sta ob 21. ljubljanskem filmskem festivalu zasnovala nadvse zanimivo in odmevno tematsko razstavo z naslovom **Zarota molka – film in fotografija**. Razstava je

predstavila dela slovenskih fotografskih in filmskih ustvarjalcev, ki v svojem delu prepletajo prvine fotografskega in filmskega: *Odhod od maše v Ljutomeru*, Karel Grossman; *Na papirnatih avionih 1967* (Matjaž Klopčič, Rudi Vavpotič, Leon Dolinšek); *Umetni raj 1990* (Karpo Godina, Tomislav Pinter, Sven Pepeonik in Henrie Lodewijk); *Kratki filmi Karpa Godine (O ljubavnim veštinama, Zdravi ljudje za razvedrilo in Gratinirani možgani Pupilije Ferkeverk)* in *Stari most*, 1998, Vlado Škafar.

V razmerju do filma fotografija deluje kot skrepenela forma, zamrznjen kader – film, ki se nikoli ne zgodi. Zdi se, da je fotografija vezana na prejšnji čas, na zamrznitev objekta, medtem ko se film dogaja, teče in živi pred našimi očmi. Iz te »preprostosti« fotografije izhajata njeni avtoriteta in moč, fotografija nenehno potrjuje že minulo, film pa gradi svoj čas. Film pripoveduje, fotografija prikazuje. Toda v filmskem in fotografskem ustvarjanju določeni avtorji presegajo te ozke definicije s prepletanjem obeh momentov. Sodobna fotografija vpelje filmsko v fotografijo – to je pripovedna, inscenirana fotografija, v kateri zamrznjen trenutek deluje tako kompleksno kot film. Kustosa sta se odločila za predstavitev povečanih fotogramov – v smislu zamrznjenih filmskih kadrov in fotografije (povečave polaroidov in negativov). Ključni moment je seveda iztrganje filmskega časa filmu – predstavitev skozi fotografije. Pri Karpovih kratkih filmih je šlo tudi za neverjetno dobro filmsko fotografijo, ki je s statičnimi kadri bolj fotografska kot filmska.

Pred koncem leta smo odprli še razstavo **Jenda Štovička** z naslovom *Narava dela*. Štoviček je dobil naziv mojster umetniške fotografije kot tudi nagrado zlata ptica zelo zgodaj, že v sredini sedemdesetih let. Še več kot desetletje je sodil med najuspešnejše »modne« fotografe v svetu tedanjega revijalnega tiska in oglaševanja. Naveličan večnih kompromisov med kreativnostjo in zahtevami naročnika se je skoraj za dvajset let umaknil iz dejavnega/javnega fotografskega življenja. Fotografiral pa je vse čas, vrnil se je na začetek, k avtorski fotografiji oziroma čisti fotografski izpovedi. Tokratna razstava v CD je predstavila premišljen izbor fotografij, ki so nastajale v zadnjem desetletju ter je nedvomno pomenila svojevrstno – in hkrati tudi uspešno – vrnitev nekoč zelo znanega, a z leti povsem pozabljenega avtorja.

V letu 2010 so bile vse fotografske razstave dobro medijsko predstavljene, kritičnih ocen pa je bilo manj kot prejšnja leta.

2. 7. 5 DRUGI PROJEKTI

V sodelovanju s Slovenskim društvom likovnih kritikov in njegovim predsednikom, umetnostnim zgodovinarjem Borisom Gorupičem, smo nadaljevali akcijo **Likovni kritiki izbirajo** ter v letu 2010 uresničili 11 predstavitev, ki so na vidnem prostoru Prvega preddverja naletele na dober odziv javnosti. Kot smo že zapisali, želi prireditelj nadaljevati nekdanje odmevne projekte Likovno delo meseca, ki je pred leti potekal v CD. Prezentacije so v glavnem usmerjene k mlajšim generacijam ali v širši javnosti manj prisotnim slovenskim likovnim umetnikom in njihovi širši afirmaciji. Med njimi pa so seveda tu in tam tudi uveljavljeni avtorji. Uresničili smo naslednje:

- **Zmago Jeraj; izbor Mario Berdič**
- **Maruša Šuštar; izbor Lev Menaše**
- **Oto Rimele; izbor Meta Gabršek Prosenc**
- **Uroš Weinberger; izbor Andrej Medved**
- **Roberto Kusterle; izbor Boris Gorupič**
- **Pšena Kovačič; izbor Sarival Sosič**
- **Andrej Jemec; izbor Milček Komelj**
- **Borut Likar; izbor Mario Berdič**
- **Marko Modic; izbor Vid Lenard**
- **Srečo Dragan; izbor Damir Globočnik**
- **Duša Jesih; izbor Alenka Trebušak**

Razstavni program sodeluje tudi pri pripravi manjših vizualnih »spremljav« drugih programov v hiši, ki se postavljajo v večnamenskih ali »off« prostorih CD (postavitev razstav ob 21. Liffu – 2 dokumentarni postavitvi plakatov in fotografij v Drugem preddverju in pasaži Maximarketa; razstava plakatov ob koncertu La vie en rose).

V okviru razstavnega programa smo tehnično-organizacijsko izpeljali tudi postavitev razstave **ob 20. obletnici plebiscita** v Veliki sprejemni dvorani.

V okviru festivala **Svetlobna gverila** smo tehnično-organizacijsko podprli projekt Foruma Ljubljana s postavitvijo interaktivne instalacije z naslovom **Človeške keramične ploščice** avtorske skupine Ocubo na ploščadi pred CD.

Spremljevalni programi obsegajo vrsto predavanj, okroglih miz, pogovorov in delavnic, v glavnem iz fotografije in oblikovanja.

Društvo oblikovalcev Slovenije je ob razstavi **Oblikobranje** pripravilo odmevno tematsko okroglo mizo kot enega prvih poskusov večje prepoznavnosti vloge in pomena oblikovanja v današnji družbi. Društvo oblikovalcev Slovenije je v CD organiziralo podelitev nagrade **Oblikovalec četrtertletja** in ob tem postavitev nagrajenih del.

Pred otvoritvijo razstave **Natečaj za fotografijo leta** sta v organizaciji Emzina kot običajno predavala oba tuja člana žirije 2010: Antione d'Agata in Klavdij Sluban.

V okviru projekta **Slovenija Press Photo** sta bili dve odmevni predavanji fotografov slovite Agencije VII ter tri delavnice pod vodstvom članov iste agencije.

Festival **Mesec fotografije** je kot doslej v CD pripravil informativni center s predstavitvijo publikacij, obsežno novinarsko konferenco, v otvoritvenem tednu festivala pa tudi forum **Pogovori o sodobni fotografiji** z osrednjo temo razvoja foto scene od klubske do galerijske. Ta del Foruma je bil zlasti namenjen predstavitev udeležencev projekta *Tension Field*: kustosov, avtorjev, predstavnikov ustanov itd.

V organizaciji revije Fotografija je v jeseni v dveh terminih potekala **Šola kritike fotografije**, ki je pobudila veliko zanimanje in odmevnost v strokovnih krogih.

Ob vseh projektih smo opravili tudi 7 zasedanj žirije (v glavnem celodnevni): tri za 9. SBI, tri za SSP in eno za Emzinov natečaj.

2. 7. 6 GOSTOVANJA, POSREDOVANJA, PRIPRAVA PROJEKTOV

Fotografsko razstavo **Kostje Gatnika** smo v maju posredovali v sicer majhno, a ugledno fotogalerijo Lang (Fotum) v Samoboru (Hrvaška), ki jo vodi znani hrvaški umetnostni zgodovinar in likovni kritik Željko Košćević. Projekt je izmenjava za razstavo Petra Dabca, ki smo jo postavili v Mali galeriji CD. Razstavo bosensko-hercegovskih umetnikov **Kammen**, ki smo jo pripeljali iz Sarajeva, pa smo po ljubljanski predstavitvi posredovali še v Obalne galerije Piran.

Za potrebe velike retrospektivne razstave znane hrvaške umetnice **Jagode Buić**, ki je bila postavljena junija 2010 v Muzeju za umjetnost i obrt v Zagrebu, smo posodili njeno veliko tapiserijo, ki je nekoč krasila eno od sten Velike sprejemne dvorane CD. Ta obsežni in zelo odmevni razstavni projekt je v tem zagrebškem muzeju postavil oblikovalec Ranko Novak.

V letu 2010 so najbolj intenzivno potekale priprave za razstavni projekt Toulouse-Lautrec –mojster plakata, ki se odpira marca 2011 in bo postavljena v dveh prostorih, poleg Galerije CD še v Dvorani Duše Počkaj. Priprave so potekale tudi za razstavo v okviru festivala *Obrazi Braziliije* kakor tudi zasnova programa za korejski festival kulture in umetnosti v letu 2012.

III. KONGRESNO-KOMERCIALNA DEJAVNOST CANKARJEVEGA DOMA

3. 1 SPLOŠNA OCENA REZULTATOV POSLOVANJA

S kongresno-komercialno dejavnostjo smo bili kljub napovedanim slabim gospodarskim razmeram v letu 2010 uspešni. V programsko shemo smo poleg kongresov, izobraževalnih prireditev in sejmov vključili več kulturnih prireditev drugih organizatorjev. Ponudba zasebnikov je vedno močnejša in ima določene poslovne prednosti v primerjavi z javnimi (državnimi) zavodi, v katerih veljajo predpisi za javni sektor. Kongrese s področja medicine navadno prirejajo kongresni organizatorji iz Evrope (CORPCO), ki jih najamejo združenja, domači organizatorji kongresov pa večino storitev opravijo sami ali z agencijami, ki jih veže prav poseben dogovor ali sodelovanje. V Sloveniji se pojavljajo nove PCO-agencije, ki se želijo uvrstiti med večje v Evropi.

Poslanstvo kongresne dejavnosti Cankarjevega doma na trgu je večplastno. Posredno podpira razvoj turističnega gospodarstva v mestu in večjim zainteresiranim organizatorjem številnih najrazličnejših dogodkov omogoča njihovo izvajanje, s prirejanjem mednarodnih kongresov, konferenc in simpozijev pa omogoča razvoj različnih znanstvenih disciplin. Različna izobraževanja udeležencem širijo obzorja in ozaveščajo. Kako pomemben dejavnik v družbi so takšne prireditve kažejo nekateri prispevki in izjave organizatorjev:

Rudi Zaman, predsednik UO 26. slovenskega knjižnega sejma, Dnevnik, 30.11.2010:

»... Tolikšno množico ljudi – lani smo našteali okrog 38.000 obiskovalcev, je pri nas primerljivo le z obiskom kakšnega avtomobilskega sejma... Predvsem v časih gospodarske krize, ko si ljudje ne morejo privoščiti dragih knjižnih priboljškov, marsikdo prav zaradi nižjih cen počaka na sejem, da bi si lahko kupil knjigo, ki jo je že pred časom opazil v knjigarni. Že nekaj let pa obiskovalce privabljamo s pomočjo ob sejmskih dogodkov, kot so Debatne kavarne, Forum za obiskovalce ali Pokusimo besedo. Slovenski knjižni sejem že zdavnaj ni več zgolj prodajna razstava knjig, temveč se je z leti sestavil v množično manifestacijo kulture. Pred dvema letoma, ko smo odpravili vstopnino, pa se je ta največja prireditev povezana s knjigo, še bolj razrasla, saj si ljudje lahko sedaj privoščijo tudi večkratni obisk...«

Delo (objava 20.7.2010) o zabavni reinterpretaciji kemijskih instrumentov **dr. Herberta Roeskyja**, ki so bili odprti za širšo javnost, zlasti mladino v okviru 16. evropskega simpozija o kemiji flora (ESFC), ki je potekal v Cankarjevem domu:

»...Pridite in uživali boste v pravi vizualni poslastici,« nas je na kemijski šov povabil predsednik 16. Evropskega simpozija o kemiji fluora doc. dr. Tomaž Škapin z Instituta Jožef Stefan... Sodeč po številu naključnih mladih asistentov, ki jih glavni dirigent eksperimentiranja med varjenjem instant piva, kokakole in nekakšne kemične brozge, ki jo Roesky kategorizira kot jajčni liker, na oder novači, kot da bi imel v žepu cel kup sladkarij, je njegova zamisel popularizacije znanosti izjemno rodovitna... No, roko na srce, k nekaj korajže je sicer prispevala podkupnina v obliki paketa bombonov, ki jih je za nagrado prejel skoraj vsak pomočnik, a večina nasmeškov in osuplih pogledov bodočih »briljantnih študentov« je z oddaljenosti nekaj deset metrov delovala pristno.«

Prof. dr. Brigita Drnovšek - Olup o izvedbi 8. Slovenskega oftalmološkega kongresa:

»Že vrsto let na Očesni kliniki v Ljubljani sodelujemo s Cankarjevim domom pri organiziranju domačih in mednarodnih strokovnih srečanj, ki večinoma potekajo v organizaciji Združenja oftalmologov Slovenije...Kot lokalni organizator srečanj sem vesela in ponosna, da je bil kongres tako uspešen in je s tem prispeval k odlični promociji Slovenije.«

Številni ugledni gostje, profesorji in znanstveniki z vsega sveta so pomembno pripomogli k izmenjavi raziskovalnih spoznanj ter k proučevanju in reševanju strokovnih vprašanj, obravnavanih na posameznih kongresnih in znanstvenih srečanjih.

Predsednik Mednarodnega programskega odbora mednarodne konference učiteljev statistike **ICOTS8 2010** gospod **John Harraway** v pismu vodi projekta:

"Konferenca ICOTS8 je bila ocenjena za najuspešnejšo vseh ICOTS konferenc v zadnjih dvajsetih letih. Vaši prostori in infrastruktura so se nam zdeli prečudoviti, pravzaprav mi je kar nekaj ljudi, ki se redno udeležujejo drugih znanstvenih konferenc zaupalo, da je bila konferenca ICOTS8 najboljša znanstvena konferenca, kar so se je kdaj koli udeležili. Prosim, izrazite naše pohvale vsem delavcem kulturnega in kongresnega centra Cankarjev dom. Gre za zadovoljstvo z vašimi prostori in opremo ter s prizadevanji vašega osebja, še zlasti vas in tehničnega oddelka. Nikoli ne bom pozabil lepih dni, ki sem jih preživel v Ljubljani".

Isis (2010), dr. Maja Ovsenik, predsednica mednarodnega združenja EOS:

«...Prvič v zgodovini naše države je v Sloveniji potekal kongres Evropskega združenja ortodontov (European Orthodontic Society, EOS), združenja, ki ima več kot 100-letno tradicijo delovanja. Posebno vlogo in odličnost dajejo društvu njegovi dolgoletni cilji, zazrti v prihodnost, ki podpirajo razvoj ortodontije in vseh njenih vidikov ter njeno povezanost s sorodnimi področji medicine in znanosti. Kongres si vsakokrat prizadeva predstaviti najnovejše dosežke stroke in tehnologije ter jih prenesti na vse veje dentalne medicine, ki se opravljajo v zasebni praksi ali bolnišnicah in univerzah po vsej Evropi...Oba organizatorja, Medicinska fakulteta, Katedra za čeljustno in zobno ortopedijo, in Slovensko ortodontsko društvo, sta strokovnemu programu posvetila vso pozornost, logistično izvedbeni del pa je nosila Kongresno-komercialna dejavnost Cankarjevega doma. Ta je poskrbela za brezhibno tehnično izvedbo na področju registracije udeležencev, sprejemanje povzetkov in referatov, njihovo obdelavo ter tisk povzetkov, uredila je družabni program, ki navadno spremlja kongres. Brez sodelovanja vseh partnerjev (Cankarjevega doma in družbe St. Bernardin) kongres zagotovo ne bi uspel v tej meri, kot je. Kongresi Evropskega združenja ortodontov imajo zelo trdno tradicijo in so zelo dobro obiskani. Vsem udeležencem smo v Sloveniji ponudili možnost, da so srečali znance in prijatelje iz stroke, predvsem pa, da so navezali nove stike in sodelovanje...»

Strokovna revija LES (2010), prof. dr. Franc Pohleven, predsednik organizacijskega odbora razstave Čar lesa:

»Les je v Sloveniji edina surovina, ki jo imamo v izobilju, a se ga sramujemo in ga ne znamo uporabljati kot v drugih državah. Zavedamo se, da je proizvodnja oz. predelava lesa v izdelke brez potrošnikov ne bo zaživela, zato je treba les znova promovirati, da ljudje spet spoznajo vse prednosti njegove rabe, in s tem v njih vzbuditi naklonjenost do te naravne dobrine. Kot rezultat naših prizadevanj smo tudi predlagali, da se 13. maj razglasi za mednarodni dan lesa – in zakaj ga ne bi prvi na svetu začeli praznovati Slovenci? Za razstavo Čar lesa, ki je v letu 2010 potekala že drugič zapored, smo prav z namenom ozaveščanja najširšega občinstva kot lokacijo izbrali Cankarjev dom, naš osrednji kulturni in kongresni center, kjer obiskovalci prihajajo iz različnih demografskih skupin in okolij...

Kongresno-komercialna ekipa CD s tehnično-logistično podporo je bila glede na dosežene rezultate v minulem letu uspešna. Za številne poslovne partnerje je Cankarjev dom postal še zanimivejši zaradi prenovitvenih del, opravljenih v zadnjih letih (Drugo preddverje, Klub CD, Kosovelova dvorana z zamenjavo stolov, Velika sprejemna dvorana z novo preobleko in številnimi tehničnimi izboljšavami).

Zaradi splošnih varčevalnih ukrepov se v letu 2010 izjemoma nismo udeležili generalnih skupščin IAPCO in ICCA. Predstavili smo se na kongresni borzi EIBTM v Barceloni in se udeležili slovenske kongresne borze Conventa na Gospodarskem razstavišču. Udeležili smo se tudi Edimanove delavnice Full Contact International Venues, ki je poslovno marketinška in namenjena za pridobivanje italijanskih naročnikov, ki organizirajo dogodke zunaj Italije. Konkurenčnost CD je tudi v letu 2010 dodatno povečala nadgradnja profesionalne kongresne programske aplikacije Amlink.

Za doseg poslovnih ciljev smo za naročnike in partnerje v sodelovanju s kulturno-umetniškim programom CD pripravili ogled razstave o armenski kulturi (pod vodstvom Agni Prijatelj), ki je

gostovala v CD. Prek spletne strani CD smo uvedli pošiljanje e-novičk z informacijami o delovanju kongresno-komercialne dejavnosti CD, ki jih sproti pošiljamo naročnikom.

Za nadaljnji razvoj kongresno-komercialne dejavnosti CD je kljub za enkrat slabemu »iztržku« pomembno sodelovanje s Slovenskim kongresnim uradom, katerega člani smo, ter še posebej z Zavodom za turizem Ljubljana in s Slovensko turistično organizacijo.

Za usmerjeno trženje in prepoznavnost Cankarjevega doma in kongresne dejavnosti smo v minulem letu pripravili novo publikacijo, v kateri predstavljamo prenovljene dvorane s fotografijami, tehničnimi podatki in zmogljivostmi ter delček vsebine obeh programov, kulturno-umetniškega in kongresnega.

V pridobivanju pokroviteljskih in darovalskih sredstev na kongresih, festivalih in sejmi smo skupaj z naročniki utrdili finančno osnovo prireditve s sredstvi v višini 286.089 EUR. Pridobljena finančna sredstva so bila vložena v obogatitev strokovnega programa na kongresih, konferencah, simpozijih, strokovnih izobraževanjih in sejmi.

S kongresno-komercialno dejavnostjo ali dejavnostjo CD na trgu smo tudi v letu 2010 presegli načrtovane cilje:

po ustvarjenem prihodku:

- načrtovani prihodek 2,259.000 EUR
- uresničeni prihodek 2,552.909 EUR

po številu projektov:

- načrtovanih 206 projektov, 550 dogodkov
- uresničenih 238 projektov, 692 dogodkov

po prispevku za kritje splošnih odhodkov:

- načrtovani prispevek za kritje splošnih odhodkov 1,650.000 EUR
- uresničen prispevek za kritje splošnih odhodkov 1,767.572 EUR

Večji prispevek za kritje splošnih odhodkov pomembno zmanjšuje splošne odhodke kulturno-umetniškega programa/javne službe CD. Uresničeni prihodki za kritje splošnih odhodkov CD so bili za 97.572 EUR večji od načrtovanih. Z njim smo sofinancirali sorazmerni del splošnih odhodkov CD (del je stalnih, del pa spremenljivih in naraščajo z obsegom uresničenega programa. S sredstvi dejavnosti na trgu smo zagotovili 21,44% sredstev za splošne stroške CD, to je 483.188 €, kar 23,90% ali 1,075.276 € sredstev za plače in druge stroške dela zaposlenih, amortizacijo v višini 187.187 € ter presežek prihodkov v višini 21.921 €. Presežek bo vir sofinanciranja investicij in nakupov opreme v letu 2011.

3. 2 URESNIČENI PROJEKTI

Mednarodne prireditve dejavnosti na trgu

Mednje uvrščamo kongrese strokovnih združenj, simpozije, seminarje, izobraževalne prireditve. V letu 2010 smo jih organizirali 17 z 2.859 udeleženci in 100 dogodki v trajanju 35 dni.

Najpomembnejše mednarodne prireditve (konference, kongresi) v Cankarjevem domu, kjer je CD sodeloval kot profesionalni kongresni organizator:

- Mednarodna konferenca učiteljev statistike – ICOTS8
- 16. Evropski simpozij o kemiji fluora – ESFC

- slovenski oftalmološki kongres z mednarodno udeležbo
- 5. mednarodni simpozij o novostih v grafiki; 41. mednarodni simpozij o novostih v tekstilstvu; 45. mednarodni kongres pletilskih tehnologov – IFTK
- Mednarodna konferenca skupine Mercator
- Mednarodna poslovna konferenca o zdravilih
- Mednarodni posvet za strpnost in socialno sožitje

Kongresi in druge sorodne prireditve dejavnosti na trgu zunaj CD

Mednje uvrščamo kongrese strokovnih združenj, simpozije in seminarje. V letu 2010 smo bili organizatorji ali soorganizatorji na prireditvah s 76 dogodki in 2.078 udeleženci v 25 dneh.

Pomembnejše med njimi so bile:

- Prvi slovenski kongres o hrbtenici (Ortopedska klinika)
- 7. letno srečanje evropsko-azijske povezave (Portorož - Kempinski)
- 86. kongres evropskega združenja ortodontov (Portorož - Bernardin)
- 12. mednarodni simpozij o napredku v robotski kinematiki (Portorož-Bernardin)
- mednarodni kongres o cerebralni paralizi (Bled)

Kulturne prireditve drugih organizatorjev v kongresno-komercialnem programu CD

Mednje uvrščamo glasbeno-scenske prireditve, odrsko scenske prireditve, komercialni filmi, predavanja, razstave, sejmi kulturnega značaja. V letu 2010 smo organizirali in tehnično izvedli 48 prireditev s 171 dogodki in 108.257 obiskovalci:

Pomembnejše so bile:

- Paco de Lucia & Band, Live on Tour 2010
- Edvard Kocbek, osebni dosje št. 584
- Koncert Mance Izmajlove z Ruskim orkestrom Kinematografije
- Zapiskaj in zapoj, folklorna skupina Tine Rožanc
- Sinatrov večer; Koncert Massima Saviča
- Koncerti, baletne in operne predstave v sklopu Festivala Ljubljana v GD
- Koncert okteta Deseti brat
- Pustimo jim sanje, Jan Plestenjak s Simfoniki in gosti
- Odmevi še neizrečenih glasov, koncert Derek Paravičini
- Indexi in prijatelji
- Koncert Uroša Periča s simfoničnim orkestrom RTV SLO
- Pravljice in sanjarjenja; veliki božični koncert gimnazije Kranj
- Prifarski muzikanti z gosti: Večer v čast Milanu Frležu
- Božično-novoletni koncert orkestra slovenske vojske

Ostale slovenske prireditve dejavnosti na trgu v CD

Mednje uvrščamo prireditve podjetij in družb, razstave, izobraževalne dogodke, proslave in družabne prireditve (pleši, modne revije, podelitve priznanj). V letu 2010 je bilo 85 prireditev z 270 dogodki in s 44.707 obiskovalci v 93 dneh.

Pomembnejše proslave, podelitve nagrad, priznanj, obletnice in slavnostna obeležja:

- Tradicionalni dobrodelni Lions ples
- Podelitev nagrad in priznanj za izjemne gospodarske in podjetniške dosežke

- Svečana podelitev diplom Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani
- Proslava ob mednarodnem dnevu žena
- Viktorji 2009
- Slavnostna akademija ob 90-letnici študija strojništva
- Proslava ob 20-letnici delovanja prve demokratično izvoljene slovenske vlade
- Slovenska gazela 2010
- Slavnostna podelitev Zoisovih nagrad, Zoisovih priznanj, priznanja ambasador znanosti RS in Puhovih priznanj
- Športnik leta 2010
- Proslava ob dnevu samostojnosti in enotnosti
- Nova pomlad življenja – proslava žensk z rakom dojke
- 16 let Radia Ognjišče
- Novoletni koncert Zavarovalnice Triglav
- 18. Managerski koncert
- Valete 2010
- Gaudeamus 2010

Največje in najodmevnejše **razstave in sejemsko-kulturne prireditve** v letu 2010 v CD na katerih je bilo kar 77.500 obiskovalcev, od tega 38.000 na slovenskem knjižnem sejmu:

- Čar lesa
- festival za tretje življenjsko obdobje
- 26. slovenski knjižni sejem
- Razstava World Press Photo 2010

Izobraževalne prireditve dejavnosti na trgu v CD

V letu 2010 je bilo realiziranih 20 prireditev s 7.834 udeleženci s 68 dogodki v 24 dneh.

Pomembnejše med njimi so:

- Javna razprava o energetske problematiki: Naša ekološko energetska prihodnost
- Forum o preventivi bolezni srca in ožilja
- Mercatorjevi trženjski dnevi
- Mercatorjevi finančni dnevi
- Schrottovi dnevi
- Ljubljanski dnevi Oris-a 4
- Uvajanje e-CTD in implementacija nove uredbe o spremembah dovoljenja za promet z zdravilom
- Predstavitev novega zakona o medicinskih pripomočkih in pripadajočih pravilnikih
- Javna razprava o predlogu zakona o prostovoljstvu
- Slovenski frizerski festival
- Skupaj zmoremo vse, 2. konferenca o povezanosti civilne družbe, vlade in njenih služb, zdravnikov in farmacevtske industrije
- 16. slovenski festival znanosti
- Akademija ob 50-letnici mikrobiološke društva Slovenije
- Novosti evropske regulative zdravil / Javna agencija za zdravila in medicinske pripomočke RS

Druge prireditve dejavnosti na trgu v CD

Mednje uvrščamo novinarske konference, sprejeme in sestanke poslovnih partnerjev. V letu 2010 smo jih organizirali 18 s 1.835 obiskovalci in 23 dogodki v 20 dneh.

Opravljanje tehničnih storitev v CD in zunaj njega

Zaposleni v tehničnem sektorju CD so pomembno prispevali k dobrim rezultatom dejavnosti na trgu tudi z opravljanjem tehničnih storitev na drugih prizoriščih.

Tehnične službe CD opravljajo tudi storitve delovanja in vzdrževanja za prostore in opremo Telekom/Centrexa v zgradbi CD in za nekatere druge poslovne partnerje.

TABELA 23 : ŠTEVILO PROJEKTOV, PRIREDITEV IN UDELEŽENCEV KONGRESNO-KOMERCIALNIH PRIREDITEV V CD

POVZETEK	št. udeležencev	št. dogodkov	trajanje dni	št. projektov
MEDNARODNE KONGRESNE PRIREDITVE V CD	2.859	100	35	17
KONGRESI IN DRUGE SORODNE PRIREDITVE ZUNAJ CD	2.078	76	25	6
KULTURNE - KOMERCIALNE PRIREDITVE V CD	108.257	171	75	48
IZOBRAŽEVALNE PRIREDITVE V CD	7.834	68	24	20
OSTALE SLOVENSKE PRIREDITVE V CD	44.653	268	91	85
DRUGE PRIREDITVE DEJAVNOSTI NA TRGU	1.835	23	20	18
SKUPAJ PRIREDITVE DEJAVNOSTI NA TRGU	167.516	706	270	194

V sklopu kongresno-komercialnega programa smo v letu 2010 organizirali 194 projektov, od tega 48 kulturnih prireditev drugih organizatorjev s 706 dogodki in 167.516 obiskovalci oziroma udeleženci v 270 dneh.

Poleg tega smo zagotovili opremo in tehnične storitve na 12 prireditvah izven CD z 825 obiskovalci.

Pogosto težavno sožitje in usklajevanje kulturno-umetniškega programa, ki je sofinanciran iz javnih virov in kongresno-komercialnega programa oz. dejavnosti na trgu, ki mora storitve v celoti zaračunati neposrednim uporabnikom ali partnerjem, je tudi v letu 2010 v Cankarjevem domu obrodilo pričakovane sadove.

URESNIČENE PRIREDITVE JAVNE SLUŽBE PO DEJAVNOSTIH V LETU 2010

datum	dvorana	koda	prireditvev	št.obisk.	št.pr.
	GD		Abonmaji orkestra Slovenske filharmonije	36.092	36
	GD		Abonmaji orkestra simfonikov RTV Slovenija	9.694	9
10.3.10	GD	401010410	Zlati: Kremerata Baltica, solistka: Gabriela Montero, klavir	1.329	1
11.4.10	GD	401010510	Zlati: Dohnanyi Budafok, dirigent: Gábor Hollerung	1.331	1
29.5.10	GD	401010610	Zlati: Simfonični orkester iz Pittsburga; dirigent: Manfred Honeck	1.427	1
27.9.10	GD	401010710	Zlati: Baročna akademij Detmold, dirigent: Gerhard Weinberger	1.265	1
17.10.10	GD	401010810	Zlati: Praška komorna filharmonija, dirigent: Jakub Hruša	1.231	1
13.11.10	GD	401010910	Zlati: Državni simfonični orkester iz Sao Paula, dirigent: Yan Pascal Tortelier, solist: Antonio Meneses, violončelo	1312	1
			Zlati abonma	7.895	6
13.4.10	GD	401011100	Koncert Simfoničnega orkestra Akademije za glasbo; dirigentka: Sian Edwards	1.280	1
1.1.10	GD	401010310	Novoletni koncert SF, dirigent: Ivan Repušič	1.385	1
21.6.10	GD	401011210	Koncert ob 80. obletnici rojstva dirigenta Carlosa Kleiberja, Dunajski filharmoniki, dir: Riccardo Muti	1.490	1
26.10.10	GD	401011710	Newyorška filharmonija, dirigent: Alan Gilbert	1.487	1
29.11.10	GD	401011810	Koncert simfonikov RTV z mladimi solisti: Za njimi stojimo	1.099	1
19.12.10	GD	401011310	Božični koncert simfonikov RTV, komorni zbor AVE, dirigent Simon Krečič, solist Tone Potočnik, orgle	1.282	1
			Drugi simfonični koncerti	8.023	6
			Simfonični koncerti za GML in GMS	15.635	17
			SIMFONIČNA GLASBA	77.339	74
22.5.10	SF	401050210	APZ Tone Tomšič, Dirigent: Sebastjan Vrhovnik	390	1
			VOKALNA GLASBA	390	1
19.1.10	SF	401060110	Srebrni: Ian Bostridge, tenor, Julius Drake, klavir	357	1
22.2.10	GD	401060210	Srebrni: Naji Hakim, orgle	481	1
23.3.10	GD	401060310	Srebrni: Lovro Pogorelić, klavir	723	1
14.4.10	SF	401060410	Srebrni: Pavel Steidl, kitara	455	1
11.5.10	SF	401060510	Srebrni: Priya Mitchell, violina; Paolina Leschenko, klavir	269	1
17.11.10	GD	401063910	Srebrni: Dubravka Tomšič, klavir	1.183	1
1.12.10	SF	401060710	Srebrni: Ansambel Cedence, Armenija	300	1
			Srebrni abonma	3.768	7
11.1.10	KCD	401062010	Mladi mladim: Sara Rustja, klavir; La Sextique Quartet	125	1
1.3.10	KCD	401062010	Mladi mladim: Duo Harfinet, Polona Kopač Trontelj, Primož Kranjc	73	1
13.4.10	Franč.cerkev	401062010	Mladi mladim: Orgelski recital, Kristina Mikelj, Polona Miklavčič	50	1
27.10.10	KCD	401062010	Mladi mladim: Skladateljski večer: Anže Rozman, Petra Strahovnik	182	1
23.11.10	SF	401062010	Mladi mladim: Nagrajenci Temsig	90	1
7.12.10	SF	401062010	Mladi mladim: Brahmsovi ljubezenski valčki; Trio: Viktorija Kaminska, klavir; Sara Praper, flavta; Bernardo Brizani, violončelo	97	1
			Mladi mladim	617	6

datum	dvorana	koda	prirediv	št.obisk.	št.pr.
13.1.10	SF	401063110	Zvoki šestih strun: Aniello Desiderio, kitara	348	1
10.2.10	SF	401063210	Zvoki šestih strun: Sanja Plohl, kitara	186	1
9.3.10	SF	401063310	Zvoki šestih strun: Tilman Hoppstock, kitara	155	1
15.11.10	SF	401063510	Zvoki šestih strun: Italijanski kitarski duo, Agostino Valente & Goran Listeš	165	1
			Zvoki šestih strun	854	4
2.6.10	GD	401063710	Koncert študentov orgelskega razreda Akademije za glasbo v Ljubljani	247	1
5.5.10	GD	401063810	B.A.C.H, Tomaž Sevšek, orgelski recital	248	1
			Drugo	495	2
			KOMORNA GLASBA	5.734	19
			Renske nimfe, Jacques Offenbach; opera; SNG OB Lj	3.101	3
			Gledališki direktor, W. A. Mozart in Ženitna pogodba, G. Rossini; SNG OB Lj	850	3
			Madama Butterfly, Giacomo Puccini; opera; SNG OB Lj	3.399	5
			Manon Lescaut, G. Puccini; SNG OB Lj	2.078	4
			Carmen, Georges Bizet; opera; SNG OB Lj	2.531	3
			Pastir, Peter Šavli; SNG OB Lj; mladinska opera	1.985	4
			Gala koncert opernih zborov in arij	1.992	2
			ZAČASNO GOSTOVANJE SNG OB LJUBLJANA V CD	15.936	24
20.4.10	SF	401090110	Predihano 2010: Akustični prostori: Neofonia	74	1
21.4.10	KCD	401090210	Predihano 2010: Solo skladbe ali sam v spektru	100	1
4.5.10	SF	401090310	Predihano 2010: Odsevi: Neofonia	98	1
19.5.10	SF	401090410	Predihano 2010: Življenje znotraj zvoka: Neofonia	116	1
			Predihano 2010	388	4
2.10.10	KD	401090610	Earzoom – festival zvočnih umetnosti (Bent Leather Band (Joanne Cannon in Stuart Favilla & Marek Choloniewski; delavnica	30	1
2.10.10	KD	401090610	Earzoom – festival zvočnih umetnosti (Bent Leather Band (Joanne Cannon in Stuart Favilla & Marek Choloniewski; koncert	37	1
4.10.10	KD	401090610	Festival Earzoom v CD: Henrik Frisk; Pedro Rebelo; koncert	25	1
			Festival Earzoom v CD	92	3
			DRUGE GLASBENE PRIREDITVE	480	7
			SKUPAJ KLASIČNA GLASBA	82.290	125
22.2.10	LD	402010110	Mayra Andrade	475	1
12.3.10	LD	402010210	Festival Armenija od blizu: Sharakan in Shoghaken	429	1
30.3.10	GD	402010310	Sezen Aksu	613	1
12.4.10	LD	402010410	Festival Armenija od blizu: Armenian Navy Band	275	1
4.10.10	LD	402010610	Deba, Mayotte	249	1
2.11.10	KCD	402010710	Cankarjev torej: 3MA–Rajery/Ballake Cissoko/Dris El Maloumi	248	1
23.11.10	GD	402010810	Afrocubism	1.473	1
6.12.10	LD	402010510	Niyaz	585	1
			GLASBE SVETA	4.347	8
19.1.10	KCD	402020110	Cankarjev torej: Marko Breclj: Branki in Ivanu	232	1
26.1.10	KCD	402020210	Cankarjev torej: Unni Løvlid	62	1
2.2.10	KCD	402020310	Cankarjev jazz: Bob Brozman	156	1
9.2.10	KCD	402020410	Cankarjev torej: Vasko Atanasovski sekstet	120	1
16.2.10	KCD	402020510	Cankarjev torej: Robert Jukič Radio Projekt	67	1
23.2.10	KCD	402020610	Cankarjev torej: Jessica Lurie Ensemble	82	1

datum	dvorana	koda	prireditev	št.obisk.	št.pr.
2.3.10	KCD	402020710	Cankarjev terek: Craig Taborn	58	1
9.3.10	KCD	402020810	Cankarjev terek: Rene Lacaille Band (Reunion)	113	1
16.3.10	KCD	402020910	Cankarjev terek: Boris Kovač & La Campanella	149	1
23.3.10	KCD	402021010	Cankarjev terek: The Fell Clutch	62	1
30.3.10	KCD	402021110	Cankarjev terek: Aleš Rendla Sextet	116	1
6.4.10	KCD	402021210	Cankarjev terek: Chris Eckman & Vlado Kreslin	235	1
13.4.10	KCD	402021310	Cankarjev terek: Igor Leonardi & Arto Tunçboyacıyan Armenian - Slovenian Connection	136	1
20.4.10	KCD	402021410	Cankarjev terek: Celia Mara / Benjamin Taubkin / Lui Coimbra	94	1
27.4.10	KCD	402021510	Cankarjev terek: Kihnoua with special guest Wilbert de Joode	45	1
4.5.10	KCD	402021610	Spomladanski mini jazz festival: Igor Lumpert Quartet feat. Nasheet Waits (Slo / New York; Mike Reed's People, Places & Things, Chicago	61	1
11.5.10	KCD	402021710	Cankarjev terek: Cyro Baptista & Banquet of the Spirits	82	1
18.5.10	KCD	402021810	Cankarjev terek: Kyle Eastwood	124	1
25.5.10	KCD	402021910	Cankarjev terek: Sklepni večer 26. mednarodnega festivala Druga godba: Maja Osojnik Band, Dunaj; Wimpe, dežela Samijev, Finska	114	1
28.9.10	KCD	402022010	Cankarjev terek: Lovro Ravbar Quintet; Radiostar	112	1
5.10.10	KCD	402022110	Cankarjev terek: The Thing With Otomo Yoshiside	106	1
12.10.10	KCD	402022210	Cankarjev terek, Mesto žensk: Dakhbrakha	107	1
19.10.10	KCD	402022310	Cankarjev terek, Narat	136	1
26.10.10	KCD	402022410	Cankarjev terek: Aronas	70	1
9.11.10	KCD	402022610	Cankarjev terek: Mycale, John Zorn Vocal Projekt	93	1
16.11.10	KCD	402022710	Cankarjev terek; Marc Ribot Sunship	211	1
23.11.10	KCD	402022810	Cankarjev terek: December Soul Feat, Joao Paulo, Paulino Dalla Porta & Zlatko Kaučič	72	1
30.11.10	KCD	402022910	Cankarjev terek: Eduardo Raon (Portugalska) Breschand, Parkins, Sharp, Vigroux	89	1
7.12.10	KCD	402023010	Cankarjev terek: Vesna Zornik – Tango Apasionada	218	1
			Cankarjevi torki	3.322	29
13.5.10	LD	402023110	Big Band RTV Slo: European Jazz Orchestra, dirigent: Tadej Tomšič	253	1
8.12.10	LD	402023210	Big Band RTV SLO, dirigent Michael Abene, solist Ernie Watts, saksofon	259	1
			Koncerti Big Band RTV Slo	512	2
29.6.10	KCD	402023310	51. Jazz festival: Moscow Art Trio	104	1
29.6.10	Križanke	402023310	51. Jazz festival: Pat Metheny Group	1.814	1
29.6.10	Klub Gromka	402023310	51. Jazz festival: Bob Ostertag & Phil Minton	64	1
30.6.10	KCD	402023310	51. Jazz festival: Hyperactive Kid (Nemčija)	53	1
30.6.10	Križanke	402023310	51. Jazz festival: Samo Šalamon Trio feat. Michel Godard & Roberto Dani; Sclavis/Davis/Rainey »Eldorado Trio«; Chucho Valdes & Afro Cuban Messengers	356	1
30.6.10	Klub Gromka	402023310	51. Jazz festival: Christine Sehnaoui & Pascal Battus	15	1
1.7.10	KCD	402023310	51. Jazz festival: Anthony Joseph & The Spasm Band	46	1
1.7.10	Križanke	402023310	51. Jazz festival: Get The Blessing; Kip Hanrahan & Beautiful Scars	264	1
2.7.10	KCD	402023310	51. Jazz festival: Helene Labarriere Quartet	49	1

datum	dvorana	koda	prireditev	št.obisk.	št.pr.
2.7.10	KCD	402023310	51. Jazz festival: Vijay Iyer Trio	147	1
2.7.10	Križanke	402023310	51. Jazz festival: Joe Lovano & Big Band RTV Slovenija, Dirigent: Michael Abene; Patricia BarberQuartet	362	1
4.3.10	LD	402023410	Big Band RTV Slo, Mike Stern in Chris Minh Doky; dir: Lojze Kranjčan	346	1
			51. Jazz festival	3.620	12
			JAZZ	7.454	43
3.-5.2.10	KCD	402030910	Terrafolk: Ledena trgatev 10. letine	633	3
13.2.10	GD	402030110	Dan D	1.006	1
14.2.10	GD	402031010	Alenka Godec, Valentinov koncert	886	1
6.+8.3.2010	ŠD	402030210	Nika - Laja in PRF... Banda; Monthy Python: Totalno odbite pesmi in legendarni skeči	305	2
14.4.10	KCD	402031110	Ameriška ambasada; delavnica Luisianske kuhinje	20	1
14.4.10	KCD	402031110	Ameriška ambasada: Koncert Pine Leaf Boys	186	1
7.6.10	GD	402030310	La Vie En Rose	1.541	1
2.10.10	GD	402030410	Šukar	690	1
8.10.10	LD	402031210	Mesto žensk: Ditka Haberl z gosti	307	1
7.-9.11.10	GD	402030510	Perpetuum Jazzile, Vokal Xtravaganzza 2010	4.587	3
22.11.10	GD	402030610	Zoran Predin & The Gipsy Swing band: Ogrlica uspešnic	792	1
4.-6.12.10	GD	402030710	Tradicionalni koncert Vlada Kreslina	3.675	3
22.12.10	GD	402030810	Rade Šerbedžija & Miroslav Tadić in New Cinema Bend: Včasih prihajam, včasih odhajam	1.168	1
			ZABAVNA GLASBA, ŠANSON, ROCK	15.796	20
			SKUPAJ DRUGA GLASBA	27.597	71
	ŠD		Macbeth po Shakespearu, Režija: Ivica Buljan	242	2
13.2.10	ŠD	403020409	SAHIB - Impresije iz depresije; Nenad Veličković	107	1
19.5.10	LD	403020410	Improvizacija, Kolektiv Narobov	445	1
9.+10.1.10	DDP		Črni kos, rež: Rene Maurin; Imaginarni	101	2
			KOPRODUKCIJE	895	6
22.-25.1.10	DDP	403030110	Bolezen Mladosti, Ferdinand Bruckner	208	4
	DDP	403030209	Prva ljubezen, drugič / Preboleti Naceta Junkarja, Nataša Živković	119	3
	KCD	403030210	V šalo zavite resnice, Andres Valdes; večer pregovorov in rekov v pantomimi	329	3
23.10.10	KCD	403030310	Cafe Teater Sedef; Maša Pašović, Tilen Stepišnik in Šemsudin Džopa; koncert	81	1
27.11.10	KCD	403030310	Cafe Teater: Gajaš- Arestant, Feri Lainšček, Petelinji zajtrk se nadaljuje	61	1
	KCD	403030310	Cafe Teater: Kdo vam je pa to delu?, Boris Kobal; monokomedija	163	2
	KCD	403030310	Cafe Teater: Ločeni odpadki; Boris Kobal; narodna komedija	1.875	15
7.5.10	KCD	403030310	Cafe Teater: Na kožo zapisane zgodbe, Lara Jankovič; koncert	98	1
	KCD	403030310	Cafe Teater: Nepozabne; Vita Mavrič, Jani Kovačič, Tomaž Pinter	341	6
31.12.10	KCD	403030310	Cafe Teater: Poslednji termina(L)tor, Boris Kobal, Gojmir Lešnjak – Gojc; Revolucionarna komedija z blagoslovom	192	1
			Cafe Teater	2.811	27
9.12.10	DDP	403030610	Alma Ajka (Maja Gal Štromar)	72	1
			GOSTOVANJA IZ SLOVENIJE	3.539	38
20.2.10	LD	403040110	Hamlet, Mestno gledališče Vilnius	316	1

datum	dvorana	koda	prireditelj	št.obisk.	št.pr.
24.-25.4.10	LD	403040210	Peržani, Deutsches Theater, Berlin; Režija: Dimitter Gotscheff	475	2
27.-31.12.10	LD	403040410	Semianky družina; Teater Liceidei	1.903	5
26.5.10	KD	403040510	Garaža, Zdenko Mesarić; Zagrebačko kazalište mladih	133	1
16.10.10	LD	403030510	Mesto žensk: Če lahko prenesete vročino: Zgodovina žensk in hrane ; Guerrilla Girls, New York	171	1
22.10.10	ŠD	403040610	Miza; Karbido: Javorov Žvižg in švrk ali delo za štiri može in mizo	132	1
25.+26.11.10	LD	403040710	Vojna, Pippo Delbono; Compagnia Pippo Delbono	334	2
18.9.10	DDP	403040910	Ex-Ponto: Mož na kocki; režiser: Viktor Bodo; Sputnik Shipping Company	104	2
			GOSTOVANJA IZ TUJINE	3.568	15
			GLEDALIŠKA DEJAVNOST	8.002	59
			Sklop kratkih filmov	243	2
			Berlinska šola	1.979	21
			Ekstravaganca	2.703	16
			Kino integral	109	1
			Kinobalon	1.571	15
			Kralji & Kraljice	4.171	33
			Mestne simfonije	1.987	19
			Panorama	8.874	64
			Perspektive	7.079	38
			Posvečeno B. Mendoza	1.057	10
			Posvečeno E. Suleiman	833	9
			Predpremiere	17.461	60
			21. LIFFE	48.067	288
			Festival gorniškega filma	3.731	23
			12. festival dokumentarnega filma	3.003	46
			FILMSKI FESTIVALI	54.801	357
			Belka, režija: Claire Denis	461	15
			Ubil sem svojo mamo, rež: Xavier Dolan	1.487	19
			Razmetane postelje, rež: Alexis dos Santos	312	17
		404020508	Katin, rež: Andrzej Wajda / za šolo	94	1
			DISTRIBUCIJA CD	2.354	52
			Armenski film nekoč in danes, doma in v izseljenstvu	594	8
			Antologija italijanskega špageti vesterna	812	16
			FILMSKI CIKLUSI	1.406	24
26.11.10	KD	404040210	Vojna, režija: Pippo Delbono	19	1
29.-31.12.10	KD	404040210	Mamut, rež: Gustave de Kervern	279	3
16.10.10	KD	404020507	Princ Broadwaya, rež: Sean Baker	238	2
21.5.10	KD	404040310	Druga godba: Črno zlato	55	1
21.5.10	KD	404040310	Druga godba: Sevdah; Festival v puščavi	96	1
			IZREDNE PROJEKCIJE	687	8
			SKUPAJ FILMSKI PROGRAM	59.248	441
			Livingstonov poslednji poljub	1.359	4
			Pepelka	525	2
19.12.10	LD	405010110	Božični koncert glasbenega centra Edgar Williems	581	1
			Cirkus Butale	506	2
			Martin in Gregor ali Od junaka do bedaka; Boštjan Gombač in Pavle Ravnohrib; režiser Matjaž Latin	6.485	35
			Opera ni (z)operna	632	6

datum	dvorana	koda	prireditev	št.obisk.	št.pr.
			Delavnica z Zlatkom Kavčičem	41	4
12.2.10	ŠD	405010810	Čas, da zbudimo sanje; Zoran Predin	170	1
	M2		Otroške delavnice ob razstavah	176	13
10.-19.3.10	LD, ŠD, KCD, M3,4		Pravljice danes	1.019	9
20.5.10	Dvorane CD		Kulturni bazar	4.489	41
20.1.10	KD	404020308	Liffe po Liffu: Božična zgodba, rež: Arnaud Desplechin	128	1
10.2.10	KD	404020408	Liffe po Liffu: Sto žeblice, rež: Ermanno Olmi	120	1
17.3.10	KD	405020109	Liffe po Liffu: Razred, rež: Laurent Cantet	155	1
5.5.10	KD	405020109	Liffe po Liffu: Kar brez skrbi, rež: Mike Leigh	125	1
2.6.10	KD	405020109	Liffe po Liffu: Coco Chanel in Igor Stravinski; rež: Jan Kounen	146	1
6.5.10	KD	405020109	Dokumenti časa: Lakota, rež: Steve McQueen	75	1
21.1.10	KD	405020209	Dokumenti časa: Sicko; rež: Michael Moore	74	1
11.2.10	KD	405020209	Dokumenti časa: Valček z Baširjem; rež: Ari Folman	79	1
6.10.10	KD	405020110	Liffe po Liffu: Zlomljeni objemi; rež: Pedro Almodovar	125	1
15.12.10	KD	405020110	Liffe po Liffu: Razmetane postelje; rež: Alexis Dos Santos	139	1
7.10.10	KD	405020210	Dokumenti časa: Človek, ki je premagal Amazonko; rež: John Maringouin, Molly Lynch	59	1
16.12.10	KD	405020210	Dokumenti časa: Kapitalizem, Ljubezenska zgodba; rež: Michael Moore)	51	1
18.3.10	KD	405020209	Dokumenti časa: Katin, rež: Andrzej Wajda	98	1
3.6.10	KD	405020209	Dokumenti časa: Gomorra, rež: Matteo Garrone	69	1
			Filmski abonma	1.443	14
6.3.10	LD	405020309	Moj prvi abonma: Maček Muri, Slovensko ljudsko gledališče Celje	616	1
3.4.10	LD	405020310	Moj prvi abonma: Mali modri Huhu ali od kod je prišlo jajce, gledališče Koper	102	1
17.4.10	KD	405020310	Moj prvi abonma: Čbelica Maja, Režija: Ivana Djilas; Lutkovno gledališče MB	332	2
4.12.10	ŠD	405020310	Bisergora na koncertu, režija: Eka Vogelink (Moj prvi abonma)	301	2
21.12.10	ŠD	405020310	Pedenjped, režija: Katja Pegan (Pravljico glasbeni potep)	719	4
			Moj prvi abonma	2.070	10
4.12.10	LD	405020410	Liivngstonov poslednji poljub, režija Nana Milčinski (Ta hud abonma + D best abonma)	413	1
16.12.10	LD	405020410	Kata Katalena + Fake Orkestra in Svetlana Makarovič (Ta hud abonma)	162	1
			Ta hud abonma	575	2
	ŠD		Igralec	1.970	10
	ŠD		Tri Sneguljčice	848	4
	KD		Prepovedano za mlajše od 16	240	2
	KD		Kralj prisluškuje	212	2
	KD		Janko in Metka; opera za otroke	1.584	10
	KD		Mala vodna vila; opera za otroke	777	5
	LD		Big Band RTV Slo za GML	825	2
	LD		Etno jazz	1.314	3
	LD		Policijski orkester za GML	2.824	5
	LD		Najlepši zbori iz oper za GML	1.739	3
12.2.10	GD	405022109	Glasbena torta	1.100	1

datum	dvorana	koda	prireditvev	št.obisk.	št.pr.
	ŠD		Gobec in Godec	167	2
19.4.10	ŠD	405022409	Rodeo	78	1
	KD, LD		Bastien in Bastiena	1.791	7
18.12.10	ŠD		D Best abonma: Martin in Gregor; Od junaka do bedaka (rež: Matjaž Latin)	184	1
			KULTURNA VZGOJA	35.724	202
6.-10.4.10	Prostori CD		Transgeneracije	1.410	12
26.-28.1.10	LD		Showtime, II. gimnazija Maribor	2.328	5
5.3.10	KD	405030210	Novo življenje; gledališki projekt študentov FF	102	1
28.3.10	LD	405030210	Zapleši v bajko; Letni nastop učencev plesnih pripravnic in oddelka za sodobni ples; KGBL	1.077	2
18.-19.4.10	LD	405030210	Letna predstava baletnega oddelka Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana	1.168	2
4.5.10	GD	405030210	Zlata bralna značka	1.398	1
23.5.10	KD	405030210	Nevarna zgodovina rumene nevarnosti	179	1
23.10.10	LD	405030210	Rdeči čevljički, plesna predstava Cirijs, Vipava	517	1
			Druge predstave mladih	4.339	7
			USTVARJALNOST MLADIH	8.179	25
	ŠD		Literatura in filozofija	120	2
	KCD		Razumeti Slovenijo, razumeti svet	517	6
	ŠD		Pogačnikova delavnica	422	2
	ŠD		Predavanja Marka Uršiča	445	5
	M1; M3,4		Refleksije sodobnih scenskih umetnosti	501	21
	M1, M3,4, KCD		Cikel za kulturo nenasilja	358	10
	M1, M3,4		Sodobne oblike religioznosti	325	5
	M1, M3,4, LN		Različna predavanja	3.068	43
			Druge predavanja in okrogle mize	2.955	42
			HUMANISTIČNI PROGRAM	5.676	94
	KCD		Beri aktualno, beri globalno!	159	2
			Fabula 2010	1.880	10
			Literarne identitete Evrope	188	4
8.2.10	KCD	405050510	Brezčasno popotovanje po slikovitem spominu ljubezni; Literarni performance Nine Kokelj	80	1
			Literarni večeri DSP	178	3
			Literarni večeri DSKP	137	2
			Literarni večeri	1.687	18
			Preglej na glas!	293	8
			Ob izidu	591	11
			Prireditve ob SKS	1.029	5
			Predavanja ob Liffu	380	8
18.2.10	KCD	405080310	Armenija od blizu: Med svetom in svetim, Zemfira Tarayan	66	1
24.3.10	KCD	405080310	Armenija od blizu: Življenje in delo Sergeja Paradjanova, Zaven Sargsyan	98	1
29.3.10	KCD	405080310	Armenija od blizu: Najtemnejše poglavje armenske zgodovine - genocid, Haik Demoyan	112	1
7.4.10	M3,4	405080310	Armenija od blizu: Armenska cerkev, Alen Širca	60	1
4.5.10	KD	405080310	Armenija od blizu: Zgodovina armenske arhitekture, Samvel Karapetyan	80	1
7.5.10	KD	405080310	Armenija od blizu: Hačkarji, Hamlet Petrosyan	97	1
19.5.10	KCD	405080310	Armenija od blizu: Sodobna armenska književnost, David Muradyan	80	1

datum	dvorana	koda	prirediv	št.obisk.	št.pr.
8.9.10	E1	405080310	Armenija od blizu: Krivda in ljubezen, Norajr Adaljan	70	1
			Armenija od blizu	663	8
			LITERARNI PROGRAM	7.265	80
			SKUPAJ KVH	56.844	401
			Razstave drugih programov	7.140	5
10.- 21.11.2010	P2	406041010	21. Liffe: UFA plakat	15.000	1
10.- 25.11.2010	P1	406041010	21. Liffe: Zarota molka, preplet filmske in fotografske ustvarjalnosti	200	1
17.3.-18.4.10	MG	406040510	Armenska fotografska paleta: Ruben Mangasaryan (Armenija)	950	1
17.2.- 13.6.2010	G	406010110	Armenska tradicija med svetom in svetim	3.000	1
21.4.- 23.5.2010	MG	406010510	Ashot Bayandur; Armenski slikar v Ljubljani	1.200	1
28.6.- 19.7.2010	MG	406040710	Dobra ber; Jazz photo	2.100	1
16.- 25.11.2010	VSD	406020110	Društvo oblikovalcev Slovenije: Podelitev nagrade oblikovalec četrletja	2.200	1
17.11.- 19.12.2010	MG	406010710	Ilustracije Lidije Osterc 1928-2006	1.800	1
24.5.- 20.6.2010	P1	406041210	KaMeN; Bosansko-hercegovski likovni umetniki	2.100	1
	P1		Likovni kritiki izbirajo	19.900	11
25.5.- 27.6.2010	MG	406040610	Mare Lakovič: Svet, ki izginja - izgubljena ljudstva Azije in Afrike	1.300	1
22.12.10- 23.1.11	MG	406041110	Narava dela; Jendo Štoviček	500	1
10.2.- 7.3.2010	P1	406040210	Natečaj za Fotografijo leta 2010 revije Emzin	3.000	1
6.1.-2.2.10	P1	406020110	Oblikovanje za branje; Društvo oblikovalcev Slovenije	3.000	1
13.9.- 17.10.2010	MG	406040810	Oblio; Dragomil Bole	1.500	1
20.1.-14.2.10	MG	406040110	Pisma Maji; Petar Dabac	500	1
15.9.- 7.11.2010	G	406010310	Pod bikovo glavo; Stari mojstri	1.100	1
17.11.2010- 10.2.2011	G	406010410	Podoba knjige... Knjiga podob; 9. slovenski bienale ilustracije	2.000	1
25.-29.5.2010	Trg republike	406050610	Projekt človeške keramične ploščice avtorske skupine Ocubo	450	1
21.12.09- 17.1.10	MG	406041109	Rajko Bizjak; Zvezdni prah - inkarnacije	4.000	1
23.12.10- 18.1.2011	VSD	406050710	Razstava ob 20-letnici plebiscita za osamosvojitve Slovenije	4.500	1
22.12.09- 24.1.10	G	406010509	Rojstvo modernizma: Prelomnica v slikarstvu 1976-80: Emerik Bernard in Tomo Podgornik	1.800	1
15.2.- 14.3.2010	MG	406040310	Saša Kos; Beton	800	1
29.6.- 29.8.2010	G	406010210	Skupni znaki po belgijsko	800	1
23.2.- 18.3.2010	VSD	406040410	Slovenija press photo	4.000	1
24.3.-11.4.10	P1	406010610	Svet Sergeja Paradžanova - Umetnost brez meja (Armenija)	1.800	1

datum	dvorana	koda	prireditvev	št.obisk.	št.pr.
21.10-14.11.2010	MG	406040910	Tension Field: Festival fotonični trenutki - Mesec fotografije 2010	1.500	1
			RAZSTAVE	88.140	42
7.2.10	GD, LN, VSD	408010110	Proslava ob slovenskem kulturnem prazniku	1.300	1
6.9.10	KCD	401070410	MANON LESCAUT, G. Puccini; SNG OB LJ (predstavitve opere za Klub Opera Balet)	70	1
			DRUGE PRIREDITVE JAVNE SLUŽBE	1.370	2
	DDP		Irena Tomažin: Splet okoliščin	196	7
	DDP, VSD		Rob sveta - Konec igre, Jaka Lah	187	12
			Srh, Zvok na koži; Matjaž Farič in Milko Lazar	1.021	4
	DDP		Takt, U. Teržan in K. Zupan	59	3
	LD		Skozi oči dotika, B. Potočan	338	3
	DDP		Kot kaplja dežja v usta molka, Irena Tomažin	68	2
			PLES - KOPRODUKCIJE	1.869	31
23.5.10	LD	409020110	DBUS: Baletni koncert za vsako dušo	202	1
10.10.10	LD	409020210	DBUS: Gala večer novih baletnih koreografij na slovensko glasbo	402	1
			PLES - GOSTOVANJA IZ SLOVENIJE	604	2
27.3.10	GD	409030110	Isto ni enako; 62. letni koncert Akademске folklorne skupine France Marolt	1.003	1
			FOLKLORA	1.003	1
18.1.10	LD	409040110	Lorenzaccio, Landestheater Linz	341	1
9.3.10	GD	409040210	Skica, Zgibanje; Shen Wei Dance Arts, Map & Folding	939	1
19.3.10	KD	409040510	Čandalika, Plesna skupina Mamata Šankar, Kalkuta	173	1
26.3.10	LD	409040210	Sedmi čut, rež: Vahan Badalyan; Armenija	206	1
9.-10.4.10	LD	409040310	32 Rue Vandenbranden, Peeping Tom; rež: G. Carrizo in F. Chartier	443	2
5.11.10	GD	409040610	Alonzo King's Ballet	877	1
			PLESNA GOSTOVANJA IZ TUJINE	2.979	7
	GD		Bajadera, Ludwig Minkus; balet; SNG ob Lj	7.429	7
9.-10.4.10	GD		Romeo in Julija, Sergej Prokofjev; balet; SNG ob Lj	1.634	2
	LD		Picko in Packo; SNG OB Lj; balet	8.138	15
	GD		Hrestač, P. I. Čajkovski; balet; SNG ob Lj	6.573	5
	LD		Tango za Rahmaninova; balet; SNG ob Lj	1.580	4
	LD		Pod zvezdami, SNG OB Ljubljana; balet	2.139	5
			ZAČASNO GOSTOVANJE SNG OB LJUBLJANA V CD	27.493	38
			PLESNA UMETNOST	33.948	79
			SKUPAJ KLASIČNA GLASBA	99.879	125
			SKUPAJ DRUGA GLASBA	27.597	71
			GLEDALIŠKA DEJAVNOST	8.002	59
			SKUPAJ FILMSKI PROGRAM	59.248	441
			SKUPAJ KVH	56.844	401
			RAZSTAVE	88.140	42
			PLESNA UMETNOST	33.948	79
			DRUGE PRIREDITVE JAVNE SLUŽBE	10.270	9
			SKUPAJ KUP / JS CD 2010	383.928	1.227

Poslovno poročilo Cankarjevega doma za leto 2010 so pripravili:

Dimitrij Rotovnik, *generalni direktor*

Jana Kramberger, *direktorica poslovnega sektorja*

Sašo Kranjc, *direktor tehničnega sektorja*

Brigita Pečovnik, *direktorica kongresno-komercialnega sektorja*

Janja Kolenc, *vodja službe za kadrovske in splošne zadeve*

Ingrid Gortan, *vodja programa resne glasbe in baleta*

Bogdan Benigar, *vodja programa jazza, etna in druge glasbe*

Diana Koloini, *vodja gledališkega in sodobno plesnega programa*

Simon Popek, *vodja filmskega programa*

Barbara Rogelj, *vodja kulturnovzgojnega in humanističnega programa*

Nina Pirnat Spahić, *vodja razstavnega programa*

Saša Globačnik, *vodja službe za trženje programa in odnose z javnostjo*

Mira Štrbenk, *poslovna sekretarka*

in druge sodelavke in sodelavci iz Cankarjevega doma.

Uredila in koordinirala: Jana Kramberger

Jezikovni pregled (delno): Sonja Vesel Košmrlj

Metodologija, analize podatkov: Jana Kramberger

Seznami prireditev, podatki o zasedenosti dvoran: Irena Verdinek, koordinatorka programa
Jana Kramberger

Podatki: Služba za finančno-računovodske zadeve, vodja Dušan Lakner

Služba za kadrovske in splošne zadeve, vodja Janja Kolenc

Arhiv podatkov programske koordinacije in blagajne za prodajo vstopnic, Irena Verdinek
Andreja Šteblaj

Ljubljana, 22. februar 2011